

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ

COMUNA TARCĂU

2021-2027

JUDEȚUL NEAMȚ

Comuna Tarcău

Județul Neamț

Tel: 0233.240.951

Fax: 0233.206.253

E-mail: primaria@tarcau.ro

CUPRINS

1	CAPITOLUL 1. INTRODUCERE	4
2	CAPITOLUL 2. REGLEMENTARI EUROPENE, NATIONALE, REGIONALE, JUDEȚENE.....	8
2.1	CONTEXT EUROPEAN.....	8
2.1.1	Conceptul de dezvoltare durabilă	9
2.1.2	Politica de coeziune și dezvoltare regională a Uniunii Europene (2021 – 2027).....	11
2.1.3	Aspecte privind Politica Agricolă Comuna și impactul acesteia la nivelul comunităților locale, regiunilor și statelor membre.....	14
2.1.4	Instrumente de finanțare tematice ale Comisiei Europene	18
2.1.5	Viziunea Comisiei Europene asupra acțiunilor necesare pentru redresarea economico-socială și combaterea efectelor negative provocate de pandemia Covid-19.....	19
2.2	CONTEXT NATIONAL	34
2.2.1	Informații generale.....	34
2.2.2	Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030 (CSDTR 2030)	38
2.2.3	Programe Operaționale 2021-2027.....	48
2.3	INFORMATII GENERALE SI CONTEXT - REGIUNEA NORD-EST.....	80
2.3.1	Strategia de Specializare Inteligentă RIS3 NE 2021-2027	99
2.4	INFORMATII GENERALE SI CONTEXT – JUDEȚUL NEAMȚ.....	104
2.4.1	Informații Generale.....	104
2.5	Informații generale - Comuna Tarcău	118
2.5.1	Prezentarea generală a localității	119
2.5.2	Viziunea și conceptul Strategiei de Dezvoltare Locală	147
2.5.3	Principiile fundamentale ale dezvoltării strategice.....	148
2.5.4	Obiectivele specifice ale comunei Tarcău structurate pe domenii	150
2.5.5	Tematici orizontale	151
2.5.6	Prioritățile de dezvoltare locală în funcție de zonă de impact comunitar.....	152
2.5.7	Zone specifice de intervenție.....	155
2.5.8	Indicatori de realizare a obiectivelor din strategia de dezvoltare locală	161
2.5.9	Sistemul de implementare.....	167
2.5.10	Dezvoltarea în regim de parteneriat.....	168
2.5.11	Dezvoltarea Unităților Administrative Teritoriale în cadrul structurilor asociative	171
2.5.12	Directiile Strategice de Dezvoltare.....	177
3.	CAPITOLUL 3. ANALIZA SWOT	179

4.	CAPITOLUL 4. PORTOFOLIUL DE PROIECTE STRATEGICE - UAT TARCĂU.....	187
5.	CAPITOLUL 5 IMPLEMENTAREA.....	201
6.	CHESTIONAR	203
7.	BIBLIOGRAFIE	235

1 CAPITOLUL 1. INTRODUCERE

Elaborarea strategiei de dezvoltare locală reprezintă unul dintre cei mai importanți pași care susțin procesul de dezvoltare locală, deoarece o astfel de strategie are ca scop stabilirea unor priorități pe termen mediu și lung spre care se orientează efortul de dezvoltare al comunității locale în viitor.

Strategia de dezvoltare locală prezintă diferite alternative de dezvoltare, posibile scenarii de dezvoltare locală cu scopul de a maximiza potențialul local. O planificare strategică asigură prioritizarea proiectelor în funcție de nevoile comunității și folosirea corectă a resurselor limitate de care aceasta dispune. Strategia reprezintă un răspuns planificat, integrat la condițiile locale socio-economice, de infrastructură și de mediu cu scopul de a evidenția oportunitățile pe care le au comunitățile locale și România ca stat membru în Uniunea Europeană. Principalul obiectiv al demersului metodologic și strategic îl reprezintă elaborarea acestui document care își propune să exprime aspirațiile de dezvoltare a comunității și să abordeze în mod realist problemele și necesitățile locale, bazându-se pe potențialul de dezvoltare existent precum și pe perspectivele pe care acesta le poate genera. Deși este realizată pentru administrația publică locală, Strategia va fundamenta și inițiativele de dezvoltare și investiții a tuturor entităților care derulează activități economice și sociale pe teritoriul comunei Tarcău.

Abordarea strategică și metodologia utilizată identifică viziunea, misiunea, principiile și valorile, scopurile strategice, obiectivele și acțiunile necesare pentru îndeplinirea acestora. Direcțiile strategice conturează obiectivele principale în vederea obținerii unui nivel ridicat de dezvoltare economică, socială, culturală și edilitară al comunei Tarcău, astfel încât localitatea să dispună de toate facilitățile și funcțiunile necesare unei comunități europene moderne.

Elaborarea Strategiei de dezvoltare locală a comunei Tarcău pentru perioada 2021-2027 reprezintă o asumare planificată pe care administrația publică locală și-o însușește ca și plan de acțiune pentru viitorii 7 ani. Strategia de Dezvoltare Locală se elaborează pentru perioada de programare 2021-2027 pentru a fi în concordanță cu toate documentele programatice și sursele de finanțare alocate de către Comisia Europeană pentru statele membre ale Uniunii Europene.

În mod obligatoriu, Strategia de Dezvoltare Locală cuprinde și Portofoliul de proiecte pe care comuna Tarcău și-l propune a fi implementat în perioada de programare 2021-2027. Pe baza prezentei strategii se fundamentează și se justifică toate proiectele de finanțare și investiții și se stabilesc sursele de finanțare ce pot fi accesate pentru a fi implementate.

Importanța Strategiei de Dezvoltare Locală rezidă în faptul că acest document constituie o sursă principală de referință pentru orice proiect ulterior pe care UAT-ul îl elaborează și pentru care solicită finanțare.

Existența unei Strategii de Dezvoltare Locală elaborată în concordanță cu toate documentele programatice județene, regionale, naționale și europene demonstrează capacitatea administrativă și de planificare a administrației publice locale, precum și maturitatea proiectelor de investiții pe care și le propune. Elementele și obiectivele cuprinse în Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Tarcău, precum și modul în care au fost definite proiectele de investiții, se vor regăsi menționate în toate cererile de finanțare pe care UAT-ul le va depune în vederea accesării de fonduri europene și din bugetul național pentru perioada 2021-2027.

Viziunea reprezentanților autorității publice locale din Comuna Tarcău pentru perioada 2021 – 2027 este una europeană, axată pe îndeplinirea unor obiective strategice bine definite și fundamentată pe următoarele principii:

- ✚ Îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației comunei prin asigurarea accesului la utilitățile de bază, dezvoltarea infrastructurii de transport și crearea de noi locuri de muncă, oferind un teritoriu rural atractiv pentru tineri. Se urmărește atragerea tinerilor în mediul rural prin oferirea unor condiții cât mai adecvate și mai apropiate de mediul urban în ceea ce privește infrastructura de transport, accesul la utilități și telecomunicații, spații verzi și de recreere, servicii publice și dezvoltare economică;
- ✚ Creșterea economică prin atragerea de noi investitori în industrie, turism și servicii, prin atragerea de fonduri nerambursabile, prin creșterea gradului de pregătire a resurselor umane din comuna și prin îmbunătățirea calității serviciilor publice și a infrastructurii comunitare;
- ✚ Dezvoltarea sectorului educațional de la nivel local, prin îmbunătățirea condițiilor de derulare a procesului educațional, prin implementarea unor măsuri concrete privind prevenirea și combaterea abandonului școlar și promovarea conceptului de învățare continuă, astfel încât toate categoriile socio-profesionale și de vârstă să participe și să se identifice cu comunitatea;

- ✚ Sprijinirea și dezvoltarea activităților de cooperare, oferind oportunități pentru cooperarea cu sectorul privat, fie sub forma investițiilor directe, fie sub forma parteneriatelor sau consultărilor permanente între parteneri precum și prin bune practici și schimburi de experiență relevante;
- ✚ Accesul și perspectiva îmbunătățirii condițiilor de viață pentru categoriile defavorizate;
- ✚ Protecția factorilor de mediu și utilizarea eficientă a resurselor naturale locale;
- ✚ Dezvoltarea tehnologică și digitalizarea, asigurând astfel toate condițiile necesare comunicării și transferului de informații.

Astfel, analiza situației existente precum și condiționalitățile prevăzute în documentele strategice și programatice europene, regionale și județene, generează direcții de dezvoltare prioritare în raport cu așteptările comunității, considerate ca fiind principalele modalități de realizare a scopului de creștere generală a nivelului de dezvoltare al acesteia.

Fiecare dintre aceste direcții presupune parcurgerea unui set de obiective strategice care pot fi realizate, prin acțiuni grupate în categorii specializate, care conțin proiecte, măsuri și intervenții specifice, de a căror prioritizare, planificare și mod de concretizare, depinde implementarea în condiții optime a Strategiei de Dezvoltare Locală și atingerii obiectivelor propuse.

O astfel de organizare pune în legătură directă și obligatorie măsurile și programele de dezvoltare cu un obiectiv pragmatic, în scopul creării unui mecanism dinamic de dezvoltare. În contextul oportunităților economico-financiare, funcționarea acestui mecanism trebuie legată de inovare ca factor de dinamizare și progres dar și de facilitarea structurilor de asociere și intervenție teritorială, de tip integrat.

Pentru ca acestea să devină realitate, dezvoltarea competitivității economice trebuie realizată urmărind principiile dezvoltării convergente, intercorelării și al dezvoltării durabile. În acest sens, trebuie avute în vedere următoarele aspecte:

Dezvoltarea convergentă are în vedere stimularea performanțelor fără a crea decalaje de dezvoltare la nivelul localității. În plus, se vizează reducerea diferențelor deja existente între comunități pe plan social, economic, cultural și al accesului la servicii și infrastructură publică, caracteristice diferitelor zone.

Intercorelarea presupune ca obiectivele strategiei să ia în calcul obiectivele planurilor și strategiilor regionale, naționale și europene dar și adaptarea măsurilor de acțiune în funcție de recomandările politicilor de guvernare ale diferitelor instituții ce acționează la nivel local și județean.

Dezvoltarea durabila înseamnă propunerea unui tip de dezvoltare care sa asigure un echilibru între aspectele sociale, economice si ecologice si care sa ia in calcul aspectele ce tin de restrictionarea accesului la resurse al generatiilor viitoare.

2 CAPITOLUL 2. REGLEMENTARI EUROPENE, NATIONALE, REGIONALE, JUDEȚENE

2.1 CONTEXT EUROPEAN

Contextul European, legislația Uniunii Europene, precum și arhitectura surselor de finanțare trebuie să se regasească în toate documentele strategice și programatice ale tuturor statelor membre ca și prim palier normativ și operational.

Un al doilea palier strategic vizează conceptul administrativ european de reprezentare regională la nivelul fiecărui stat. Aceasta este și rațiunea pentru care cele mai multe state, inclusiv România, sunt organizate din punct de vedere al surselor de finanțare operaționale la nivelul regiunilor, ca și unități administrative cu personalitate juridică proprie sau fără (doar definite teritorial).

Al treilea palier strategic este reprezentat de documentele programatice și strategice elaborate la nivelul județelor, în cazul României. Strategiile de Dezvoltare Județeană cuprind direcțiile de dezvoltare ale județului, oportunitățile și nevoile pe care le au comunitățile locale, precum și factorii care concurează la armonizarea tuturor obiectivelor unităților administrativ-teritoriale.

Cel de-al patrulea palier îl reprezintă Strategiile de Dezvoltare Locală elaborate de către municipii, orașe și comune, acestea definind în mod punctual obiective de investiții și direcții de dezvoltare pentru fiecare UAT în parte.

Toate aceste patru paliere administrative sunt reglementate și generează legislație, documente cadru și de planificare, strategii și acorduri care sunt conexe și reglementează în mod ierarhic administrațiile. Astfel, din punct de vedere metodologic Strategia de Dezvoltare Locală, reprezentând cel de-al patrulea palier strategic, va defini direcții de dezvoltare și proiecte de investiții ce decurg din reglementările care operează atât la nivel European cât și la nivel național, regional, județean.

2.1.1 Conceptul de dezvoltare durabilă

Conceptul de dezvoltare durabilă desemnează totalitatea formelor și metodelor de dezvoltare socio-economică al căror fundament îl reprezintă asigurarea echilibrului între toate sistemele și subsistemele ce funcționează în cadrul unei societăți, pornind de la conceptul echilibrului dintre acestea și potențialul natural. Noțiunea de dezvoltare durabilă, ca și mecanism teoretic și praxiologic modern, a început să fie pusă în dezbatere începând cu anul 1972, în cadrul Conferinței Națiunilor Unite organizată la Stockholm.

Acest for internațional a subliniat în mod formal necesitatea definirii, legiferării și operationalizării concrete a tuturor modalităților prin intermediul cărora să fie reglementate direcțiile de acțiune pentru ameliorarea influenței umane asupra mediului înconjurător, fiind subliniate teme prioritare precum: poluarea, distrugerea resurselor, deteriorarea mediului, pericolul disparițiilor unor specii, efectele negative asupra ecosistemului, nevoia de a crește nivelul de trai al oamenilor, dar și educația acestora, stabilindu-se o legătură indisolubilă care există între

calitatea vietii si calitatea mediului inconjurator. Avand in vedere acest prim demers institutional, dezvoltarea durabila a devenit o notiune legiferata si cu norme proprii de actiune ce se regaseste in toate sistemele juridice ale statelor moderne. Dezvoltarea durabila, ca si concept, este o abordare care presupune doua aspecte principale : • dezvoltarea nu inseamna doar profituri mai mari si standarde mai inalte de trai pentru un mic procent din populatie, ci cresterea nivelului de trai al tuturor; • dezvoltarea nu ar trebui sa implice distrugerea sau folosirea necorespunzatoare a resurselor naturale si a mediului ambiant.

Cea mai cunoscuta definitie a dezvoltarii durabile este cea propusa in anul 1987 de catre Comisia Mondiala pentru Mediu si Dezvoltare (WCED – World Commission on Environment and Development) ca urmare a Raportului Brundtland: "Dezvoltarea durabila este dezvoltarea care corespunde necesitatilor prezentului, fara a compromite posibilitatea generatiilor viitoare de a-si satisface propriile nevoi". La nivelul Uniunii Europene, in iunie 2001, a fost adoptata Strategia Europeana de Dezvoltare Durabila (SDD), iar in 2006 a fost revizuita, stabilindu-se urmatoarele obiective generale:

- ✚ Limitarea schimbarilor climatice, a costurilor si efectelor sale negative pentru societate si mediu;
- ✚ Asigurarea unui sistem de transport ce satisface nevoile economice, sociale si de mediu ale societatii, minimizand impacturile sale nedorite asupra economiei, societatii si mediului;
- ✚ Promovarea modelelor de productie si consum durabile;
- ✚ Imbunatatirea managementului si evitarea supraexploatarei resurselor naturale, recunoscand valoarea serviciilor ecosistemelor;
- ✚ Promovarea unei bune sanatati publice in mod echitabil si imbunatatirea protectiei impotriva amenintarilor asupra sanatatii;
- ✚ Crearea unei societati a incluziunii sociale, prin luarea in considerare a solidaritatii intre si in cadrul generatiilor, asigurarea securitatii si cresterea calitatii vietii cetatenilor ca o preconditionie pentru pastrarea bunastarii individuale;
- ✚ Promovarea in mod activ a dezvoltarii durabile pe scara larga, asigurarea ca politicile interne si externe ale Uniunii Europene sunt in acord cu dezvoltarea durabila si angajamentele internationale ale acesteia.

Cunoasterea, cercetarea, ameliorarea si dezvoltarea spatiului rural sunt activitati de importanta vitala pentru orice stat, atat prin dimensiunea spatiului, exprimata prin suprafata detinuta, cat si prin ponderea populatiei ocupate in activitati productive, socio-culturale, religioase, educationale sau comerciale. Regiunile rurale produc aproximativ 45% din valoarea adaugata a

Uniunii Europene și 53% din locurile de muncă, bineînțeles existând diferențe procentuale de la stat la stat în funcție de ponderea rural/urban. În zonele rurale sau preponderent rurale, veniturile medii raportate la numărul locuitorilor sunt în majoritatea cazurilor mai reduse cu până la o treime față de cele similare din zonele urbane. De asemenea, există o discrepantă în ceea ce privește ponderea egalității de gen în rândul angajaților, dar și un nivel mult mai scăzut al serviciilor publice sau private existente. Chiar dacă există o diversitate a tradițiilor precum și o obișnuință a respectării acestora mult mai pronunțată în mediul rural, totuși calitatea educației și a factorului civilizatoriu este inferioară celei existente în spațiile urbane. În afara de dezvoltarea edilitară unde există o diferențiere clară, un aspect edificator în ceea ce privește clivajul rural/urban îl reprezintă și evoluția digitalizării și specializarilor inteligente, acești indicatori fiind deosebit de importanți în contextul ansamblului de principii și valori promovate de către Uniunea Europeană.

Zonele rurale trebuie să înregistreze o evoluție semnificativă în perioada de programare 2021-2027 pentru a putea să se apropie de nivelul de dezvoltare specific mediului urban și să genereze rezultate corespunzătoare în ceea ce privește creșterea economică, ocuparea forței de muncă și specializarea acesteia, în unele zone reconversia profesională a resursei umane, dezvoltarea durabilă, îmbunătățirea calității serviciilor publice și a infrastructurii, asigurarea condițiilor sanitare și a educației. Noua perioadă de programare 2021 – 2027 reprezintă un ansamblu de oportunități pentru toate autoritățile publice locale din mediul rural, posibilitățile de finanțare propuse de către Comisia Europeană, dar și de către guvernele naționale, Banca Mondială și alți finanțatori instituționali fiind capabile să acopere o paletă largă de investiții și nevoi comunitare absolut necesare pentru o dezvoltare modernă și sustenabilă. În acest context, Strategia de Dezvoltare Locală reprezintă un document fundamental și obligatoriu pentru orice unitate administrativ-teritorială modernă care își propune să acceseze finanțări nerambursabile și alte mecanisme de finanțare în mod organizat, având un plan de acțiune concret, definit în termeni financiari și de timp, cu bugete planificate în mod corespunzător și cu alocare eficientă a tuturor resurselor disponibile.

Strategia a fost astfel concepută pe tipologia socio-economică, nevoile și potențialul de dezvoltare ale comunei Tarcău, evidențiind corespondența cu prioritățile europene și naționale, precum și cu tendințele de dezvoltare pentru perioada 2021 – 2027, la nivel național, regional, județean și local.

2.1.2 Politică de coeziune și dezvoltare regională a Uniunii Europene (2021 – 2027)

În cadrul următorului buget pe termen lung al Uniunii Europene pentru 2021-2027, Comisia Europeană propune modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții a Uniunii Europene și cel mai important mecanism de finanțare a statelor membre, mai ales a celor din sud-estul și centrul Europei.

Prioritățile de investiții și principiile esențiale pentru perioada de programare 2021 - 2027 Pentru prioritățile de investiții Comisia Europeană a alocat aproximativ 65 % - 85 % din resursele Fondului European de Dezvoltare Regională și ale Fondului de Coeziune, în funcție de nivelul de dezvoltare al statelor membre, dar și al regiunilor care există în fiecare dintre aceste state. Prioritățile de investiții, precum și principiile de alocare a resurselor sunt :

- ✚ Europa mai inteligentă - prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii;
- ✚ Europa mai verde - fără emisii de carbon și investiții în tranziția energetică, energie din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice;
- ✚ Europa conectată – prin investiții în rețele strategice de transport și extinderea rețelelor digitale ;
- ✚ Europa socială – prin investiții pentru atingerea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale, precum și accesul egal la beneficiile sistemului de sănătate;
- ✚ Europa mai apropiată de cetățeni - prin investiții și sprijinirea obiectivelor cuprinse în strategiile de dezvoltare locale și regionale și prin investiții în dezvoltarea urbană durabilă.

Politica de coeziune vizează investiții personalizate la nivelul regiunilor componente ale statelor membre pornind de la o tipologie care stabilește următoarele 3 categorii: mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate.

Având în vedere această tipologie pentru fiecare regiune în parte sunt stabilite nivele de alocare financiară diferite, pornind de la criteriul veniturilor pe cap de locuitor, și sunt stabilite procente de cofinanțare accesibile și fezabile pentru a putea fi implementate în mod sustenabil proiectele. De asemenea, sunt stabilite și alte criterii de diferențiere precum: somajul în rândul tinerilor, nivelul scăzut de educație, schimbările climatice și integrarea persoanelor care emigrează, aceste criterii fiind în concordanță cu noile realități demografice, geopolitice și sociale.

Uniunea Europeană acordă o atenție deosebită și acelor regiuni care se confruntă cu situații excepționale, fapt ce determină un nivel foarte scăzut de dezvoltare în toate sectoarele esențiale. Politica de Coeziune își propune să reducă dezechilibrele de dezvoltare existente între regiuni și de

aceea își concentrează domeniile de intervenție pornind de la obiectivele strategice și de investiții stabilite prin strategiile de dezvoltare locală și regională și militează pentru creșterea gradului de autonomie al autorităților locale în ceea ce privește gestionarea directă a fondurilor europene.

O altă componentă importantă a Politicii de Coeziune este activitatea de simplificare a procedurilor și modalităților de accesare și implementare a fondurilor europene alocate prin această politică pentru perioada 2021 – 2027. Simplificarea procedurilor reprezintă un proces de natură legislativă care presupune identificarea celor mai potrivite măsuri de reglementare a accesării și implementării fondurilor europene, pornind de la principiul debirocratizării și eliminării tuturor tipurilor de documente conexe care neavând o tangență directă cu scopul și obiectivele proiectelor îngreunează parcursul acestora. Simplificarea se realizează atât la nivelul legislației și procedurilor factorilor instituționali europeni, cât și la nivelul fiecărui stat membru în funcție de posibilitățile practice de armonizare a celor două paliere normative.

Politica de Coeziune își propune, de asemenea, să sprijine inițiativele și reformele care asigură premisele necesare pentru crearea unui mediu favorabil investițiilor. Indiferent de zona în care investițiile sunt implementate, sector public sau privat, acestea trebuie să se afle în concordanță cu principiile de dezvoltare ale Uniunii Europene, să existe o legătură logică și strategică între obiectivele lor și să fie foarte bine determinată și justificată oportunitatea acestora precum și posibilitatea menținerii lor. Politica de Coeziune vizează și cooperarea transfrontalieră și transnațională în scopul uniformizării gradului de dezvoltare al tuturor regiunilor, oferind astfel posibilitatea schimburilor de experiență, dar și sustinerii în comun a unor proiecte de anvergură.

De asemenea, Comisia Europeană include un instrument pentru regiunile de frontieră și pentru proiectele transnaționale, denumit Mecanismul transfrontalier european. Acest mecanism este deosebit de util pentru că generează posibilități de finanțare pentru regiuni care aparțin unor state diferite și care, în parteneriat, pot implementa proiecte relevante, atât din punct de vedere al impactului, cât și al bugetului. Astfel, având în vedere succesul înregistrat în urma implementării unor proiecte pilot în perioada anterioară de programare, Comisia Europeană a introdus și un alt mecanism de finanțare ce se adresează investițiilor inter-regionale pentru inovare, ținând cont de noile provocări determinate de necesitățile specializării inteligente. Fundamentarea Politicii de Coeziune și a principiilor acesteia este gândită în strânsă legătură cu următoarele aspecte functionale:

- ✚ Identificarea unor prioritati strategice de investitii, sustinute de procese inovative, tehnologii digitale si modernizarea industriei, de o tranzitie rapida spre o economie cu emisii reduse de carbon si de lupta impotriva schimbarilor climatice;
- ✚ mai buna adaptare la nevoile regionale astfel incat regiunile mai putin dezvoltate, cum sunt cele din sudul si estul europeii, sa beneficieze de alocari suficiente pentru a creste si a atinge un nivel mai ridicat de dezvoltare. Politica de coeziune se sprijina intr-o mare masura pe o buna cooperare intre autoritatile publice locale, regionale si centrale si de aceea acest mecanism este evidentiat ca unul dintre punctele centrale ale dezvoltarii eficiente;
- ✚ Simplificarea procedurilor care determina stabilirea unor norme mai clare, mai putine, mai concise si a unui cadru mai flexibil de accesare a fondurilor europene.
- ✚ Justificarea oportunitatii si fezabilitatii tuturor investitiilor realizate prin proiecte astfel incat acestea sa corespunda necesitatilor reale ale comunitatilor locale.

2.1.3 Aspecte privind Politica Agricola Comuna si impactul acesteia la nivelul comunitatilor locale, regiunilor si statelor membre

In baza propunerilor Comisiei Europene privind Politica Agricola Comuna, comunitatile locale, dar si entitatile asociative create de acestea, sectorul privat care isi desfasoara activitatea in domeniu, vor beneficia de o serie de posibilitati de finantare care vizeaza atat dimensiunea infrastructurata, cat si retehnologizarea si modernizarea procesului de productie, in stransa legatura cu obiectivul major de transformare permanenta.

Cu ajutorul unei politici mai intuitive si inovatoare, Comisia Europeana isi propune sa promoveze investitii care vin in sprijinul unui sector agricol mai durabil si competitiv, respectand toate conditionalitatile de mediu pe care le impune legislatia europeana. Scopul Comisiei Europene este acela ca Politica Agricola Comuna sa devina un instrument usor adaptabil la provocarile actuale si viitoare determinate de schimbarile climatice si evolutiile economico-sociale, astfel incat entitatile publice si private din zonele rurale sa aiba un grad ridicat de competitivitate, iar infrastructura sectoriala (transport, sanatate, educatie, asistenta sociala) sa fie cat mai aproape de posibilitatile existente in mediul urban. Politica Agricola Comuna este fundamentata pe 9 obiective esentiale:

- ✚ Un venit echitabil pentru fermieri ;
- ✚ Cresterea permanenta a competitivitatii;

- ✚ Sprijinirea componentelor încadrate într-un lanț productiv ;
- ✚ Combaterea schimbărilor climatice;
- ✚ Protejarea mediului înconjurător;
- ✚ Conservarea biodiversității;
- ✚ Evitarea depopulării zonelor rurale;
- ✚ Dinamizarea zonelor rurale;
- ✚ Protejarea sănătății și a calității alimentelor.

Directii De Actiune

- ✚ Sprijinirea veniturilor agricole viabile și reziliența în întreaga Uniune pentru a spori siguranța alimentară;
- ✚ Orientarea spre piață și creșterea competitivității, inclusiv un focus mai mare pe cercetare, tehnologie și digitalizare;
- ✚ Îmbunătățirea poziției fermierilor în lanțul valoric;
- ✚ Atragerea și susținerea tinerilor agricultori și facilitarea dezvoltării afacerilor în mediul rural;
- ✚ Promovarea ocupării forței de muncă, creșterea economică, incluziunea socială și dezvoltarea locală în mediul rural, inclusiv bio-economia și silvicultura durabilă.

Rezultate Așteptate ale Implementării Politicii Agricole Comune Post 2020

- ✚ Creșterea productivității și competitivității sectorului agroalimentar ;
- ✚ Creșterea gradului de rezistență a exploatațiilor agricole la factorii climatici și asigurarea securității alimentare;
- ✚ Sporirea valorii adăugate a produselor agricole;
- ✚ Diminuarea dependenței fermierilor de veniturile obținute din producția agricolă prin realizarea unor producții integrate în fermele agricole în vederea reducerii variabilității veniturilor agricole; ➤ Creșterea veniturilor agricultorilor și populației din mediul rural;
- ✚ Atragerea tinerilor în agricultură;
- ✚ Sporirea gradului de asociere;
- ✚ Creșterea rolului cercetării în obținerea producției agricole în contextul schimbărilor climatice și utilizarea eficientă a resurselor din agricultură;
- ✚ Creșterea calității vieții în mediul rural.

Planul strategic PAC pentru fiecare stat membru înseamnă ca fiecare stat membru va trebui să efectueze o analiză cuprinzătoare a nevoilor sale specifice și să elaboreze un plan care să reflecte modul în care statul membru în cauză urmează să utilizeze finanțarea aferentă acestei politici pentru

a raspunde nevoilor respective. Comisia Europeana vizeaza, de asemenea, realizarea unui nou model de a obtine rezultate pentru PAC in care statele membre ar avea mai multa flexibilitate pentru a-si personaliza deciziile si a le adapta la circumstantele locale.

In acest sens, consultarea optionala a Comitetului Regiunilor poate raspunde intr-o anumita masura nevoii dezvoltarii unui cadru de finantare care sa recunoasca mai bine distinctia dintre bunuri publice europene si bunuri publice locale, precum si a specificitatilor structurale de la nivel subnational. Convergenta la nivel UE va fi asigurata ex-ante prin aprobarea prealabila a CE si pe parcursul cadrului operational, cand statele membre vor transmite CE un raport de performanta care va arata progresele inregistrate in directia atingerii tintelor stabilite in raport cu rezultatele planificate.

Planurile strategice vor fi verificate pentru a se garanta ca nu genereaza distorsiuni ale pietei unice sau reprezinta o povara excesiva pentru beneficiari sau pentru administratii. Cadrul PAC 2021 - 2027 pare sa aiba o orientare mult mai axata pe rezultate, cu un set predefinit de indicatori si un nou sistem de monitorizare si ghidare a implementarii PAC cu instrumente dedicate de sanctiune sau recompense. CE va analiza apoi rapoartele anuale si, daca este necesar, va propune recomandari pentru imbunatatirea performantei.

In cazul Romaniei, nu a existat acest tip de abordare integrata la nivel programatic intre interventiile PAC si, prin urmare, dezvoltarea unei strategii integrate pentru ambii piloni ai acestei politici va fi o provocare prioritara in perioada imediat urmatoare. PAC 2021 - 2027 propune o serie de masuri menite sa aduca mai multa flexibilitate si reactivitate la nevoile locale, in contextul in care exista ingrijorari mari cu privire la fragmentarea PAC. Astfel, CE propune o plafonare a platilor per ferma la 100 000 euro si cu aplicarea degresivitatii intre 60.000 euro si 100.000 euro, transferul unei cote de cel putin 2 la suta din alocarile pentru platile directe din fiecare stat membru catre sprijinul complementar pentru venit tinerilor fermieri si prime de instalare de aproximativ 100.000 euro.

Mesajul de ansamblu al acestui set de masuri este de a crea o imagine granulara si realista a beneficiarilor CAP cu o orientare certa catre cei care pot sa produca valoare adaugata si constituie grupul tinta specific. Mai mult decat atat, statele membre vor avea si posibilitatea de a transfera pana la 15 la suta din alocarile lor din PAC intre platile directe si dezvoltarea rurala (in sens bidirectional), cu scopul de a se asigura finantarea necesara pentru prioritatile si masurile identificate. Un procent mai ridicat poate fi transferat dinspre platile directe catre pilonul II, pentru interventiile care vizeaza obiectivele in domeniul mediului si al climei si granturile pentru instalarea tinerilor fermieri.

O atenție sporită, în cadrul PAC 2021 - 2027, este acordată și schimbărilor climatice. Astfel, minimum 30 la suta din Pilonul 2 va fi corelat cu intervenții legate de politica de mediu și 40 la suta din bugetul total al PAC urmează să fie direcționat către măsuri dedicate sprijinirii obiectivelor de combatere a efectelor schimbărilor climatice.

Politica Agricolă Comuna 2021 - 2027 introduce o serie de elemente noi precum:

- ✚ Un nou model de punere în aplicare, care reunește operațiunile într-un instrument unic de programare - planul strategic al politicii agricole comune.
- ✚ Mai multă flexibilitate și simplificare, bazându-se pe obiective comune decise la nivelul UE, statele membre vor dispune de o marjă sporită pentru a-și corela nevoile cu sistemele de intervenție pe care acestea le vor stabili în planul lor strategic național, asigurând astfel o orientare mai pronunțată către obținerea de rezultate.
- ✚ distribuție mai echilibrată a plăților prin degresivitate și plafonare obligatorie la nivel de exploatare, care scad în funcție de dimensiunea exploatarei agricole, favorizând redistribuirea către exploatarea mijlocii și către cele mai mici.
- ✚ legătura mai strânsă cu obiectivele de mediu prin care primirea integrală a sprijinului PAC depinde de respectarea de către beneficiari a standardelor de bază referitoare la mediu, schimbările climatice, sănătatea publică, sănătatea animalelor, sănătatea plantelor și bunăstarea animalelor, sistemul de condiționalitate care se va aplica tuturor beneficiarilor și se vor introduce schemele ecologice voluntare.
- ✚ noua rezervă pentru agricultură pentru a răspunde crizelor generate de evoluțiile imprevizibile de pe piețele internaționale sau de socuri specifice sectorului agricol în urma unor acțiuni întreprinse de țări din afara UE. Va fi necesar să se prevadă în planurile strategice sprijin pentru instrumentele de gestionare a riscului, inclusiv pentru stabilizarea veniturilor.

În ceea ce privește fundamentul juridic al Politicii Agricole Comune, acesta se regăsește la nivelul următoarelor acte normative :

- ✚ Regulamentul UE nr. 1303/2013 – normele comune aplicabile fondurilor structurale și de investiții europene (fondurile ESI)
- ✚ Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 – sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat prin Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR)
- ✚ Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 – finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune

- ✚ Regulamentul (UE) nr. 807/2014 – sprijinul pentru dezvoltare rurala acordat prin Fondul european agricol pentru dezvoltare rurala (FEADR), cu dispoziții tranzitorii
- ✚ Regulamentul (UE) nr. 640/2014 – administrare, retragerea sprijinului sau condițiile de aplicare a sancțiunilor aplicabile plăților directe, sprijinul pentru dezvoltare rurală și ecocondiționalitatea
- ✚ Regulamentul UE nr. 809/2014 – cum trebuie aplicat Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 privind sistemul integrat de administrare și control, măsurile de dezvoltare rurală și ecocondiționalitatea.

2.1.4 Instrumente de finanțare tematice ale Comisiei Europene

La nivelul Comisiei Europene există, de asemenea, și alte instrumente de finanțare care vizează fie statele, fie regiunile sau unitățile administrative-teritoriale mai mici :

- ✚ **Mecanismul pentru Interconectarea Europei pentru perioada 2021-2027** - acesta vizează dezvoltarea unei infrastructuri inteligente, durabile, incluzive, sigure și securizate în sectorul transporturilor, în cel al energiei și în sectorul digital, cu un buget propus de 42,3 miliarde euro.
- ✚ **Programul „Orizont Europa”** – program de finanțare a cercetării și inovării care are la bază realizările și succesul programului pentru cercetare și inovare anterior (Orizont 2020). Acest program va genera cunoștințe și tehnologii noi, va promova excelența științifică și va avea efecte pozitive asupra creșterii economice și a investițiilor, precum și un impact social și de mediu semnificativ, contribuind astfel la îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare durabilă prevăzute în Agenda 2030 și asumate de către Uniunea Europeană și țările membre.
- ✚ **Programul „COSME”** – stimulează competitivitatea IMM-urilor și promovează accesul la finanțare pentru dezvoltare și crearea unei culturi antreprenoriale moderne. Sunt finanțate de asemenea start-up-urile și spin-off-urile.
- ✚ **Programul „Europa Creativă”** – urmărește protejarea, dezvoltarea și promovarea diversității și a patrimoniului european în domeniul cultural și lingvistic, precum și creșterea competitivității sectoarelor culturale și creative.
- ✚ **Programul InvestEU** – cuprinde instrumente financiare adecvate pentru sprijinirea investițiilor și crearea de locuri de muncă, precum și continuarea investițiilor realizate prin

Planul Juncker. Prin InvestEU, Comisia Europeană va continua să stimuleze investițiile, inovarea și crearea de locuri de muncă, mobilizând o sumă estimată de 650 de miliarde euro.

- ✚ **Programul Europa Digitală** - se va concentra asupra consolidării capacităților statelor europene în ceea ce privește sectorul IT, inteligența artificială și securitatea cibernetică, asigurând astfel utilizarea de tehnologii avansate în sprijinul activității economice și vietii sociale.
- ✚ **Instrumentul REACT-UE** – are drept scop susținerea statelor membre astfel încât economiile acestora să se redreseze, să devină reziliente și sustenabile în perioada post-criză determinată de pandemia de COVID-19.
- ✚ **Mecanismul pentru o Tranzitie Justă** - va oferi sprijin pentru a pregăti tranziția către o economie neutră din punctul de vedere al impactului asupra climei, eficiența din punctul de vedere al utilizării resurselor și circulară. Suma totală alocată acestui mecanism va fi de 40 de miliarde euro, iar această finanțare va fi utilizată în regiunile cele mai afectate de fenomenul deprecierei social-economice. Fiecare stat membru, în baza unor studii și documente relevante, a propus Comisiei Europene zonele pe care le vizează pentru intervenția financiară prin intermediul acestui mecanism.
- ✚ **Programul EU4Health** - un nou program pentru consolidarea securității și cooperării în domeniul sănătății creat cu scopul de a furniza un sprijin specific pentru răspunsul la viitoarele provocări din domeniul sănătății. Noul program va dispune de o finanțare de 9,4 miliarde euro și va avea ca principal scop crearea unui cadru adecvat în vederea prevenirii, pregătirii și reacției în remedierea situațiilor de criză în domeniul sănătății, completând și întărind eforturile depuse la nivel național.

2.1.5 **Viziunea Comisiei Europene asupra acțiunilor necesare pentru redresarea economico-socială și combaterea efectelor negative provocate de pandemia Covid-19**

Pentru a contribui la repararea daunelor economice și sociale cauzate de pandemia de COVID-19, Comisia Europeană, Parlamentul European și liderii UE au convenit asupra unui plan de redresare care să ne ajute să ieșim din criză și să punem bazele unei Europe moderne, mai durabile.

Bugetul pe termen lung al UE și instrumentul NextGenerationEU (un instrument temporar conceput pentru a stimula redresarea) vor forma cel mai mare pachet de stimulente finanțat din bugetul UE. Un total de 1 800 de miliarde EUR va susține reconstrucția Europei după criză

provocata de COVID-19. O reconstrucție prin care Europa va deveni mai ecologică, mai digitală și mai rezilientă. Noul buget pe termen lung va consolida mecanismele de flexibilitate, pentru a garanta că poate răspunde unor nevoi neprevăzute. A fost proiectat în așa fel încât să răspundă nu numai realităților actuale, ci și incertitudinilor viitoare. Pe 10 noiembrie 2020, Parlamentul European și țările UE au ajuns la un acord în cadrul Consiliului cu privire la următorul buget al UE pe termen lung și la instrumentul NextGenerationEU. Acordul va suplimenta cu 15 miliarde EUR fondurile pentru anumite programe în cadrul bugetului pe termen lung pentru perioada 2021-2027. Peste 50 % din suma va sprijini modernizarea prin: cercetare și inovare, prin intermediul Orizont Europa o tranziție climatică și o tranziție digitală echitabile, prin intermediul Fondului pentru o tranziție justă și al programului Europa digitală pregătire, redresare și reziliență, prin intermediul Mecanismului de redresare și reziliență, al rescEU și al unui nou program în domeniul sănătății, „UE pentru sănătate” În plus, pachetul se concentrează pe politici tradiționale, precum politica de coeziune și politica agricolă comună, pentru a asigura stabilitatea și modernizarea combaterea schimbărilor climatice, cu 30 % din fondurile UE, cea mai mare pondere din bugetul european de până acum protecția biodiversității și egalitatea de gen

Cadrul financiar multianual 2021-2027 alocări totale pe rubrici CFM NextGenerationEU

1. Piața unică, inovare și sectorul digital 132,8 miliarde EUR 10,6 miliarde EUR
2. Coeziune, reziliență și valori 377,8 miliarde EUR 721,9 miliarde EUR
3. Resurse naturale și mediu 356,4 miliarde EUR 17,5 miliarde EUR
4. Migrație și gestionarea frontierelor 22,7 miliarde EUR
5. Securitate și apărare 13,2 miliarde EUR
6. Vecinătate și întreaga lume 98,4 miliarde EUR
7. Administrația publică europeană 73,1 miliarde EUR

NextGenerationEU NextGenerationEU este un instrument temporar de redresare în valoare de 750 de miliarde EUR, care îi va permite Comisiei să obțină fonduri de pe piața de capital. Acesta va contribui la repararea daunelor economice și sociale imediate provocate de pandemia de COVID-19.

După pandemia de COVID-19, Europa va fi mai verde, mai digitală, mai rezilientă și mai bine pregătită să facă față provocărilor actuale și viitoare.

- ✚ Mecanismul de redresare și reziliență: elementul central al Instrumentului NextGenerationEU, cu împrumuturi și granturi în valoare de 672,5 miliarde EUR disponibile pentru sprijinirea reformelor și a investițiilor întreprinse de țările UE. Scopul este de a atenua impactul economic și social al pandemiei de COVID-19 și de a face ca economiile și societățile europene să devină mai durabile, mai reziliente și mai bine pregătite pentru provocările și oportunitățile oferite de tranziția către o economie verde și de tranziția digitală. Statele membre lucrează la planurile lor de redresare și reziliență pentru a accesa fonduri din cadrul Mecanismului de redresare și reziliență.
- ✚ Asistența de redresare pentru coeziune și teritoriile Europei (REACT-UE): NextGenerationEU include, de asemenea, 47,5 miliarde EUR pentru REACT-EU. Este vorba despre o nouă inițiativă care continuă și extinde măsurile de răspuns la criză și de remediere a consecințelor crizei prin intermediul Inițiativei pentru investiții ca reacție la coronavirus și al Inițiativei plus pentru investiții ca reacție la coronavirus. Ea va contribui la o redresare ecologică, digitală și robustă a economiei. Fondurile vor fi direcționate către: - Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) - Fondul social european (FSE) - Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane (FEAD) Aceste fonduri suplimentare vor fi puse la dispoziție în perioada 2021-2022 din NextGenerationEU, iar în 2020 printr-o revizuire punctuală a cadrului financiar actual.
- ✚ NextGenerationEU va suplimenta în același timp fondurile pentru alte programe sau fonduri europene, cum ar fi Orizont 2020, InvestEU, dezvoltarea rurală sau Fondul pentru o tranziție justă (JTF). Inițiativa pentru investiții ca reacție la criza provocată de coronavirus (CRII) sprijină locurile de muncă, economiile și societățile europene, permitând redirectionarea fondurilor neutilizate alocate inițial politicii de coeziune către măsuri de contracarare a efectelor crizei provocate de coronavirus. Pentru a le permite statelor membre să se concentreze asupra răspunsului la epidemie și asupra reducerii sarcinii administrative, au fost simplificați anumiți pași procedurali legați de implementarea programelor din cadrul politicii de coeziune. Toate statele membre ale UE și Regatul Unit au folosit deja Inițiativa pentru investiții ca reacție la criza provocată de coronavirus, valorificând mecanismele de flexibilitate pe care le oferă aceasta. Comisia și-a modificat procedurile interne pentru a permite tratarea rapidă a tuturor cererilor. În plus, Inițiativa pentru investiții ca reacție la criza provocată de coronavirus permite o serie de modificări ale programelor care urmează să fie introduse cu proceduri mai simple și mai rapide. Cum completează Inițiativa Plus pentru investiții în răspunsul la coronavirus (CRII+) măsurile adoptate în cadrul primului

pachet Primul pachet de masuri din cadrul Initiativei pentru investitii in raspunsul la coronavirus s-a concentrat asupra mobilizarii imediate de fonduri structurale, pentru a permite un raspuns prompt la situatia de criza.

In aceasta privinta, au fost introduse o serie de modificari foarte importante care extind domeniul de aplicare al sprijinului pentru fonduri, ofera lichiditati imediate si flexibilitate in ceea ce priveste modificari ale programului. Primul pachet privind Initiativa pentru investitii in raspunsul la Coronavirus a constatat in trei elemente principale: aproximativ 8 miliarde EUR de lichiditati imediate pentru a accelera investitiile publice europene in valoare de pana la 37 de miliarde EUR, flexibilitate in aplicarea normelor UE in materie de cheltuieli si extinderea domeniului de aplicare a Fondului de solidaritate al UE.

Pachetul de astazi vine in completarea primului pachet, prin introducerea unei flexibilitati extraordinare avand drept scop sa permita mobilizarea la maximum a tuturor ajutoarelor neutilizate din fondurile structurale si de investitii europene. Aceasta flexibilitate este asigurata prin: posibilitati de transfer intre cele trei fonduri ale politicii de coeziune (Fondul european de dezvoltare regionala, Fondul social european si Fondul de coeziune); transferuri intre diferitele categorii de regiuni; precum si prin flexibilitate in ceea ce priveste concentrarea tematica. Va exista, de asemenea, posibilitatea unei rate de cofinantare UE de 100 % pentru programele din cadrul politicii de coeziune pentru exercitiul financiar 2020-2021, care le va permite statelor membre sa beneficieze de o finantare integrala din partea UE pentru masurile legate de criza. Pachetul CRII+ simplifica totodata etapele procedurale legate de punerea in aplicare a programului, de utilizarea instrumentelor financiare si de audit. Acest lucru este fara precedent si justificat data fiind situatia extraordinara cauzata de epidemia de coronavirus.

Mai mult, CRII+ ofera sprijin celor mai defavorizate persoane prin modificarea normelor pentru Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane (FEAD). De exemplu, va fi posibil sa se furnizeze ajutor alimentar si asistenta materiala de baza prin intermediul unor vouchere electronice, precum si sa se ofere echipamente de protectie si, prin urmare, va scadea riscul de contaminare. De asemenea, va fi posibil sa se finanteze masuri la o rata de 100 % pentru exercitiul financiar 2020-2021. Mai mult, modificarile aduse Fondului european pentru pescuit si afaceri maritime (FEPAM) vor permite o realocare mai flexibila a resurselor financiare in cadrul programelor operationale din fiecare stat membru si instituirea unei proceduri simplificate de modificare a programelor operationale in ceea ce priveste introducerea noilor masuri.

Modificările vor oferi, de asemenea, sprijin pentru încetarea temporară a activităților de pescuit, pentru suspendarea producției și pentru costurile suplimentare pe care fermierii din domeniul acvaculturii vor trebui să le suporte, precum și organizațiilor de producători pentru depozitarea produselor provenite din pescuit și din acvacultura.

Pentru al doilea set de măsuri, Comisia s-a consultat pe larg, în ultimele săptămâni, cu statele membre, cu Parlamentul European și cu sectoarele în cauză, ținând cont de cele peste 200 de întrebări de clarificare și de consiliere primite din partea autorităților naționale cu privire la modul lor de abordare, în cadrul CRII, a măsurilor de răspuns la situația de criză.

Facilitarea investițiilor finanțate de UE

Modificări pe care Comisia își propune să le aducă normelor din domeniul politicii de coeziune

Inițiativa Plus pentru investiții în răspunsul la coronavirus permite mobilizarea întregului sprijin neutilizat din fondurile structurale pentru a aborda efectele crizei din domeniul sănătății publice asupra economiilor și societăților noastre. Anumite etape procedurale legate de punerea în aplicare a programului și de audit vor fi simplificate pentru a se oferi flexibilitate, pentru a se asigura securitatea juridică și pentru a se reduce cerințele administrative. Comisia propune, în special:

- Sa ofere statelor membre posibilitatea temporară și excepțională de a solicita aplicarea, pentru programele din cadrul politicii de coeziune, a unei rate de cofinanțare de 100 % pentru exercitiul financiar 2020-2021;
- Sa creeze o flexibilitate suplimentară pentru transferul resurselor între fondurile politicii de coeziune, precum și între categoriile de regiuni;
- Sa scutească statele membre de la necesitatea de a respecta cerințele privind concentrarea tematică, pentru a permite redirectionarea resurselor către zonele cele mai afectate de criza actuală;
- Sa scutească statele membre de la necesitatea de a modifica acordurile de parteneriat;
- Sa amâne termenul de depunere a rapoartelor anuale pentru 2019;
- Sa extindă posibilitatea de a utiliza o metodă de esantionare nestatistică;
- Sa renunțe la obligația de revizuire și de actualizare a evaluărilor ex ante și a planurilor de afaceri, pentru a facilita ajustarea instrumentelor financiare astfel încât acestea să abordeze în mod eficient criza din domeniul sănătății publice;

- ✚ Sa confere eligibilitate, cu titlu exceptional, cheltuielilor pentru operatiuni finalizate sau puse in aplicare integral, care favorizeaza capacitatea de raspuns la situatia de criza in contextul epidemiei de coronavirus;
- ✚ Sa permita o flexibilitate financiara limitata la momentul incheierii programelor, pentru a permite statelor membre si regiunilor sa utilizeze integral fondurile ue.
- ✚ Sa permita fondului european de dezvoltare regionala sa ofere sprijin intreprinderilor aflate in dificultate in aceste circumstante specifice, in conformitate cu flexibilitatea prevazuta de normele privind ajutoarele de stat.

Conditiiile de aplicare a unei rate de cofinantare a UE de 100 % pentru programele din cadrul politicii de coeziune.

Statele membre pot solicita modificarea programelor operationale pentru a permite aplicarea unei rate de cofinantare UE de 100 % pentru exercitiul financiar 2020-2021.

Astfel de solicitari pot fi formulate in cursul exercitiului financiar care incepe la 1 iulie 2020 si se incheie la 30 iunie 2021. Aceasta masura exceptionala este propusa pentru a permite statelor membre sa beneficieze de finantare integrala din partea UE pentru masurile legate de epidemia de Coronavirus. Rata de cofinantare de 100 % se aplica numai daca modificarea corespunzatoare a programului este aprobata printr-o decizie a Comisiei inainte de sfarsitul exercitiului financiar in cauza.

Limitele existente in ceea ce priveste transferul de resurse intre categoriile de regiuni

In prezent, statele membre pot transfera intre regiuni pana la 3 % din fondurile alocate. Propunerea de astazi nu mai prevede o limita, deoarece impactul epidemiei de coronavirus nu urmeaza clasificarea obisnuita a politicii de coeziune in regiuni mai dezvoltate si mai putin dezvoltate. La fel ca in ultimul an al perioadei de programare 2014-2020, aceasta flexibilitate deplina se aplica numai creditelor bugetare pentru 2020.

Cu alte cuvinte, transferurile nu ar trebui sa impiedice investitiile esentiale in regiunea de origine sau finalizarea operatiunilor selectionate anterior. In plus, transferul poate fi solicitat de statele membre numai pentru operatiunile legate de coronavirus desfasurate in contextul crizei provocate de coronavirus. Trebuie reamintit faptul ca obiectivul politicii de coeziune este de a contribui la reducerea ramanerii in urma a celor mai defavorizate regiuni. Acest principiu este consacrat in tratat si ar trebui urmat chiar si in circumstantele actuale.

Conditiiile de functionare privind transferul intre fondurile politicii de coeziune

Transferul este voluntar. Statele membre pot solicita transferul între Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune al resurselor sale disponibile pentru programare pentru anul 2020 pentru obiectivul privind investițiile pentru creștere economică și locuri de muncă.

În urma acestei decizii, cota minimă pentru Fondul social european, stabilită la 23,1 %, și cota minimă din Fondul de coeziune pentru statele membre care au aderat la UE la 1 mai 2004 sau după această dată, stabilită la o treime din alocarea financiară finală totală a acestora, nu va trebui respectată.

Transferurile nu afectează resursele alocate Inițiativei privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor (YEI).

Resursele transferate între FEDR, FSE și Fondul de coeziune ca răspuns la criza provocată de coronavirus au fost puse în aplicare în conformitate cu normele fondului către care sunt transferate resursele.

Scutirea statelor membre de la obligația de a respecta cerințele privind concentrarea tematică

În perioada de programare 2021-2027, statele membre trebuie să își concentreze sprijinul asupra intervențiilor care aduc cea mai mare valoare adăugată în raport cu strategia Uniunii pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. Prin urmare, în regulamentele specifice fondurilor au fost stabilite norme specifice care le impun statelor membre să se concentreze asupra utilizării Fondului european de dezvoltare regională pentru realizarea unei economii cu emisii scăzute de dioxid de carbon sau asupra acordării de sprijin în domeniul cercetării și inovării, precum și asupra utilizării Fondului social european pentru a promova incluziunea socială și pentru a combate sărăcia.

În contextul actual al epidemiei de coronavirus, se justifică scutirea, cu titlu excepțional, a statelor membre de la obligația de a respecta aceste cerințe privind concentrarea tematică, până la sfârșitul perioadei de programare. Acest lucru va ajuta statele membre să aloce rapid resursele disponibile pentru a răspunde situației de criză.

Comisia consideră că ar trebui să se acorde toată flexibilitatea necesară pentru a aborda cazurile în care beneficiarii nu își îndeplinesc obligațiile în timp util din motive legate de epidemia de coronavirus (de exemplu indisponibilitatea personalului). De asemenea, Comisia va da dovadă de o flexibilitate similară în evaluarea respectării de către statele membre a obligațiilor care le revin.

Prin urmare, în cazul în care epidemia de coronavirus este invocată ca motiv de forță majoră, se vor furniza informații cu privire la sumele pentru care nu a fost posibilă depunerea unei cereri de plată la un nivel agregat, cu prioritate pentru operațiunile cu costuri totale eligibile mai mici de 1.000.000 EUR.

Implicațiile scutirii statelor membre de la obligația de a modifica acordurile de parteneriat

Pentru a permite statelor membre să se concentreze asupra răspunsului necesar în ceea ce privește epidemia de coronavirus și asupra reducerii sarcinii administrative, anumite cerințe procedurale legate de punerea în aplicare a programului vor fi simplificate.

În special, acordurile de parteneriat nu ar mai trebui modificate până la sfârșitul perioadei de programare; ele nu ar trebui nici să reflecte modificările anterioare ale programelor operaționale, nici să introducă alte modificări.

Luând în considerare un număr substanțial de modificări ale programelor care vor fi prelucrate în lunile următoare, prezenta propunere va simplifica drastic procesul de reprogramare.

Implicațiile extinderii posibilității de a utiliza o metoda de esantionare nestatistică

Circumstanțele actuale pot avea un impact asupra anumitor sarcini, cum ar fi, de exemplu, activitatea de audit, atât în statele membre, cât și la nivelul UE. Prin urmare, anumite cerințe procedurale legate de audituri pot fi simplificate în aceste momente excepționale.

În ceea ce privește fondurile politicii de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, autoritățile de audit pot decide, pe baza raționamentului lor profesional, să utilizeze o metoda de esantionare nestatistică pentru exercitiul financiar care începe la 1 iulie 2019 și se încheie la 30 iunie 2020.

Acest lucru va reduce în mod semnificativ numărul necesar de operațiuni care fac obiectul auditurilor și, prin urmare, va reduce presiunea asupra beneficiarilor finali și asupra autorităților de audit.

Pe lângă această schimbare legislativă, Comisia va lucra în strânsă cooperare cu autoritățile naționale pentru a utiliza metode suplimentare care le vor permite auditorilor din statele membre să își îndeplinească sarcinile.

Implicațiile scutirii de la obligația de a revizui și de a actualiza evaluările ex ante și planurile de afaceri

Pentru a utiliza instrumentele financiare ale UE cu scopul de a aborda aceasta criza din domeniul sanatatii publice, vor fi necesare modificari ale procedurii de punere in aplicare. In conditii normale, statele membre ar trebui sa modifice documentele justificative, demonstrand ca sprijinul acordat a fost utilizat in scopul preconizat.

Cu toate acestea, in situatia actuala, pentru a reduce sarcinile administrative si intarzierile in punerea in aplicare, revizuirea si actualizarea evaluarii ex ante si a planurilor de afaceri actualizate sau a documentelor echivalente nu vor mai fi necesare pana la sfarsitul perioadei de programare.

Permiterea unei flexibilitati financiare limitata la momentul inchiderii programelor

Comisia isi propune sa permita statelor membre „sa depaseasca cheltuielile” cu pana la 10 % din bugetul alocat unei anumite prioritati, cu conditia ca aceste depasiri sa fie compensate printr-o reducere echivalenta in cadrul unei alte prioritati din acelasi program. Aceasta flexibilitate se va aplica intregului program, si anume cheltuielilor efectuate inainte de 1 februarie, dar se va aplica numai la momentul incheierii programelor (acceptarea ultimelor situatii financiare anuale). Acest lucru va permite posibilitatea unei cofinantari mai mari a diferitelor masuri, fara a fi necesare modificari ale programului. Aceasta nu schimba sprijinul total disponibil din fondurile politicii de coeziune si din FEPAM. Aceasta posibilitate nu exista in cadrul actualelor norme si constituie inca o modalitate de crestere a flexibilitatii pentru statele membre care doresc sa utilizeze programele finantate din politica de coeziune si din FEPAM cu scopul de a aborda efectele crizei din domeniul sanatatii publice.

Metode privind eligibilitatea cheltuielilor pentru operatiuni finalizate sau puse integral in aplicare pentru rambursare in contextul epidemiei de coronavirus.

Pentru a asigura cea mai mare valoare adaugata posibila a investitiilor UE, normele UE nu au permis finantarea operatiunilor care au fost finalizate fizic sau care au fost puse in aplicare integral inainte de depunerea cererii de finantare de catre beneficiar in cadrul programului.

Cu toate acestea, in situatia exceptionala actuala a epidemiei de coronavirus, ar trebui ca acest lucru sa fie permis, cu titlu exceptional, pentru a se asigura ca operatiunile deja puse in aplicare ca raspuns la situatia de criza pot primi sprijin din partea UE. Astfel de operatiuni pot fi selectate chiar inainte de efectuarea modificarii necesare a programului. Aceasta inseamna ca o serie de operatiuni, de exemplu daca au fost achizitionate echipamente medicale, iar achizitia a fost efectuata inainte de intrarea in vigoare a propunerii de modificare, devin eligibile pentru sprijin din partea UE cu efect retroactiv. Acest lucru va reduce presiunea asupra bugetelor nationale si regionale pentru a raspunde la criza din domeniul sanatatii publice.

Bugetul UE si banii contribuabililor trebuie protejati si, prin urmare, toate mecanismele de control si audit raman in vigoare. Comisia propune doar simplificarea si clarificarea anumitor norme referitoare la audit, la punerea in aplicare a instrumentelor financiare sau la eligibilitate, in contextul epidemiei de coronavirus.

Aceasta inseamna ca cadrul legislativ pentru punerea in aplicare a programelor fondurilor structurale si de investitii europene ramane pe deplin aplicabil chiar si in circumstantele exceptionale actuale. Acest lucru vizeaza, in special, normele privind instituirea si functionarea sistemului de gestionare si control, care raman o garantie importanta pentru obtinerea unei asigurari cu privire la functionarea lor si la legalitatea si regularitatea operatiunilor.

Conditiiile pentru acordarea de sprijin din partea Fondului european de dezvoltare regionala intreprinderilor aflate in dificultate Actuala modificare a Regulamentului privind Fondul european de dezvoltare regionala vizeaza asigurarea unei alinieri depline intre abordarea adoptata in temeiul cadrului UE aplicabil privind ajutoarele de stat si normele si conditiile in care FEDR poate acorda sprijin intreprinderilor aflate in situatia actuala de criza legata de epidemia de coronavirus.

Aceasta masura vine in special ca urmare a adoptarii de catre Comisie, la 19 martie 2020, a Cadrului temporar pentru masuri de ajutor de stat de sprijinire a economiei in contextul epidemiei de coronavirus, care permite statelor membre sa sprijine, intr-un mod mai flexibil, intreprinderile care au intrat in dificultate financiara.

Atenuarea impactului asupra celor mai defavorizate persoane

Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane (FEAD)

Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane (FEAD) sprijina in mod direct actiunile statelor membre ale UE de acordare de asistenta materiala celor mai defavorizate persoane. Asistenta acordata include alimente, imbracaminte si alte articole esentiale pentru uz personal, de exemplu, incaltaminte, sapunuri si sampon. Asistenta materiala trebuie sa mearga mana in mana cu masurile de incluziune sociala, cum ar fi serviciile de consiliere si sprijin, pentru a ajuta persoanele afectate sa iasa din saracie.

Autoritatile nationale pot sprijini, de asemenea, asistenta nemateriala pentru cele mai defavorizate persoane, pentru a atenua formele de saracie extrema cu cel mai mare impact de excluziune sociala, precum lipsa de adapost, saracia in randul copiilor si privarea de alimente. Autoritatile nationale pot fie sa achizitioneze alimente si bunuri si sa le furnizeze organizatiilor partenere, fie sa finanteze organizatiile pentru ca acestea sa poata efectua ele insele achizitiile.

Organizațiile partenere care achiziționează ele însele alimentele sau bunurile pot fie să le distribuie direct, fie să solicite sprijinul altor organizații partenere. În termeni reali, în perioada 2014-2020, FEAD a alocat 3,8 miliarde EUR. În plus, țările UE trebuie să contribuie cu o cofinanțare națională de cel puțin 15 % la programul lor național.

Propuneri în vederea modificării actualelor norme FEAD Criza provocată de coronavirus reprezintă o provocare fără precedent pentru operațiunile sprijinite de FEAD. Cel mai important, această criză prezintă riscuri specifice chiar în ceea ce privește cele mai defavorizate persoane. Este necesar să se ia de urgență măsuri specifice pentru a le proteja împotriva acestei boli. Printre acestea se numără punerea la dispoziția acestor persoane și a lucrătorilor și a voluntarilor care oferă ajutor a echipamentelor de protecție necesare, precum și asigurarea faptului că asistența din partea FEAD ajunge în continuare la cei mai vulnerabili. Constrângerile de ordin logistic și în materie de resurse umane, cauzate în special de izolare și de măsurile de distanțare socială, împiedică din ce în ce mai mult distribuirea de alimente și asistența materială de bază, precum și sprijinul pentru incluziune socială.

Numerosi voluntari, care formează coloana vertebrală a fondului, nu mai pot fi mobilizați, deoarece aceștia aparțin adesea unor grupuri expuse unui risc mai mare de boală gravă cauzată de coronavirus. Prin urmare, sunt necesare noi metode de livrare, cum ar fi livrarea prin intermediul voucherelor electronice, pentru a se asigura siguranța tuturor persoanelor implicate în punerea în aplicare a FEAD și a celor mai defavorizate persoane.

Modificările aduse normelor FEAD propuse de Comisie

Printre măsurile propuse se numără:

- ✚ Eligibilitatea cheltuielilor pentru operațiunile FEAD care promovează capacitățile de răspuns la situația de criză în cazul epidemiei de coronavirus începând cu 1 februarie 2020;
- ✚ Explicitarea eligibilității cheltuielilor legate de echipamentele de protecție pentru organizațiile partenere;
- ✚ Exceptarea temporară de la aprobarea Comisiei a anumitor măsuri de sprijin FEAD;
- ✚ Posibilitatea de a se furniza ajutor alimentar și asistență materială de bază prin intermediul unor vouchere electronice (risc mai mic de contaminare);
- ✚ Furnizarea unei rate de cofinanțare de 100 % (în loc de 85 %) pentru exercitiul financiar 2020-2021.

Modificările propuse sunt menite să permită autorităților de management, organizațiilor partenere și altor actori implicați în punerea în aplicare a fondului să reacționeze rapid la nevoile

suplimentare emergente ale grupurilor-tinta care sunt expuse unor dificultati suplimentare provocate de aceasta criza. In acest sens, in special cu privire la provocarile in materie de incluziune sociala legate de acesta, Fondul social european (FSE) va veni in completarea sprijinului oferit de FEAD.

Sprijinirea sectorului pestelui si al fructelor de mare

Propuneri pentru a atenua impactul epidemiei de coronavirus asupra sectorului pescuitului si acvaculturii

Sunt propuse urmatoarele masuri specifice pentru a atenua impactul epidemiei de coronavirus asupra sectorului pescuitului si acvaculturii :

- Sprijinirea pescarilor pentru incetarea temporara a activitatilor de pescuit cauzata de epidemia de coronavirus;
- Sprijinirea fermierilor din acvacultura pentru suspendarea temporara a productiei sau pentru costurile suplimentare cauzate de epidemia de coronavirus;
- Sprijinirea organizatiilor de producatori si a asociatiilor de organizatii de producatori pentru depozitarea produselor provenite din pescuit si din acvacultura, in conformitate cu organizarea comuna a pietelor.

Se propune ca aceste masuri sa fie eligibile retroactiv incepand cu 1 februarie 2020 si sa fie disponibile pana la 31 decembrie 2020.

Modificarile suplimentare aduse Regulamentului privind FEPAM vizeaza asigurarea unei realocari flexibile a resurselor financiare in cadrul programelor operationale.

Masuri pentru sprijinirea incetarii temporare a activitatilor de pescuit

Pentru a atenua consecintele socioeconomice semnificative ale epidemiei de coronavirus si nevoia de lichiditati in economie, Fondul european pentru pescuit si afaceri maritime (FEPAM) ar urma sa acorde pescarilor o compensatie financiara pentru incetarea temporara a activitatilor lor de pescuit. UE va plati pana la un maximum de 75 % din aceasta compensatie, restul urmand sa fie suportat de statele membre. Sprijinul pentru incetarea temporara a activitatilor de pescuit cauzata de epidemia de coronavirus nu va fi supus plafoanelor financiare aplicabile celorlalte cazuri de incetare temporara a activitatii, permitandu-le astfel statelor membre sa acorde sprijin in functie de nevoi. Navele care au atins deja durata maxima de sase luni de sprijin din partea FEPAM pentru incetarea temporara a activitatilor de pescuit in temeiul articolului 33 din Regulamentul privind FEPAM vor fi totusi eligibile pentru sprijin in cadrul masurilor aferente Initiativei Plus pentru investitii in raspunsul la coronavirus pana la sfarsitul anului 2020.

Masuri pentru sprijinirea fermierilor din acvacultura

Propunerea introduce compensatii pentru fermierii din acvacultura pentru suspendarea sau reducerea temporara a productiei, in cazul in care aceasta este consecinta epidemiei de coronavirus.

Aceasta compensatie se va calcula pe baza pierderilor de venit. UE va plati pana la 75 % din aceasta compensatie, restul urmand sa fie suportat de statele membre.

Masuri pentru simplificarea procedurilor

Avand in vedere caracterul urgent al sprijinului necesar, va fi posibila aplicarea unei proceduri simplificate de modificare a programelor operationale ale statelor membre referitoare la masurile specifice si realocarea resurselor financiare. Aceasta procedura simplificata ar trebui sa cuprinda toate modificarile necesare pentru punerea in aplicare integrala a masurilor in cauza, inclusiv introducerea acestora si descrierea metodelor de calcul al sprijinului.

Noutati privind flexibilitate bugetara

Modificarea propusa nu presupune niciun fel de modificari ale plafoanelor anuale pentru angajamente si plati din cadrul financiar multianual. Defalcarea anuala a creditelor de angajament pentru FEPAM ramane astfel neschimbata, FEPAM fiind unul dintre cele cinci fonduri structurale si de investitii europene (fondurile ESI).

Avand in vedere faptul ca activitatile de pescuit si de acvacultura sunt blocate sau reduce semnificativ, punerea in aplicare a masurilor FEPAM si a programelor operationale actuale in conditii normale este foarte limitata. Prin urmare, Comisia propune acordarea unei flexibilitati maxime statelor membre in ceea ce priveste alocarea resurselor intr-un termen scurt pentru a raspunde nevoilor legate de coronavirus. Cu toate acestea, resursele disponibile pentru controlul activitatilor de pescuit, colectarea de date stiintifice si compensarea costurilor suplimentare in regiunile ultra periferice raman restrictionate pentru a se asigura punerea in aplicare a politicii comune in domeniul pescuitului (PCP). Statelor membre ar trebui sa li se aloce, in functie de nevoile specifice, si alte resurse disponibile in cadrul gestiunii partajate.

Comisia va monitoriza cu atentie impactul modificarii propuse asupra creditelor de plata in 2020, luand in considerare atat executia bugetului, cat si previziunile revizuite ale statelor membre.

Beneficii pentru organizatiile de producatori

Avand in vedere rolul esential jucat de organizatiile de producatori in gestionarea crizei, plafonul de sprijin pentru planurile de productie si de comercializare este majorat de la 3 % la 12 %

din valoarea medie anuală a producției introduse pe piață. De asemenea, statele membre vor putea să acorde avansuri de până la 100 % din sprijinul financiar acordat organizațiilor de producători.

Decizia Comisiei de a reintroduce ajutorul pentru depozitare și de extindere a domeniului de aplicare al acestuia la produsele provenite din acvacultura

Perturbarile bruște ale activităților de pescuit și de acvacultura cauzate de epidemia de coronavirus și riscul care a rezultat de punere în pericol a pietelor de produse provenite din pescuit și din acvacultura impun instituirea unui mecanism pentru depozitarea produselor provenite din pescuit și din acvacultura destinate consumului uman. Acest lucru va încuraja o mai mare stabilitate a pieței, va atenua riscul ca aceste produse să fie risipite sau redirectionate în scopuri care nu țin de consumul uman și va contribui la absorbirea impactului crizei asupra randamentului produselor.

Mecanismul respectiv ar trebui să permită producătorilor din sectorul pescuitului și acvaculturii să utilizeze aceleași tehnici de păstrare sau de conservare pentru specii asemănătoare și să asigure menținerea unei concurențe loiale între producători.

Pentru a permite statelor membre să reacționeze prompt la caracterul neașteptat și imprevizibil al epidemiei de coronavirus, aceștia vor avea dreptul să stabilească prețurile de declansare pentru organizațiile lor de producători cu scopul de a declansa mecanismul de depozitare. Acest preț de declansare ar trebui să fie stabilit astfel încât să se mențină o concurență loială între operatori.

Sprijinirea fermierilor și a zonelor rurale

Măsuri vor sprijini în mod direct fermierii și zonele rurale în temeiul CRII+

Comisia propune creșterea flexibilității în ceea ce privește utilizarea instrumentelor financiare. Fermierii și alți beneficiari ai dezvoltării rurale vor putea beneficia, în condiții favorabile, de împrumuturi sau de garanții în valoare de până la 200 000 EUR, cum ar fi rate ale dobânzii foarte scăzute sau scheme de plată favorabile în cadrul FEADR. De obicei, aceste instrumente financiare trebuie să fie legate de investiții; în cadrul acestei noi măsuri, ele pot ajuta fermierii să își finanțeze costurile sau să compenseze pierderile temporare. Mai mult, fondurile de dezvoltare rurală pot fi utilizate pentru a investi în unități medicale și în infrastructuri la scară mică în zonele rurale, cum ar fi adaptarea centrelor de sănătate pentru a trata un număr tot mai mare de pacienți sau instalarea de structuri de sănătate mobile pentru efectuarea de teste și tratarea fermierilor și a locuitorilor din zonele rurale.

Masuri prevazute in cadrul CRII+ care vor sprijini statele membre in punerea in aplicare a programelor lor de dezvoltare rurala

Statele membre se confrunta cu dificultati de ordin practic in ceea ce priveste indeplinirea anumitor cerinte in cadrul politicii agricole comune (PAC), iar Comisia isi propune sa ofere sprijin printr-o serie de masuri concrete.

In primul rand, statelor membre li se va permite sa realoce banii nefolositi in cadrul programelor lor de dezvoltare rurala (PDR), in loc sa ii trimita inapoi la bugetul UE. Fondurile vor trebui utilizate in cadrul PDR respectiv.

In al doilea rand, statele membre nu vor trebui nici sa isi modifice acordurile de parteneriat din cadrul fondurilor ESI incheiate pentru perioada bugetara 2014-2020 pentru a-si modifica programele de dezvoltare rurala, eliminandu-se astfel unele proceduri administrative pentru statele membre.

In al treilea rand, in fiecare an, statele membre trebuie sa trimita Comisiei un raport anual de punere in aplicare a programelor lor de dezvoltare rurala. In aceste circumstante exceptionale, Comisia amana termenul de trimitere a rapoartelor respective (stabilit initial pentru 30 iunie), pentru a acorda mai mult timp autoritatilor nationale sa le elaboreze.

Alte masuri ce se iau in cadrul Politicii Agricole Comune (PAC) pentru a sprijini sectorul agroalimentar in aceste circumstante exceptionale

Pe langa masurile legate direct de FEADR in temeiul CRII+, Comisia propune o mai mare flexibilitate si o simplificare suplimentara a altor instrumente ale politicii agricole comune (PAC).

In primul rand, termenul pentru cererile de plata in cadrul PAC va fi extins cu o luna, de la 15 mai la 15 iunie 2020, acordandu-se astfel mai mult timp fermierilor sa isi completeze cererile atat pentru platile directe, cat si pentru platile pentru dezvoltare rurala.

In al doilea rand, pentru a creste fluxul de lichiditati al fermierilor, Comisia va spori avansurile de plati directe si de plati pentru dezvoltarea rurala. Rata avansurilor de plati va creste de la 50 % la 70 % pentru platile directe si de la 75 % la 85 % pentru platile pentru dezvoltare rurala. Fermierii vor incepe sa primeasca aceste avansuri de la 16 octombrie 2020.

In fine, Comisia va propune o reducere a controalelor fizice la fata locului si va oferi o marja de manevra mai mare pentru cerintele privind calendarul de desfasurare. Acest lucru va reduce sarcina administrativa si va evita intarzierile inutile. In prezent, statele membre trebuie sa efectueze verificari pentru a asigura indeplinirea conditiilor de eligibilitate. Cu toate acestea, in actualele

circumstanțe excepționale, este esențial să se reducă la minimum contactele fizice dintre fermieri și inspectorii care efectuează controalele.

În prezent se iau măsurile juridice finale pentru adoptarea acestor măsuri.

2.2 CONTEXT NATIONAL

2.2.1 Informații generale

Suprafața totală a României, de 23,84 mil. ha cuprinde 62% teren agricol (cca. 14,7 mil. ha, din care 66,3% teren arabil, 29,2% pășuni naturale și 4,5% plantații de pomi și vie) și cca. 11% suprafața construită a localităților, drumuri, cai ferate și teren neproductiv. Din suprafața totală a țării, circa 92% o reprezintă spațiul rural format din terenul agricol și forestier, localitățile și amenajările rurale. Repartizarea pe zone geografice este echilibrată: 33% zona de câmpie (până la 300 m altitudine), 37% zona colinară (300-1000 m) și 30% zona montană (peste 1000 m altitudine). Din punct de vedere al mărimei suprafeței, România este o țară medie în UE, care cuprinde pe teritoriul său cinci regiuni bio-geografice: stepică, pontică, panonică, continentală și alpină din cele unsprezece regiuni ale Europei. Din punct de vedere al acoperirii forestiere, atât de important în condițiile schimbărilor climatice actuale, teritoriul României este neuniform și mult sub nivelul

mediei europene. Acoperirea cu pădure a țării comparativ cu prevederile Codului Silvic (40% până în 2035) este încă departe de a fi considerată optimă. Pe zone geografice, acoperirea cu păduri este dezechilibrată, în zona de câmpie gradul de acoperire forestieră fiind de circa 14%.

Din punct de vedere al acoperirii verzi (păduri, pajisti naturale și plantatii), România este, de asemenea, deficitară, în general și dezechilibrată teritorial. Fata de acoperire verde medie națională de aproximativ 50% (20% pajisti naturale, 2% plantatii și 28% păduri), în Câmpia Dunării și Dobrogea (judetele Braila, Ialomița, Călărași, Giurgiu, Teleorman, Constanța și Tulcea) acoperirea verde este de numai 14-15%. Și în județele din partea de est a Moldovei (Botoșani, Iași, Vaslui, Galați) și în județele din Câmpia de vest a României (Timiș, Arad, Bihor și Satu-Mare) deficitul de acoperire verde este relativ ridicat (peste 60-70%). Dezechilibrele de acoperire verde zonale se explică și prin distribuția geografică neuniformă a pajistilor naturale: 50% în zona montană și alpină (2,4 mil. ha), 40% în zona de deal (2 mil. ha) și numai 10 % în zona de câmpie (circa 0,5 mil. ha).

Capitalul natural al agriculturii, în principal, este constituit din terenul agricol (solul), apă, biodiversitatea și factorii climatici. Solul este cea mai importantă resursă naturală, fiind apreciat drept cea mai importantă bogăție naturală regenerabilă a țării. Din punct de vedere agronomic, aprecierea capacității ecologice (naturale) a producției agricole, a fertilității prezintă cea mai mare importanță în vederea fundamentării strategiei agricole. Din punct de vedere al favorabilității terenului agricol (arabil, pajisti naturale, plantatii), circa jumătate (48,3%; 7,17 mil. ha) are fertilitate bună și mijlocie și mai bine de jumătate (51,7%; 7,68 mil. ha) are fertilitate scăzută. În schimb, din punct de vedere al celui mai important teren agricol, cel arabil, distribuția pe clase de favorabilitate este mult mai echilibrată: favorabilitate bună și foarte bună - 39,3 % (3,67 mil. ha), mijlocie – 25,5% (2,37 mil. ha) și scăzută – 35,2% (3,28 mil. ha). România, din punct de vedere al suprafețelor agricole totale, ocupă locul șapte în Uniunea Europeană, iar la suprafața agricolă și arabilă pe locuitor, locurile 5 și respectiv 6 în Uniunea Europeană. 2.2.2 Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030 Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030 adoptată de Guvernul României prin HG nr. 877/2018 - stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 ODD.

Strategia adresează ameliorarea săraciei, combaterii inegalităților, injustiției sociale și protejării planetei până în anul 2030.

Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030 cuprinde domenii strategice deosebit de importante pentru indeplinirea obiectivelor nationale de dezvoltare si punerea in aplicare a planului de actiuni aferent:

- ✚ Strategia pentru transport durabil pe perioada 2007-2013 si 2020, 2030 – urmareste modernizarea si dezvoltarea retelei de transport de interes european si national, cresterea conditiilor de siguranta si a calitatii serviciilor; liberalizarea pietei interne de transport; stimularea dezvoltarii economiei si a competitivitatii; intarirea coeziunii sociale si teritoriale la nivel regional si national; compatibilitatea cu mediul inconjurator. Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului National al Romaniei 2007-2026 are ca principal obiectiv transformarea Romaniei intr-o destinatie turistica de calitate pe baza patrimoniului sau natural si cultural.
- ✚ Strategia nationala de dezvoltare a ecoturismului in Romania 2018-2027 - Aplicarea principiilor actuale de dezvoltare a turismului durabil in ariile naturale protejate si in zonele adiacente acestora a condus la aparitia ecoturismului ca forma distincta de turism, menita sa respecte integritatea peisajelor naturale, a biodiversitatii ecologice, in concordanta cu cerintele anumitor segmente de turisti, care doresc sa isi petreaca vacanta in natura si totodata sa creeze posibilitati de dezvoltare locala a comunitatilor. Scopul strategiei este de a promova ecoturismul, ca forma principala de turism in cadrul ariilor naturale protejate si cresterea rolului pe care ecoturismul il joaca in dezvoltarea economica a acestor areale si in prosperitatea populatiei locale.
- ✚ Strategia Nationala a Romaniei pentru dezvoltarea turismului 2019-2030– urmareste transformarea Romaniei, pana la finele anului 2030, intr-o destinatie turistica bine cunoscuta, de inalta calitate, pe parcursul intregului an, orientata pe unicitatea patrimoniului cultural si natural, oferind servicii la standarde internationale prin cresterea cheltuielilor turistilor actuali, dar si prin atragerea unui numar mai mare de turisti cu un buget peste medie.
- ✚ Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu si lung orizont 2020-2030 – vizeaza valorificarea inteligenta si durabila a potentialului agroalimentar si dezvoltarea spatiului rural, fiind un document suport vizionar, care sustine progresul agriculturii si dezvoltarii rurale in Romania.
- ✚ Document de politica industrială a Romaniei – reflecta preocuparile referitoare la revitalizarea, consolidarea si diversificarea bazei industriale a Romaniei prin cresterea competitivitatii sale, prin imbunatatirea capacitatii de inovare la nivelul intreprinderilor,

utilizarea eficientă a resurselor naturale disponibile și o specializare inteligentă, care să conducă la realizarea de produse industriale cu valoare adăugată mare. În esență, documentul reprezintă un ansamblu structurat de intervenții publice (politici, programe și instrumente) menite să direcționeze sistemului industrial către obiective care nu ar putea fi atinse în absența respectivelor intervenții.

- ✚ Strategia energetică a României 2019-2030, cu perspectiva anului 2050 – propune ținte concrete, stabilește direcții clare și definește reperele prin care România își va menține poziția de producător de energie în regiune și de actor activ și important în gestionarea situațiilor de stres la nivel regional. Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 – reflectă setul de preferințe, particularități și priorități naționale, luând în considerare dreptul României de a-și stabili mixul energetic.
- ✚ Strategia Națională a locuirii – asigură accesul la condiții de locuire adecvate pentru toate categoriile de persoane, până în anul 2030 prin identificarea măsurilor și crearea instrumentelor necesare, având ca principii: siguranța stabilității structurale, acces egal și nediscriminatoriu la locuințe pentru comunitățile defavorizate sau marginalizate, accesibilitate din punct de vedere al pretului, dezvoltare urbană și accesul la servicii de utilități publice, valorificarea fondului construit existent etc.
- ✚ Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung - “Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung pentru sprijinirea parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice cât și private, într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050” constituie îndeplinirea condiției favorizante „Un cadru de politică strategică pentru sprijinirea renovărilor destinate să îmbunătățească eficiența energetică a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale”, Obiectivul de politică 2: „O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon, prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor”, obiectivul specific 2.1 „Promovarea măsurilor de eficiență energetică”

Obiectivele principale ale strategiei sunt următoarele:

- ✚ Îmbunătățirea performanței energetice a fondului existent de clădiri prin reducerea consumului de energie, a emisiilor de carbon și extinderea utilizării surselor regenerabile de energie la clădiri;
- ✚ Crearea de beneficii suplimentare prin îmbunătățirea calității vieții pentru toți utilizatorii (de exemplu, un confort mai bun, beneficii asociate cu sănătatea, siguranța

si calitatea aerului), reducerea nivelului saraciei energetice; - extinderea duratei de viata si imbunatatirea sigurantei fondului de cladiri.

2.2.2 Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritoriala Romania 2030 (CSDTR 2030)

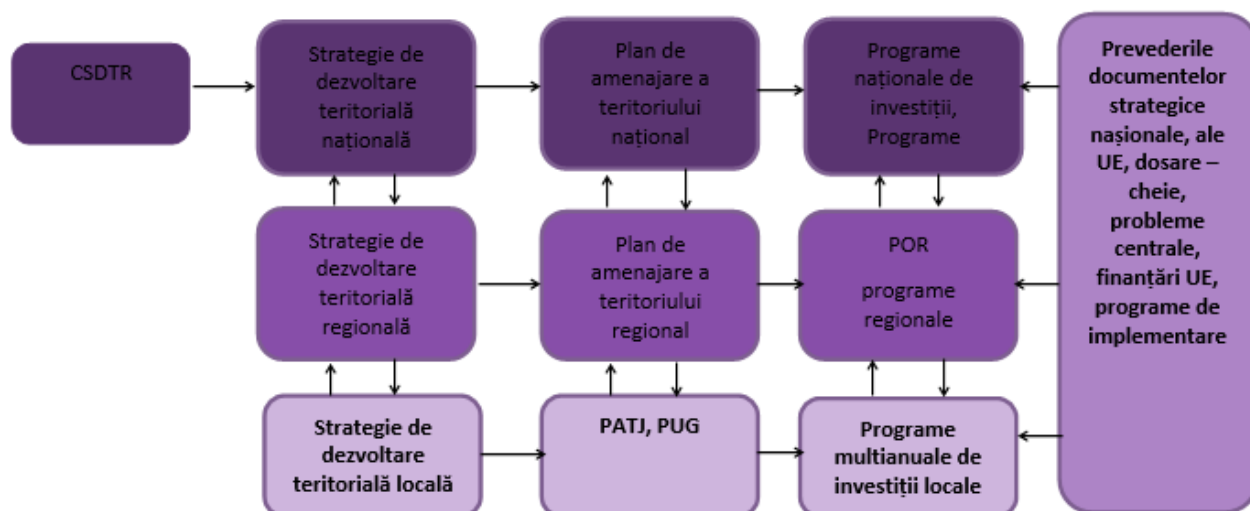
Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritoriala Romania 2030 este un document strategic privind dezvoltarea teritoriala durabila si integrata pe termen mediu si lung a Romaniei. Conceptul asigura un cadru de fundamentare a dezvoltarii teritoriale a Romaniei, in concordanta cu evolutiile din spatiul european si international, bazandu-se pe practicile curente in domeniul planificarii teritoriale.

Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritoriala Romania 2030 stabileste liniile directoare de dezvoltare teritoriala a Romaniei la scara regionala, interregionala, nationala, prin integrarea relatiilor relevante la nivel transfrontalier si transnational, coreland conceptele de coeziune si competitivitate la nivelul teritoriului.

Scopul Conceptului Strategic de Dezvoltare Teritoriala Romania 2030 este de a pune in evidenta, din perspectiva teritoriala integrata, modalitatile de valorificare a potentialului national, in vederea recuperarii decalajelor de dezvoltare fata de tarile europene, de a stimula dezvoltarea echilibrata a Romaniei si de a consolida rolul tarii noastre ca stat membru al Uniunii Europene si membru activ in zona Europei Centrale si de Est. Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritoriala Romania 2030 urmareste maximizarea impactului investitiilor straine si nationale, orientandu-le catre zonele relevante, prin intermediul proiectelor strategice nationale si a politicilor publice elaborate in conformitate cu obiectivele acestuia.

In vederea implementarii Conceptului Strategic de Dezvoltare Teritoriala Romania 2030 sunt necesare urmatoarele categorii de corelari:

- Corelarea pe orizontala a strategiilor de dezvoltare teritoriala cu documentatiile de amenajare a teritoriului/ urbanism si cu programele de investitii sectoriale relevante;
- Corelarea pe verticala a strategiilor de dezvoltare teritoriala, planurilor de amenajare a teritoriului si urbanism, programelor de investitii publice, intre nivelele: teritorial, regional si local.

OBIECTIVELE STRATEGICE ALE CONCEPTULUI STRATEGIC DE DEZVOLTARE TERITORIALA ROMANIA 2030

1. Valorificarea perifericității prin dezvoltarea rolului de conector și releu la nivel continental și intercontinental;
2. Racordarea la rețeaua europeană de poli și coridoare de dezvoltare;
3. Structurarea și dezvoltarea echilibrată a rețelei de localități urbane;
4. Afirmarea solidarității urban – rural;
5. Dezvoltarea rurală;
6. Consolidarea și dezvoltarea legăturilor interregionale, ca suport al dezvoltării regionale;
7. Dezvoltarea adecvată a diferitelor categorii de teritorii;
8. Creșterea competitivității teritoriale;
9. Protejarea, dezvoltarea și valorificarea patrimoniului natural și cultural.
10. Acordul de Parteneriat al României cu Comisia Europeană 2021 – 2027

Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeană și România – a fost conturat în jurul obiectivelor de politică trasate de către Comisia Europeană și urmărește:

1. Creșterea gradului de integrare a sistemului Cercetare, Dezvoltare și Inovare din România în European Research Area prin întărirea cooperării dintre organizațiile CDI și întreprinderi, creșterea nivelului de investiții în CDI, digitalizarea serviciilor publice prin modernizarea și simplificarea procedurilor administrației publice locale și centrale, inclusiv Smart city, în ceea ce privește Obiectivul de Politică 1.

Romania isi propune sa aloce fonduri europene atat pentru infrastructura de cercetare-dezvoltare, cat si pentru masuri de consolidare a legaturilor dintre mediul academic si industrie. Astfel, sunt avute in vedere interventii la nivelul dezvoltarii facilitatilor pentru cercetare, in domenii relevante, conectate cu piata, avand un efect de multiplicare asupra activitatilor de inovare, cu impact economic direct. Cercetarea pe teme de interes national, in domenii precum inteligenta artificiala, tehnologii avansate, resurse si combustibili alternativi, microbiologie, genetica si tratarea cancerului este sustinuta prin dezvoltarea unor proiecte strategice. Vor fi sustinute intreprinderile inovatoare si creative, spin-off-urile si start-up-urile din domeniile de specializare inteligenta. Mai mult, este incurajata promovarea inovarii prin cercetare aplicata, dezvoltare experimentală si transfer tehnologic, precum si initiativele de imbunatatire a capacitatii de inovare in intreprinderi.

O componenta esentiala a acestor actiuni va consta in concentrarea eforturilor asupra proceselor inovative si a transferului de tehnologii vizand adaptarea la schimbarile climatice, reducerea emisiilor si economia circulara. Totodata, este necesara dezvoltarea unor mecanisme suport pentru facilitarea participarii entitatilor CDI din Romania la retele, consortii si proiectele europene / internationale in domeniile de mare viitor.

Romania digitala presupune automatizarea proceselor, dar in acelasi timp inseamna si procese sigure, clare, usoare si precise. Fondurile europene urmaresc finantarea infrastructurilor critice necesare asigurarii unor servicii publice esentiale si digitalizarii principalelor evenimente de viata. Pot fi propuse si implementate proiecte care vizeaza procesul de luare a deciziilor in administratie sau intreprinderi bazat pe sisteme si solutii complexe, inclusiv masuri de securitate a sistemelor de informatii si raspuns adecvat la amenintarile cibernetice in crestere.

2. Adaptarea la schimbarile climatice prin cresterea eficientei energetice si dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a solutiilor de stocare si a adecvantei sistemului energetic, prevenirea si gestionarea riscurilor, infrastructura de apa si apa uzata, economia circulara, conservarea biodiversitatii, calitatea aerului, decontaminarea siturilor poluate, regenerare urbana, mobilitate urbana, termoficare, pescuit si acvacultura, in ceea ce priveste Obiectivul de Politica 2.

Romania va contribui la acest obiectiv prin finantarea nevoilor de dezvoltare din urmatoarele sectoare: adaptarea la schimbarile climatice prin cresterea eficientei energetice si dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a solutiilor de stocare si a adecvantei sistemului energetic, prevenirea si gestionarea riscurilor, infrastructura de apa si apa uzata, economia circulara, conservarea biodiversitatii, calitatea aerului, decontaminarea siturilor poluate, regenerare urbana, mobilitate urbana, termoficare, pescuit si acvacultura.

Accelerarea investițiilor în eficiența energetică în clădiri, măsurile de consolidare și de utilizare a unor surse de energie alternativă pot fi luate în calcul pentru a reduce emisiile de carbon și pentru a face față mai bine unui climat în schimbare. România se confruntă cu o provocare majoră pentru renovarea fondului său de construcții și atingerea obiectivelor de emisii de carbon. Sunt încurajate măsuri de creștere a performanței energetice a clădirilor rezidențiale și publice, inclusiv clădiri de patrimoniu, care în final vor permite importante economisiri de energie și reducerea vizibilă a gazelor cu efect de seră.

La nivelul energiei, pot fi avute în vedere proiecte de modernizare și eficientizare a producției, inclusiv din surse alternative, alături de inițiative în domeniul transportului, distribuției și stocării. De asemenea, vor fi finanțate echipamente și sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice, vor fi implementate soluții digitale pentru izolarea defectelor și realimentarea cu energie în mediul rural și urban și vor fi adresate măsuri de creștere a adecvării rețelei naționale de energie electrică.

Totodată, pot fi susținute proiecte demonstrative în întreprinderi, precum și măsuri de sprijin adiacente, inclusiv creșterea eficienței energetice a proceselor tehnologice. Infrastructura de apă și apă uzată reprezintă una dintre cerințele primare pentru asigurarea adecvată a calității vieții. În România, gradul de acoperire cu această infrastructură este insuficientă și inadecvată în raport cu cerințele de conformare cu directivele de mediu.

Pentru perioada 2021-2027, investițiile care vizează sectorul apă – apă uzată vor fi realizate conform Master Planurilor Județene urmând a continua politica de regionalizare în sector, demarată în perioadele anterioare de programare. Astfel, se are în vedere finalizarea implementării proiectelor începute în perioada 2014-2020, precum și dezvoltarea de noi proiecte prin care se urmărește conformarea cu prevederile directivelor în ceea ce privește colectarea și epurarea apelor uzate, precum și asigurarea accesului populației la apă potabilă.

Totodată, aceste proiecte vor avea o componentă de management al namolului rezultat în urma epurării. Politica națională în domeniul gestionării deșeurilor se subordonează politicilor europene în materie de prevenire a generării deșeurilor și urmărește reducerea consumului de resurse și punerea în practică a ierarhiei deșeurilor. Investițiile în domeniul deșeurilor vor viza în primul rând prevenirea sau reducerea cantităților de deșeurii generate, reutilizarea și valorificarea deșeurilor prin reciclare sau alte operațiuni, precum și sistarea activității și reabilitarea depozitelor neconforme, astfel încât valoarea produselor, a materialelor și a resurselor să fie menținută în economie cât mai mult timp posibil. Prioritară va fi reciclarea deșeurilor municipale, respectiv pregătirea pentru

reutilizare și reciclarea a 65% din masa deșeurilor municipale până în 2035. Proiectele promovate vor viza adaptarea sistemelor integrate de management al deșeurilor, precum și creșterea capacității actorilor din sector pentru asigurarea unui management durabil al deșeurilor. Reteaua Natura 2000 este instrumentul principal pentru conservarea patrimoniului natural pe teritoriul Uniunii Europene. 18% din teritoriul Uniunii Europene este parte a acestei rețele. România nu face excepție, peste 20% din teritoriul său fiind declarat sit Natura 2000. Investițiile pentru conservarea biodiversității urmăresc asigurarea unui management eficient al ariilor naturale protejate, protecția diversității biologice, inclusiv refacerea ecosistemelor protejate degradate. Astfel, vor fi sprijinite elaborarea și implementarea planurilor de management pentru siturile Natura 2000 și ariile naturale protejate, dezvoltarea de măsuri generale de cunoaștere (inclusiv studii), monitorizare și conservare a diversității biologice, precum și acțiuni de reconstrucție ecologică a ecosistemelor degradate. Premisele pentru protejarea sănătății umane și a mediului ca întreg sunt create inclusiv prin monitorizarea și evaluarea calității aerului, precum și prin monitorizarea și reducerea emisiilor de poluanți atmosferici.

Investițiile demarate în actuala perioadă de programare privind dotarea sistemului național de evaluare și monitorizare a calității aerului în vederea dezvoltării și îmbunătățirii Evaluării Naționale a Calității Aerului vor fi continuate și diversificate astfel încât România să respecte cerințele de asigurare și control al calității datelor și de raportare a RO către CE. De asemenea, la nivel local va fi monitorizată constant calitatea aerului.

S-au identificat nevoile de investiții prioritare pentru a promova un răspuns flexibil în materie de schimbări climatice, prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență și de criză, inclusiv a impactului riscurilor naturale și antropice (inundații, seceta, incendii forestiere, alunecări de teren, cutremure), conform priorităților stabilite la nivel național și în cadrul coordonării și cooperării transfrontaliere și transnaționale. În ceea ce privește siturile contaminate, Strategia Națională și Planul Național pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din România (HG nr. 683/2015) au inventariat 1393 situri contaminate, dintre care 210 situri contaminate istoric și 1183 situri Potențial contaminate, ca urmare a desfășurării activităților economice. Aceste situri reprezintă zone în care s-au desfășurat în principal activități miniere și metalurgice, petroliere, chimice, alte activități industriale, prezentând posibil impact semnificativ asupra sănătății umane, a calității solurilor, apelor subterane și apelor de suprafață, ecosistemelor etc. Inventarul siturilor poluate /contaminate s-a realizat fără a se cunoaște însă gradul de poluare și fără a exista o ierarhizare din perspectiva riscurilor pe care acestea le incumbă asupra stării de sănătate a populației și, prin urmare, au fost identificate nevoile de finanțare în domeniu.

Prioritățile naționale pentru dezvoltarea urbană aferente perioadei 2021-2027 se grupează în jurul a trei piloni principali:

- Conectivitate - rețele digitale, mobilitate urbană;
- Atractivitate - locuire, spații publice, acces la servicii de calitate, infrastructură verde;
- Competitivitate – mediu de afaceri dinamic, locuri de muncă, educație și competențe, tehnologie.

Acestora li se adaugă dimensiunea identității locale și consolidarea comunității - oportunități egale, valorizarea patrimoniului, valorificarea oportunităților turistice.

Analiza sectorului pescuit și acvacultura a evidențiat starea de fapt a întregului sector prin identificarea problemelor, realităților și necesităților cu care se confruntă toți actorii în vederea transpunerii acestora în intervenții și direcții prioritare de dezvoltare în cadrul strategiei sectorului pentru perioada post 2020 în corelare cu obiectivele PCP.

Astfel, este necesară sprijinirea pescuitului durabil și conservarea resurselor biologice acvicultice, precum și sprijinirea activităților de acvacultura și procesare durabile și comercializarea produselor din pescuit și din acvacultura. Intervențiile acestea vor contribui la realizarea de investiții albastre, economie durabilă și adaptare la schimbările climatice.

3. Creșterea conectivității transportului, dezvoltarea rețelelor TEN-T durabile, inteligente, sigure și intermodale, rezistente la schimbările climatice, durabile, inteligente și intermodale la nivel național, regional și local inclusiv printr-un acces mai bun la rețeaua TEN-T și mobilitatea transfrontalieră, în ceea ce privește Obiectivul de Politică 3.

Un transport sustenabil și eficient este important pentru a asigura legătura între regiuni și țări, conectând astfel piețe și persoane și contribuind la activitatea economică, la dezvoltare și la creștere. Pentru a asigura coeziunea și competitivitatea, sunt necesare, de asemenea, conexiuni fluide între toate statele membre ale UE.

În cadrul acestui obiectiv de politică, România își propune finalizarea unor tronșoane ale rețelei TEN-T principale și anumite părți ale rețelei TEN-T globale, transportul fiind un factor important al dezvoltării economiei. Astfel, prioritatea pentru România rămâne dezvoltarea infrastructurii de transport în special pe rețeaua principală, precum și conexiunea regiunilor la rețeaua TEN-T prin realizarea variantelor ocolitoare și a racordurilor lipsă, care va permite o mai bună interconectare a regiunilor dar și a României cu alte state membre. Pentru România rămân vitale investițiile în toate modurile de transport. Astfel, fondurile UE vor continua să se concentreze

pe optimizarea conectivității atât pe plan intern, cât și internațional, și dezvoltarea unui transport durabil.

Sunt necesare investiții prioritare pentru continuarea dezvoltării rețelelor TEN-T, inclusiv pentru îmbunătățirea legăturilor la acestea, pentru creșterea mobilității naționale, regionale și transfrontaliere. Creșterea numărului de pasageri, optimizarea traficului, siguranța pasagerilor și a marfurilor și calitatea în ansamblu a serviciului oferit sunt aspecte care vor face obiectul viitoarelor intervenții. Atât Programul Operațional Transport cât și Programele Operaționale Regionale reprezintă instrumentele de finanțare care vin să servească Obiectivului de Politică 3 - O Europa mai conectată, să finanțeze intervențiile în infrastructuri de transport care urmăresc reducerea decalajelor de dezvoltare, reducerea blocajelor și a timpilor de călătorie, și creșterea competitivității regiunilor.

Drumurile joacă un rol semnificativ în acest sens, întrucât transportul rutier reprezintă soluția de transport cea mai utilizată în UE atât din punct de vedere al marfurilor transportate cât și din punct de vedere al traficului de călători. În ceea ce privește modul de transport rutier, va fi tratată cu prioritate rețeaua primară la nivelul României care este întinsă în preponderență pe aliniamentul rețelei TEN-T Centrale și TEN-T Globale. Rețeaua primară reflectă la nivel național conceptul politicii UE de focalizare a principalelor investiții pe o rețea compactă ce reprezintă coloana vertebrală a sistemului de transport. Rețeaua primară rutieră va reprezenta baza de la care România va aborda procesul investițional post 2020. Complementar rețelei primare sunt avute în vedere intervențiile la nivelul rețelei secundare de transport având rolul de a asigura accesibilitatea regională și urbană a rețelei primare de transport în mod eficient, sigur și cu impact redus asupra mediului. Fără o accesibilitate crescută a regiunilor și centrelor urbane la rețeaua primară vor fi afectate accesul la piața unică și locurile de muncă, se reduc oportunitățile de investiții și scade gradul de satisfacție socială.

Astfel, sunt avute în vedere acțiuni referitoare la:

- Creșterea accesibilității regiunilor și populației prin construcția/ modernizarea rețelei rutiere și feroviare, la standarde europene, în special la nivelul rețelei TEN-T;
- Finalizarea tronșoanelor rutiere inițiate anterior și continuarea investițiilor în dezvoltarea rețelei TEN-T centrale și globale pentru asigurarea accesibilității la piețele internaționale;
- Reabilitarea și modernizarea drumurilor naționale care asigură conectivitatea zonelor cu o accesibilitate redusă;

- ✚ Realizarea de legaturi rutiere secundare reabilite si nou construite catre rețeaua rutiera si nodurile TEN-T (drumuri județene inclusiv de tip descarcari autostrada;
- ✚ Îmbunătățirea sistemului de management al infrastructurii rutiere si a condițiilor de siguranță;
- ✚ Finalizarea investițiilor inițiate pe tronsoanele feroviare care asigura conectivitatea cu pietele internaționale, în coordonare cu proiectele propuse spre finanțare în Connecting European Facility, îmbunătățirea condițiilor de management si control al traficului feroviar; implementarea unui mixt de măsuri de reforma si optimizare a serviciilor;
- ✚ Creșterea atractivității transportului naval prin îmbunătățirea condițiilor de navigație prin investiții în infrastructura portuara si prin investiții în cai navigabile;
- ✚ Creșterea atractivității transportului intermodal pentru atragerea unui volum crescut de marfuri manipulat în terminale intermodale (inclusiv în porturi).

4. Crearea parghiilor fundamentale dezvoltării tuturor sectoarelor economice, respectiv investițiile în oameni, corespunzător Obiectivului de Politica 4.

În acest context, intervențiile vizate au în vedere patru aspecte majore :

- ✚ Asigurarea unei educații de calitate incluzive la toate nivelurile;
- ✚ Adaptarea resursei umane la dinamica pieței muncii si la progresul tehnologic;
- ✚ Combaterea săraciei si promovarea incluziunii sociale prin măsuri personalizate;
- ✚ Asigurarea unor servicii de sănătate de calitate si accesibile tuturor.

În ceea ce privește educația, prin intervențiile avute în vedere, România își propune să adreseze cele mai stringente probleme cu care sistemul educațional se confruntă:

- ✚ Reducerea parasirii timpurii a școlii, un fenomen care a luat amploare în ultimii ani, prin măsuri atât la nivel de sistem educațional cât si prin măsuri centrate pe elev si familie;
- ✚ Creșterea participării copiilor cu dizabilități/ cerințe educaționale speciale prin individualizarea învățării si adaptarea tehnicilor de predare la nevoile specifice acestor si accesibilizarea educației;
- ✚ Încurajarea participării la educație de la cele mai fragede vârste până la învățământul terțiar, în special a copiilor/ tinerilor care provin din grupuri vulnerabile, inclusiv prin măsuri care se adresează părinților/ tutorilor;
- ✚ Corelarea sistemului de educație cu cerințele/ competențele solicitate pe piața muncii. În vederea soluționării deficitului de forță de muncă, sunt propuse o serie de

masuri prin care este vizata includerea pe piata muncii a unor grupuri cu o participare mai redusa, precum femeile care au in ingrijire copii, dar si activarea unor grupuri dezavantajate, precum somerii, somerii de lunga durata, inactivii, NEETs. In acest sens au fost prevazute pachete integrate care sa raspunda nevoilor complexe cu care acestia se confrunta. Se au in vedere de asemenea, masuri in sfera anteprenoriatului prin care se incurajeaza deschiderea de noi afaceri, dar si dezvoltarea sectorului economiei sociale.

In contextul schimbarilor structurale pe piata muncii determinate de progresul tehnologic sau fenomene atipice precum epidemiile, sunt necesare masuri de adaptabilitate a lucratorilor si a intreprinderilor precum reconversie/formare profesionala, flexibilizarea formelor de munca, asigurarea sanatatii si securitatii la locul de munca.

In vederea combaterii saraciei, sprijinirii incluziunii si promovarii dreptului la demnitate sociala, Romania isi propune urmatoarele obiective generale: cresterea accesului la servicii sociale pentru populatia vulnerabila, cu precadere din mediul rural prin infiintarea si dezvoltarea de servicii sociale la nivel local, cresterea calitatii serviciilor sociale destinate persoanelor apartinand grupurilor vulnerabile prin asigurarea cu personal de specialitate bine pregatit la nivel local si infrastructura adecvata, reducerea gradului de excluziune sociala pentru grupurile vulnerabile prin oferirea de suport si servicii accesibile pentru depasirea situatiilor de dificultate in care se afla, cresterea capacitatii sistemului national de asistenta sociala de a raspunde la nevoile populatiei vulnerabile prin dezvoltarea capacitatii furnizorilor de servicii sociale publici si privati la nivel local, cresterea capacitatii autoritatilor locale de a identifica si evalua nevoile sociale ale comunitatii intr-un mod participativ si de a elabora planuri de actiune adecvate.

Accelerarea remedierii principalelor probleme identificate in domeniul sanatatii necesita o abordare integrata care sa tina cont de: nevoia de a imbunatati serviciile de diagnostic si tratament necesar bolnavilor existenti concomitent cu nevoia de a investi in programe preventive de sanatate publica care sa reduca in mod eficace povara bolilor in populatie; necesitatea de a evita ca sectorul curativ al sistemului de sanatate sa intre in competitie pentru resurse cu cel preventiv, precum si nevoia de a asigura interventiile de sanatate de tip FSE (instruire resurse umane, dezvoltare de metodologii si proceduri, elaborare criterii de asigurare si control al calitatii serviciilor medicale) integrat si coordonat cu interventii de tip FEDR (investitii in infrastructura fizica a unitatilor sanitare, aparatura, echipamente si tehnologii).

5. O Europa mai aproape de cetateni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale, reprezentând Obiectivul de Politică. În scopul apropierii finanțării de realitățile locale, România a decis înființarea de programe operaționale regionale, care să permită dezvoltarea integrată a regiunilor, pe baza strategiilor regionale.

În acest sens, recunoscând rolul important al orașelor ca promotori de dezvoltare, va fi sprijinită în continuare dezvoltarea urbană, indiferent de dimensiune, pe baza priorităților identificate în Strategiile Integrate de Dezvoltare Urbană. Este avută în vedere alocarea de sume dedicate (pe baza unor algoritmi clar stabiliți) pentru investiții în municipiile reședință de județ, inclusiv zonele funcționale, cu scopul de a consolida capacitatea de planificare și coordonare pentru gestionarea investițiilor urbane integrate, pentru a genera creștere economică, inovare și productivitate, precum și pentru a asigura accesul la noi locuri de muncă și servicii publice de bază la nivel local, în linie cu potențialul de creștere al acestora și în baza unei abordări personalizate.

Totodată, sunt avute în vedere investiții în zonele urbane de mici dimensiuni (municipii și orașe), inclusiv zonele funcționale, pentru asigurarea unui standard de viață minim acceptabil pentru toți cetățenii și creșterea rezilienței și potențialului de dezvoltare a acestora. În plus, sunt avute în vedere investiții în regenerarea fizică și securitatea spațiilor publice urbane. Dezvoltare urbană va fi finanțată din toate obiectivele de politică, contribuind astfel la îndeplinirea cerințelor de concentrare tematică. România are un potențial turistic insuficient valorificat, ca sursă de dezvoltare locală și națională. De aceea sunt avute în vedere investiții în infrastructura turistică, inclusiv în noi tehnologii, dezvoltarea unei rețele de destinații turistice competitive, precum și creșterea calității serviciilor. Patrimoniul cultural și natural este un element important care contribuie în mod decisiv, atât la dezvoltarea turismului, cât și la dezvoltarea locală, dar care necesită ample investiții de conservare și restaurare și în aceste condiții intervențiile la nivel regional vor fi prioritizate în sensul concentrării către obiectivele cele mai reprezentative (cetăți medievale, mănăstiri și biserici, centre etnografice, monumente arheologice, case memoriale, alte măsuri de recunoaștere a valorilor naționale etc). Intervențiile specifice OP 5 (investiții în patrimoniul cultural, natural și turism), conform proiectului de regulament general, acestea pot fi sprijinite doar prin instrumente / strategii ITI, DLRC sau alte strategii teritoriale (strategie regională sau locală) care răspund cerințelor Regulamentului general. În ceea ce privește implementarea dezvoltării teritoriale integrate, România va folosi ambele abordări, atât Investițiile Teritoriale Integrate, cât și Dezvoltarea Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității.

Dezvoltarea Locala plasata sub Responsabilitatea Comunitatii va fi finantata din Programul Operational Combaterea Saraciei, pe baza nevoilor de investitii identificate de Strategiile de Dezvoltare Locale elaborate in cadrul Grupurilor de Actiune Locale. Finantarea acestor strategii se va putea face atat din FEDR cat si din FSE pentru comunitatile urbane mai mari de 20.000 locuitori, aceasta optiune fiind stabilita pentru a nu se suprapune interventia DLRC cu cea LEADER, din cadrul viitorului Plan National Strategic 2021-2027, care se desfasoara in mediul rural si in mediul urban, dar doar in localitatile mai mici de 20.000 locuitori. Utilizarea abordarii integrate, bazata pe strategii teritoriale integrate, promovata prin OP 5 va contribui la asigurarea de conditii pentru o viata de calitate pentru toti cetatenii, valorificarea oportunitatilor de dezvoltare locala sustenabila, asigurarea identitatii locale si consolidarea comunitatilor, precum si valorizarea patrimoniului si valorificarea oportunitatilor turistice. De asemenea, interventiile in turism si in patrimoniul cultural si natural vor avea ca efect pe langa consolidarea economiei locale si sprijinirea educatiei tinerei generatii.

In domeniul prezervarii si dezvoltarii patrimoniului cultural, interventiile finantate din FEDR in cadrul Programelor Operationale Regionale vor fi complementare actiunilor sprijinite prin programul Europa Creativa, in ceea ce priveste atat patrimoniul construit (cladiri ori constructii valoroase prin unicitate, originalitate ori vechime), precum si patrimoniul mobil aflat in muzee.

2.2.3 Programe Operationale 2021-2027

PROGRAMULUI OPERATIONAL REGIONAL (POR) - REGIUNEA NORD-EST 2021 - 2027

Viziunea strategica a programului operational: Regiunea NE isi propune pentru anul 2030 urmatoarele elemente de ordin strategic:

- Viziunea: regiunea NE va fi un spatiu competitiv, durabil si incluziv, unde iti vei dori sa locuiesti, sa lucrezi si sa investesti;
- Obiectivul general: derularea in regiune a unei dezvoltari echilibrate printr-un proces de crestere economica durabila, favorabil incluziunii sociale, care sa conduca la cresterea standardului de viata si reducerea decalajelor de dezvoltare intra si inter regionale.

Pentru atingerea obiectivului general sunt avute în vedere șase obiective strategice și șapte priorități, după cum urmează:

- ✚ Obiectivul strategic nr.1 - Îmbunătățirea competitivității regionale prin creșterea productivității în domenii cu valoare adăugată, prin stimularea capacităților de inovare și cercetare și promovarea utilizării tehnologiilor avansate și a serviciilor tehnologiei informației și comunicațiilor dezvoltat pe prioritățile nr 1: NE - o regiune mai competitivă, mai inovativă și nr 2: NE - o regiune mai digitalizată;
- ✚ Obiectivul strategic nr.2 - Protejarea mediului și optimizarea utilizării resurselor prin sprijinirea și promovarea eficienței energetice, prin reducerea emisiilor de carbon și dezvoltarea infrastructurii verzi în mediul urban dezvoltat pe prioritatea nr.3: NE - o regiune durabilă, mai prietenoasă cu mediul;
- ✚ Obiectivul strategic nr. 3 - Creșterea accesibilității, conectivității și siguranței prin dezvoltarea unei infrastructuri de transport rutier moderne și durabile dezvoltat pe prioritatea nr.4: NE - o regiune mai accesibilă;
- ✚ Obiectivul strategic nr. 4 – Creșterea accesului și participării la un învățământ de calitate, corelat cu cerințele pieței muncii prin dezvoltarea unei infrastructuri educaționale moderne dezvoltat pe prioritatea nr.5: NE - o regiune educată;
- ✚ Obiectivul strategic nr. 5 – Sprijinirea dezvoltării locale prin valorificarea și promovarea potențialului local existent dezvoltat pe prioritatea nr.6: NE - o regiune mai atractivă; obiectivul strategic nr. 5 – Dezvoltarea capacității administrative pentru managementul și controlul POR la nivel regional dezvoltat pe prioritatea nr.7 – asistență tehnică.

Conform raportului realizat de Comisia Europeană privind regiunile rămase în urmă, regiunea se confruntă cu o serie de factori care se constituie în obstacole în calea creșterii și realizării de investiții. Regiunea este caracterizată de nivele reduse ale productivității și a competențelor dobândite, prin comparație cu alte regiuni. Rigiditățile de pe piața muncii, cât și un mediu de afaceri puțin dezvoltat au un impact semnificativ asupra dezvoltării economice.

Mai mult, în continuare există lipsuri semnificative la nivelul infrastructurii de bază. Reducerea semnificativă a populației, și în special a persoanelor tinere, absolvenților de învățământ superior și lucrătorilor calificați limitează perspectivele de creștere și dezvoltare. Soluțiile propuse vizează creșterea competitivității regionale prin dezvoltarea și punerea în aplicare a strategiilor de specializare inteligentă, realizarea de investiții în educație și în infrastructura de bază, asigurarea unor legături mai bune între orașele care generează creștere economică și împrejurimi și realizarea

de investitii in calitatea actului de guvernare. Intr-un alt raport, realizat de catre Banca Mondiala , se propune ca viitoarea politica de coeziune sa fie axata pe cinci orientari prioritare: - adresarea punctelor slabe macrostructurale care limiteaza potentialul de crestere regional; - imbunatatirea mediului de afaceri regional; - fructificarea potentialului productiv al oraselor secundare, ca surse de productivitate si acumulari de capital uman; - investitii in capital uman, prin adresarea competentelor si atingerea potentialului existent; - adresarea institutiilor cu o capacitate administrativa redusa.

PROGRAMUL OPERATIONAL CRESTERE INTELIGENTA, DIGITALIZARE SI INSTRUMENTE FINANCIARE 2021-2027 (POCIDIF)

Viziunea strategica a programului operational : Crearea in Romania a unui ecosistem care potenteaza competitivitatea societatii in contextul schimbarilor tehnologice, plecand de la nevoile de dezvoltare identificate prin Strategia Nationala si cele 8 Strategii Regionale de Specializare Inteligenta si concentrarea eforturilor pentru atingerea potentialului tehnologiilor digitale pentru a crea noi oportunitati de dezvoltare atat pentru sistemul public, cat si pentru mediul de afaceri.

Obiectivul general al programului operational : Reducerea disparitatilor intre Romania si alte state membre, dar si intre regiunile din Romania.

Obiective specifice :

1. OS(i) Dezvoltarea capacitatilor de cercetare si inovare si adoptarea tehnologiilor avansate
2. OS (ii) Imbunatatirea conectivitatii digitale
3. OS (iv) Dezvoltarea competentelor pentru specializare inteligenta, tranzitie industrială si antreprenoriat Prioritati de investitii care se vor finanta in cadrul programului operational
 1. Integrarea ecosistemului national CDI in Spatiul de Cercetare European si international
 2. Crearea si promovarea unui sistem atractiv de inovare in economie pentru toate tipurile de inovare
 3. Dezvoltarea capacitatii CDI a institutelor de invatamant superior
 4. Dezvoltarea capacitatii CDI a INCD-urilor/ICAR-urilor
 5. Dezvoltarea capacitatii CDI a intreprinderilor mari
 6. Dezvoltarea de mari infrastructuri CDI, inclusiv transfer tehnologic

7. Digitalizarea in educatie
8. Digitalizarea in cultura
9. Digitalizarea in administratia publica centrala
10. Stimularea accesului la finantare al IMM-urilor prin utilizarea Instrumentelor Financiare

PROGRAMUL OPERATIONAL DEZVOLTARE DURABILA (PODD)

Viziunea strategica a programului operational:

Strategia PODD este in concordanta cu obiectivul Uniunii Europene de conservare, protectie si imbunatatire a calitatii mediului, cu Semestrul European, Recomandarile Specifice de Tara relevante, Programul National de Reforma, Rapoartele de Tara din 2019 si 2020 si Anexa D a Raportului din 2020. Totodata, PODD se bazeaza pe obiective care vizeaza asigurarea coeziunii sociale, economice si teritoriale prin sprijinirea unei economii cu emisii scazute de gaze cu efect de sera si prin asigurarea utilizarii eficiente a resurselor naturale.

Prin PODD se urmareste maximizarea valorii adaugate a sprijinului financiar alocat Romaniei din bugetul european prin finantarea nevoilor de dezvoltare nationale din urmatoarele sectoare:

- Adaptarea la schimbarile climatice prin cresterea eficientei energetice si dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a solutiilor de stocare si a avantajelor sistemului energetic; infrastructura de apa si apa uzata;
- Economia circulara;
- Conservarea biodiversitatii;
- Calitatea aerului; decontaminarea siturilor poluate si managementul riscurilor.

Obiectivul general al programului operational: Obiectivul general al PODD 2021-2027 este in concordanta cu obiectivul Uniunii Europene de conservare, protectie si imbunatatire a calitatii mediului, in conformitate cu articolul 11 si cu articolul 191 alineatul (1) din TFUE si cu obiectivul 2 al politicii de coeziune, "O Europa mai verde", si urmareste in principal imbunatatirea standardelor de viata ale populatiei si a standardelor de mediu, precum si indeplinirea obligatiilor rezultate din directivele europene. Concomitent, PODD urmareste realizarea obiectivelor nationale de dezvoltare in domeniul eficientei energetice, protectiei mediului si managementului riscurilor si reducerea decalajului existent intre Statele Membre ale Uniunii Europene si Romania cu privire la infrastructura in aceste domenii, atat din punct de vedere cantitativ cat si calitativ.

Obiective specifice :

- **O.S.** Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Alegerea acestui obiectiv specific este rezultatul necesității pe de o parte de a respecta țintele asumate de România și de a contribui la dezvoltarea coerentă și continuă a sectorului energetic național, iar pe de altă parte pentru a contribui sustinut atât la realizarea politicilor și măsurilor aferente celor cinci dimensiuni ale Uniunii Energetice, cât și la realizarea obiectivelor europene comune din pachetul “Energie curată pentru toți europenii”.
- **O.S.** Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E. Prin selectarea acestui obiectiv specific România dorește să contribuie la modernizarea pieței naționale de energie ca parte integrantă a pieței de energie europeană. Implementarea infrastructurii inteligente reprezintă un pas intermediar esențial pentru asigurarea flexibilității sistemului energetic, care oferă beneficii tangibile atât pentru operatorii cât și pentru utilizatorii finali.
- **O.S.** Promovarea managementului durabil al apei. România nu și-a îndeplinit angajamentele asumate prin Tratatul de Aderare la UE privind calitatea apei destinată consumului uman și privind colectarea și epurarea apelor uzate în aglomerările cu peste 2000 le, în ciuda eforturilor depuse și sprijinului financiar important din perioadele anterioare (POSM 2007-2013 și POIM 2014-2020). Nevoia de investiții pentru conectarea populației la sisteme de alimentare cu apă conforme și pentru asigurarea de sisteme de colectare și epurare a apelor uzate din aglomerările ramase este încă foarte mare. Acestea din urmă sunt necesare atât pentru respectarea conformării cu cerințele Directivei 91/271/CEE, cât și cu cele ale Directivei 2000/60/CE cu privire la atingerea sau menținerea stării bune a corpurilor de apă.
- **O.S.** Promovarea tranziției către o economie circulară România a adoptat prin HG 942/20.12.2017 Planul Național de Gestionare a Deșeurilor și urmează să adopte planurile județene și al municipiului București de gestionare a deșeurilor care identifică măsurile necesare pentru conformarea cu legislația națională și europeană, inclusiv obiectivelor Pachetului pentru economia circulară. Astfel, sunt necesare în continuare investiții în domeniul deșeurilor, vizând în primul rând prevenirea sau reducerea cantităților de deșuri generate, reutilizarea și valorificarea deșeurilor prin reciclare sau alte operațiuni, precum și sistarea activității și reabilitarea depozitelor neconforme.
- **O.S.** Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării România nu și-a îndeplinit țintele cu privire la asigurarea managementului adecvat al ariilor naturale protejate, precum și privind refacerea

ecosistemelor degradate, în acord cu obiectivele Strategiei UE pentru biodiversitate. Totodată, conform concluziilor Raportului de țară din 2019, au fost identificate nevoi de investiții prioritare pentru a consolida biodiversitatea și, în special, pentru a sprijini măsurile de gestionare și conservare în zonele protejate, în conformitate cu legislația de mediu a UE. Calitatea aerului rămâne în continuare o problemă, România neîndeplinind angajamentele de reducere a emisiilor atmosferice, iar instrumentele actuale pentru monitorizarea calității aerului sunt insuficiente, atât din punct de vedere al acoperirii teritoriale cu stații de monitorizare, cât și din punct de vedere al parametrilor monitorizați. Nevoia de dezvoltare actuală implică existența unui sistem de evaluare și monitorizare a calității aerului care să răspundă pe deplin cerințelor directivelor europene. Astfel, prin PODD se impune continuarea dotării sistemului național de evaluare și monitorizare a calității aerului în vederea dezvoltării și îmbunătățirii Evaluării Naționale a Calității Aerului, în acord cu prevederile Directivei 2008/50/EC și Directivei INSPIRE. În România există în continuare decalaje importante în atingerea obiectivelor UE în ceea ce privește remedierea siturilor contaminate, precum și refacerea zonelor afectate din punct de vedere ecologic, în special în zonele foarte sensibile. Investițiile PODD vor promova, în principal, măsuri de investigare preliminară și detaliată, evaluarea riscului asupra mediului și, ulterior, remedierea siturilor contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor naturale și asigurarea calității factorilor de mediu, în vederea protejării sănătății umane.

- **O.S** Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor Corelat cu recomandările Raportului de țară privind evaluarea din 2019 a punerii în aplicare a politicilor de mediu, pentru perioada următoare de programare sunt necesare în continuare investiții pentru adaptarea la schimbările climatice, prevenirea riscurilor și creșterea rezilienței în fața dezastrelor, ce vizează măsuri privind: reducerea impactului inundațiilor și celorlalte fenomene naturale asociate principalelor riscuri accentuate de schimbările climatice; reducerea impactului manifestării altor tipuri de riscuri (seceta și furtuni); dezvoltarea infrastructurii de monitorizare și avertizare a fenomenelor hidro-meteorologice severe; dezvoltarea sistemului de gestionare a riscurilor, inclusiv creșterea rezilienței la nivel național și adaptarea continuă la realitatea operațională, ținând seama de nevoia comunității de a se adapta și recupera după un dezastru prin menținerea și reabilitarea structurilor și funcțiilor sale esențiale; limitarea efectelor negative ale eroziunii costiere.

Priorități de investiții care se vor finanta în cadrul programului operațional

- ✚ Prioritatea 1 - Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și a soluțiilor de stocare.
- ✚ Prioritatea 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară.
- ✚ Prioritatea 3 - Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și remediere a siturilor contaminate.
- ✚ Prioritatea 4 - Promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor.

PROGRAMUL OPERATIONAL TRANSPORT (POT) 2021-2027

Viziunea strategică a programului operational:

Viziunea pentru anul 2030 este de a extinde infrastructura de transport pe teritoriul României în vederea îmbunătățirii conectivității între regiunile țării dar și cu restul țărilor din Uniunea Europeană. Principala provocare pe care POT 2021-2027 va trebui să o rezolve o reprezintă recuperarea decalajului de dezvoltare a infrastructurii de transport a României, adaptată inclusiv utilizării duale și asigurând în același timp atingerea obiectivelor europene de reducere a emisiilor de carbon¹ și transferul spre o mobilitate durabilă și sigură.

Obiectivul general al programului operational Dezvoltarea infrastructurii de transport pe teritoriul României în vederea îmbunătățirii conectivității între regiunile țării dar și cu restul țărilor din Uniunea Europeană. Scopul POT este de a sprijini dezvoltarea infrastructurilor și serviciilor de mobilitate a persoanelor și marfurilor.

Obiective specifice

- ✚ **O.S** Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală
- ✚ **O.S** Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere
- ✚ **O.S** Mobilitate națională, regională și locală sustenabilă

Priorități de investiții care se vor finanta în cadrul programului operational

- ✚ Prioritatea/AXA 1 - Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport rutier

- ✚ Prioritatea/AXA 2 - Imbunatatirea conectivitatii prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritoriala
- ✚ Prioritatea/AXA 3 - Imbunatatirea conectivitatii prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport pe calea ferata
- ✚ Prioritatea/AXA 4 - Imbunatatirea mobilitatii nationale, durabile si reziliente fata de schimbari climatice prin cresterea capacitatii de transport pe calea ferata
- ✚ Prioritatea/AXA 5 - Imbunatatirea conectivitatii prin cresterea gradului de utilizare a transportului cu metroul in regiunea Bucuresti-Ifov
- ✚ Prioritatea/AXA 6 - Imbunatatirea conectivitatii si mobilitatii urbane, durabila si rezilienta in fata schimbarilor climatice prin cresterea calitatii serviciilor de transport pe calea ferata
- ✚ Prioritatea/AXA 7 - Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal
- ✚ Prioritatea/AXA 8 - Cresterea gradului de utilizare a cailor navigabile si a porturilor
- ✚ Prioritatea/AXA 9 - Cresterea gradului de siguranta si securitate pe rețeaua rutiera de transport
- ✚ Prioritatea/AXA 10 – Asistenta tehnica

POGRAMUL OPERATIONAL EDUCATIE SI OCUPARE (POEO) 2021-2027

Viziunea strategica a programului operational:

Din perspectiva capitalului uman, viziunea nationala la orizontul anului 2027 este de a crea „O Romania mai sociala cu acces egal la ocupare durabila, de calitate, la un sistem de educatie relevant pentru piata muncii, stimulativ pentru invatarea pe tot parcursul vietii, o societate bazata pe solidaritate si conditii de viata mai bune pentru toti cetatenii”.

Viziunea de dezvoltare a resurselor umane prin intermediul POEO este construita pe 2 obiective majore:

- ✚ „Consolidarea functionarii eficiente a pietei muncii si facilitarea accesului si a participarii incluzive si egale la ocupare de calitate si durabila pentru resursa de forta de munca”
- ✚ „Optimizarea sistemelor de educatie si formare pentru a raspunde cerintelor pietei muncii, oncomitent cu promovarea accesului egal la educatie si stimularea invatarii pe tot parcursul vietii”.

Astfel, Programul Operational Educatie si Ocupare urmareste sa valorifice potentialul uman, in conditii de echitate, prin cresterea relevantei sistemelor de educatie si formare pentru piata muncii, in contextul utilizarii si dezvoltarii competentelor digitale si antreprenoriale si promovarii unui mediu stimulatив pentru invatarea pe tot parcursul vietii. Totodata, in domeniul Ocuparii, obiectivul este ca piata muncii din Romania sa devina sustenabila, rezilienta, pro-activa si bazata pe inovare sociala.

Obiectivul general al programului operational

In contextul obiectivului de politica 4 - „O Europa mai sociala” obiectivul general al POEO este de a contribui la crearea unei Romanii mai sociale cu acces egal la ocupare durabila, de calitate, la un sistem de educatie relevant pentru piata muncii si stimulatив pentru invatarea pe tot parcursul vietii.

Obiective specifice

Educatie

- ✚ Imbunatatirea accesibilitatii, calitatii si caracterului abordabil, din punctul de vedere al costurilor, ale educatiei si ingrijirii copiilor prescolari, inclusiv ale infrastructurii aferente;
- ✚ Prevenirea abandonului scolar timpuriu, prin introducerea unei abordari centrate pe elev, pentru copiii expusi acestui risc, a unor programe „a doua sansa”, flexibile, dar si a unor servicii relevante de consiliere si orientare profesionala, concomitent cu imbunatatirea competentelor cadrelor didactice, astfel incat sa poata sa acorde atentia necesara copiilor din grupurile vulnerabile/dezavantajate;
- ✚ Ameliorarea calitatii educatiei si formarii profesionale, astfel incat sa se adapteze evolutiilor inregistrate pe piata fortei de munca, inclusiv formările necesare si furnizarea de echipamente specifice;
- ✚ Sprijinirea dezvoltarii unor metode si tehnici de predare inovatoare si eficiente.

Ocupare

- ✚ Integrarea tinerilor pe piata muncii;
- ✚ Asigurarea accesului la ocupare pentru categoriile vulnerabile, inclusiv cresterea ocuparii femeilor;
- ✚ Dezvoltarea culturii antreprenoriale, sprijinirea antreprenoriatului si a economiei sociale;

- ✚ Dezvoltarea mecanismelor de anticipare a competentelor si de monitorizare a politicilor active de ocupare;
- ✚ Dezvoltarea dialogului social si implicarea partenerilor sociali in implementarea politicilor de ocupare, inclusiv prin cresterea capacitatii acestora;
- ✚ Asigurarea unui mediu de lucru sigur si sanatos si promovarea imbatranirii active;
- ✚ Cresterea participarii la invatarea pe parcursul intregii vieti pentru asigurarea tranzitiilor pe piata muncii si a mobilitatii profesionale a angajatilor.

Prioritati de investitii care se vor finanta in cadrul programului operational

1. Valorificarea potentialului tinerilor pe piata muncii;
2. Prevenirea parasirii timpurii a scolii si cresterea accesului si a participarii grupurilor dezavantajate la educatie si formare profesionala;
3. Cresterea calitatii ofertei de educatie si formare profesionala pentru asigurarea echitatii sistemului si o mai buna adaptare la dinamica pietei muncii si la provocarile inovarii si progresului tehnologic;
4. Cresterea accesibilitatii, atractivitatii si calitatii invatamantului profesional si etnic ;
5. Cresterea accesului pe piata muncii pentru toti;
6. Antreprenoriat si economie social;
7. Sustinerea reformelor pe piata muncii in acord cu dinamica pietei muncii;
8. Consolidarea participarii populatiei in procesul de invatare pe tot parcursul vietii pentru facilitarea tranzitiilor si a mobilitatii pe piata muncii ;
9. Asistenta tehnica pentru facilitarea si eficientizarea managementului Programului.

PROGRAMUL OPERATIONAL INCLUZIUNE SI DEMNITATE SOCIALA (POIDS) 2021-2027

Viziunea strategica a programului operational : Romania continua sa se numere printre tarile cu ponderi mari ale populatiei aflate in situatie de risc, departe de media UE28. Ultimele date EUROSTAT disponibile cu privire la incidenta riscului de saracie la nivelul populatiei din statele membre UE scot in evidenta gravitatea acestei problemei in randul populatiei din Romania. Astfel, Romania inregistreaza, conform datelor pentru 2018, una din cele mai mari rate ale riscului de saracie sau excluziune sociala intre tarile UE, de 32,5% din totalul populatiei. In acest context, conform Raportului de tara Romania 2020, unul din trei romani se afla la risc de saracie sau excluziune sociala, grupurile vulnerabile, inclusiv minoritatea roma, fiind cele mai expuse la acest fenomen.

În același timp, se observă că accesul la servicii primare de sănătate, sociale, educație este limitat pentru persoanele din mediul rural față de urban, disparitățile existând și la nivel regional, între regiunile dezvoltate și cel mai puțin dezvoltate. În aceste condiții, persoanele din mediul rural sunt expuse în mai mare măsură la excluziune socială, în principal copiii și tinerii, precum și persoanele vârstnice, persoanele cu dizabilități, familiile monoparentale și cele cu mulți copii. Totodată, în mediul urban, se mențin discrepanțele referitoare la grupurile vulnerabile, astfel că, deși indicatorul ratei riscului de sărăcie este mai mic față de rural, categoriile vulnerabile cele mai expuse sunt aceleași ca în mediul urban. Furnizarea serviciilor sociale publice este în responsabilitatea exclusivă a autorităților locale (la nivel de județ, oraș și comună).

Strategiile naționale în domeniul social, aprobate și implementate de către autoritățile centrale, precum și evoluția macroeconomică au contribuit la scăderea ratei riscului de sărăcie și al excluziunii sociale precum și al indicatorului privind gradul de deprivare materială, însă diferența între România și media UE28 este încă ridicată.

Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei (POIDS) vine cu un ansamblu de măsuri integrate prin care sprijină la nivel național aplicarea strategiilor naționale și locale pentru a contribui în mod direct la susținerea procesului de reducere al fenomenului sărăciei și la susținerea grupurilor vulnerabile în vederea depășirii situației de excludere socială. Arhitectura intervențiilor a fost realizată astfel încât să fie asigurată implementarea acțiunilor în mod integrat, coerent și eficient și să răspundă nevoilor grupurilor vulnerabile țintite, fără a dispersa efortul financiar. La nivel de program, axele prioritare sprijină grupuri vulnerabile distincte, dar cuprind măsuri care sunt integrate și interconectate, astfel încât să se asigure o alocare financiară eficientă a intervențiilor. Totodată, măsurile prevăzute în POIDS urmăresc să răspundă nevoilor grupurilor vulnerabile din mediul rural, în principal, dar și din mediul urban, atât în ceea ce privește asigurarea accesului la servicii cât și prin implementarea unor măsuri care să sprijine în mod direct membrii grupurilor vulnerabile (vouchere, sprijin material, alimente, etc). Analiza datelor statistice a reliefat grupurile specifice aflate în situație de vulnerabilitate ridicată : copiii și tinerii, locuitorii din mediul rural, inclusiv romi, persoanele cu dizabilități, persoanele cu un nivel scăzut de școlaritate, familiile monoparentale care au copil/copii în întreținere, familiile cu mai mulți copii și persoanele vârstnice.

Obiectivul general al programului operațional

Scopul POIDS este de a sprijini incluziunea socială a persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile, mai ales ale celor în risc ridicat, inclusiv prin reducerea decalajului rural-urban în ceea

ce privește sărăcia și excluziunea socială și creșterea accesului la servicii de calitate pentru populația vulnerabilă, urmărind obiectivele generale:

1. Creșterea accesului la servicii sociale pentru populația vulnerabilă, cu precădere din mediul rural prin înființarea și dezvoltarea de servicii sociale la nivel local;
2. Creșterea calitatii serviciilor sociale destinate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile prin asigurarea cu personal de specialitate bine pregătit la nivel local și infrastructura adecvată;
3. Reducerea gradului de excluziune socială pentru grupurile vulnerabile prin oferirea de suport și servicii accesibile pentru depășirea situațiilor de dificultate în care se afla;
4. Creșterea capacității sistemului național de asistență socială de a răspunde la nevoile populației vulnerabile prin dezvoltarea capacității furnizorilor de servicii sociale publici și privați la nivel local;
5. Creșterea capacității autorităților locale de a identifica și evalua nevoile sociale ale comunității într-un mod participativ și de a elabora planuri de acțiune adecvate.

Obiective specifice

- ✚ FSE (i) îmbunătățirea accesului la piața muncii pentru toate persoanele în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, somerii de lungă durată și persoanele inactive, promovarea desfășurării de activități independente și a economiei sociale;
- ✚ FSE (iii) promovarea participării femeilor la piața muncii, a unui echilibru mai bun între viața profesională și cea privată, inclusiv accesul la servicii de îngrijire a copiilor și a persoanelor dependente;
- ✚ FSE (iii bis) Promovarea adaptării lucrătorilor, a întreprinderilor și a antreprenorilor la schimbare, precum și îmbătrânirea activă și sănătoasă și un mediu de lucru sănătos și bine adaptat care abordează riscurile de sănătate;
- ✚ FSE (vii) favorizarea incluziunii active pentru a promova egalitatea de șanse și participarea activă și a îmbunătăți capacitatea de inserție profesională;
- ✚ FSE (viii) promovarea integrării socioeconomice a resortisanților țărilor terțe și a comunităților marginalizate, cum ar fi românii;
- ✚ FSE (v) promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți;

- ✚ FSE (ix) creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu preturi accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung;
- ✚ FSE (x) promovarea integrării sociale a persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială, inclusiv a persoanelor celor mai defavorizate și a copiilor;
- ✚ FEDR (iii) îmbunătățirea integrării socioeconomice a comunităților marginalizate, a migranților și a grupurilor dezavantajate prin măsuri integrate care să includă asigurarea de locuințe și servicii sociale;
- ✚ FEDR e (i) promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane.

Priorități de investiții care se vor finanta în cadrul programului operational

1. Prioritatea/AXA 1 - Dezvoltare Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității;
2. Prioritatea /AXA 2 – Protecția dreptului la demnitate socială;
3. Prioritatea /AXA 3 - Sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces redus la servicii sociale;
4. Prioritatea /AXA 4 - Reducerea disparităților dintre copii la risc de sărăcie și/sau excluziune socială și ceilalți copii;
5. Prioritatea /AXA 5 - Servicii de suport pentru persoane vârstnice;
6. Prioritatea /AXA 6 - Sprijin pentru persoanele cu dizabilități;
7. Prioritatea /AXA 7 - Servicii sociale și de suport acordate altor grupuri vulnerabile;
8. Prioritatea /AXA 8 - Ajutorarea persoanelor defavorizate.

PROGRAMUL OPERATIONAL SANATATE (POS) 2021-2027

Viziunea strategică a programului operational: O națiune cu oameni sănătoși și productivi prin acces la servicii preventive, de urgență, curative și reabilitare de calitate.

Obiectivul general al programului operational

Îmbunătățirea accesibilității, eficacității, eficienței și rezilienței sistemului de sănătate.

Obiective specifice

- ✚ Imbunatatirea eficacitatii serviciilor medicale de urgenta;
- ✚ Cresterea accesului la servicii de asistenta medicala primara, comunitara si servicii oferite in regim ambulatoriu;
- ✚ Imbunatatirea accesibilitatii si eficacitatii serviciilor de reabilitare/recuperare, serviciilor de ingrijire paliativa, serviciilor de ingrijire pe termen lung;
- ✚ Cresterea eficacitatii sectorului medical prin investitii in infrastructura si servicii;
- ✚ Imbunatatirea eficacitatii si eficientei serviciilor medicale prin investitii in cercetare si in digitalizarea sistemului medical;
- ✚ Cresterea gradului de utilizare a metodelor moderne si inovative de investigatie, interventie si tratament.

Prioritati de investitii care se vor finanta in cadrul programului operational

Prioritare sunt investitiile in :

1. Infrastructura spitalelor regionale Cluj, Iasi si Craiova – etapa a II-a, precum si in infrastructura spitalelor cu impact teritorial major;
2. Serviciile de asistenta medicala primara, comunitara si servicii oferite in regim ambulatoriu : infrastructura cabinetelor medicilor de familie, infrastructura pentru servicii de asistenta medicala scolara si comunitara, inclusiv servicii de asistenta stomatologica, unitatile sanitare care furnizeaza asistenta medicala ambulatorie, centre de screening;
3. Serviciile de reabilitare, paliatie si ingrijiri pe termen lung, incluzand si investitiile in masuri sistemice si pentru dezvoltarea competentelor personalului, precum si servicii medicale destinate persoanelor vulnerabile;
4. Cresterea eficacitatii sectorului medical prin investitii in infrastructura si servicii, prin dezvoltarea: sistemului de transport, preluare precum si a unitatilor dedicate ingrijirii pacientilor
5. critici, inclusiv copii, neurologie pediatrica-boli rare, sistemului national de transfuzii, retelei de laboratoare regionale, spitalelor orasenesti, retelei de genetica medicala;
6. Abordari inovative in cercetarea din domeniul medical;
7. Digitalizarea sistemului medical;
8. Promovarea metodelor moderne de investigare, interventie, tratament – dezvoltarea de centre de excelenta in terapii celulare inovative in hematologie si transplant medular, boli digestive si transplant hepatic, urologie si transplant renal.

PROGRAMUL OPERATIONAL ASISTENTA TEHNICA (POAT) 2021-2027

Viziunea strategică a programului operational

Din perspectiva Programului Operational Asistenta Tehnica, viziunea națională la orizontul anului 2027 este de a crește capacitatea administrativă în instituțiile implicate în managementul programelor finanțate din fonduri europene și la nivelul beneficiarilor. Planul pentru consolidarea capacității administrative este un instrument nou de lucru și reprezintă o strategie operațională cu obiective și termene clare, ce are ca obiectiv general îmbunătățirea proceselor administrative în vederea facilitării implementării PO, precum și pentru încurajarea utilizării lecțiilor învățate. Asistenta tehnică furnizată prin POAT va fi utilizată în complementaritate cu măsurile specifice pentru creșterea capacității administrative a beneficiarilor, care se vor regăsi în programele operaționale. Obiectivul general al programului operational

Obiectivul Programului Operational Asistenta Tehnica este de a asigura utilizarea și administrarea eficientă și eficace a fondurilor UE, sprijinind programarea, monitorizarea, controlul, auditul, evaluarea, comunicarea cu privire la prioritățile UE.

Obiective specifice – Nu este cazul

Priorități de investiții care se vor finanța în cadrul programului operational

1. Prioritatea 1 Asigurarea funcționării sistemului de coordonare și control al fondurilor FEDR, FC, FSE+ și gestionarea PO (finanțată din FSE+);
2. Prioritatea 2 Asigurarea transparenței fondurilor FEDR, FC, FSE+ (finanțată din FEDR);
3. Prioritatea 3 Îmbunătățirea capacității de gestionare și implementare a fondurilor FEDR, FC, FSE+ (finanțată din FEDR).

PROGRAMUL OPERATIONAL TRANZITIE JUSTA (POTJ) 2021-2027

Viziunea strategică a programului operational

Viziunea strategică a POTJ se bazează pe obiective care vizează sprijinirea diversificării economice a celor mai afectate teritorii, împreună cu măsuri de recalificare și incluziune activă a lucrătorilor și a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, sprijinind totodată transformarea proceselor industriale necesare pentru o tranziție spre o economie neutră concomitent cu menținerea sau creșterea numărului locurilor de muncă din aceste sectoare. Prin acțiunile care vor fi selectate POTJ vrea să se asigure ca trecerea către o economie neutră din punct de vedere climatic are loc în mod echitabil, respectându-se principiul ca ”nimeni nu este lăsat în urmă”.

Obiectivul general al programului operational

Obiectivul general al programului este reprezentat de necesitatea de sprijinire a teritoriilor celor mai afectate de tranziția către neutralitatea climatică și evitarea adâncirii disparităților regionale.

Obiective specifice

POTJ sprijină exclusiv activitățile care sunt direct legate de obiectivul sau specific acela de a permite regiunilor și cetățenilor să abordeze impactul social, economic și de mediu al tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic. Acțiunile care vor face obiectul finanțării POTJ, așa cum se prevede în Pactul ecologic european și în Planul de Investiții pentru o Europă Durabilă, vin în completarea celorlalte acțiuni din următorul cadru financiar multianual pentru perioada 2021- 2027, însă din perspectiva unică de a contribui la abordarea consecințelor sociale și economice ale tranziției către neutralitatea climatică a Uniunii prin utilizarea la un loc a finanțărilor oferite în domeniul climei și al obiectivelor sociale la nivel regional.

Priorități de investiții care se vor finanta în cadrul programului operational

1. Prioritatea 1 O tranziție justă prin dezvoltarea spiritului antreprenorial, a IMM-urilor, a cercetării și inovării și a digitalizării;
2. Prioritatea 2 O tranziție justă prin investiții în tehnologii și infrastructuri pentru energie curată cu emisii reduse;
3. Prioritatea 3 O tranziție justă prin reducerea poluării și consolidarea economiei circulare;
4. Prioritatea 4 O tranziție justă bazată pe creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă.

PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA (PNRR) 2021-2027

Planul National de Redresare și Reziliență (PNRR) este documentul strategic al României care stabilește domeniile și prioritățile de investiții precum și reformele elaborate pentru fiecare domeniu de investiții, în concordanță cu Recomandările Specifice de Țară (RST), precum și cu Regulamentele Comisiei Europene, a căror finanțare este asigurată din Facilitatea de Redresare și Reziliență (FRR) care are drept obiectiv general ameliorarea stării economice a României, consolidarea capacității de reziliență în perioade de criză pandemică și asigurarea unei creșteri economice pe termen lung. Obiectivul general al PNRR este de a stabili prioritățile naționale de investiții și direcțiile principale de reformă ale României în acord cu RST și Regulamentele

Specifice ale Comisiei Europene pentru a asigura ameliorarea stării economice a României și a consolida capacitatea de reziliență la nivel național în perioade de criză pandemică.

Din **obiectivul general** al PNRR decurg o serie de obiective specifice care privesc:

- Reformele orizontale elaborate la nivelul sectoarelor de activitate ale economiei naționale, administrației publice și societății civile în ansamblul său, au drept scop consolidarea statului de drept, sustenabilitatea finanțelor publice, stabilitatea financiară, politicile sociale și piața muncii, consolidarea capacității de implementare a proiectelor și absorbția fondurilor externe nerambursabile, precum și digitalizarea și transparentizarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziție publică;
- Reformele sectoriale elaborate pentru fiecare domeniu de investiții propus spre finanțare în cadrul Planului de Redresare și Reziliență (PNRR), care au în vedere fie sustenabilitatea finanțării proiectelor de investiții pe termen lung, fie modernizarea serviciilor publice și îmbunătățirea calității vieții populației, fie elaborarea unor pachete de măsuri care să permită creșterea capacității de implementare a proiectelor de investiții;
- Investițiile în infrastructură urmăresc dezvoltarea infrastructurii specifice în domenii considerate strategice pentru România precum transporturi, schimbări climatice, energie și energie regenerabilă, mediu, eficiența energetică, modernizarea serviciilor publice locale, sănătate și educație pentru a moderniza serviciile publice prestate în interesul populației, fie pentru a îmbunătăți calitatea serviciilor publice prestate sau standardele de locuit ale populației dar și pentru a îmbunătăți conectivitatea localităților urbane la rețelele de transport transeuropene sau pentru a crește capacitatea de reziliență a localităților urbane; PNRR stabilește prioritățile de investiții pentru fondurile alocate prin FRR, cu scopul de a ameliora starea economică, a crește în situații de criză și a asigura o creștere economică pe termen lung. Planul Național de Redresare și Reziliență;
- Investițiile în digitalizare și tranziție verde au drept scop alinierea la obiectivele stabilite de Uniunea Europeană și cuprinse în European Green Deal, precum și dezvoltarea marilor servicii publice din domeniul educației și sănătății în mediul on-line, dar și creșterea capacității de reziliență a României în perioade de criză pandemică. De asemenea, sunt prevăzute investiții în infrastructură care conțin elemente de inteligență artificială precum: sistemele informatice de gestiune pentru infrastructura de transport, sistemele de gestiune ale infrastructurii specifice pentru schimbări climatice, rețele inteligente destinate transportului sau distribuției de combustibil de tranziție etc.;

- ✚ Investițiile în competitivitatea mediului de afaceri și accesul la cercetare și inovare sunt destinate consolidării competitivității economice pe piața europeană a IMM-urilor, creșterea valorii adăugate, îmbunătățirii calității produselor și serviciilor obținute, re tehnologizării, robotizării și automatizării proceselor industriale, digitalizării activității IMM-urilor, dar și dezvoltării activităților de cercetare, inovare și specializare inteligentă de către Institutelor Naționale de Cercetare Dezvoltare și IMM-uri, care au drept scop final introducerea pe piața de produse și servicii competitive în acord cu cerințele de calitate și pret ale consumatorilor;
- ✚ Investițiile în creșterea capacității de reziliență a României sunt destinate creșterii capacității de reziliență a României prin două modalități : creșterea capacității de reziliență în perioade de criză pandemică, în special prin realizarea unor depozite regionale de echipamente medicale și medicamente destinate sistemului de sănătate publică, precum și creșterii capacității de reziliență în perioade de crize alimentare prin realizarea de depozite destinate stocării de cereale, alimente și altor asemenea bunuri de consum destinate crizelor alimentare, precum și a unor puncte smartacces pentru depozitele de alimente și medicamente pentru situații de urgență.

MASURI DE SIMPLIFICARE NORMATIVE SI PROCEDURALE IN VEDEREA CREȘTERII ACCESIBILITĂȚII FINANȚĂRILOR (2021-2027)

Având în vedere experiențele acumulate de către România în perioadele anterioare de programare a fost evidențiată necesitatea alăturării unui set de măsuri de simplificare, structurate pe mai multe paliere și domenii astfel încât să se înregistreze o creștere a accesibilității beneficiarilor în raport cu finanțările din fonduri europene. Implementarea acestor măsuri de simplificare are drept scop creșterea ratei absorbției de fonduri europene la nivelul tuturor categoriilor de beneficiari, precum și impulsionearea acestora în vederea elaborării și depunerii de proiecte.

Simplificările ce urmează a fi implementate vizează următoarele sectoare:

A. Simplificarea cadrului juridic și uniformizarea acestuia:

- ✚ Cele șapte fonduri cu gestiune partajată sunt acoperite într-un cadru unic. Cadrul de reglementare simplu, dar totuși cuprinzător, oferă norme de implementare aliniate pentru toate aceste fonduri;
- ✚ Fuzionarea FSE, FEAD și YEI va duce la o vizibilitate crescută a acțiunii UE în domeniul social și al ocupării forței de muncă. Aceasta va facilita, de asemenea, combinarea măsurilor

de incluziune sociala si activare, asigurand in acelasi timp mentinerea unor norme mai simple de abordare a defavorizarii materiale;

- ✚ Sunt introduse dispozitii explicite pentru etapizarea operatiunilor intre diferite perioade ale programului. Aceste dispozitii asigura o noua siguranta juridica si previzibilitate autoritatilor de management si statelor membre. Rezultatul: inceperea de proiecte spre sfarsitul perioadei este mai simpla si mai putin riscanta;
- ✚ Anexele contin modele folosite in mod uzual de catre fonduri. Acest lucru va ajuta la accelerarea punerii in aplicare, datorita faptului ca toate elementele relevante pentru programare si startul implementarii sunt cunoscute de la inceput.

B. Simplificarea politicilor UE si eficientizarea acestora:

- ✚ Obiectivele de politica mai ample sunt mai simple pentru raportare si permit statelor membre sa fie mai flexibile la transferul de fonduri in cadrul unei prioritati. Cele 11 obiective tematice din perioada 2014-2020 au fost comprimate, pentru perioada 2021-2027, in 5 obiective tematice si, de asemenea, a fost redus numarul de obiective specifice;
- ✚ Investitiile in capacitatea administrativa pot fi efectuate acum in cadrul fiecarui obiectiv de politica, in loc sa fie necesar un obiectiv de politica separate;
- ✚ Concentrarea tematica va fi calculata acum la nivel national, oferind statelor membre o mai mare flexibilitate si mai multe optiuni la nivel regional. Concentrarea tematica a FEDR ia in considerare niveluri de dezvoltare, cerintele de concentrare tematica a FSE+ in zonele vizate de RSFT relevante, tineret si defavorizarea materiala sunt adaptate la nevoile statelor membre;
- ✚ Obiectivele de politica si obiectivele specifice stabilesc obiective in locul descrierii lungi a unor elemente, mijloace si detalii cu privire la actiuni posibile.

C. Mai putine cerinte strategice pentru cresterea eficacitatea politicii:

- Conditile sunt puternic concentrate pe domeniile de politica cu cel mai mare impact asupra eficacitatii sprijinului politicii de coeziune. Acestea nu acopera obligatiile juridice existente. Mai mult, ele nu acopera domeniile in care sunt mai adecvate alte mijloace (precum prioritatile de programare, criteriile de eligibilitate a proiectelor sau masurile privind capacitatea administrativa);
- Criteriile sunt mai putine, mai clare, mai tangibile si mai usor de masurat;
- Nu este nevoie sa se evalueze daca o conditie propice este aplicabila sau nu – daca obiectivul specific corespunzator este ales, acesta se aplica;

- Condițiile sunt stabilite de la începutul perioadei de programare. Nu exista nicio obligație pentru definirea și depunerea de planuri de acțiune în cazul în care condițiile nu sunt îndeplinite la începutul programului – condițiile reprezintă ele însele baza de acțiune. Acest lucru ar trebui să mute accentul pe implementare în locul raportării și să reducă povara administrativă;
- Eliminarea verificărilor adiționale.

D. O programare mai rapidă și mai strategică – pentru un start mai rapid și mai simplu al implementării:

- ✚ Acordul de parteneriat (AP) este un document strategic unic care acoperă șapte fonduri cu gestiune partajată la nivel național și care stabilește mecanisme de coordonare între acestea și alte instrumente UE. Mai puține detalii, mai puțină descriere, date mai structurate;
- ✚ AP va coordona la început negocierile programelor, dar nu va mai fi modificat ulterior. În perioada 2014-2020, toate modificările de program au trebuit să fie reflectate într-un AP modificat – o povară administrativă pentru autoritățile programului;
- ✚ Modelele pentru AP și programe, tipurile de intervenție, alocarea de fonduri pentru schimbări climatice, indicatorii sunt toate atașate propunerilor, Acest lucru oferă mai multă claritate și mai mult timp pentru pregătirea programelor într-un format gata pentru a fi depus;
- ✚ Nu există suprapuneri între conținutul AP și al programelor (de exemplu, condiții propice sau analize care trebuie furnizate numai în programe, nu și în AP);
- ✚ Textul programelor va fi mai ușor, concentrându-se pe realizarea obiectivelor și alocările pentru fiecare fond. Informațiile sunt necesare o singură dată în context practic – pot fi evitate descrierile lungi și repetitive;
- ✚ Logica de intervenție va fi concentrată pe obiective de politică ample și obiective specifice. Toți indicatorii și toate tipurile de intervenție sunt la un singur nivel – numai obiective specifice (fără a fi distribuite între priorități și obiective, ca în trecut);
- ✚ Există o mai mare flexibilitate în efectuarea de adaptări financiare minore aduse unui program – transferul de până la 5 % din alocarea financiară a unei priorități din cadrul aceluiasi fond și program (cu un plafon total de 3 % de alocare pentru program) nu necesită modificarea programului;
- ✚ Modificările autorităților programului și modificările de redactare și editoriale pot fi făcute acum direct de către statele membre;
- ✚ Combinarea procesului de ajustare tehnică cu evaluarea performanței în 2025.

E. Instrumente teritoriale – concepere mai simplă adaptată situațiilor locale:

- + Alegerea unui singur obiectiv de politică dedicat înseamnă mai puține obiective specifice la utilizarea indicatorilor. Instrumentele teritoriale folosite în cadrul Obiectivului Prioritar 5 pot combina activități finanțate în cadrul tuturor celorlalte obiective de politică – permitând o abordare integrată cu adevărat multisectorială, adaptată la contextul local;
- + Dispoziții mult mai scurte cu privire la DLRC și ITI Cerințele-cheie sunt identificate în reglementări, instrumentele teritoriale naționale sunt recunoscute;
- + Pentru prima dată, instrumentele teritoriale existente în statele membre pot fi folosite și contribuie la obiectivul de 6 % pentru dezvoltare urbană durabilă;
- + Abordare comună pentru toate instrumentele teritoriale, acoperind diferite teritorii cu un set minim definit de cerințe pentru strategii teritoriale;
- + Norme mai simple cu privire la statutul autorităților locale, clarificare când este necesar statutul de „organism intermediar”;
- + În rezervarea fondurilor sunt luate în considerare intervenții în cadrul tuturor instrumentelor teritoriale concentrate pe zone urbane;
- + La utilizarea unei DLRC, acum este posibilă nominalizarea unui fond „principal” și aplicarea numai a normelor aplicabile acelui fond.

F. Simplificarea implementării:

- + Fără norme și proceduri specifice pentru proiecte majore;
- + Normele specifice cu privire la instrumente generatoare de profit nu mai fac parte din cadrul juridic (desi, bineînțeles, statele membre vor trebui să se conformeze normelor privind ajutorul de stat). Se așteaptă ca această măsură să reducă costurile administrative totale cu aproximativ 1%;
- + În locul rambursării cheltuielilor reale pe baza facturilor, plata se va baza din ce în ce mai mult pe rambursare forfetară, costuri unitare sau sume forfetare. OCS sunt încurajate în continuare prin simplificarea normelor și a metodelor de calcul, oferirea mai multor opțiuni gata de utilizat și impunerea acestora ca obligatorii pentru operațiuni cu sume mici. OCS nu doar reduc birocrația legată de verificări, ci reduc și riscul de erori;
- + Plățile din partea Comisiei către statul membru sau regiune sunt condiționate de realizarea rezultatelor/realizărilor convenite în prealabil sau de încheierea de acțiuni sau procese de politică. Această opțiune este continuarea „plăților bazate pe condiții” introduse în Omnibus. Ea reprezintă o simplificare radicală în punerea în aplicare, deoarece transferă accentul de

pe costuri, rambursare și verificări legate de proiecte individuale, pe urmărirea rezultatelor pentru proiecte, a unui grup de proiecte sau programe;

- ✚ Asistentă tehnică va fi rambursată proporțional cu progresul înregistrat la implementarea programului, utilizând o sumă forfetară. În cazul FEDR și al Fondului de coeziune, rambursarea din partea Comisiei va fi completată cu o sumă forfetară de 2,5% pentru a acoperi asistență tehnică, iar în cazul FSE+ va fi de 4% (5% pentru programul de defavorizare materială). În plus, statele membre sau regiunile pot întreprinde acțiuni suplimentare de asistență tehnică pentru a consolida în continuare capacitatea autorităților naționale, regionale și locale, precum și a beneficiarilor;
- ✚ Norme mai clare și mai simple cu privire la eligibilitatea TVA – eligibilitate completă pentru proiecte sub 5 milioane EUR, fără eligibilitate peste acest prag. Nu există zone gri de recuperabilitate/deductibilitate;
- ✚ Proiecte pot fi implementate în afara statului membru – și în afara Uniunii – cu condiția să contribuie la obiectivele programului;
- ✚ Pentru FEDR, se propune o abordare simplificată, proporțională, pentru utilizarea de finanțare pentru a ajuta la implementarea și administrarea proiectelor în categorii diferite de regiuni. Acest lucru va sprijini în special proiecte care acopera un întreg stat membru. Pentru FSE+, condiția este ca operațiunile să fie în beneficiul programului. Statele membre sunt astfel libere să aloce cheltuielile în întregime uneia dintre categoriile de regiuni într-o prioritate sau pot folosi o alocare proporțională, dacă programul acopera mai mult de o categorie de regiuni;
- ✚ Un mecanism flexibil și simplu de transfer pentru facilitarea unui suport eficient acolo unde este necesar. Pot fi evitate probleme complexe care rezultă din combinarea de finanțări – se aplică un singur set de norme (cele ale fondului sau instrumentului absorbant);
- ✚ Proiectele care, din cauza lipsei de finanțare disponibilă în cadrul unui instrument gestionate la nivel central, nu pot fi susținute (în special Orizont Europa, LIFE+ sau ERASMUS+) pot fi selectate de către autoritatea de management și finanțate în aceleași condiții (inclusiv în același regim de ajutor de stat) ca și proiectele susținute de instrumentul corespunzător al Uniunii. Pentru astfel de proiecte nu este necesară organizarea altei cereri de propuneri sau a altui proces de selecție.

G. Simplificarea managementului, controlului și auditului:

- ✚ Pentru perioada post-2020, sistemele s-ar „transfera” în mare parte în perioada de programare următoare, fără cerința ca programele să fie supuse unui nou proces de desemnare. Asigurarea va fi în continuare obținută de audituri anterioare ale sistemelor. Se așteaptă ca aplicarea extinsă să contribuie la un start mai rapid al următoarei perioade de programare;
- ✚ abordare mai proporționată a verificărilor de gestiune prin faptul că verificările de gestiune devin bazate pe risc, în loc să acopere 100% din operațiuni. Aceasta este o reducere importantă a obligației de control, reducând costurile administrative totale cu 2-3% pentru fonduri ale politicii de coeziune;
- ✚ Cerințe mai simple cu privire la audit și mai puține obligații pentru programe cu o evoluție anterioară bună și o funcționare adecvată a sistemelor de gestiune și control. Selectarea programelor cu „risc scăzut” se bazează pe criterii obiective. Numărul de audituri care acopera programele de cooperare teritorială va fi redus drastic, prin introducerea unui esanșon comun de audit pentru programe de CTE, care va fi ales de către Comisie;
- ✚ Comisia va audita numai autoritatea de audit dacă opinia acesteia este de încredere, iar statul membru face parte din colaborarea cu Parchetul European. Proiectele FEDR și ale fondului de coeziune cu costuri eligibile sub 400.000 EUR și proiecte FSE sub 300.000 EUR vor fi auditate o singură dată, numai înainte de finalizare. Alte proiecte numai o dată pe exercitiu financiar;
- ✚ Cheltuielile în conturi sunt validate de către autoritățile de audit ale statului membru. Fără obligația de a depune „conturi zero” atunci când nu sunt depuse cereri de plată într-un anumit exercitiu contabil;
- ✚ Sunt necesare mai puține informații pentru conturi și cereri de plată;
- ✚ norma mai simplă și mai clară cu privire la punctul de pornire și durata păstrării documentelor. Documentele trebuie să fie păstrate pe o perioadă de cinci ani începând de la sfârșitul anului în care autoritatea de management efectuează ultima plată către beneficiar.

H. Instrumentele financiare (IF) – dispoziții mai simple și mai puțin detaliate

- ✚ Dispozițiile cu privire la instrumente financiare sunt mai bine integrate în procesul de programare și de implementare de la bun început;
- ✚ A fost redus numărul de elemente cuprinse în evaluarea ex ante pentru a realiza o concentrare mai strategică. Evaluările ex ante existente pot fi revizuite și actualizate, ducând la o lansare mai rapidă a IF. Evaluarea deficiențelor pietei, a nevoilor de investiții și a complementarității cu alte forme de sprijin sunt parte a analizei nevoilor în programe;

- ✚ In etapa AP, autoritățile de management pot decide să contribuie la InvestEU și să își implementeze IF prin cele patru direcții de politică, beneficiind astfel de un mecanism de garantare bugetară la nivelul UE: mobilizare crescută, complementaritate mai bună, acoperire mai bună a riscurilor, economii mai bune de scară, povara administrativă mai redusă, cadru simplificat de răspundere. Normele aplicabile sunt cele ale InvestEU – fără complexitate generată de mai multe reglementări;
- ✚ Granturile pot fi deseori un factor-cheie propice pentru o investiție IF. În 2014-2020, acest lucru necesită două operațiuni separate. Acum va fi posibilă combinarea de granturi și IF ca operațiune unică, respectând normele unei operațiuni IF. Organismele care oferă IF vor avea, de asemenea, permisiunea să acorde granturi (atât granturi de investiții și granturi pentru sprijinirea pregătirii investițiilor);
- ✚ Normele cu privire la costurile și onorariile de gestiune au fost simplificate, rămânând însă bazate pe rezultate pentru a încuraja gestiunea eficientă;
- ✚ Normele privind plățile au fost simplificate considerabil, menținându-se legătura esențială între plățile către instrumentele financiare și plățile corespunzătoare către destinatarii finali;
- ✚ Normele cu privire la reutilizarea de sume returnate sunt mai simple și mai clare. Acest lucru permite o evoluție și o tranziție mai lină de la o perioadă de programare la următoarea;
- ✚ Vor fi integrate diverse fluxuri de raportare și nu va mai exista o raportare specifică cu privire la IF individuale. IF sunt doar unul dintre instrumentele de aplicare pentru atingerea obiectivelor programelor și pot fi astfel parte a raportării și monitorizării generale;
- ✚ Sistemul general de audit simplificat integrează operațiuni de granturi și IF, oferind în același timp o claritate sporită cu privire la auditurile IF.

I. Simplificarea monitorizării și evaluării:

- ✚ Evaluarea ex ante a programelor viitoare este o opțiune, în loc să fie o obligație;
- ✚ Transmiterea frecventă de date electronice a celor mai actuale informații și date se va regăsi pe Platforma de date deschise. Obligația administrativă corelată cu monitorizarea și raportarea va fi redusă radical, în timp de dialogul de politică dintre partenerii-cheie – Comisia, statele membre și comitetul de monitorizare – va fi mai bine structurat, mai transparent și concentrat pe rezolvarea oricărui problemă de implementare. Rapoartele anuale privind punerea în aplicare și progresul înregistrat sunt sistate;
- ✚ Pe viitor, toți indicatorii folosiți în programe vor face parte din cadrul de performanță. Indicatorii comuni de realizare și de rezultat propuși vor acoperi o mare parte a intervențiilor din cadrul programelor – fără obligația de a avea indicatori specifici programului. Pentru

FSE+: numar redus de indicatori pentru sprijin general din FSE+, utilizarea de registre atunci cand datele sunt disponibile in registre, utilizarea de estimari informate de catre beneficiari pentru anumiti indicatori, raportarea indicatorilor de rezultat care sunt relevanti pentru operatiune.

J. Un cadru de reglementare unic, integrat, adaptat la contextul specific de cooperare:

- ✚ Articole/capitole intregi au fost transferate din regulamentul RDS in cel privind CTE Acest lucru face ca legislatia Interreg sa fie mai cuprinzatoare, iar elementele sa fie mai usor de urmarit;
- ✚ Date fiind ratele de eroare in general mai scazute identificate pentru programele CTE, numarul de audituri care acopera programe de cooperare teritoriala va fi redus drastic, prin introducerea unui esantion comun de audit pentru programe Interreg. De aceea, mai multe programe Interreg vor avea munca de audit considerabil redusa;
- ✚ Cooperarea cu tari care nu sunt state membre este complet integrata in cele cinci componente ale regulamentului Interreg, ceea ce asigura un cadru cuprinzator pentru cooperarea la frontierele interne si externe;
- ✚ Cooperarea transnationala si cea maritima sunt integrate in componenta 2 si sustin strategia macroregionala corespunzatoare. Regulamentul Interreg ofera o mare flexibilitate cu privire la modul de organizare al cooperarii bilaterale transfrontaliere in cadrul unui program mai amplu de cooperare maritima, fara a impune norme cu privire la stabilirea unui subprogram, stabilirea unui anumit comitet director, definirea unui subdomeniu de cooperare, cerintele cu privire la parteneriate transfrontaliere (de la numai doua tari participante);
- ✚ Un nume simplu cu o marca unica pentru toate directiile si initiativele de promovare a cooperarii in Europa;
- ✚ Norme de eligibilitate specifice Interreg au fost transferate de la un act delegat separat in regulamentul privind CTE si sunt astfel clarificate de la inceput;
- ✚ Stergerea limitelor pentru cheltuielile din afara ariei programului elimina o rigiditate importanta din sistem si promoveaza acorduri de cooperare mai simple si mai flexibile;
- ✚ Acorduri de implementare simple pentru selectarea de proiecte mai mici atat timp cat volumul total al fondului pentru proiecte mici nu depaseste 20 de milioane EUR sau 15 % din program. Nu exista nicio cerinta de a deveni un organism intermediar in acest scop, iar siguranta juridica a crescut. Proiectele din cadrul SPF sunt definite ca „proiecte mici”, actorii care le implementeaza sunt „destinatari finali” si nu beneficiari, ceea ce le reduce povara

administrativa. Utilizarea obligatorie a OCS reduce în continuare obligația administrativă și de control a destinatarilor finali.

PROGRAMUL NATIONAL DE DEZVOLTARE LOCALA - PNDL

Reprezintă sursa principală de finanțare pentru infrastructura locală și are la bază principiul conform căruia în fiecare localitate din țară trebuie să fie asigurat un set minim de servicii publice.

Programul Național de Dezvoltare Locală, coordonat de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, stabilește cadrul legal pentru implementarea unor proiecte de importanță națională, care susțin dezvoltarea regională prin realizarea unor lucrări de infrastructură rutieră, tehnico-edilitară și socio-educativă. Programe de finanțare și solicitanți eligibili :

- ✚ Programul privind reabilitarea, modernizarea și/sau asfaltarea drumurilor de interes județean și de interes local, alimentarea cu apă, canalizarea și epurarea apelor uzate la sate, precum și în unitățile administrativ-teritoriale cu resurse turistice - Hotărârea Guvernului nr. 577/1997;
- ✚ Programul de dezvoltare a infrastructurii și a unor baze sportive din spațiul rural - Ordonanța Guvernului nr. 7/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2007, cu modificările ulterioare;
- ✚ Programele multianuale prioritare de mediu și gospodărire a apelor - Ordonanța Guvernului nr. 40/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 61/2007, cu modificările ulterioare pentru programul prevăzut la art. 2 alin. (1) lit. c);
- ✚ Programul reabilitare și modernizare - 10.000 km drumuri de interes județean și drumuri de interes local - Hotărârea Guvernului nr. 530/2010. Obiectivul programului: obiectivul prioritar al PNDL este finalizarea tuturor obiectivelor finanțate prin alte programe închise în prezent precum și sprijinirea autorităților publice locale în prioritizarea finanțărilor astfel încât România, în integralitatea ei, să devină un spațiu construit eficient, în care toți locuitorii să aibă acces egal la resurse, să beneficieze de creșterea calității vieții și să se faciliteze dezvoltarea comunităților funcție de potențialul acestora și de strategiile de dezvoltare durabilă, pe principii de competitivitate și coeziune teritorială. Programul este dedicat realizării unor obiective de investiții de infrastructură de dimensiuni reduse ca volum care nu îndeplinesc criteriile de eligibilitate pe programe cu finanțare europeană sau la care este imperios necesară finalizarea acestora pentru respectarea unor angajamente asumate de România în cadrul Uniunii Europene.

Activitati eligibile:

Obiectivele de investitii care pot fi finantate in cadrul programului trebuie sa vizeze lucrari de realizare / extindere / reabilitare / modernizare, respectiv dotare, pentru unul dintre urmatoarele domenii specifice:

- + Sisteme de alimentare cu apa si statii de tratare a apei;
- + Sisteme de canalizare si statii de epurare a apelor uzate;
- + Unitati de invatamant preuniversitar, respectiv: gradinite, scoli generale primare si gimnaziale, licee, grupuri scolare, colegii nationale, scoli profesionale, scoli postliceale, unitati de invatamant special de stat;
- + Unitati sanitare;
- + Drumuri publice clasificate si incadrate, in conformitate cu prevederile legale in vigoare, ca drumuri judetene, drumuri de interes local, drumuri comunale si/sau drumuri publice din interiorul localitatilor;
- + Poduri, podete sau puncti pietonale;
- + Obiective culturale de interes local, respectiv biblioteci, muzee, centre culturale multifunctionale, teatre;
- + Platforme de gunoi;
- + Piete publice, comerciale, targuri, oboare;
- + Modernizarea bazelor sportive;
- + Sediile institutiilor publice ale autoritatilor administratiei publice locale, precum si a institutiilor publice din subordinea acestora;
- + Infrastructura turistica dezvoltata de autoritatile publice locale ca instrument de punere in valoare a potentialului turistic local, pentru obiectivele de investitii aflate in proprietatea publica sau privata a unitatilor administrativ-teritoriale sau in administrarea acestora.

Finantare

Programul se finanteaza din transferuri de la bugetul de stat, in limita fondurilor aprobate anual in buget, din fonduri aprobate anual cu aceasta destinatie in bugetele locale ale unitatilor administrativ-teritoriale beneficiare si din alte surse legal constituite. In limita fondurilor aprobate anual prin legea bugetului de stat, in baza analizei interne de specialitate a propunerilor de finantare ale autoritatilor locale, ministerul intocmeste si aproba prin ordin al ministrului dezvoltarii regionale

si administratiei publice, lista finala cu obiectivele de investitii care se finanteaza, lista care se publica pe site-ul ministerului.

Pentru transferul sumelor de la bugetul de stat, prin bugetul ministerului, cu destinatia finantarii cheltuielilor eligibile prevazute in contractele anuale de finantare. Unitatile administrativ-teritoriale pot solicita lunar, in functie de necesitati, transferul sumelor alocate cu destinatia finantarii cheltuielilor eligibile prevazute in contractele anuale de finantare, in termen de 30 de zile de la efectuarea transferurilor de sume.

PROGRAMELE DERULATE DE ADMINISTRATIA FONDULUI DE MEDIU

Administratia Fondului pentru Mediu este principala institutie care asigura suportul financiar pentru realizarea proiectelor si programelor pentru protectia mediului, constituita conform principiilor europene „poluatorul plateste” si „responsabilitatea producatorului”.

Administratia Fondului pentru Mediu functioneaza ca organ de specialitate al administratiei publice centrale, cu personalitate juridica, in coordonarea Ministerului Mediului. Programul privind sprijinirea eficientei energetice si a gestionarii inteligente a energiei in infrastructura de iluminat public.

Obiectivul programului: Cresterea eficientei energetice a sistemelor de iluminat public
Beneficiari eligibili: Unitatile administrative teritoriale, organizate la nivel de comuna, oras sau municipiu
Activitati finantate: modernizarea sistemelor de iluminat public prin inlocuirea corpurilor de iluminat avand un consum ridicat de energie electrica cu corpuri de iluminat LED, precum si achizitionarea si instalarea sistemelor de dimare/telegestiune care permit reglarea fluxului luminos la nivelul intregului obiect de investitii.

Programul “Alimentare cu apa si canalizare”

Beneficiari ai finantarilor pentru acest tip de proiecte sunt Unitati Administrativ Teritoriale (UAT-uri).

Cheltuielile eligibile constau in: realizarea de statii de epurare, retele de canalizare, statii de tratare apa, retele de distributie apa, retele de alimentare cu apa pentru UAT-uri cu populatie de peste 2000 locuitori.

COMPANIA NATIONALA DE INVESTITII S.A.

(CNI) deruleaza Programul National de Constructii de Interes Public sau Social (PNCIPS) prin care se pot realiza obiective de investitii in conformitate cu prevederile Anexei 3 din OG

25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare asa cum sunt acestea definite in cadrul art. 1, alin (2), lit. a) – n), din Anexa 3 a actului normativ mentionat anterior. Subprogramele din cadrul PNCIPS sunt urmatoarele:

1. Subprogramul” Sali de sport” a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare se pot finanta urmatoarele categorii de servicii si lucrari: expertizare tehnica / expertizare energetica/ proiectare / constructii noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri incepute cu aceeasi destinatie / dotare; b. Conform art 1. alin. 2, lit. a) din OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare, expresia sali de sport semnifica spatii special amenajate in vederea desfasurarii activitatilor sportive de orice fel.
2. Subprogramul” Bazine de inot” a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare se pot finanta urmatoarele categorii de servicii si lucrari: expertizare tehnica / expertizare energetica / proiectare / constructii noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri incepute cu aceeasi destinatie / dotare; b. Conform art 1. alin. 2, lit. b) din OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare, expresia bazine de inot semnifica bazine pentru competitii nationale si internationale, precum si bazine de inot didactic scolare.
3. Subprogramul” Complexuri sportive” a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare se pot finanta urmatoarele categorii de servicii si lucrari: expertizare tehnica / expertizare energetica / proiectare / constructii noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri incepute cu aceeasi destinatie / dotare; b. Conform art 1. alin. 2, lit. c) din OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare, expresia complexuri sportive semnifica spatii si terenuri special amenajate pe care se pot desfasura activitati sportive si de recreere, acoperite sau in aer liber, inclusiv activitati conexe.
4. Subprogramul” Asezaminte culturale”
 - a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare se pot finanta urmatoarele categorii de servicii si lucrari: expertizare tehnica / expertizare energetica / proiectare / constructii noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri incepute cu aceeasi destinatie / dotare;
 - b. Conform art 1. alin. 2, lit. d) din OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare, expresia asezaminte culturale semnifica imobile in care se desfasoara activitati in domeniul cultural, de informare si de educatie permanenta, precum:

caminele culturale, casele de cultura, universitățile populare, școlile populare de arte și meserii, centrele culturale și alte asemenea.

5. Subprogramul "Unități și instituții de învățământ de stat" a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanta următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare; b. Conform art 1. alin. 2, lit. e) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia unități și instituții de învățământ de stat semnifică imobile destinate procesului educațional și de cercetare, spații cu destinația de camine și cantine, imobile destinate activităților culturale – sportive.
6. Subprogramul "Patinoare artificiale" a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanta următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare; b. Conform art 1. alin. 2, lit. f) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia patinoare artificiale semnifică patinoare artificiale pentru competiții naționale și internaționale, precum și patinoare artificiale de agrement.
7. Subprogramul "Unități sanitare" a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanta următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare; b. Conform art 1. alin. 2, lit. g) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia unități sanitare semnifică spitale / dispensare medicale și/sau alte unități sanitare în care funcționează cabinete medicale.
8. Subprogramul "Sali de cinema" a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanta următoarele categorii de servicii și lucrări : expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare; b. Conform art 1. alin. 2, lit. h) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia sali de cinema semnifică spații destinate proiectiei cinematografice.
9. Subprogramul "Lucrări în primă urgență" a. Conform art. 3, alin. 2 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, în scopul prevenirii și atenuării efectelor riscurilor naturale cauzate de cutremure de pământ, inundații, alunecări de teren, tasări și/sau

prabusiri de teren se pot finanta urmatoarele categorii de servicii si lucrari: expertizare tehnica, proiectare, executie de constructii noi, reconstructia imobilelor afectate de cutremure de pamant, inundatii, alunecari de teren, tasari si/sau prabusiri de teren sau expertizare tehnica, proiectare si executia lucrarilor care constau in consolidarea / repararea elementelor structurale si, dupa caz, a elementelor nestructurale ale constructiei si/sau introducerea unor elemente structurale suplimentare, demolari partiale, lucrari de imbunatatire a terenului de fundare, reabilitari la constructii si instalatiile aferente, reparatii capitale; b. Conform art 1. alin. 2, lit. i) din OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare, expresia lucrari in prima urgenta semnifica lucrari executate in scopul prevenirii si atenuarii efectelor riscurilor naturale cauzate de cutremure de pamant, inundatii, alunecari de teren, tasari si/sau prabusiri de teren.

10. Subprogramul "Reabilitare blocuri de locuinte situate in localitati din zone defavorizate" a. Se finanteaza exclusiv obiectivele de investitii preluate din Programul de reabilitare a unor blocuri de locuinte situate in localitati din zone defavorizate, pentru anul 2014, aprobat prin HG 343/2014, pana la finalizarea acestora.

11. Subprogramul "Drumuri de interes local si drumuri de interes judetean"

- a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare se pot finanta urmatoarele categorii de servicii si lucrari: expertizare tehnica / expertizare energetica / proiectare / constructii noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri incepute cu aceeasi destinatie / dotare;
- b. Conform art 1. alin. 2, lit. o) din OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare, expresia drumuri de interes local si drumuri de interes judetean semnifica cai de comunicatie terestra special amenajate pentru circulatia vehiculelor si pietonilor, clasificate conform prevederilor OG 43/1997 privind regimul drumurilor, republicata cu modificarile si completarile ulterioare, prin acte ale autoritatilor publice.

12. Subprogramul "Fose septice, microstatii de epurare si sisteme de alimentare cu apa" a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare se pot finanta urmatoarele categorii de servicii si lucrari: expertizare tehnica / expertizare energetica / proiectare / constructii noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri incepute cu aceeasi destinatie / dotare; b. Conform art 1. alin. 2, lit. p) – r) din OG 25/2001 cu modificarile si completarile ulterioare, i. Fose septice semnifica rezervoare etanse subterane, in care se colecteaza apele menajere produse in gospodarii,

elimina în bună măsură materiile poluante concentrate în apele uzate și asigură reținerea materiilor solide și a deșeurilor plutoare; ii. Microstații de epurare semnifică ansamblul de construcții și instalații destinat epurării apelor uzate, prin metode mecanice, mecano-chimice, biologice și altele; iii. Sistem de alimentare cu apă semnifică ansamblul construcțiilor și terenurilor, instalațiilor tehnologice, echipamentelor funcționale și dotărilor specifice, prin care se realizează serviciul public de alimentare cu apă și care cuprinde, de regulă, următoarele componente: captări, aducțiuni, stații de tratare, stații de pompare cu sau fără hidrofor, rezervoare de înmagazinare, rețele de transport și distribuție, bransamente, până la punctul de delimitare a proprietății.

13. Subprogramul "Alte obiective de interes public sau social în domeniul construcțiilor" a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanta următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare; b. Conform art. 1, alin. 2, lit. j) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia alte obiective de interes public sau social în domeniul construcțiilor semnifică orice tip de construcții care se realizează pentru satisfacerea nevoilor materiale și spirituale ale comunităților locale, inclusiv la nivel național, care nu se încadrează în restul categoriilor de subprogram.

AGENTIA NATIONALA PENTRU LOCUINTE

ANL derulează la nivel național patru programe principale de construcții de locuințe:

- Programul Locuințe prin credit ipotecar: Programul Locuințe prin credit ipotecar se adresează tuturor persoanelor care au împlinit vârsta de 18 ani și care doresc să cumpere o locuință construită prin ANL.
- Programul Locuințe pentru tineri, destinate închirierii: Programul se adresează tinerilor cu vârste cuprinse între 18 și 35 de ani la data depunerii cererii pentru repartizarea unei locuințe construite prin ANL și destinate închirierii, persoane care nu își permit să cumpere sau să închirieze o locuință de pe piața liberă.
- Renasterea satului românesc: Programul Renasterea satului românesc se adresează personalului didactic, medicilor, asistenților medicali și politistilor care își desfășoară activitatea în mediul rural. Beneficiarii acestui program sunt specialiștii care nu dețin, individual sau în comun, împreună cu soții/sotile lor, o locuință în comuna în care își

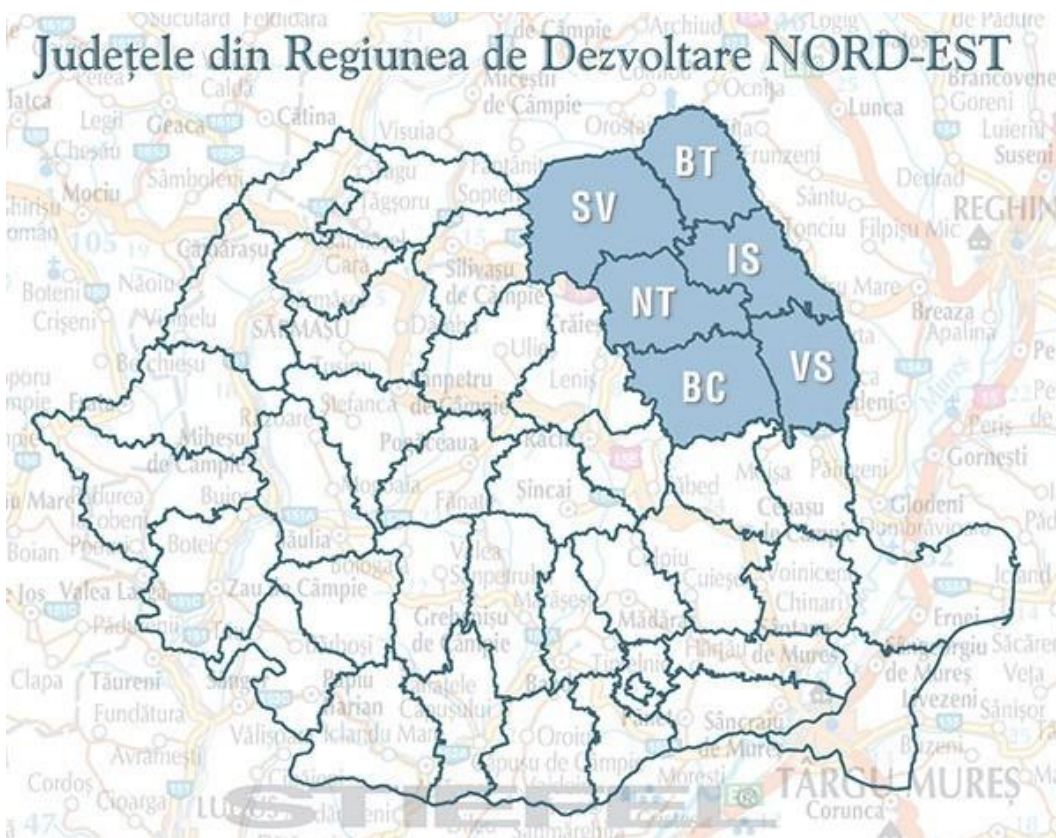
desfasoara activitatea, indiferent de modul in care a fost dobandita, cu exceptia cotelor-parti din locuintele dobandite prin mostenire.

- Locuinte sociale pentru comunitatile de romi: Programul-pilot „Locuinte sociale pentru comunitatile de romi” se deruleaza de catre Ministerul Lucrarilor Publice, Dezvoltarii si Administratiei prin intermediul Agentiei Nationale pentru Locuinte, conform HG nr. 1237/2008. Acest obiectiv (rezolvarea situatiei comunitatilor de romi) a fost asumat de Guvernul Romaniei incepand cu anul 2001 si, recent, prin HG nr. 18/2015 pentru aprobarea Strategiei Guvernului Romaniei de incluziune a cetatenilor romani apartinand minoritatii rome pentru perioada 2015 - 2020.

2.3 INFORMATII GENERALE SI CONTEXT - REGIUNEA NORD-EST

Regiunea Nord-Est cuprinde 6 judete: Bacau, Botosani, Iasi, Neamt, Suceava si Vaslui.

Conform clasificarii Eurostat prin Nomenclatorul Unitatilor Teritoriale pentru Statistica (NUTS 1), judetele reprezinta nivelul NUTS 3, regiunea Nord-Est este incadrata pe palierul NUTS 2, impreuna cu celelalte regiuni de dezvoltare ale tarii, acestea fiind incluse, la randul lor, in unitati teritoriale statistice mai mari (NUTS 1). Regiunea Nord-Est face parte, alaturi de regiunea Sud-Est, din Macroregiunea 2 a Romaniei.

Suprafata regiunii este de 3.684.983 hectare (36.850 km²), reprezentand aproximativ 15,46% din suprafata Romaniei), cele mai intinse judete fiind Suceava, cu o suprafata de 8.553 km² si Bacau cu 6.621 km². In regiune se afla localitatea situata la cea mai mare latitudine din Romania – Horodistea – 48o 14'9''. Regiunea se desfasoara intre 48o 15'N - 46o 00'N latitudine nordica si 28o 15'E - 24o 56'E longitudine estica. Altitudinea maxima din regiune este de 2.100 m pe varful Pietrosul Calimani, situat la limita dintre judetele Suceava si Mures.

Geografic, regiunea se invecineaza la nord cu Ucraina (oblastul/regiunea Cernauti) – granita de 184,2 km lungime, la sud cu judetele Galati si Vrancea (Regiunea Sud-Est), la est cu Republica Moldova (regiunile Nord, Centru si Sud) – granita de 562,3 km lungime, iar la vest cu judetele Maramures si Bistrita-Nasaud (Regiunea Nord-Vest) si judetele Mures, Harghita si Covasna (Regiunea Centru).

Un aspect cheie al localizarii geografice al Regiunii Nord-Est este faptul ca se constituie parte din frontiera estica a Uniunii Europene, cu implicatii majore in ceea ce priveste securizarea punctelor de trecere a frontierei, avand o granita de 184,2 km lungime cu Ucraina (terestra si fluviala) si de 562,3 km cu Republica Moldova (in intregime fluviala – formata de raul Prut). In regiune exista un singur punct rutier de trecere a frontierei catre Ucraina, Siret (SV) si unul feroviar, Vicsani (SV). Catre Republica Moldova exista patru puncte rutiere de trecere a frontierei: Radauti-Prut (BT), Stanca (BT), Sculeni (IS) si Albita (VS) si doua feroviare - Ungheni (IS) si Falciu (VS), ultimul fiind momentan neoperational. Pe langa acestea, mai exista o serie de puncte de trecere a frontierei cu Ucraina, de mic trafic, insa pe moment neoperationale:

- Rutiere - Ulma (SV), Vicovu de Sus (SV), Racovat (BT);
- Pietonale - Izvoarele Sucevei (SV), Climauti (SV), Vascauti (SV).

Localizarea la limita estica a Uniunii Europene confera regiunii un avantaj strategic din punct de vedere al cooperarii transfrontaliere cu Ucraina si Republica Moldova, in perspectiva apropiarii acestora de structurile europene.

RELIEF

Analizand formele majore de relief, constatam ca regiunea este impartita in 3 zone: zona montana carpatica in vest, ocupand 28% din teritoriu, zona subcarpatica in partea mediana spre sud, cu 12% din teritoriu si zona de podis si campie in est, ocupand cea mai mare suprafata – 60% din teritoriu. Judetele Botosani, Iasi si Vaslui se afla integral in aceasta ultima zona. Zona montana este

caracterizata de cele trei aliniamente geologice care creeaza un peisaj diferit de la o zona la alta. Aliniamentul vestic, reprezentat in aceasta regiune doar de muntii Calimani – 2100 m, ofera un peisaj vulcanic specific, prin prezenta conurilor si craterelor vulcanice. Aliniamentul central, format din roci dure, cristaline, este caracterizat printr-un relief sters, monoton, exceptie facand muntii Rarau – 1651 m si Hasmas – 1792 m unde, datorita activitatii geologice au aparut elemente spectaculoase precum Pietrele Doamnei, Piatra Soimului sau Piatra Singuratica, obiective care sporesc potentialul turistic al zonei.

Ultimul aliniament, situat in partea estica a Carpatilor Orientali, este alcatuit din strate sedimentare cutate si ofera un peisaj de culmi domoale, dintre care se remarca Obcinile Bucovinei – cu altitudini de pana in 1500 m, faimoase datorita monumentelor istorice aflate in zona si a statiunilor turistice. Tot din acest aliniament face parte si muntele Ceahlau – 1907 m, considerat muntele simbol al Moldovei, important punct turistic prin prezenta statiunii Durau, a cascadei Duruitoarea, a varfului Toaca, dar si a lacului de acumulare Izvorul Muntelui din partea de est. Subcarpatii au inaltimi medii de 400-500 m (max. 911 m - Culmea Plesu)- despartindu-se de zona montana printr-o serie de depresiuni traversate de raurile Bistrita si Trotus.

Zona de podis caracterizeaza partea de est a regiunii si este subdivizata in Podisul Sucevei in zona centralnordica, Podisul Barladului in sud-est si Campia Moldovei in nord-est. Podisul Sucevei este parcurs de raurile Siret, Suceava si Moldova si este caracterizat printr-un relief neuniform de dealuri scunde si depresiuni, Podisul Barladului este puternic influentat de actiunea eroziva a raului Barlad si a afluentilor sai, generand vai orientate nord-sud, iar Campia Moldovei este denumita astfel datorita functiei agricole importante, relieful fiind insa dominat de dealuri scunde.

O sectiune longitudinala asupra regiunii, se prezinta sub forma unei pante care coboara dinspre Vest spre Est, cu numeroase variatii datorita fragmentarii reliefului. Fragmentarea reliefului si vaile orientate nordsud creaza dificultati in organizarea legaturilor rutiere intre localitatile din vestul judetului Vaslui si din estul judetului Bacau, fiind putine drumuri transversale, cu trasee sinuoase, care nu permit o conectivitate buna cu principalele orase din apropiere (Bacau, Vaslui, Barlad).

CLIMA

Diferitele tipuri de relief creeaza zone climatice cu diferente semnificative intre cele muntoase si cele de deal si de campie.

Zona montana este influentată în nord de masele de aer scandinavo-baltice, iar pe direcția vest-est de masele de aer oceanice transportate de vânturile din vest care determină o creștere a precipitațiilor medii anuale până la 1200 mm în Ceahlău. Climatul este de tip montan per ansamblu cu temperaturi medii anuale de 7°C la 1000 m, fiind prezent însă și climatul alpin la peste 1800 m cu temperaturi medii anuale de 0°C.

În zona subcarpatică predomină circulația aerului pe direcția nord-vest – sud-est, pe văile principalelor râuri, pătrunzând uneori și crivatul dinspre nord-est. În depresiunile subcarpatice se produc iarna inversiuni termice, iar primăvara fenomene de tipul foehnului. Temperaturile medii anuale cresc de la nord spre sud, situându-se în jurul valorii de 8-9 grade Celsius, iar precipitațiile nu depășesc 700 mm/an.

Zona de podis este caracterizată în est prin influențe continentale estice, aride, cu temperaturi medii anuale de 9-10 grade Celsius și precipitații de 400-500 mm/an, iernile fiind reci, fiind prezent și crivatul, iar verile foarte calduroase și secetoase. În nord temperaturile medii anuale scad până la 6 grade Celsius, însă precipitațiile anuale cresc până la 900 mm, fiind resimțite influențe baltice.

Analizând datele din ultimele două decade de timp, pentru cele trei stații meteorologice din regiune (Bacău, Iași și Suceava) se constată o creștere a amplitudinii anuale a temperaturii aerului (diferența dintre temperaturile cele mai mari și cele mai scăzute) cu 2,4 grade Celsius la Bacău, 2,5 grade Celsius la Iași și 3 grade Celsius la Suceava. De asemenea, se constată o tendință de creștere a maximelor absolute ale temperaturii aerului în toate cele trei municipii, cu 2-4 grade Celsius.

HIDROGRAFIE

Regiunea este străbătută de opt cursuri importante de apă, care drenează teritoriul pe direcția Nord-Sud, întreaga hidrografie aparținând bazinelor hidrografice a Siretului (42.890 kmp) și Prutului (10.990 kmp). Acesta din urmă, reprezintă granița naturală cu Republica Moldova, pe o distanță de cca. 562,3 km.

O parte dintre cursurile de apă ale regiunii au beneficiat de ample lucrări de amenajare și regularizare. Pe râul Bistrita s-au construit din anii '70-80 șapte hidrocentrale și cel mai mare lac de acumulare al regiunii - Izvorul Muntelui, cu un volum la nivel normal de retenție de 1.130 mil.mc. În județul Neamț, se află și cel mai mare lac de baraj natural din România – Lacul Cueurdel, cu o suprafață de 13,9 ha. În județele Botosani și Iași se află numeroase lacuri antropice, formate prin bararea văilor, care constituie o caracteristică a teritoriului câmpiei colinare a Jijiei (ex. lacurile Stanca-Costesti, Dracsani din județul Botosani și lacurile Chirita și Ezareni).

FAUNA SI FLORA

Din punct de vedere biogeografic, fauna si flora regiunii de Nord-Est fac parte din:

- + Regiunea alpina in partea de vest (vestul judetelor Suceava, Neamt si Bacau);
- + Regiunea continentala in partea centrala si de nord-est (estul judetelor Suceava, Neamt si Bacau, judetele Botosani, Iasi si partial judetul Vaslui);
- + Regiunea stepica in estul si sudul judetului Vaslui.

Existenta diferitelor specii de plante si animale, precum si prezenta diferitelor habitate specifice, a dus la crearea unor arii de protectie fie a habitatelor – protejand si specii de flora si fauna salbatica de interes comunitar, altele decat pasarile (Natura 2000 - SCI), fie doar a pasarilor - avifaunistice (Natura 2000 - SPA).

In judetul Neamt s-au identificat 25 de tipuri de habitate:

- + 5 tipuri de habitate de ape dulci;
- + 9 tipuri de habitate de pajisti si tufarisuri (tufarisuri cu *Pinus mugo* si *Rhododendron myrtifolium* si comunitati rupicole calcifile sau pajisti bazifile);
- + 1 tip de habitat de turbarii si mlastini (izvoare petrifiante cu formare de travertin);
- + habitate de stancarii si pesteri;
- + 7 habitate de padure (paduri aluviale cu *Alnus glutinosa* si *Fraxinus excelsior*).

RESURSELE SUBSOLULUI

In regiunea Nord-Est sunt prezente urmatoarele resurse:

- + Minereu uranifer – sectoarele miniere Crucea-Botusana – jud.Suceava – singura unitate de exploatare a acestui tip de minereu din tara; Grinties, judetul Neamt – in procedura de obtinere a autorizatiilor pentru o noua exploatare;
- + Minereu polimetalic – Manaila, comuna Breaza, judetul Suceava, cu preparare mecano-chimica pentru obtinerea concentratului de cupru la uzina de preparare Iacobenii – jud.Suceava;
- + Minereu cuprifer – Fundu Moldovei (Dealul Negru) – jud. Suceava – activitate sistata (2004);
- + Baritina - Ostra, Lesu Ursului, Alunis – activitati inchise (2003-2006);
- + Mangan – Bazinul Dornelor (cariera Ulm - Dorna Arini), cariera Oita – Ciocanesti, cariera Arsita – Iacobenii, Carlibaba (zacamantul Dadu), Ciocanesti (Tolovan, Mestecanis); Iacobenii (Nepomuceni, Argestrui, Capraria); Saru Dornei (Dealul Rusului) – jud.Suceava – inchise;

- ✚ Sare gema – Salina Cacica, cu preparare a sarii geme prin recristalizare in instalatia de preparare de la Partestii de Jos – jud.Suceava; Moinesti, Sarata, Targu Ocna – jud.Bacau; resurse, dar neexploatare: Targu Neamt, Dobreni, Piatra Neamt, Borlesti – jud.Neamt;
- ✚ Sulf – Prajeni, pe vaile Teisoara si Ursoaia – jud.Botosani; muntii Calimani – jud.Suceava – (sistare definitiva 1997);
- ✚ Tuf ardezic – Hudesti – jud.Botosani;

turba – Poiana Stampei (exploatare si prelucrare mecanica) – jud.Suceava; Dersca – jud.Botosani;

nisipuri cuartoase – Miorcani, Hudesti, Suharau, Bajura – jud.Botosani;

- ✚ Gips – Paltinis, Crasnaleuca – jud.Botosani; Perchiu, Onesti – jud.Bacau;
- ✚ Saruri de potasiu – Arsita, Solont, Stanesti, Gleanu – jud.Bacau; Cracaoani, Negresti, Garcina, Cut, Mastacan, Borlesti, Baltatesti, Tazlau – jud.Neamt;
- ✚ Namoluri – Letcani, Lungani – jud.Iasi;

Roci utile:

- Andezite – Dornisoara, Poiana Negri, Voroava – jud.Suceava;
- Calcare – Pojorata, Lelici si Valea Seaca - Carlibaba – jud.Suceava; Bicaz-Chei, Damuc – jud.Neamt;
 - Calcare dolomitice - Paraul Cailor – jud.Suceava;
 - Calcare recifale - Ripiceni si Stanca-Stefanesti– jud.Botosani;
 - Calcare oolitice - Vorona, Cosula, Magura-Ibanesti, dealul Holm– jud.Botosani; Harmanesti, Crivesti, Repedea – jud.Iasi.
- Serpentinite – Breaza – jud.Suceava.
- Nisipuri si pietrisuri – Tudora, Corni – jud.Botosani; Cornatel, Urechesti Garleni, Orbeni – jud.Bacau; Buda-Siretel, Barnova, Scheia, Paun, Cristesti-Miroslovesti, Lespezi-Mircesti, Pascani, Grozesti, Victoria, Probota, Stolniceni-Prajescu, Luncasi, Butea, Motca – jud.Iasi; bazinele raurilor Bistrita, Moldova, Siret si la Girov, Caciulesti, Cracauani, Targu Neamt, Vanatori, Leghiu, Braniste – jud.Neamt; bazinele raurilor Siret, Suceava, Moldova si cu o pondere mult mai mica de pe raul Bistrita – jud. Suceava;
- Argile – Dofteana, Magura, Luizi-Calugara – jud.Bacau; Ciritei, Sagna, Raucesti, Gadinti, Tasca-Bicaz, Roman, Vanatori-Targu Neamt, Tarcau – jud.Neamt; Dorohoi, Mihaileni – jud.Botosani; Tomesti-Vladiceni – jud.Iasi;
- Luturi loessoide – Tomesti, Holboca, Vladiceni, Ciurea – jud.Iasi;

- Gresii - Ghimes Faget si la Est de zona Slanic Moldova – jud.Bacau; Deleni-Harlau – jud.Iasi; Tarcau-Paraul Capra, Ardeluta – jud.Neamt;
- ✚ Petrol si gaze naturale – Frasin, Todiresti, Valea Moldovei, Comanesti, Fratauti – jud.Suceava; in zona dintre Tazlau si Oituz cu exploatare la Zemes, Moinesti, Lucacesti, Solont, Stanesti, Darmanesti, Dofteana si in Podisul Moldovei – jud.Bacau; Tazlau, Roman, Pipirig – jud.Neamt; - carbune brun – Comanesti – jud.Bacau;
- ✚ Sisturi bituminoase – jud.Neamt;
- ✚ ape minerale terapeutice:
- Sulfuroase si feruginoase - Dranceni, Murgeni, Pungesti, Gura Vaii – jud.Vaslui; Moinesti, Lucacesti – jud.Bacau;
- Clorosodice, clorurate, iodurate, bromurate – Nicolina, Raducaneni – jud.Iasi; Lucacesti, Schela Moinesti, Lunca, Poiana Sarata, Targu-Ocna, Sarata-Bai – jud.Bacau; Durau, Baltatesti, Oglinzi-Bai, Piatra Soimului – jud.Neamt;
- Bicarbonatate, magneziene, calcice - Parcovaci – jud.Iasi; Poiana Cosnei, Poiana Vinului, Dorna Candrenilor, Poiana Negri, Rosu – jud.Suceava
- Sulfuroase, bicarbonatate, sodice, sulfatate – Strunga, Breazu, Gradina Botanica Iasi, Baiceni, Bohotin, Cucuteni – jud.Iasi
- ✚ Ape minerale carbogazoase – Tosorog, Bicazu Ardelean, Dealul Gherman – jud.Neamt; Poiana Negri, Vatra Dornei, Dorna Candrenilor, Paltinis – jud.Suceava; Iasi – jud.Iasi;
- ✚ Ape minerale necarbogazoase (plate) – perimetrul Munticelul, Bicazu Ardelean, Leghin-Pipirig, Izvorul Muntelui, Tazlau-Ardeluta – jud.Neamt; Iasi, Harlau, Strunga, Cucuteni, Raducaneni, Deleni, Reditu, Aroneanu, Mircesti – jud.Iasi; Dealul Floreni, Moara Dracului, Izvorul Alb – jud. Suceava.

Unitati administrative, componente ale regiunii (judete, municipii, orase si comune)

Regiunea Nord-Est este alcatuita din sase judete (Bacau, Botosani, Iasi, Neamt, Suceava, Vaslui), cu o populatie rezidenta de 3.210.481 locuitori (2018), situandu-se din acest punct de vedere, pe primul loc intre cele opt regiuni ale tarii (16,49% din populatia totala a Romaniei). Populatia regiunii este concentrata in 46 centre urbane si 506 comune. Ponderea populatiei rurale din populatia totala este de 58,26%.

Se poate observa ca populatia rezidenta a regiunii este intr-o usoara scadere (cu 1,98 % in intervalul 2013- 2018), avand o rata de scadere in apropierea celei inregistrate la nivel national

(2,23%). Proportia celor care traiesc in mediul urban s-a pastrat constanta in perioada analizata in jurul valorii de 41%.

Judetul Neamt este situat in partea central vestica a regiunii, in bazinele raurilor Bistrita, Siret si Moldova. Municipiul Piatra Neamt, atestat istoric din anul 1392 sub numele de Piatra lui Craciun, este situat in apropierea masivului Ceahlau, munte considerat sfant in mitologia romaneasca. Fiind situat la o rascruce de drumuri turistice, municipiul este un important obiectiv turistic, detinand monumente istorice si de arhitectura. Judetul se bucura si de numeroase obiective naturale si istorice precum Parcul National Ceahlau, Parcul National Cheile Bicazului-Hasmas, Parcul Natural Vanatori-Neamt, Cetatea Neamtului, precum si numeroase lacasuri de cult. Populatia judetului domiciliaza cu preponderenta in mediul rural, ponderea celor din mediul urban fiind de doar 39,1% (19,9% in municipiul Piatra Neamt). Cele mai mari comune sunt: Sabaoani (11.920), Tamaseni (9.905), Borlesti (9.417), Pipirig (9.044) - 2018.

Principalele centre ale regiunii

In regiunea Nord-Est figureaza 71 orase, grupate dupa cum urmeaza:

- ✚ 6 localitati urbane mari (cu peste 100.000 locuitori) – municipiile Iasi, Bacau, Botosani, Piatra Neamt, Suceava si, Vaslui;
- ✚ localitati urbane mijlocii (50.000 - 100.000 locuitori) – municipiile Barlad, Onesti, Roman;
- ✚ 25 localitati urbane mici (10.000 - 50.000 locuitori);
- ✚ 8 municipii (Moinesti, Dorohoi, Pascani, Radauti, Falticeni, Campulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Husi);
- ✚ 17 orase (Buhusi, Comanesti, Darmanesti, Targu Ocna, Darabani, Flamanzi, Targu Frumos, Podu Iloaiei, Targu Neamt, Roznov, Gura Humorului, Vicovu de Sus, Dolhasca, Salcea, Liteni, Negresti si Harlau;
- ✚ 12 localitati urbane foarte mici (sub 10.000 locuitori) – Slanic Moldova, Saveni, Stefanesti, Bucecea, Bicaz, Siret, Cajvana, Frasin, Brosteni, Milisauti, Solca si Murgeni.
- ✚ Conform clasificarii localitatilor din Legea nr. 350/2001 cu modificarile si completarile ulterioare, regiunea include:
- ✚ Localitati de rangul I (municipii de importanta nationala, cu influenta potentiala la nivel european) – municipiile Iasi si Bacau;
- ✚ 15 localitati de rang II (municipii de importanta interjudeteana, judeteana sau cu rol de echilibru in reseaua de localitati) - Barlad, Botosani, Campulung Moldovenesc, Dorohoi,

Falticeni, Husi, Moinesti, Onesti, Pascani, Piatra Neamt, Radauti, Roman, Suceava, Vaslui, Vatra Dornei;

✚ 29 localitati de rang III (orase):

- Buhusi, Comanesti, Darmanesti, Slanic Moldova, Targu Ocna – judetul Bacau;
- Bucecea, Darabani, Flamanzi, Saveni, Stefanesti – judetul Botosani;
- Harlau, Podu Iloaiei, Targu Frumos – judetul Iasi;
- Bicaz, Roznov, Targu Neamt – judetul Neamt;
- Brosteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Gura Humorului, Liteni, Milisauti, Salcea, Siret, Solca, Vicovu de Sus – judetul Suceava;
- Murgeni, Negresti – judetul Vaslui;
- 506 localitati de rang IV (sate resedinta de comuna);
- 1974 localitati de rang V (sate componente ale comunelor si sate apartinand municipiilor si oraselor).

Conform Strategiei de dezvoltare teritoriala a Romaniei 2035, la nivel national, o serie de teritorii pot fi incadrate in categoria axelor de dezvoltare (definite ca fasii, culoare sau coridoare care concentreaza asezari umane, activitati antropice sau fluxuri de materie, energie si informatie), datorat avantajului competitiv castigat de pe urma unei accesibilitati ridicate fata de ariile invecinate.

Dintre acestea mentionam pe cele care figureaza si in regiune:

✚ Axe cu potential de dezvoltare interregionale: Iasi – Bacau – Brasov;

✚ Axe cu potential de dezvoltare la nivel intraregional: in lungul coridoarelor hidrografice - Vaile Siretului, Bistritei sau Trotusului; in lungul coridoarelor geomorfologice, asa cum este cazul culoarului depresiunilor intramontane din Carpatii Orientali: aliniamentul Vatra Dornei – Campulung Moldovenesc – Gura Humorului.

Demografie

Conform datelor statistice existente la 1 iulie 2018, regiunea Nord-Est avea o populatie domiciliata de 3.959.219 locuitori, reprezentand 17,8% din populatia totala a tarii. Sub acest aspect, dintre cele opt regiuni de dezvoltare, regiunea Nord-Est are cel mai mare numar de locuitori. Distributia pe judete este urmatoarea: Bacau – 742.053 loc, Botosani – 452.328 loc, Iasi – 944.074 loc, Neamt – 569.851 loc, Suceava – 757.679 loc si Vaslui – 493.234 loc.

Totodata, populatia rezidenta (indicator introdus de catre INS incepand cu 2012) insuma 3.209.206 locuitori la 1 iulie 2018, reprezentand 16,4% din populatia tarii. Distributia pe judete a

populației rezidente este următoarea: Bacău – 587.901 loc, Botoșani – 382.361 loc, Iași – 792.000 loc, Neamț – 444.483 loc, Suceava – 625.616 loc și Vaslui – 376.845 loc. Astfel, diferența dintre populația domiciliată și rezidentă pe total regiune este de 750.013 persoane, cea mai mare parte emigrată temporar în alte state membre ale Uniunii Europene, respectiv în alte regiuni de dezvoltare din România.

Puține localități din regiune au înregistrat creșteri mai mari de 10% ale populației cuprinsă în grupa de vârstă 0-14 ani, în intervalul de timp menționat. Mai mult, aproape toate - cu excepția municipiilor Iași, Suceava și Vaslui - sunt amplasate în mediul rural. Cele mai multe dintre acestea sunt în județele Iași (municipiul Iași, Mosna, Barnova, Miroslava, Rădăuți, Valea Lupului, Grajduri, Ciurnea, Holboca, Popești, Costuleni, Tomesti) Iași, Suceava (municipiul Suceava, Ipotești, Iaslovat, Scheia, Moara, Voitineli). Cele mai puține sunt în județele Bacău (Hemeișii, Letea Veche), Botoșani (Râpicieni) și Vaslui (municipiul Vaslui). În județul Neamț nu există localități cu creșteri de peste 10% a populației cu vârsta cuprinsă între 0-14 ani. În schimb, 115 localități (toate din mediul rural) din regiune au scăderi cu peste 10% a populației cuprinsă în grupa de vârstă de peste 60 ani, în perioada 2012-2018, din care: 38 în județul Botoșani, 33 în Vaslui, 11 în județul Bacău, 16 în județul Neamț, 10 în Iași și 7 în Suceava. Totodată, înregistrează simultan și o scădere cu peste 10% a populației cuprinsă în grupa de vârstă 0-14 ani (cate 33 în Vaslui și Botoșani, cate 10 în Bacău și Neamț, 8 în Iași și 3 în Suceava).

Localitățile din regiune care se confruntă cu un fenomen accentuat de îmbătrânire a populației (scădere cu peste 10% a populației din grupa de vârstă 0-14 ani, însoțită de creștere cu peste 10% a populației din grupa de vârstă peste 60 de ani) sunt municipiile Onesti, Dorohoi, Pâncuți și Barlad, orașele Comănești, Slănic Moldova, Bicăz, Siret și Negrești, precum și alte 6 comune, cele mai multe fiind în județele Suceava (4 comune), județele Bacău și Vaslui având fiecare câte o comună în această clasă.

Infrastructura

Infrastructura este suma elementelor bazei tehnico-materiale cu ajutorul căreia între comunitățile componente se desfășoară toate fluxurile și transferurile de resurse materiale, umane, servicii și informații în timp util.

Aceste elemente sunt descrise de următoarele componente:

- Transportul pe drumuri, cai ferate și alte categorii (aerian, naval);
- Gaze naturale, energie termică și structură locativă;
- Servicii de telecomunicații, televiziune, radio, internet;

- Infrastructura sociala;
- Conditii de locuire, alte servicii publice, spatii verzi.

Reteaua TEN-T de baza traverseaza regiunea Nord-Est atat de la nord la sud, cat si de la vest la est prin partea mediana, asigurand, pe de o parte, conexiunea capitalei Bucuresti cu Ucraina prin nordul regiunii (traversand municipiile Bacau, Roman, Falticeni, Suceava si ajungand la punctul de trecere a frontierei Siret), cat si conexiunea cu vestul tarii (Timisoara, Cluj, Targu Mures) a partii de est (Piatra Neamt, Iasi) a Regiunii Nord-Est si apoi cu Republica Moldova (cu punct de trecere a frontierei pe reseaua de baza – Ungheni). Reteaua TEN-T extinsa include conexiunea municipiului Bucuresti cu municipiul Chisinau pe directia SV-NE, traversand municipiile Barlad si Husi din regiunea Nord-Est, respectiv a municipiului Bacau cu municipiul Brasov. Pe reseaua TEN-T rutiera sunt amplasate 10 municipii, 5 orase si 82 de comune, unitati cu o populatie totala de 1,6 milioane locuitori.

Drumurile nationale sau judetene care se intersecteaza cu coridorul TEN-T asigura conectivitatea directa. Unitatile administrativ-teritoriale aflate de-a lungul acestor drumuri sunt conectate direct la reseaua TENT, acestea insumand aproximativ 1,9 milioane de locuitori (48,2% din populatia regiunii). In aceasta categorie intra 7 municipii, 23 de orase si 295 de comune.

Drumurile nationale sau judetene care realizeaza legatura la un coridor TEN-T prin intermediul unui drum national modernizat reprezinta conectivitatea indirecta. Unitatile administrativ-teritoriale aflate de-a lungul acestor drumuri sunt conectate indirect la reseaua TEN-T. Populatia acestora ajunge la aproximativ 370 mii de locuitori (9,5% din populatia regiunii).

Drumurile care nu se intersecteaza cu un drum national sau judetean care la randul lui sa se conecteze cu reseaua TEN-T sunt considerate ca fiind neconectate la retea. Unitatile administrativ-teritoriale aflate de-a lungul acestor drumuri cuprind cca. 83 de mii de locuitori (2,1% din populatia regiunii) fiind reprezentate de 20 de comune si un oras (Cajvana, judetul Suceava).

Infrastructura rutiera Regiunea Nord-Est este strabatuta de o serie de coridoare rutiere europene:

- Bucuresti – Bacau – Roman – Suceava - Siret (punct de control si trecere a frontierei) – E 85;
- Suceava - Vatra Dornei – Cluj Napoca (E 576) care face legatura cu E 60: Cluj Napoca-Oradea;
- Bacau – Brasov – Pitesti - E 574 (care face legatura cu E 70: Craiova – Vidin - Skopje);

- ✚ București – Barlad – Albita (punct de trecere a frontierei) – Chisinau – E 581 care strabate județul Vaslui;
- ✚ Roman- Targu Frumos cu ramificație către Botosani (E 58) și Iasi – Sculeni (punct de trecere a frontierei) (E 583).

Conform Planului de Dezvoltare Regională Nord-Est 2014-2020 s-au identificat o serie de probleme, nevoi, provocări cu care se confruntă comunitățile locale. Astfel, aspectele identificate, respectiv localitățile unde s-au semnalat problemele și provocările respective, sunt următoarele:

- ✚ Lipsa unei centuri ocolitoare în localitățile: Barlad, Campulung Moldovenesc, Comanesti, Darmanesti, Dorohoi, Falticeni, Flamanzi, Gura Humorului, Husi, Pascani, Podu Iloaiei, Targu Neamt, Vatra Dornei;
- ✚ Starea proastă a drumurilor comunale din localitățile componente: Bicz (70 km), Murgeni;
- ✚ Străzi orășenești în mare parte nemodernizate: Barlad, Buhusi, Campulung Moldovenesc, Comanesti, Darabani, Darmanesti, Flamanzi, Harlau, Husi, Liteni, Milisauti, Negresti, Pascani, Radauti, Roznov, Siret, Slanic Moldova, Solca, Targu Neamt, Vicovu de Sus;
- ✚ Trafic auto intens, zone de congestionare a traficului: Buhusi, Pascani, Podu Iloaiei, Targu Frumos.

Conform Master Planului General de Transport al României pe termen scurt, mediu și lung, sunt prevăzute a fi realizate în perioada 2021-2030 următoarele tronsoane de autostradă sau drum expres:

- ✚ Autostrada Brașov – Bacău - Autostrada fazată Targu Mures – Iasi – Ungheni;
- ✚ Drum expres Bacău – Suceava;
- ✚ Drum expres Suceava – Siret.

De asemenea, sunt prevăzute câteva proiecte care ar urma să fie implementate după 2030 și anume:

- ✚ Drumul expres Bacău – Focșani – Braila – Galați;
- ✚ Drumul expres Bacău – Piatra Neamt;
- ✚ Drumul expres Suceava – Botosani.

Mediu

Servicii de furnizare a apei potabile - În anul 2018, la nivel regional, un număr total de 381 de localități detineau rețea de distribuție a apei potabile, reprezentând doar 66,6% din totalul localităților regiunii - nivel inferior față de ponderea națională (80,63%). Față de anul 2012, numărul

localitatilor cu retea de apa potabila a crescut cu 38 de unitati, toate situate in mediul rural: 4 in judetul Bacau, 11 in judetul Iasi, 4 in judetul Neamt, 12 in judetul Suceava si 7 in judetul Vaslui. In continuare, exista doua localitati urbane in regiune care nu detin retea de apa potabila: Cajvana si Milisauti.

Lungimea retelei de distributie a apei potabila din regiune totalizeaza 9.951,5 km, cu 37% mai mult fata de anul 2012, din care 3.748 km figureaza in mediul urban. Cresterea se datoreaza lucrarilor de constructie si extindere realizate in mediul rural (in mediul urban stagneaza), si in special din judetul Iasi unde a avut loc o crestere cu 75,5% - restul judetelor contabileaza cresteri in intervalul 25-30%. In privinta distributiei pe medii de rezidenta, in mediul rural reteaua existenta detine o pondere de 62,33% din lungimea totala.

Servicii de canalizare - In anul 2018, doar 39,13% din localitatile regiunii detineau retea de canalizare, nivel apropiat de cel inregistrat la nivel national (41%). Mai mult, in continuare, orasele Milisauti si Vicovu de Sus nu au retele de canalizare. Fata de anul 2012, numarul localitatilor cu retea de canalizare a crescut cu 61 unitati, toate amplasate in mediul rural: 8 in Bacau, 26 in Iasi, 7 in Neamt, 12 in Suceava si 8 in Vaslui. Totodata, statistica mentioneaza ca in judetul Botosani numarul localitatilor cu retea de canalizare a scazut cu 2 unitati in perioada de analiza.

Lungimea retelelor de canalizare la nivel regional totalizeaza 4.534 km, cu 50% mai mult fata de anul 2012, cele mai mari cresteri avand loc in judetele Bacau si Iasi.

Situatia este similara si in privinta ponderii populatiei cu acces la serviciile de canalizare. Astfel, 36,8% din totalul populatiei beneficiaza de acest serviciu, situatie similara cu cea din 2012. Totodata, media regionala inregistrata este cu mult sub nivelul mediu national de 52,85% - nici un judet al regiunii neapropiindu-se de acest nivel. Judetele Botosani, Suceava si Vaslui sunt cele care au cele mai mari probleme in aceasta privinta, doar 30,8%, 31%, respectiv 32,7% din populatia lor avand acces la acest serviciu.

Calitatea aerului

Calitatea aerului a fost monitorizata continuu prin reteaua automata de monitorizare a calitatii mediului reprezentata la nivelul regiunii de 20 statii automate, dintre care 7 de tip fond urban, 6 de tip industrial, 4 de tip trafic, 1 de tip fond suburban, 1 de tip fond regional, 1 de tip fond rural. Marea majoritate a statiilor este in mediul urban, cele mai multe (6) in judetul Iasi.

Judetul Neamt:

 Pentru dioxidul de azot nu s-a depasit valoarea maxima orara de 200 µg/m³;

- ✚ Nu s-au înregistrat valori ale concentrației de dioxid de sulf care să depășească valorile limita pentru protecția sănătății umane, pragul de alertă sau nivelul critic anual pentru protecția vegetației. Valoarea maximă zilnică pentru a concentrației de dioxid de sulf a fost de 26,45 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, măsurată la stația din Piatra Neamț;
- ✚ Pentru ozon s-au înregistrat 3 valori care au depășit valoarea țintă de 120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ la stația NT1 Piatra Neamț; pragul de informare de 180 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ și cel de alertă de 240 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ nu au fost atinse;
- ✚ La stația automată NT1 Piatra Neamț s-au înregistrat 6 depășiri a concentrației maxime admise la PM10 gravimetric și 4 depășiri la PM10 nefelometric. Aceste depășiri se datorează condițiilor meteo nefavorabile, emisiilor provenite din instalațiile de ardere rezidențiale. Cea mai mare valoare zilnică înregistrată a fost de 127,45 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, în stația de fond urban NT1 Piatra Neamț, peste valoarea limită zilnică pentru protecția sănătății umane de 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, prevăzută în Legea nr.104/2011 privind calitatea aerului înconjurător, conform acesteia valorile limită ale concentrațiilor de PM10 gravimetric nu trebuie depășite mai mult de 35 de ori într-un an calendaristic.

Calitatea solurilor

Calitatea solurilor este influențată fie de factori naturali (clima, forma de relief), fie de acțiuni antropice agricole și industriale - în multe situații factorii menționați pot acționa împreună în sens negativ, având ca efect scăderea calității și chiar anularea funcțiilor acestora. Influențele daunatoare ale acestora se reflectă în deteriorarea caracteristicilor și a funcțiilor solurilor, respectiv în capacitatea lor bioproductivă, dar, ceea ce este și mai grav, în afectarea calității produselor agricole și a securității alimentare, cu urmări serioase asupra calității vieții.

Conform informațiilor existente în Raportul anual privind starea mediului în România pentru anul 2017, regiunea Nord-Est este afectată de diferite procese de panta (eroziune de suprafață, de adâncime, alunecări de teren) pe o suprafață totală de 1.129.652 ha, reprezentând 33,5% din suprafața totală afectată a României.

Biodiversitate

În regiunea Nord-Est, biodiversitatea este caracterizată de existența a trei regiuni biogeografice: continentală, stepică și alpină. Principalele tipuri de habitate identificate sunt: habitatele de pădure, habitate de pajisti și tufărișuri, habitate de stancării și peșteri, turbării și mlaștini, habitate de ape dulci. În regiunile de deal și podis se întâlnesc păduri de foioase. Zonele montane sunt acoperite cu păduri, îndeosebi de rășinoase. La limita superioară a pădurii se dezvoltă

etajul subalpin format din arbusti (jneapan, ienupar, afin etc.). Pe culmile mai inalte se afla pajisti alpine alcatuite din ierburi marunte. Diversitatea florei si faunei specifice regiunii este corelata cu existenta unor habitate, in principal forestiere si acvatic, parte din ele nealterate, care constituie o bogatie de mare pret, ce trebuie ocrotita si valorificata in mod rational. In vederea protejarii acestui valoros capital natural si asigurarii unei stari favorabile de conservare a habitatelor naturale de importanta deosebita, nu doar la nivel regional si national, dar si european, in ultimii ani s-au facut pasi importanti in implementarea directivelor Uniunii Europene privind conservarea habitatelor si a biodiversitatii.

In regiunea Nord-Est figureaza 135 arii naturale protejate Natura 2000 (42 situri Natura 2000 de tip SPA si 93 de tip SCI), cu 35 unitati in plus fata de valoare de referinta din perioada anterioara de programare. Acestea ocupa o suprafata de aproximativ 373 mii ha – 10% din suprafata regionala (tip SPA), respectiv 431 mii ha – 12% din suprafata regionala (tip SCI).

Unele arii protejate se suprapun partial, rezultand zone protejate atat pentru habitate, cat si pentru componenta avifaunistica. De asemenea, exista suprapuneri si cu alte arii protejate, precum parcurile nationale (Muntii Rodnei, Calimani, Ceahlau, Cheile Bicazului Hasmas), parcuri naturale (Vanatori- Neamt) sau alte rezervatii de interes national, judetean sau local.

Economia

Produsul intern brut nominal a avut o dinamica pozitiva in perioada de analiza, si in special in intervalul 2016-2017, inregistrand o crestere sustinuta atat la nivel national cat si regional. Principalul motor al cresterii economice l-a constituit consumul individual al populatiei, alimentat, stimulat de:

1. Asteptarile pozitive existente pe piata muncii privind ocuparea si nivelul veniturilor;
2. Masurile de ordin bugetar care au presupus cresteri succesive ale salariilor bugetarilor, punctului de pensie si a salariului minim pe economie. Astfel, salariul minim pe economie a crescut de la 1050 lei (2016), la 1450 lei (2017), 1900 lei (2018) 2080 lei (2019) si 2230 lei (ian. 2020);
3. Masurile de ordin fiscal traduse in reducerea impozitelor indirecte si a unor impozite directe. De exemplu cota standard a taxei pe valoare adaugata (TVA) s-a redus de la nivelul initial de 24%, la 21% in 2016 si 19% din 2017, iar impozitul pe salarii a devenit 10% din 2018 (scadere de la 16%). Totodata, au avut loc micșorari ale cotei reduse de TVA la nivelul de: 9% pentru medicamente si produse ortopedice, la 5% pentru servicii de cazare si restaurant, editare de carti, manuale scolare, acces la evenimente culturale, sportive, etc.;

4. Masurile de ordin monetar: nivelul scazut al ratelor dobanzii pentru creditul de consum, comparativ cu perioadele de analize anterioare.

Analizand evolutia contributiei sectoarelor economiei la VAB-ul fiecarui judet, se desprind urmatoarele:

- ✚ Inversarea contributiilor sectoarelor economice la formarea VAB judetean: serviciile sunt in continua crestere si tind sa fie majoritare in defavoarea celorlalte domenii;
- ✚ Contributia agriculturii, chiar si in judetele predominant agricole (Botosani, Vaslui) este in scadere;
- ✚ Contributia industriei, inclusiv in judetele cu centre industriale este in scadere;
- ✚ Contributia constructiilor a scazut in toate judetele;
- ✚ In domeniul serviciilor judetul Iasi inregistreaza cea mai mare crestere, datorita in special cresterii contributiei sectorului tehnologia informatiei si comunicatiilor, activitatilor profesionale, stiintifice si tehnice, intermediarilor financiare, tranzactiilor imobiliare;
- ✚ Judetele Bacau si Suceava si-au marit contributia la VAB prin comert, activitati profesionale, stiintifice si tehnice.

In Regiunea Nord-Est sunt prezente 11 clustere, care activeaza in diverse sectoare economice: confectii textile, media & TIC, imagistica medicala, biotehnologii, turism, industrii creative si constructii:

- ✚ Clusterul Regional de Turism - Asociatia pentru Turism Bucovina (Suceava);
- ✚ Clusterul de tricotaje ASTRICO Nord-Est (Neamt);
- ✚ Clusterul de biotehnologie BioROne (Iasi);
- ✚ Clusterul ICONIC – Interactive Cluster of New Media Industry (Iasi);
- ✚ Cluster tehnologii agroalimentare Ind-Agro-Pol;
- ✚ Clusterul Regional Inovativ de Imagistica Moleculara si Structurala Nord-Est -IMAGO-MOL (Iasi);
- ✚ Clusterul Regional Inovativ EURONEST IT&C Hub (Iasi);
- ✚ Clusterul „Breasla Constructorilor Ieseni” (Iasi);
- ✚ Clusterul Regional Inovativ de Bioeconomie Suceava-Botosani (Suceava);
- ✚ Clusterul pentru Agricultura si Zootehnie „Agro Ferma” (Iasi);
- ✚ Carpathian Furniture Cluster (Roman, jud Neamt).

Intreprinderile mici și mijlocii constituie un segment important al economiei regiunii, absorbind, la nivelul anului 2018, o mare parte din efectivul de personal care activează în firme (51,3%).

Dacă se ține cont și de cei ce activează în microintreprinderi, ponderea totală se ridică la 79,9%. La nivelul anului 2018, în regiune erau 62.160 întreprinderi active, cu 11.862 unități mai multe față de anul 2012. Procentual, acestea reprezintă 10,7% din totalul înregistrat la nivel național, nivel aproximativ constant în perioada analizată.

În regiunea Nord-Est există 8 parcuri industriale ce se întind pe o suprafață de 154 de hectare:

1. Parcul Industrial Hemeius (HIT Parc), județul Bacău – 10,85 hectare;
2. Parcul Industrial Botosani – 12,95 hectare;
3. Parcul Industrial Iași, județul Iași – 18,60 hectare;
4. Parcul Industrial Miroslava, județul Iași – 46,44 hectare;
5. Parcul Industrial Miroslava II, județul Iași – 25,2 hectare;
6. Parcul Industrial Ceahlău, județul Neamț – 10,43 hectare;
7. Parcul Industrial Siret, județul Suceavă – 15,94 hectare;
8. Parcul Industrial Bucovina, județul Suceavă – 13,74 hectare.

Investiții straine

În privința investițiilor straine directe, ca pondere în total investiții pe România, regiunea Nord-Est se situează în mod constant pe ultimul loc, nedepășind nivelul de 3% (maxim înregistrat 2012), reprezentând valoarea absolută de 1.924 milioane euro în 2018. Mai mult, în perioada 2013-2018 se constată o oarecare scădere în procent din totalul investițiilor straine la nivel național (cu 2,4% în 2018), deși ca valoare absolută s-a înregistrat o creștere de 14%. Față de momentul aderării României în UE, valoarea totală a investițiilor straine (ISD) realizate în regiune a crescut cu 186%.

Agricultura și dezvoltare rurală

Spatiul rural din regiunea Nord-Est prezintă, în contextul socio-economic actual, o serie de elemente care contribuie la definirea particularităților teritoriilor celor 506 comune și 2.414 de sate din județele Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceavă și Vaslui. În zona rurală a regiunii, în anul 2018, figurează 506 comune, care cuprind un număr de 2.414 sate, în care locuiesc 1.866.294 locuitori (reprezentând 58,13% din populația regiunii). În plus, în Regiunea Nord-Est sunt și 53 de sate aparținând de municipii și orașe.

La nivel județean, în 2018, cele mai mari ponderi a locuitorilor din zona rurală se regăsesc la nivelul județelor Neamț (64,69%), Suceava (59,29%) și Botosani (59,13%). De remarcat că, în toate județele regiunii, ponderea populației din zona rurală depășește 50%.

Activitățile economice de bază în mediul rural sunt: agricultura (cultivarea culturilor cerealiere, cultura cartofului și a sfeclii de zahăr fiind practicate în aproape toate județele, viticultura-județele Vaslui, Bacău și Iași, pomicultura-județele Iași, Suceava și Neamț, zootehnia), exploatarea și prelucrarea lemnului în județele Suceava, Neamț și Bacău și turismul rural în județele Suceava, Neamț și Bacău. Suprafața totală a regiunii este la nivelul anului 2014 de 3.684,9 mii hectare (15,45% din suprafața totală a României), din care 2.124,7 mii hectare reprezintă suprafața agricolă (14,52% din suprafața agricolă a României), împartită pe categorii de utilizare. În proprietate privată se găsesc 2.019 mii hectare (95,05 % din suprafața agricolă).

În ceea ce privește suprafața agricolă efectiv irigată, aceasta a cunoscut un trend ascendent în perioada 2007-2018. Astfel, la finalul anului 2018, suprafața agricolă irigată efectiv a crescut cu 251% față de anul 2007 și cu 202% față de anul 2013. Dintre județele regiunii, cea mai mare creștere la nivelul anului 2018 în acest sens aparține județului Botosani (1.966% față de anul 2013).

La nivel regional, în anul 2018, cea mai mare parte a suprafeței cultivate era formată din cultura cerealelor pentru boabe (56,60%), plante uleioase (17,70%), furaje verzi din teren arabil (17,70%) și furaje perene (14,31%). Cele mai întinse suprafețe acoperite cu cereale pentru boabe erau cultivate cu porumb boabe (66,12%), respectiv grâu și secară (24,06%).

Cele mai mari suprafețe cultivate cu culturi cerealiere pentru boabe în anul 2018 aparțin județelor Botosani (21,63%), Iași (19,71%) și Vaslui (18,80%) din suprafața totală a regiunii (pe acest segment agricol). Suprafețele cultivate cu grâu și secară predomină în județele Vaslui (22,79%), Iași (20,91%), Botosani (16,73%) din totalul suprafeței cultivate pentru acest tip de cereale. Cele mai mari suprafețe cultivate cu porumb pentru boabe sunt în județele Botosani – 23,35%, Iași – 20,10% și Vaslui – 18,18% din totalul suprafeței cultivate pentru această cultură.

În regiune funcționează un număr insuficient de ferme zootehnice specializate, iar majoritatea animalelor sunt crescute în gospodăriile personale și utilizate pentru asigurarea consumurilor individuale.

Cele mai mari efective de bovine au fost înregistrate, la finalul anului 2018, în județele Suceava (28% din total regional) și Botosani (19,06% din total regional), porcine în județele Neamț (25,74% din total regional) și Iași (22,24% din total regional), ovine în județele Botosani (21,02% din total regional) și Suceava (19,03% din total regional), pasări în județele Vaslui (29,52% din total

regional), Bacau (26,24% din total regional), si caprine in judetele Bacau (31,15% din total regional), Vaslui (16,75% din total regional), familii de albine in judetele Vaslui (27,16% din totalul regional), Iasi (19,14% din totalul regional).

Elementele esentiale care definesc agricultura si dezvoltarea rurala din Regiunea Nord-Est sunt:

- ✚ Existenta zonelor geografice rurale lipsite de orase pe o raza de 30 km –accesibilitate scazuta pentru locuitorii din mediul rural la serviciile publice de invatamant si sanatate din mediul urban, precum si o slaba polarizare a zonelor economice urbane. Zone identificate: sud-estul judetului Botosani – nord-estul judetului Iasi, nord-estul judetului Botosani, sudul, sud-vest si sud-estul judetului Iasi, estul judetului Bacau-vestul judetului Vaslui, zona central-estica a judetului Vaslui, nord-vestul judetului Suceava; vest, nord-vestul judetului Neamt, nord-vestul judetului Bacau, sudul judetului Bacau, centrul si Nordul Judetului Vaslui–aproximativ 220 mii persoane;
- ✚ Proces continuu de imbatranire a populatiei din zona rurala. In perioada 2013–2018 au avut loc scaderi ale numarului de copii cuprinsi in grupele de varsta 0-4 ani si 5- 9 ani cu 2%, respectiv 15%, cu precadere in judetele Botosani si Vaslui. Pentru populatia cuprinsa in grupa de varsta 65-69 ani a avut loc o crestere cu 23%, cele mai mari cresteri avand loc in judetele Iasi si Suceava;
- ✚ Ponderea ridicata a populatiei ocupate in agricultura care contribuie in mica masura la realizarea PIB regional;
- ✚ Efectivul numeros al persoanelor varstnice ce activeaza in agricultura – aprox. 33% din populatia ocupata in agricultura are varste de peste 55 ani; o treime din cei peste 65 de ani sunt persoane active ocupate;
- ✚ Nivelul redus al suprafatelor agricole cu lucrari de irigatii – 6% din total suprafata agricola, procent care se mentine constant in intervalul 2013-2018;
- ✚ Capacitatea de productie existenta insuficienta pentru a procesa materiile prime agricole – legume, fructe, lapte, carne;
- ✚ In mediul rural (2018), locuieste 58% din populatia regiunii, judetele cu cele mai mari ponderi fiind Neamt (65%) si Suceava, Botosani si Vaslui, cu cate 59% fiecare.
- ✚ Ponderea ridicata a suprafetei agricole in regiune – 14,52% din suprafata totala agricola a Romaniei;

- ✚ Nivele ridicate ale producției la hectar pentru o serie de culturi agricole (grâu dur, mazare boabe, floarea soarelui, furaje verzi anuale) la nivel regional, superioare față de nivelul mediu național în 2018;
- ✚ Aport ridicat și constant al regiunii la valoarea totală a producției naționale – 15,81% pentru valoarea agricolă totală, 14,85% pentru valoarea producției vegetale, 18,72% pentru valoarea producției animale și 6,89% pentru valoarea serviciilor agricole, date valabile pentru finalul anului 2018;
- ✚ Regiunea este cel mai mare furnizor de masă lemnoasă din România – mai mult de un sfert din masă lemnoasă totală recoltată în România;
- ✚ Potențial ridicat în creșterea și valorificarea fructelor de pădure și a ciupercilor comestibile, a produselor piscicole și apicole;
- ✚ Potențial turistic ridicat al zonelor rurale și numărul ridicat de structuri de cazare existente.

Pentru perioada de programare 2021-2027 sunt avute în vedere următoarele elemente de ordin strategic:

Viziunea pentru anul 2030: Regiunea Nord-Est va fi un spațiu competitiv, durabil și incluziv unde îți vei dori să locuiești, să lucrezi și să investești.

Obiectiv general: Derularea în regiune a unei dezvoltări echilibrate printr-un proces de creștere economică durabilă, favorabil incluziunii sociale, care să conducă la creșterea standardului de viață și reducerea decalajelor de dezvoltare intra și inter regionale.

Indicatori de monitorizare obiectiv general: produsul intern brut la nivel regional și județean; indicele de disparitate al produsului intern brut pe cap de locuitor la nivel regional și județean; indicele de dezvoltare umană la nivel local.

2.3.1 Strategia de Specializare Inteligentă RIS3 NE 2021-2027

Strategiile naționale/regionale de cercetare și inovare pentru specializarea inteligentă (strategiile RIS3) reprezintă agende integrate și bazate pe situația din teren ale transformării economice, caracterizate prin cinci acțiuni importante :

- ✚ Concentrează sprijinul politicilor și investițiile asupra principalelor priorități, provocări și necesități de la nivel național/regional în scopul unei dezvoltări bazate pe cunoaștere;

- ✚ Se bazează, în cazul fiecărei țări/regiuni, pe atuurile, avantajele competitive și potențialul pentru excelență;
- ✚ Sprijină inovarea tehnologică, precum și inovarea pe baze practice și urmăresc să stimuleze investițiile din sectorul privat;
- ✚ Antrenează implicarea deplină a partilor interesate și încurajează inovarea și experimentarea;
- ✚ Sunt bazate pe dovezi și includ sisteme solide de monitorizare și evaluare.

Specializarea inteligentă la nivel regional este un concept promovat de Comisia Europeană odată cu adoptarea Strategiei Europa 2020, pentru a răspunde nevoii de a fundamenta mai bine investițiile în cercetare, dezvoltare și inovare realizate prin politica de coeziune a UE. Specializarea inteligentă urmărește să stimuleze creșterea economică și crearea de locuri de muncă în Europa, permitând fiecărei regiuni să-și identifice și să-și dezvolte propriile avantaje competitive. Specializarea inteligentă presupune identificarea caracteristicilor și atuurilor unice ale fiecărei regiuni, evidențierea avantajelor competitive, precum și cooptarea partilor interesate și a resurselor de la nivel regional în jurul unei viziuni axate pe criteriul excelenței asupra viitorului acestora. SSI vizează, pe de o parte, prezentul, prin capacitatea curentă de cercetare și implicarea mediului de afaceri și, pe de altă parte, viitorul, prin estimarea impactului economic și a efectelor sale de antrenare. Strategia de specializare inteligentă a unei regiuni oferă posibilitatea concentrării resurselor pentru dezvoltare într-un număr redus de domenii de activitate în care regiunea are avantaje economice și competente, în vederea atingerii masei critice necesare pentru a obține o transformare economică sustenabilă, bazată pe tehnologii și inovații generatoare de valoare adăugată mare.

Justificarea politică a RIS3

- Transformarea inovării într-o prioritate pentru toate regiunile Strategia „Europa 2020” le impune factorilor de decizie să analizeze modul în care sunt interconectate diversele aspecte ale creșterii inteligente, durabile și favorabile incluziunii. Strategiile integrate privind specializarea inteligentă oferă un răspuns la provocările complexe în materie de dezvoltare, prin adaptarea politicii la contextul regional. RIS3 sprijină crearea de locuri de muncă și dezvoltarea, bazate pe cunoaștere, nu numai în cadrul centrelor principale de cercetare și inovare (C&I), ci și în regiunile mai puțin dezvoltate și rurale. RIS3 reprezintă o parte esențială a propunerii de reformă a politicii de coeziune UE, care sprijină concentrarea tematică și consolidează programarea strategică și orientarea către performanță.

- Concentrarea investițiilor și crearea de sinergii RIS3 concentrează eforturile de dezvoltare economică și investițiile asupra avantajelor relative ale fiecărei regiuni, exploatând oportunitățile economice și tendințele care apar și acționând în vederea stimulării creșterii economice. RIS3 sporesc valoarea adăugată, impactul și vizibilitatea finanțării UE. Acestea asigură eficiența în cheltuirea banilor într-o perioadă de constrângeri bugetare și de resurse publice (mai) limitate. RIS3 asigură sinergii între politici și finanțare la nivel european, reprezentând o completare la schemele naționale și regionale și la investițiile din sectorul privat.

- Îmbunătățirea procesului de inovare RIS3 impune alegeri inteligente și strategice, precum și elaborarea de politici bazate pe dovezi. Prioritățile sunt stabilite pe baza unui proces de descoperire antreprenorială de jos în sus, cu sprijinul unei inteligente strategice privind atuurile unei regiuni (1), provocările ridicate de aceasta (2), precum și avantajele competitive și potențialul pentru excelență al acesteia (3). RIS3 implică asigurarea faptului că mixul de politici, și anume combinarea instrumentelor de politică disponibile într-un anumit context regional – subvenții, împrumuturi și alte forme de sprijin –, este eficient în atingerea obiectivelor generale de politică, ajută întreprinderile și mobilizează investițiile private. RIS3 implică dezvoltarea de indicatori de rezultat și utilizarea acestora pentru impulsivarea, coordonarea și adaptarea politicilor și programelor.

- Îmbunătățirea guvernantei și o mai mare implicare a partilor interesate RIS3 încurajează toate partile interesate să coaleză sub spectrul unei viziuni comune. Acestea interconectează întreprinderile mici, mijlocii și mari, încurajează guvernanta pe mai multe niveluri și contribuie la consolidarea capitalului creativ și social în cadrul comunității. Procesul RIS3 trebuie să fie interactiv, orientat către nivelul regional și bazat pe consens. În timp ce combinația exactă de organizații implicate va depinde de contextul regional, este important ca toți partenerii să fie pe deplin implicați în elaborarea, punerea în aplicare și monitorizarea strategiilor privind specializarea inteligentă.

Justificarea economică

- Elaborarea și punerea în aplicare de strategii destinate transformării economice

RIS3 necesită o abordare integrată și bazată pe situația din teren pentru elaborarea și punerea în aplicare a politicilor. Politicile trebuie să fie adaptate la contextul local, recunoscându-se faptul că există diferite cai de inovare și dezvoltare regională.

Printre acestea se numără: a) revigorarea sectoarelor tradiționale prin activități cu valoare adăugată mai mare și noi nișe de piață; b) modernizarea prin adoptarea și diseminarea noilor tehnologii; c) diversificarea tehnologică plecând de la specializările existente în domenii conexe; d)

dezvoltarea de noi activități economice prin intermediul unei schimbări tehnologice radicale și a unor inovații majore; și e) exploatarea unor noi forme de inovare, precum inovarea deschisă și orientată către utilizator, inovarea socială și inovarea în materie de servicii.

- Oferirea de răspunsuri la provocările economice și societale

Europa se confruntă cu o competiție neîntreruptă la nivel global pentru talent, idei și capital. În același timp, austeritatea fiscală impune guvernelor să concentreze resurse limitate asupra câtorva domenii și măsuri care au un potențial real să genereze locuri de muncă și creștere economică durabilă. Majoritatea regiunilor pot dobândi un avantaj competitiv real numai prin găsirea unor nișe sau prin integrarea noilor tehnologii în cadrul industriilor tradiționale și prin exploatarea potențialului regional „inteligent” al acestora.

Strategiile privind specializarea inteligentă pot constitui, de asemenea, un instrument puternic pentru soluționarea provocărilor sociale, de mediu, climatice și energetice, precum schimbările demografice, eficiența resurselor, securitatea energetică și rezistența în fața schimbărilor climatice.

- Conferirea unei vizibilități mai mari regiunilor în ochii investitorilor internaționali. Concentrându-se pe elementele care îi conferă unei regiuni cel mai mare potențial competitiv, specializarea inteligentă contribuie la poziționarea regiunii pe piețe/nișe specifice la nivel global și în lanțul internațional de valori. Pentru a atrage investiții private și a capta atenția investitorilor internaționali, este important să fie creată o marcă a expertizei unei regiuni într-un domeniu de cunoaștere specific sau pe o piață de nișă și să se ofere sprijin concret și integrat pentru a contribui la consolidarea respectivei specializări.

- Îmbunătățirea conexiunilor interne și externe ale regiunii

Îmbunătățirea conexiunilor interne reprezintă de multă vreme o marcă a politicii de inovare (de exemplu, rețelele tripartite sau cvadruple, triumfiurile cunoașterii, cooperarea dintre universități și întreprinderi, clusterelor etc.). Totuși, regiunile trebuie, de asemenea, să fie deschise, să se poziționeze în cadrul lanțurilor globale de valori și să își consolideze conexiunile și cooperarea cu alte regiuni, clusterelor și actori din domeniul inovării. Acest lucru este important pentru internaționalizarea întreprinderilor lor, în vederea atingerii unui potențial esențial al activităților clusterelor și a generării de afluxuri de cunoștințe relevante pentru baza existentă de cunoștințe a regiunii.

- Evitarea suprapunerilor și a replicării în cadrul strategiilor de dezvoltare

În trecut, regiunile care s-au confruntat cu probleme de dezvoltare au încercat adesea să reproducă întocmai sau cu aproximație prioritățile altor regiuni puternice, chiar și atunci când aveau puține atuuri și șanse reduse de a deveni lideri mondiali în domenii alese. RIS3 încurajează regiunile să adopte politici adaptate în mod realist capacităților, oportunităților și necesităților lor. Diferențierea pe plan internațional și diversificarea tehnologică sunt esențiale pentru (re-)poziționarea unei regiuni într-un context global, extrem de dinamic și în schimbare, precum și pentru evidențierea propriei strategii în raport cu cele ale altor regiuni.

- Acumularea unei „mase critice” de resurse

RIS3 pot asigura ca resursele în materie de cercetare și inovare ating masa critică, și anume un avantaj suficient pentru a deveni independente, sau potențialul critic, sprijinindu-le prin măsuri țintite destinate stimulării resurselor umane și infrastructurii cunoașterii. Concentrarea pe domeniile cu potențial și atuuri reale merita în mod clar efortul, în comparație cu efectuarea unor investiții slabe în domenii necorelate. Masa critică/potențialul critic poate fi acumulat(a) fie intern în cadrul regiunii, fie prin internalizare și cooperare cu alte regiuni.

- Promovarea propagării cunoștințelor și diversificării tehnologice

Cel mai promitator mod în care o regiune își poate promova creșterea bazată pe cunoaștere este acela de a diversifica tehnologiile, produsele și serviciile care sunt strâns legate de tehnologiile dominante existente și de baza regională de competențe. Propagarea cunoștințelor are cel mai mare succes dacă se produce în cadrul industriilor conexe (spre deosebire de o diversitate de sectoare necorelate).

Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Nord-Est are în vedere următoarele obiective:

- ✚ Realizarea unei mai bune concentrări a resurselor pentru dezvoltare și focalizării investițiilor Regiunii Nord-Est în domenii ce prezintă avantaje competitive și cu valoare adăugată mare;
- ✚ mai bună valorificare a competențelor și facilităților de cercetare-dezvoltare-inovare ale regiunii și corelării acestora cu realitatea tehnologică a industriei regionale;
- ✚ Creșterea ponderii ocupate de cercetarea aplicată și orientarea acesteia pe domenii prioritare, printr-o mai bună colaborare/conlucrare cu mediul de afaceri regional și creșterii progresive a finanțării pentru cercetare-inovare atrase din surse private;
- ✚ Scoaterea din izolare a sistemului economic și de inovare regional, propulsându-l pe o perspectivă trans-regională și internațională;

- Identificarea proiectelor de importanta strategica pentru regiune, pentru a dirija fluxul financiar catre maximizarea impactului initiativelor ce vizeaza integrarea si exploatarea sistematica a resurselor competitive (capitalul uman, creativitate, clustere, transfer tehnologic, etc.).

In prezent, Regiunea Nord-Est detine avantaje competitive pe plan european, in principal, in special, prin produse cu valoare adaugata scazuta, al caror atu principal este pretul (mai mic, datorita avantajelor de costuri). Inovatia ramane cantonata inca in anumite zone de excelenta, fara ca impactul ei sa se disemineze la nivelul tuturor firmelor din economie. Dezvoltarea (in special cea tehnologica) este ingreunata de calitatea pregatirii si disponibilitatea fortei de munca, precum si de insuficienta dezvoltare a retelelor de afaceri si a clusterelor. Ca atare, intr-un scenariu fara interventie, actualul profil economic regional ar fi unul nesustenabil pe termen lung, blocand in continuare Regiunea pe ultimul loc la nivel national din punct de vedere al PIB/locuitor.

2.4 INFORMATII GENERALE SI CONTEXT – JUDEȚUL NEAMȚ

2.4.1 Informatii Generale

Din punct de vedere administrativ, județul Neamț este alcatuit din 83 de UAT: 2 municipii, 3 orase si 78 de comune. Neamțul este invecinat cu județele Suceava la nord, Harghita la vest, Bacău la sud si cu județele Iași si Vaslui la est, si este situat in partea central-estica a Romaniei in regiunea Nord Est, incadrându-se, din punct de vedere geografic, intre 46° 40' si 47° 20' latitudine nordica si 25° 43' si 27° 15' longitudine estica.

Clima

Clima județului Neamț este temperat continentală, iar caracteristicile acesteia sunt determinate de particularitățile circulației atmosferice, de altitudine, de formele și fragmentarea reliefului, dar și de suprafețele lacustre ale amenajării hidroenergetice a râului Bistrita.

În ceea ce privește regimul climatic, acesta prezintă un caracter continental în estul județului unde aerul este mai uscat decât în zona montană. În cazul maselor de aer rece, zona montană deviază înaintarea acestora, determinând geruri intense în condițiile existentei unor depresiuni barice adânci deasupra Marii Negre și Marii Mediterane. Astfel de efecte contribuie la apariția unor viscole violente în zona estică a județului. În cazul maselor de aer instabile, ascensiunea forțată a aerului umed pe versanții estici contribuie la producerea efectelor de foehn în masivul Ceahlău spre valea Bistritei și în depresiunile subcarpatice Neamț și Cracau-Bistrita.

Economie și agricultură

Datele macro-economice plasează județul Neamț în partea inferioară a clasamentului Regiunii Nord-Est, una dintre cele mai sărace zone NUTS 2 din Uniunea Europeană. Atât în ce privește Produsul Intern Brut generat în județ, cât și PIB/capita, județul Neamț este depășit de județele Iași, Bacău și Suceava și se află aproape de cifrele județelor Vaslui și Botoșani.

Distributia activității economice în teritoriul județului indică o existență a trei mari poli de activitate intensă generați în jurul celor trei mari centre urbane ale județului, în ordinea mărimii cifrei de afaceri: Piatra-Neamț, Roman și Tirgu-Neamț.

Se poate de asemenea observa existența unor axe de dezvoltare economică de-a lungul principalelor axe de circulație, în special pe direcția Piatra-Neamț-Bacău și pe direcția Roman-Bacău (cu o posibilă extindere și către Iași pe drumul național).

Dacă această distribuție este una pozitivă, având în vedere posibilitatea dezvoltării economice multipolare a județului, existența unor zone gri slab productive în plină zonă dens locuită (în zona de est a județului) reprezintă o problemă care indică, iar, slabă dezvoltare economică a zonei rurale dominate de agricultura de subzistență. Spre exemplu, în zona Faurei-Margineni și zona Valea Ursului-Poienari-Stanita, deși există firme înregistrate ca active la nivelul teritoriului lor, cifra de afaceri generată de acestea este extrem de slabă. Astfel, se explică de ce populația activă din aceste zone are tendința de a lucra în centrele mai active din proximitate.

Județul Neamț este un teritoriu în care agricultura este o activitate economică care ocupă o bună parte din populația rezidentă, după cum am văzut în statisticile anterioare.

Privind profilul sau agricol, observam ca ponderea suprafeței agricole în județul Neamț este inferioară celei de la nivelul Regiunii Nord-Est, diferența explicabilă prin ponderea mult mai importantă a suprafețelor de pădure și vegetație forestieră din județul Neamț, în special în jumătatea sa vestică muntoasă.

În ceea ce privește principalele culturi raportate la suprafața totală cultivată, se observă faptul că, așa cum se poate intui, culturile de porumb, grâu (și cereale în general) și floarea soarelui - culturi de suprafață mare - ocupă mare parte din suprafața totală cultivată la nivelul județului. Legumicultura nu pare a reprezenta o filieră importantă în județ, cel puțin nu la nivel de producții pentru piață, care să fie raportate. Serviciile agricole rămân la valori foarte joase, ceea ce este un indicator al împărțirii agriculturii județene – similar celei naționale – între mari proprietari (care integrează întreaga filieră și își asigură serviciile agricole în regie proprie) și cei foarte mici exploatând terenul în regim de subzistență (nu pot reprezenta o cerere pentru servicii agricole). Având în vedere relieful și caracteristicile pedo-climatice ale județului și distribuția producției ramurii agricole, este interesant de observat că ponderea producției animale este aproape egală (chiar mai mică) în județul Neamț față de media regională (unde județe ca Iași, Vaslui, Bacău detin suprafețe arabile mai mari, iar Iași, Vaslui și Botoșani au o pondere cel puțin dublă a suprafeței arabile față de Neamț).

Modernizarea agriculturii județene prin tranziția de la agricultura de subzistență la o agricultură modernă, performantă (capabilă de productivitate și generatoare de valoare adăugată), orientată către piață este în fapt principală miză a sectorului în județul Neamț.

În ceea ce privește producția de fructe și legume, observăm că ea nu reușește să evolueze în mod semnificativ, trădând lipsa de investiții în domeniu datorată în primul rând lipsei de organizare a sectorului în structuri de exploatare. Organizarea sectorului ar fi creat structuri economice capabile să genereze planuri de afaceri viabile și să obțină finanțări (europene sau de alt tip) pentru investiții în creșterea producției. De altfel, producția de fructe este una extrem de slabă pentru un județ cu profilul pedo-climatic precum Neamț. Sectorul animalier, un alt sector cu potențial foarte bun în județ, rămâne un sector problematic deoarece fermierii nu au capacități de gestionare a activității și nici mijloace moderne și eficiente, neutilizând elemente de progres tehnologic și neavând posibilitatea de a atinge un randament corespunzător.

Silvicultura este una dintre ramurile foarte importante ale sectorului primar din județul Neamț, mai ales datorită profilului geografic al județului și prezentei în județ a unui sector industrial al mobilei care în ciuda problemelor actuale reprezintă un potențial de dezvoltare care nu poate fi

neglijat. Evolutia suprafețelor de terenuri pe care s-au executat regenerări artificiale denota un trend general pozitiv în special pentru vegetația răsinoasă. Comparând evoluția regenerărilor artificiale cu evoluția volumului de lemn recoltat putem observa un echilibru precar ce trebuie într-o primă fază menținut, urmând ca pe termen lung acesta să fie susținut prin politici de monitorizare și control privind defrisările necontrolate.

În ce privește structura agricolă și viabilitatea economică a exploatațiilor, județul Neamț se confruntă, în general, cu aceleași probleme pe care le are întreaga agricultură românească: ponderea foarte importantă a agriculturii de subzistență, dificultățile de organizare ale fermierilor și distribuția foarte dezechilibrată a suprafețelor între exploatațiile foarte mari și cele foarte mici. Aceste probleme reprezintă în fapt principalii factori care explică lipsa de performanță economică a agriculturii pe măsura potențialului dat de pedologie și climat. O problemă care rezultă din dificultățile de organizare a fermierilor locali care se face simțită din ce în ce mai mult la nivelul agriculturii județului Neamț este cea a exploatarii agricole realizate prin persoane juridice amplasate în afara județului, făcând ca producția să parasească imediat județul înainte de a putea genera taxe sau venituri la nivel local, altele decât cele legate strict de exploatarea terenului. Singura șansă a exploatațiilor agricole mici de a fi viabile economic este organizarea lor în cooperative/organizații de producători/asociații care să asigure masa critică pentru a face posibilă investițiile și intrarea pe piața comerțului modern.

Din păcate tocmai în segmentul micilor fermieri lipsesc inițiativele de cooperare, de asociere în vederea dezvoltării producției. Din perspectiva economică, agricultura ecologică poate reprezenta o alternativă pentru fermierii mici și mijlocii pentru a rezista concurenței de pe piață și a-și asigura veniturile necesare continuării activității, fiind vorba de o producție agricolă cu valoare adăugată mai mare și unde lanțul de distribuție este mult mai scurt asigurând un transfer mai puțin mediat al beneficiilor către agricultori.

Principalele aspecte pozitive și oportunitățile pentru dezvoltarea economică și agricolă a județului Neamț sunt:

- ✚ Existența unui areal economic atractiv pentru potențialii investitori;
- ✚ Balanța comercială excedentară;
- ✚ Polarizare teritorială echilibrată a activității economice;
- ✚ Existența unei industrii prelucrătoare cu tradiție care a reușit să își mențină activitatea și în anumite zone să o diversifice și să reușească să înregistreze o multiplicare economică;

- + Industria lemnului și a mobilei sunt bine reprezentate la nivelul județului și au un potențial de creștere semnificativ;
- + Resurse și potențial agricol și silvic importante;
- + Existența posibilității de dezvoltare și multiplicare a activității unor clustere pe domenii bine determinate, astfel încât, prin conectarea trans-sectorială să asigure condițiile specializării inteligente;
- + Existența posibilității de dezvoltare de produse inovatoare promovate prin intermediul unor agenți economici locali;
- + Dezvoltarea agriculturii ecologice și a unor producții agricole cu valoare adăugată mare în sectoarele legume și fructe;
- + Dezvoltarea unei rețele de firme și companii pentru industriile prelucrătoare care să asigure componente și servicii, întărind astfel economia orizontală, și constituindu-se în furnizori pentru industria națională;
- + Poziția geografică a județului și configurația infrastructurii de transport au un potențial ridicat de dezvoltare și pot determina apariția unor noduri intermodale și a unor huburi logistice în jurul cărora să se dezvolte poli de activitate economică.

Din punct de vedere al eficienței economice acțiunile concrete ce trebuie avute în vedere pentru a potența acest sector trebuie să se raporteze la următoarele direcții fundamentale:

- + Dezvoltarea capacității de management a companiilor care activează în sectoare strategice precum agricultura, industria prelucrătoare și industria lemnului;
- + Retehnologizarea activității fermierilor și asociațiilor agricole și zootehnice în vederea creșterii productivității muncii;
- + Impulsionarea asocierii și a parteneriatului public-privat pentru derularea de activități economice cu potențial ridicat;
- + Deschiderea către piețe extra-județene și promovarea produselor locale la export;
- + Realizarea de investiții în infrastructura de transport și în infrastructura cu potențial economic, astfel încât județul să devină atractiv pentru investitorii străini;
- + Realizarea de investiții în resurse umane și în specializarea acestora pentru a presta activitate în domeniile locale cu potențial;
- + Creșterea competitivității IMM-urilor (productivitate, export, producție cu valoare adăugată mare);
- + Creșterea competitivității agriculturii prin dezvoltarea producției cu valoare adăugată mai mare și organizarea sectorului;

- ✚ Creșterea capacității de conectare a IMM-urilor între sectoarele economice (comert-industrie prelucrătoare-servicii turistice, etc.);
- ✚ Sprijinirea IMM-urilor în investițiile lor legate de dezvoltarea producției și clusterizare;
- ✚ Sprijinirea dezvoltării de start-up-uri în domeniul serviciilor.

Județul Neamț prezintă un profil economic cu o problemă de competitivitate similară în linii mari celei de la nivel național și regional: productivitate deficitară (valoare adăugată mică a produselor și serviciilor), slab inovatoare, sectoare performante cu caracter insular, agricultura de subsistență. În județul Neamț doar câteva sectoare din industria prelucrătoare reușesc în ultimii ani să-și crească productivitatea și cifra de afaceri.

Dacă serviciile sunt dominate de comerț – profil slab competitiv – agricultura are o producție cu valoare adăugată mică. Cu toate acestea, județul deține atuuri importante pentru dezvoltarea economică: potențial agricol și turistic, este traversat de două importante coridoare TEN-T și deține resurse și tradiție pentru prelucrarea lemnului.

Cu toate acestea, problema resursei umane (emigrație puternică a resursei celei mai formate și/sau apte de muncă, rata de activitate joasă, ponderea importantă a persoanelor ocupate în agricultura de subsistență, dificultățile învățământului profesional/vocațional, etc.) reprezintă poate cea mai importantă barieră în calea realizării acestor potențiale prin piedica pe care o reprezintă pentru atragerea unor investitori și dezvoltarea antreprenoriatului. Lipsa resursei umane adecvate este ilustrată de productivitatea scăzută a muncii din IMM-uri. De asemenea, investițiile realizate de întreprinderi, în special în industria prelucrătoare, conduc la creșteri ale productivității, dar și la scăderea numărului de persoane angajate.

Aceasta arată cât de importantă este investiția publică în dezvoltarea competențelor și abilităților resursei de muncă și încurajarea antreprenoriatului (dezvoltarea de IMM-uri performante). Gradul scăzut de integrare/clusterizare al firmelor din județ, în special al IMM-urilor, face dificilă inovarea și dezvoltarea de produse/servicii cu valoare adăugată mai mare și reprezintă astfel o cauză importantă a lipsei de competitivitate a activităților economice locale. În domeniul agriculturii, ponderea importantă a agriculturii de subsistență și/sau a exploatațiilor mici individuale, slabă pondere a fermelor medii, slabă organizare a producătorilor și orientarea către culturile cerealiere conduc la obținerea de produse cu valoare adăugată mică. Lipsa de procesare și de structuri economice care să adauge valoare adăugată la nivel local produselor agricole, explică de ce o mare parte a acestora părăsesc județul în stare brută fără a contribui decât foarte puțin la bunăstarea județului.

Comunitate si dezvoltare sociala

Principalele linii de actiune in domeniul dezvoltarii sociale si comunitare a localitatilor judetului Neamt sunt :

- ✚ Sprijinirea infiintarii, dezvoltarii si functionarii serviciilor sociale primare la nivelul comunitatilor locale in parteneriat cu asociatiile non-guvernamentale prezente in judet;
- ✚ Facilitarea accesului la serviciile publice de asistenta medicala si sociala si incurajarea dezvoltarii parteneriatelor public – private;
- ✚ Implicarea comunitatilor locale in implementarea proiectelor si in procesul deciziilor strategice la nivel local;
- ✚ Dezvoltarea invatamantului profesional in parteneriat cu sectorul privat, pentru a facilita integrarea tinerilor pe piata muncii;
- ✚ Promovarea dezvoltarii economiei sociale si integrarea grupurilor marginalizate;
- ✚ Sustinerea dezvoltarii IMM-urilor la nivel local prin crearea de oportunitati pentru intreprinzatorii locali intorsi in tara;
- ✚ Crearea unei structuri specializate de monitorizare si consiliere a copiilor cu parintii plecati la munca in strainatate.

Problema sociala de fond a judetului Neamt este cea legata de depopulare si imbatranirea populatiei, mai ales in zona rurala. Evolutia demografica negativa a judetului este cauza unor evolutii negative la nivelul activitatii economice si indirect asupra finantarii si viabilitatii tuturor serviciilor de asistenta sociala (scaderea contributiilor). Cu toate acestea, la originea fenomenului de migratie (atat catre centre urbane din tara cat si in afara tarii) se afla lipsa de oportunitati economice si de cariera, fenomen ce agraveaza depopularea generata de imbatranirea populatiei (natalitate scazuta). Prin cresterea nevoilor de asistenta sociala, prin cresterea ratei de dependenta, fenomenul de imbatranire si depopulare pune presiune asupra sistemelor de asistenta sociala si servicii publice si comunitare.

Rata inalta de inactivitate in randul persoanelor apte de munca precum si numarul persoanelor incadrate cu diferite grade de handicap se adauga pentru a creste presiunea asupra sistemului de asistenta sociala din judet (numarul beneficiarilor de prestatii sociale la nivel judetean este ridicat). O alta problema majora a asistentei sociale este furnizarea ei fara un obiectiv clar de reinserție sociala si pe piata muncii (pentru persoanele apte de munca), de reautonomizare a persoanei prin furnizarea acelor competente si oportunitati care sa o scoata din starea de dependenta. Aceste tendinte si abordari pun pe termen scurt si mediu problema eficacitatii sistemului de asistenta

sociale si pe termen mediu si lung cea a sustenabilitatii sistemului in intregul sau (lipsa de finantare si de personal in conditiile cresterii nevoilor).

De aceea este urgenta luarea unor masuri care sa asigure o mai buna implicare a comunitatii si a societatii civile in general in furnizarea de servicii si prestatii sociale care sa conduca, pe baze locale (subsidiaritate), la cresterea eficacitatii si eficientei serviciilor sociale, contribuind si la obiectivul european al dezinstitutionalizarii. De asemenea dezvoltarea unei economii sociale trebuie sa preia o parte din sarcinile actuale ale sistemului de protectie si asistenta sociala, mai ales in zonele cartierelor defavorizate din orase si in zonele rurale slab populate. Implicarea mediului de afaceri ar trebui incurajata pentru a identifica oportunitati reale de integrare pe piata muncii a grupurilor defavorizate si/sau sarace.

Mediu si dezvoltare durabila

In acest domeniu deosebit de important, atat din punct de vedere al legislatiei nationale, cat si din punct de vedere al obiectivelor enuntate de catre Comisia Europeana pentru perioada 2021-2027, judetul Neamt trebuie sa aiba in vedere urmatoarele aspecte:

- Reducerea infiltrarilor in sistemele de colectare a apelor uzate;
- Cresterea gradului de conectare la sistemele de colectare a apelor uzate;
- Diminuarea riscurilor de contaminare provenind de la consumatorii non-casnici;
- Cresterea gradului de colectare si de reciclare la nivelul judetului;
- Investitii in monitorizare si managementul ariilor protejate si planificarea de coridoare verzi necesare corelarii acestora;
- Investitii in infrastructura de protectie a mediului impotriva calamitatilor naturale;
- Cresterea productivitatii centralelor electrice prin modernizarea unitatilor de productie.

Aspecte teritoriale

Din perspectiva regionala, municipiul Piatra Neamt este cel mai important pol urban al judetului Neamt, fiind considerat alaturi de municipiile Bacau, Botosani si Suceava ca pol metropolitan cu potential regional (doar municipiul Iasi este clasat ca pol metropolitan cu potential international). Lipsa categoriei de pol metropolitan cu potential supraregional (intermediara intre cea cu pol international si cea cu pol regional) atat la nivel regional cat si judetean indica potentialul de crestere a oricarui pol cu potential regional prin procesul de constituire a zonelor metropolitane. Acest proces include pe langa polul metropolitan cu potential regional Piatra Neamt si municipiul Roman, prin cuprinderea acestui municipiu intr-o zona metropolitana cu influente directe ale municipiului Bacau si conectarea acesteia cu zona metropolitana din jurul municipiului Piatra-

Neamt. Ariile functionale urbane (FUA), reprezinta viitorul potential exploatabil al policentricitatii si baza procesului viitor de dezvoltare urbana. In judetul Neamt exista un singur pol metropolitan cu potential de arie functionala urbana, structurat in jurul municipiului Roman. Aceasta se explica prin pozitionarea in teritoriu a acestui pol socio-economic al judetului care il include in aceeaasi zona metropolitana cu Bacau pe axa de circulatie care il leaga pe acesta de Iasi si nordul tarii.

Principala zona metropolitana este cea definita de legatura dintre municipiile Roman si Bacau. Atat geometria cat si relieful Judetului Neamt faciliteaza legatura dintre cele doua municipii, ariile de influenta metropolitana ale acestora fiind unite, realizand astfel aria metropolitana Bacau-Roman.

Din punct de vedere al pozitionarii Municipiului Roman, se poate identifica si o invecinare cu aria metropolitana a Municipiului Iasi, aria definita a acestuia din urma avandu-si limita la nord-est fata de Roman, langa orasul Podul Iloaiei, pe traseul Bacau-Roman-Tirgu Frumos-Podu Iloaiei. Se concluda astfel tendinta de dezvoltare a localitatilor pe axul de circulatie Bucuresti-Bacau-Roman-Iasi. Se observa in zonele din jurul orasului Roman dezvoltarea localitatilor prin aparitia tesuturilor cu morfologie urbana.

A doua zona metropolitana este cea a municipiului-resedinta de judet Piatra Neamt, care este conectat cu orasul Roman printr-o regiune cu potential metropolitan. In aceasta zona, sub influenta metropolitana a resedintei de judet, este inclus si orasul Roznov. In acest caz, tesuturile cu morfologie urbana dezvoltate intre Piatra Neamt si Roznov merg mai departe de acesta din urma, catre sud, pe traseul de circulatie Bacau-Buhusi-Roznov-Piatra Neamt. Acest traseu de dezvoltare a tesuturilor cu morfologie urbana se termina in orasul Bicz, dupa cum se poate observa in harta de mai jos. Tirgu Neamt este clasat ca un pol urban cu influenta zonala. Fiind situat in partea de nord a judetului, acesta beneficiaza de legaturi la nivel rutier cu restul judetului (Piatra Neamt, Bicz), avand, in acelasi timp si un acces mai facil pe traseul Iasi-Podu Iloaiei-Tirgu Frumos-Pascani-Tirgu Neamt, unde Pascani (jud. Iasi) este clasat ca un pol metropolitan cu potential de arie urbana functionala.

Judetul Neamt are o structura de dezvoltare policentrica conferita atat de pozitionarea zonelor urbane in cadrul judetului precum si de structura conexiunilor intre acestea. Din perspectiva distributiei teritoriale a polilor urbani doar zona de nord-vest a judetului este lipsita pe o raza de aproximativ 25 de km de prezenta unui pol urban. Avand in vedere caracterul muntos al acestei zone si deci accesibilitatea sa mai scazuta, distanta fata de polii urbani ai judetului reprezinta o bariera in directia dezvoltarii care trebuie luata in considerare in politicile de amenajare a teritoriului.

Configuratia actuala a localitatilor urbane si a ariilor metropolitane in Judetul Neamt subliniaza o dezvoltare concentrata in zona de est a judetului (Roman) cu legaturi in afara teritoriului administrativ al judetului (Bacau, Iasi) si o dezvoltare mai scazuta in zona vestica si nordica (Tirgu Neamt, Bicz, Borca) unde exista un grad de accesibilitate mai scazut. Amplasat mai central, polul metropolitan constituit in jurul resedintei de judet Piatra-Neamt reprezinta, prin posibila sa dezvoltare, o oportunitate de a conecta mai strans zonele estica si vestica a judetului, crescand sansele de dezvoltare a acestora din urma.

Transport si mobilitate

Judetul Neamt este amplasat intr-o zona privilegiata a Regiunii Nord-Est din punct de vedere al coridoarelor pan-europene de transport (TEN-T).

Cele mai importante artere rutiere care intersecteaza judetul Neamt sunt:

- Drumul European E85: (Lituania, Belarus, Ucraina) – Siret – Suceava – Falticeni - Roman - Bacau – Buzau – Urziceni – Bucuresti – Giurgiu - (Bulgaria, Grecia);
- Drumul European E583: Sabaoani – Iasi – Sculeni.

Reteaua de drumuri nationale care traverseaza localitatile urbane ale judetului este formata din:

- DN12C: Gheorgheni - Lacu Rosu – Bicz;
- DN15: Turda - Ludus - Tirgu Mures - Toplita - Poiana Largului - Piatra Neamt - Bacau;
- DN15B: Poiana Largului - Tirgu Neamt - Cristesti;
- DN15C: Piatra Neamt - Baltatesti - Tirgu Neamt - Falticeni;
- DN15D: Piatra Neamt - Girov - Roman – Vaslui;
- DN28: Roman - Tirgu Frumos - Iasi – Albita.

In cadrul regiunii Nord Est reseaua feroviara aflata in judetul Neamt reprezinta doar 10,7% din totalul lungimii retelei feroviare.

Din punctul de vedere al accesibilitatii pe cale aeriana, chiar daca pe teritoriul judetului nu exista un aeroport major, in proximitatea judetului Neamt exista 3 aeroporturi internationale (65 km intre Piatra Neamt si aeroportul din Bacau): Aeroportul International Iasi, Aeroportul International George Enescu (Bacau) si Aeroportul International Stefan cel Mare (Suceava). Toate cele trei aeroporturi se afla in curs de dezvoltare. La nivelul localitatilor urbane strazile orasenesti din Regiunea Nord-Est totalizeaza 3839 km, din care 55,8% reprezinta strazi orasenesti modernizate. Gradul cel mai ridicat de modernizare a strazilor orasenesti este intalnit in judetul Neamt, urmat de

judetul Bacau si judetul Iasi. La nivel national, Regiunea Nord-Est este cea de-a doua regiune cu cel mai mic grad de modernizare a strazilor orasenesti. Din cei 14.239 km de drumuri publice la nivelul regiunii, doar 1.765 km compun rețeaua de drumuri publice din Judetul Neamt.

La nivel de cale ferata, Judetul Neamt are o buna legatura cu Bucurestiul: municipiul Roman are legatura directa (magistrala 500), iar Piatra Neamt are o legatura indirecta prin transfer realizat la Bacau. Aceleasi caracteristici se intalnesc si in cazul legaturii cu Iasi. Situatia infrastructurii feroviare la nivelul judetului, unde pentru caile ferate si statiile si haltele aferente nu sunt prevazute lucrari de modernizare ci doar de mentenanta, este similara celei de la nivel national. Aceasta lipsa de investitii conduce la scaderea vitezei de rulare, la deprecierea calitatii serviciilor de transport feroviar si in consecinta a cererii de transport pe calea ferata (de calatori sau de marfuri) generand un cerc vicios defavorabil transportului feroviar si implicit dezvoltarii multimodalitatii si a mobilitatii prietenoase cu mediul.

Municipiul Roman poate fi considerat cel mai important nod intermodal la nivelul judetului, dat fiind ca este traversat de drumul european E85, element component al rețelei rutiere „core” TEN-T care ofera astfel un acces facil catre Bucuresti, Iasi si alti poli de dezvoltare importanti. De asemenea municipiul Roman este o statie importanta pe coridorul feroviar TEN-T (linie ferata electrificata) care leaga Bucurestiul de Suceava si Iasi (si Peninsula Balcanica de Ucraina) . Resedinta de judet Piatra Neamt este de asemenea un centru intermodal, care fiind pozitionat in centrul judetului, realizeaza prin intermediul drumurilor nationale, cum am mentionat anterior, legaturi directe cu toate orasele din judet. Piatra Neamt este inclusa in rețeaua rutiera TEN-T „core”. Caracterul intermodal este dat de existenta caii ferate catre Bacau. Cu toate acestea, exista multe aspecte problematice legate de conectivitatea resedintei de judet: faptul ca Piatra Neamt se afla pe o cale ferata al carei capat este la Bicz (nu este conectata cu Transilvania), nu este electrificata, iar soselele aflate pe coridorul TEN-T trebuie modernizate. Tirgu Neamt poate fi, de asemenea, considerat nod intermodal, datorita faptului ca este conectat la rețeaua nationala de cale ferata si se afla pe traseul rețelei rutiere TEN-T „core”. Data fiind insa ponderea sa economica, el are o importanta redusa ca nod intermodal avand in principal un potential de nod de legatura a hinterland-ului judetean cu polii socio-economiici exteriori, fiind conectat prin Pascani cu Iasi si apoi cu magistrala 500 Bucuresti-Siret. In general, pentru toate cele trei noduri intermodale sunt necesare investitii majore in reabilitarea infrastructurilor existente (cai ferate, sosele), modernizarea lor (electrificare, largirea si adaptarea soselelor la un trafic mai intens, etc.) precum si in dezvoltarea centrelor de transfer intermodal cale ferata-rutier sau a hub-urilor logistice.

În domeniul transportului și al mobilității obiectivele strategice care trebuie avute în vedere sunt:

- ✚ Dezvoltarea mobilității periurbane și a zonelor montane (elaborarea și implementarea planurilor de mobilitate urbană durabilă);
- ✚ Ameliorarea conexiunii la rețeaua TEN-T (core) a infrastructurii rutiere și feroviare județene;
- ✚ Dezvoltarea infrastructurilor de transfer intermodal în principalele centre urbane ale județului, aflate pe coridoarele TEN-T (Piatra-Neamț, Tirgu Neamț, Roman);
- ✚ Elaborarea cadastrului teritoriului județean.

Turism și agrement

Dezvoltarea turistică presupune existența într-o zonă a unui potențial turistic atractiv, care poate să asigure integrarea acelui teritoriu în circuitul turistic intern și internațional. Pentru ca această integrare să se poată realiza, zona trebuie să dispună de o serie de componente esențiale: infrastructura turistică și generală (pentru accesibilitate în teritoriu), potențial turistic atât natural, cât și antropic și structuri turistice, ca bază tehnică și materială a turismului. În județul Neamț, zonele dezvoltate din punct de vedere al activității turistice sunt arealele Tirgu Neamț, Piatra Neamț și Ceahlău (Durau).

În județul Neamț există 537 de monumente istorice: 35 de situri arheologice, 103 așezări din care 3 sunt așezări fortificate, 9 cetăți, 19 necropole, 80 de case, conace și hanuri tradiționale, 7 ziduri de incintă și fortificate, 2 centre urbane istorice la Roman și Tirgu Neamț, 41 de clădiri monument istoric, 36 turnuri și clopotnițe. În județ se găsesc de asemenea 54 de mănăstiri și schituri: Mănăstirile Agapia, Almas, Bisericieni, Bistrita, Bodești, Dumbravele, Durau, Horaicioara, Horaita, Muntele Ceahlău, Muntele Pietricica, Neamț, Nechit, Paltin, Pangarati, Pestera-Garcina, Petru Voda, Poiana-Brusturi, Razboieni, Secu, Sihastria, Tarcau, Tazlău, Varatec; Schitul Agapia Veche, Baltătești, Borlești, Braniste, Carbuna, Cerebuc, Cuviosul Daniil Sihastul, Cuviosul Pahomie cel Mare, Cuviosul Paisie de la Neamț, Draga-Cozla, Icoana Nouă, Icoana Veche, Nifon, Pastraveni, Pocrov, Poiana lui Ioan, Poiana Maicilor Rapciunita, Sfânta Ana, Sfântul Daniil Sihastul, Sfântul Ilie Taciune, Sfântul Ilie Vama-Brates, Sfântul Ioan cel Nou, Sfântul Mina Tirgu Neamț, Sihla, Stanile, Tarcau, Tibucani, Urecheni, Vovidenia.

Arealul turistic Piatra Neamț s-a dezvoltat datorită resurselor montane din zonă și a fost susținut de proiectele de dezvoltare turistică din ultima perioadă. Pentru zona Ceahlău, elementul

principal de interes este arealul masivului Ceahlau, alaturi de microclimatul din statiunea Durau si barajul Izvorul Muntelui.

Judetul Neamt beneficiaza de un relief structurat in trepte de la vest la est, cu Masivul Ceahlau, avand ca punct maxim varful Ocolasul Mare-1907 m, urmand Subcarpatii Moldovei si Podisul Moldovei si apoi Lunca Siretului, cu cea mai joasa altitudine-169 m. Raurile Siret, Moldova, Bistrita si Cracau, cu afluentii lor si diferitele lacuri hidroenergetice, de regularizare si irigatii, piscicultura si agrement, alcatuiesc bogata retea hidrografica si sporesc atractia zonei, pe parte de turism de agrement, recreere si agroturism. Aarii protejate in judetul Neamt:

- ✚ 10 rezervatii forestiere (Padurea de argint, Codrii de arama, Pangarati);
- ✚ Rezervatii paleontologice si fosilifere (muntii Cozla, Pietricica si Cernegura din Piatra-Neamt);
- ✚ Rezervatii geologice (Cheile Sugaului, Cascada Duruitoarea);
- ✚ Parcuri dendrologice cu arbori seculari;
- ✚ 12 rezervatii floristice, faunistice, acvatice, peisagistice si mixte;
- ✚ Monumente ale naturii: 4 stejari seculari si un ulm secular (Piatra Teiului).

Ariile naturale de interes national si local ocupa o suprafata de 38 448 ha. Dintre acestea, cele mai impresionante sunt Parcul National Ceahlau, cu o suprafata de 7 742,5 ha si Parcul National Cheile Bicazului-Hasmas cu o suprafata de 6 575 ha. O alta arie protejata, de interes national, este rezervatia naturala de la Vanatori, care cuprinde 30 818 ha. Dintre ariile protejate de interes local pot fi amintite rezervatia forestiera de la Dobreni, lacul Izvorul Muntelui (150 ha), rezervatia floristica Dealul Vulpiei si rezervorul fosilifer (din zona Bicaz Chei), stanca de la Serbesti (comuna Stefan cel Mare), de asemenea Padurea de argint si Codrii de arama, situate in localitatile Agapia si Varatec. La acestea se adauga rezervatiile naturale Dobreni, Gosman, Brates, Borca, Lacul Cueurdel (cel mai mare lac de baraj natural din Romania) si Secu, Rezervatia Codrul Secular Runc, ariile naturale protejate Pietricica, Cozla si Agarcia (din zona Piatra-Neamt), ariile speciale avifaunistice Lacurile Pangarati si Vaduri. La nivelul judetului Neamt au fost declarate situri de importanta comunitara Natura 2000 urmatoarele arii naturale protejate: Ceahlau, Cheile Bicazului-Hasmas, Cheile Sugaului-Munticelu, Padurea Gosman, Vanatori-Neamt.

Cu toate ca detine resurse naturale si antropice de mare valoare turistica, judetul Neamt nu are un profil marcat turistic. In ciuda potentialului pe care il are, judetul se pozitioneaza in jumatatea inferioara a clasamentului national pe judete in ce priveste intensitatea turistica. O alta problema majora a turismului la nivelul Romaniei o reprezinta sezonabilitatea extrem de dezechilibrata cu

perioade de extra-sezon pronunțate și lungi. Această caracteristică se verifică, din păcate și la nivelul județului Neamț, unde putem constata că frecvența turistică are loc vara iar în perioada de toamnă, primăvara și iarna avem de a face cu un extra-sezon cu frecvențe foarte joase, în anumite locații apropiate chiar de zero.

Turismul, ca și sector de activitate la nivel județean, trebuie să se axeze pe următoarele obiective:

- + Dezvoltarea infrastructurii conexe turismului (drumuri, poduri) și a infrastructurii de turism în sine (hoteluri, pensiuni, parcuri de agrement, trasee turistice);
- + Dezvoltarea de produse turistice integrate competitive;
- + Restaurarea, conservarea, protecția și valorificarea patrimoniului cultural-istoric;
- + Integrarea patrimoniului cultural și natural în produse turistice integrate;
- + Dezvoltarea marketingului on-line al produselor turistice;
- + Dezvoltarea și adoptarea de instrumente de guvernare a sectorului turistic (ghiduri de bune practici pentru furnizorii de servicii turistice, dezvoltarea de instrumente de e-reputație, emarketing pentru produsele turistice din județ);
- + Organizarea sectorului turistic (oficii de turism, centre de informare, primire);
- + Dezvoltarea accesibilității durabile a atracțiilor turistice din județ.

Sanatate

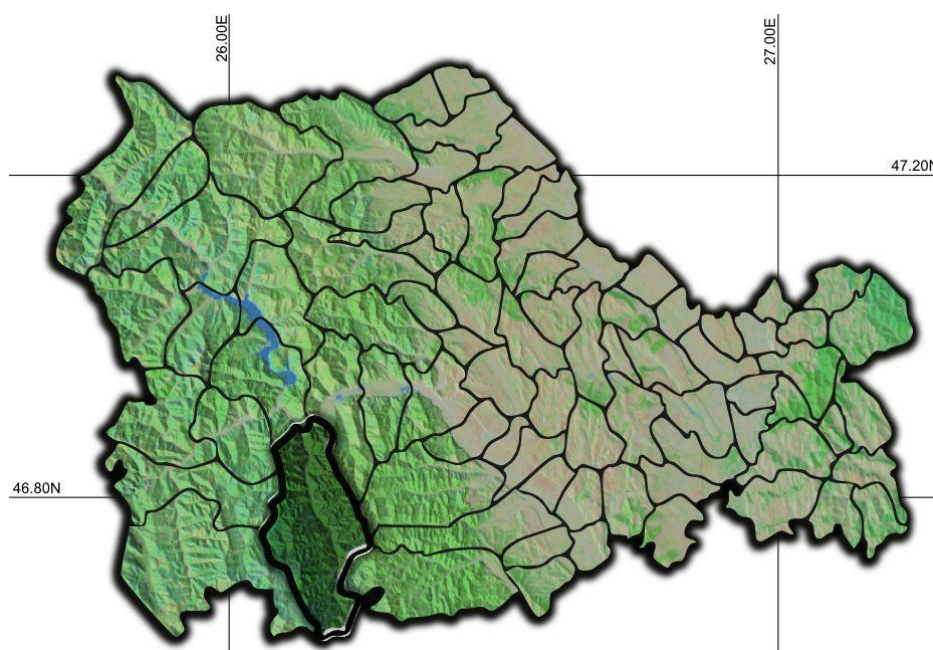
Pentru județul Neamț un obiectiv prioritar în domeniul sănătății este creșterea accesului tuturor categoriilor sociale la serviciile medicale de strictă necesitate. Prin susținerea modernizării unităților medicale și facilitarea apariției furnizorilor privați în piața serviciilor de sănătate, precum și urmărirea unui obiectiv de maxim interes și anume reabilitarea și modernizarea actualului Spital Județean, dar și monitorizarea potențialelor surse de finanțare pentru construirea unui nou spital cu impact teritorial major (atât județean, cât și regional), județul Neamț își propune să demareze un plan de investiții majore în sectorul sănătate.

În acest context, Consiliul Județean Neamț joacă un rol foarte important pentru viitorul infrastructurii de sănătate, participând activ la gestiunea unităților medical-sanitare din județ și la asigurarea unor servicii de calitate, prin susținerea calificării personalului conexe din sistemul sanitar. Având în vedere faptul că în perioada pandemiei Covid-19 județul Neamț a fost unul dintre cele mai afectate din țară, investițiile în infrastructura de sănătate vor constitui o preocupare permanentă a administrației județene deoarece acest sector trebuie să fie capabil și pregătit să răspundă la toate tipurile de provocări ce pot apărea pe termen mediu și lung.

Din punct de vedere metodologic, Strategia de Dezvoltare a județului Neamț pentru perioada 2021-2027 va include toate obiectivele strategice importante pentru întreg teritoriul județean, incluzând în mod evident și obiectivele rezultate din Strategia de Dezvoltare a comunei Tarcău. La rândul său, UAT Tarcău trebuie să își armonizeze obiectivele prioritare în raport cu nivelele județean și regional, urmărind atingerea acestora în strânsa legătură cu potențialul localității, cu necesitățile acesteia și cu posibilitățile de finanțare existente.

2.5 INFORMATII GENERALE - COMUNA TARCĂU

Pentru a asigura o dezvoltare durabilă și eficientă a comunei Tarcău, Strategia de Dezvoltare Locală propune o logică de intervenție care prevede detalierea succesivă și operațională a obiectivelor generale în obiective specifice care, la rândul lor, se concretizează într-o serie de proiecte. Fiecarui proiect, formulat în termeni generali pentru a permite un grad de flexibilitate și adaptabilitate necesar eficacității strategiei ca instrument de planificare a politicilor publice locale, îi corespund una sau mai multe surse de finanțare, în principal din fonduri europene puse la dispoziția României în cadrul Programelor Operaționale, Planului Național de Redresare și Reziliență, Programului Național pentru Dezvoltare Rurală – 2021-2027, dar și din fonduri alocate prin intermediul programelor naționale și a bugetului național (programe de finanțare gestionate de CNI, AFM sau PNDL). Bineînțeles, se are în vedere și faptul că bugetul local al comunei Tarcău poate fi finanțat, în afara de surse proprii și sume provenite de la bugetul de stat, și de către Consiliul Județean Neamț.

Informațiile generale referitoare la localitatea Tarcău se regăsesc în cea mai mare parte și în Strategia de Dezvoltare Locală elaborată de UAT pentru perioada 2014-2020, de aceea în cadrul SDL 2021-2027 acestea vor fi preluate și translatate într-o nouă viziune strategică aferentă actualei perioade de programare. Informațiile vor fi prezentate într-o manieră descriptivă, urmând ca acestea să constituie baza de pornire pentru necesitățile localității, obiectivele pe care aceasta și le propune și, nu în ultimul rând, pentru proiectele de investiții ce urmează a fi implementate în noile condiții și cu noile cerințe stabilite la nivel normativ de către factorii instituționali decidenți în ceea ce privește finanțările.

2.5.1 Prezentarea generală a localității

Comuna Tarcău este situată în partea de sud-vest a Județului Neamț, la distanță de 21 km față de municipiul Piatra Neamț și 5 km de orașul Bicăz, este cea mai mare comună din județul Neamț, este mărginită de Munții Tarcău și Munții Goșman. Cea mai mare parte a suprafeței comunei este ocupată de păduri, intravilanul ocupând doar 6,1% din suprafața totală.

Comuna se află în sud-vestul județului, la limita cu județul Bacău în zona munților Tarcăului, pe malurile Bistriței și ale afluentului acesteia, Tarcăul. Este străbătută de șoseaua națională DN15, care leagă Piatra Neamț de Toplița. De asemenea, prin comună trece și calea ferată Bacău-Bicăz, care este deservită de halta de mișcare Tarcău Neamț.

Preluând numele de la Munții Tarcău și râul Tarcău locuitorii acestei așezări și-au amenajat casele în principal pe malurile și la vărsarea acestuia în râul colector Bistrița al cărui afluent este.

Din punct de vedere al căilor de acces localitatea Tarcău este favorizată de linia de cale ferată care urcând pe Valea Bistriței leagă Municipiul Piatra Neamț de orașul Bicăz precum și de șoseaua modernizată ce o însoțește.

Structura administrativă a comunei Tarcău

Satele componente ale comunei Tarcău sunt: Ardeluța, Brateș, Cazaci, Schitu Tarcău, Straja, Tarcău.

Comuna Tarcău se învecinează la:

- Sud: limita județului Neamț cu județul Bacău
- Nord-est : comuna Pângărați
- Vest : comuna Dămuc, Bicăz-chei și Tașca

- Est :comunele Alexandru cel Bun, Piatra-Șoimului, Borlești și Tazlău
- Nord:orașul Bicăz

Istorie

Tarcăul este cunoscut din documentul medieval moldovenesc din 10 octombrie 1458, prin care Ștefan cel Mare întărește zidul Mănăstirii Bistrița "braniștea" veche, în care este menționat și Tarcăul.

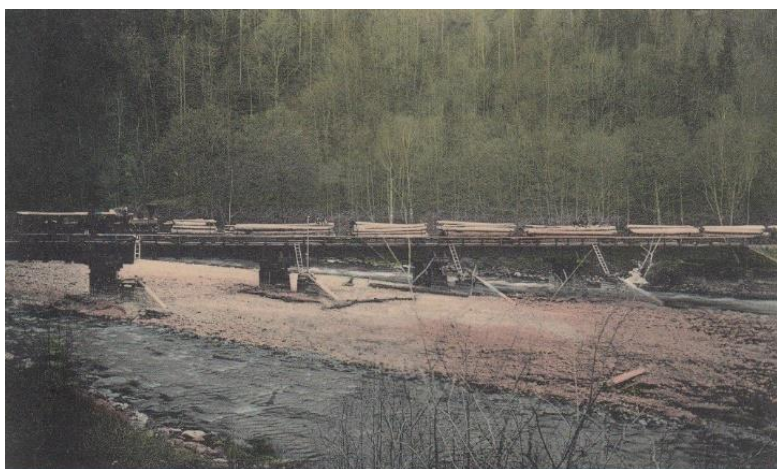
La sfârșitul secolului al XIX-lea, comuna nu exista, ci doar satele Tarcău și Straja în cadrul comunei Pângărați. Anuarul Socec din 1925 consemnează înființarea, în plasa Muntele din județul Neamț, a comunei Tarcău, cu 1242 de locuitori în satele Straja și Tarcău-Gheuca și în cătunele Lunca Strâmbului și Schitul Tarcău. În 1931, satele componente ale comunei erau Ardeluța-Brateș, Lunca Strâmbului, Straja și Tarcău.

În 1950, comuna a trecut în administrația raionului Piatra Neamț din regiunea Bacău. Satului *Lunca Strâmbului* i s-a schimbat în 1964 denumirea în cea de *Lunca*. În 1968, comuna a revenit la județul Neamț, reînființat; tot atunci, satul Lunca a fost desființat și comasat cu satul Tarcău, la fel ca și alte mici sate apărute între timp.

La 12 iulie 1908 se înființează comuna Tarcău în mod oficial. În componența ei intrau satele Tarcău, Straja, Lunca Strâmbului și Schitu Tarcău. După terminarea primului război mondial, în 1919, se pun bazele unei noi așezări, satul Ardeluța.

Calea ferată forestieră Tarcău–Schitu Tarcău a fost o cale ferată forestieră cu ecartament îngust de 1.000 mm, ce lega localitățile Tarcău și Schitu Tarcău, prin valea Tarcăului. Construită în perioada 1893-1896 de către Societatea Forestieră Göetz, într-o perioadă în care interesele statului veneau în întâmpinarea actorilor locali publici și privați în ceea ce privește dezvoltarea rețelei naționale de căi ferate, a avut scopul de asigura transportul buștenilor de la exploatările forestiere locale până la fabrica de cherestea din Tarcău. Lungimea totală a liniei curențe era de aproximativ 16 km. Ulterior, după preluarea ei mai întâi de către Societatea Anonimă de Industrializare și prelucrare a lemnului „Tarcău” și mai apoi de către Cooperativa „Albina” Tarcău, a fost extinsă dincolo de Ardeluța, până la Poiana Țapului și a fost conectată cu căile ferate forestiere care duceau la Bicaz și Piatra Neamț.

Dat fiind că transportul auto era mai rentabil din punct de vedere economic, linia de pe valea Tarcăului a fost desființată în anii 1962-1963.

Societatea cooperatistă „Albina” construiește în 1914, o fabrica de cherestea, cea din centrul comunei, astăzi mult extinsă și în totalitate modernizată. Ea prelucrează circa 150000 m³ material lemnos pe an, produsele sale fiind exportate în Germania, Italia, Franța, Marea Britanie, în țări din Orientul Apropiat etc. Nu întâmplător, în mai puțin de un secol, populația Tarcăului a crescut de la circa 400 locuitori (în 1890, cu 119 gospodării), la peste 5 000 (1000 gospodării).

Turism

Turismul reprezintă un punct de bază important pentru dezvoltarea comunei Tarcău, este esențială dezvoltarea resurselor naturale cu potențial turistic precum și îmbunătățirea calității infrastructurii turistice de cazare și agrement, în vederea creșterii atractivității regiunii, dezvoltării economiilor locale și creării de noi locuri de muncă”.

Poziționarea geografică a localității Tarcău îi conferă o serie de avantaje pentru dezvoltarea viitoare a unui turism competitiv la nivel european. Circuitele montane turistice, traseele mai mult sau mai puțin dificile adecvate tuturor turiștilor constituie o bază a dezvoltării, în principal, a turismului montan și de agrement.

Dezvoltarea turismului în pensiuni în mediul rural depinde de caracteristicile specifice ale fiecărei regiuni, folclor, regiuni etnografice și produse agricole.

Deși în ultima perioadă numărul de unități de primire turistică a crescut, cel al centrelor de promovare turistică este limitat, considerent pentru care este necesară concentrarea asupra sprijinirii promovării turismului rural. Există foarte puține metode de măsurare a succesului și rentabilității investițiilor în turism, din cauza naturii semi-informale a activităților, a promovării și marketingului slab organizate mai ales la nivel județean și local, ceea ce face dificil ca întreprinzătorii/operatorii să ajungă pe piață și să-și dezvolte afacerile corespunzător. Totuși, cu un marketing adecvat și alte tipuri de sprijin coordonat, produsele unicate ale turismului românesc vor avea un potențial important, datorită diversității și atractivității lor.

În masivul Tarcău există numeroase oportunități de practicare a turismului de aventură: mountain biking, rafting, tracking. În Munții Tarcău, mountain-biking-ul se poate practica în special în lunile de vară, iulie-august, când vremea este mai stabilă. Puține persoane cunosc faptul că în

această zonă pot realiza excursii de tip offroad sau rafting, iar împătimiților de escaladă li se oferă ocazia de a încerca stâncile din împrejurimi. Traseele din Tarcău sunt multiple, foarte lungi și foarte dificile. Secțiunea de traseu Brateș – Ardeluța poate fi abordată cu orice fel de mașină care are o garda la sol rezonabilă. Traseele secundare sunt foarte periculoase, dar și spectaculos de frumoase, în special drumul lateral dreapta ce începe după schitul Tarcău. Muntii Tarcăului ofera condiții bune pentru practicarea zborului cu parapanta de către iubitorii lui. Culmea Muntelui Lung care desparte Valea Tarcăului de Valea Biczului oferă posibilitatea parapantiștilor de a explora deopotrivă cele două văi și de a se bucura de curenții ascensionali care sunt suficienți de puternici în special vara. Accesul pe Muntele Lung se poate face destul de ușor urmând traseul drumurilor forestiere Ața, Bobeica sau Bolovăniș.

În prezent, în centrul comunei Tarcău se află un centru de informare și promovare turistică, unde se oferă informații și consiliere turiștilor care doresc să viziteze Tarcăul și împrejurimile lui, informații cu privire la traseele montane ce pot fi practicate, la obiectivele turistice. De asemenea centrul oferă acces gratuit la internet (Wi Fi) precum și utilizarea facilităților programului biblionet. Acesta a fost realizat din fonduri europene și este dotat cu panou de semnalizare a centrului local, vidoeproietor, ecran proiectare pe perete, cameră de filmat.

Daca potentialul turistic nu este inca exploatat corespunzator, nu acelasi lucru se poate spune si despre cel industrial, cea mai mare comună din județul Neamț fiind pe cale să devină un centru reprezentativ pentru producerea energiei electrice din surse nepoluante. Doua companii, una cu capital italian si alta romaneasca, si-au propus sa realizeze in zona un parc eolian, dar si o serie de minihidrocentrale pe cursul raului Tarcău.

Rezervatii naturale

Munții Tarcăului sunt o grupă muntoasă a Carpaților Moldo-Transilvani, aparținând de lanțul muntos al Carpaților Orientali și se extind pe teritoriul a doua județe, în partea de sud-vest a județului Neamț și în partea de nord-vest a județului Bacău, cu o lungime de 65 km, o latime medie de 40 km și o suprafață de aproximativ 1810 km

Munții Tarcăului sunt mai puțin cunoscuți și vizitați de turiști tocmai datorită așezării lor între masivul Ceahlău declarat “Olimpul Moldovei” și impresionantele Chei ale Bicazului.

Peisajul deosebit al Munților Tarcău, cu locuri sălbatice, a constituit sursă de inspirație pentru scriitorii noștri, cum ar fi Mihail Sadoveanu care a plasat în Valea Tarcăului personajele din „Baltașul”, Calistrat Hogaș și Alexandru Vlahuță.

Comuna Tarcău deține un bogat patrimoniu cultural care - din păcate - nu este suficient cunoscut și valorificat. Monumente de arhitectură, muzee, o întreagă salbă de schituri și mănăstiri unele cu acces facil, altele bine ascunse în desigurul pădurii, rezervații naturale. Dintre ele, amintim:

Valea Tarcaului

Este unul dintre cele mai importante obiective turistice din Moldova cu un potențial încă insuficient valorificat, în ciuda frumuseții locului și a purității aerului.

Valea Tarcaului nu este lipsită de legende, una dintre ele fiind a haiducului Balta. La Brates, comuna Tarcau, trăiește încă o bătrână care a fost soția unuia dintre membrii bandei lui Balta.

Ocolul Silvic Tarcau are o suprafata de peste 20.000 de hectare, fiind pazit de zeci de padurari care vegheaza sa nu apara braconieri, pentru ca acesti codri din Neamt sunt plini de cerbi, ursi, mistreti, lupi, rasi si vulpi.

Pentru iubitorul de munte, comuna Tarcau este un bun popas inainte de a incepe un traseu mai de anvergura.

Iata si cateva dintre traseele care pot fi urmate de pasionatii rezistenti la urcus pentru ca niciunul nu se parcurge in mai putin de sase ore:

-Satul Brates – valea Pascu – varful Murgoci – Poiana Gitioana – Valea Cichivei – Gura Bolovanisului.

-Schitul Tarcau – valea Cichivei – Poiana Gitioana – Valea Nechitului – satul Nechit.

-Satul Brates – Valea Pascu – Varful Murgoci – Varful Herman – Gura Tarcaului.

Rezevația forestieră pădurea Goșman- aparține comunei Tarcău, în suprafață de 173 ha, se află situată pe versantul stâng al pârâului Goșman, în apropiere de confluența sa cu pârâul Tarcău. Pădurea adăpostește specii rare de păsări și specii de plante importante pentru flora din zonă. Specificul acestui versant este dat de ondularea sa, cu o înclinare între 25°- 45°, cu înălțimi cuprinse între 700-1300 m, acoperit cu arboret natural de molid, brad, fag, în vârstă de 140-260 de ani, la care se adaugă ulmul, paltinul de munte, alunul, scorusul. Pădurea Goșman prezintă un stadiu de codru secular, neinfluențat de om, al cărui arboret variază ca vârstă, înălțime și dimensiuni, de la uriași bătrâni de sute de ani, ce ating înălțimea de peste 60 m cu diametru la bază de 150 cm – lucru

rar întâlnit în pădurile virgine de molid din țara noastră – până la puieți mici, abia instalați; predominanți rămân însă arborii bătrâni, cu înălțimi cuprinse între 40-55 m și diametrul între 30 și 70 cm. Pădurea se confruntă cu fenomenul de elagaj natural; din cauza desimii codrului, partea inferioară a tulpinilor este puternic umbră, frunzele crăcilor inferioare nu pot asimila hrana, ceea ce duce la uscarea și ruperea ramurilor de la bază și căderea lor. Ciotul rămas este acoperit de noi straturi de lemn și apoi de scoarță, necunoscându-se locul unde a fost craca. Nodurile din interiorul tulpinii nu sunt altceva decât urmele crăcilor cazute datorită acestui elagaj natural. Pe lângă valoarea științifică rezervația se impune și prin importanța peisagistică și social -educativă, care merită măsuri de protecție stricte. Rezervația se află în administrarea Direcției Silvice – Piatra Neamț, Ocolul Silvic Brateș.

Rezervația Faunistică Brateș(Tărhăuș)- în suprafață totală de 35.7ha ,este o zonă montană împădurită cu rășinoase cu rol de protecție pentru cocoșii-de-munte.

Cocoșul de munte - Tetrao urogallus, este în România o specie exclusiv montană și silvatică ce se găsește vara preponderent pe sol, masculul fiind de culoare întunecată, brună-neagră și femela brună-cenușie-ruginie, pătată mărunț. Este singura pasăre de talie mare care populează solul și coronamentul pădurilor montane din România, unde pot fi confundate cel mult femelele cu cele de Lyrurus tetrix, de care se deosebesc prin coada rotunjită și lipsa unei benzi albe, înguste, peste aripă. Suplimentar pot fi deosebite prin vocea complet diferită. Este cel mai mare reprezentant al tetraonidelor din țară, cu un pronunțat dimorfism sexual.

Factorii care au dus la scăderea continuă a efectivelor sunt în primul rând de natură climatică: ponderea crescătoare a anilor cu climat atlantic, umed, nefavorabil speciei. Silvicultura intensivă cu monoculturi unietajate, închise, accesibilizarea pădurilor, creșterea circulației, fragmentarea pădurilor sunt, de asemenea, toate nefavorabile speciei. S-a demonstrat că și fragmentarea arealului, care duce la micropopulații izolate, dăunează speciei prin micșorarea diversității genetice. Factorii care pot duce la scăderi trecătoare ale efectivelor sunt: braconajul, turismul montan necontrolat și în special deranjamentele din timpul iernii datorate sporturilor de iarnă. În special ultimele au ca efect creșterea mortalității, deoarece hrana mai săracă, combinată cu stress și deplasări mai numeroase, duc la scăderea rezervelor.

Poluarea mediului, în special ploile acide, pot duce la căderea masivă a acelor rășinoaselor, diminuarea efectivelor de furnici, diminuând astfel oferta de hrană. Efective ridicate de mistreți și cervide sau pășunatul din pădure au, de asemenea, un efect negativ.

Rezervația se află în administrarea Direcției Silvice – Piatra Neamț, Ocolul Silvic Brateș.

Cascada Bolovăniș este situată în **Defileul Bolovănișului** (pârâu având ca emisar **Tarcăul**), la aproximativ 3,9 km de gura de varsare a acestuia. Este cea mai mare din **Muntii Tarcău**, pe firul apei Bolovanisului fiind precedată în **amonte** și succedată în aval de alte 2 cascade mai mici, aflate la aproximativ 3,6 respectiv 0,8 km pe firul apei. O placă imensă de gresie ce se ridică în calea apelor da aparența regularității întrucipate de mână omului, parând la prima vedere un baraj antropoc. Cățiva metri mai sus se află alte 2 trepte mai mici ale aceleiași căderi de apă.

Accesul se face destul de lesne în toate anotimpurile pe drumul forestier Bolovăniș, cu acces din drumul comunal DC 135 Tarcău – Ardeluța, prima bifurcația drumului după intrarea la Mănăstirea Tarcău.

Repezișul-cascadă de la Ianuș- Se află în satul Cazaci. Aici cândva exista un complex meșteșugăresc, cu moară, stează și piuă.

Obiective turistice

Mănăstirea Sihăstria Tarcăului . Pe valea Tarcăului, la mai mult de 15 km de confluența acestui râu cu Bistrița, între localitățile Brateș și Ardeluța, o poiană deschisă la margine de pădure formează cadrul natural al Mănăstirii Tarcău.

Schitul și-a luat numele de la masivul Tarcău și pârâul cu același nume, iar construcția așezământului monahal a durat cinci ani. Sfințirea bisericii de la Tarcău s-a făcut pe 9 iulie 1833. Mai târziu, în 1868, când în acest schit se strânseseră pentru nevoie și rugăciune douăzeci de

călugări, s-a construit și turnul-clopotniță din bârne de lemn, având două nivele și un acoperiș în formă de clopot, acoperit cu șindrilă, mai puțin întâlnit până atunci la bisericile moldovenești.

În acea vreme că schitul de la Tarcău s-a aflat sub îndrumarea și ascultarea Mănăstirii Bistrița până la anul 1900, când a obținut statutul de mănăstire independentă. După 45 de ani, din cauza împușinării numărului de călugări, Mănăstirea Tarcău revine la statutul său de schit al Bistriței, sub ascultarea căreia se va afla până în 1990 și prin mijlocirea căreia va primi mai multe lucrări de îmbunătățire.

Din anul 1991, schitul din Sihăstria Tarcăului și-a recăpătat statutul de mănăstire, precum și pe cel de monument istoric, cu următoarele obiective: biserica mănăstirii, vechile chilii și clopotnița, toate datând din secolul al XIX-lea.

La inițiativa Complexului Muzeal Județean Neamț și a Protopopiatul Piatra-Neamț, a fost ridicat un monument, în formă de cruce bizantină, în onoarea Reginei Maria, prin contribuția credincioșilor și preoților de la parohiile din comună: Parohia Tarcău (preot paroh Pintilie Anton), Parohia Cazaci (preot paroh Butescu Ionuț), Parohia Brateș (preot paroh Cărucieru Emilian), Parohia Straja (preot

paroh Sofrone Ciprian), Parohia Crivaia (preot paroh Diaconu Ioan), Parohia Lunca Strîmbului (preot paroh Diaconu Nicolae).

Terenul pe care a fost amplasat a fost pus la dispoziție de Primăria Comunei Tarcău, care a susținut realizarea lui, fiind situat în apropiere de Poiana Crivaia, loc pe care Regina Maria și-ar fi dorit să ctitorească o biserică.

Troița a fost sculptată în piatră din cariera de la Cosăuți-Soroca (Republica Moldova), de către meșterul popular Ion Lozan. Alături de cuvintele cântării bisericești „Crucii tale ne închinăm Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim” pe partea din față a fost sculptat și un text al marelui Nicolae Iorga, adaptat contextului ridicării monumentului „Întru veșnică amintire a aceleia care a fost neasemuită sprijinitoare a silințelor neamului românesc, spre unitatea de stat care a fost Regina Maria, părtașă a tuturor suferințelor noastre și mângâietoarea a celor care au pățimit. S-a ridicat această troiță, în Anul Centenarului, din recunoștința națiunii române”.

Troița are o înălțime de 4 m și este amplasată pe un soclu cu înălțimea de 1,90 m.

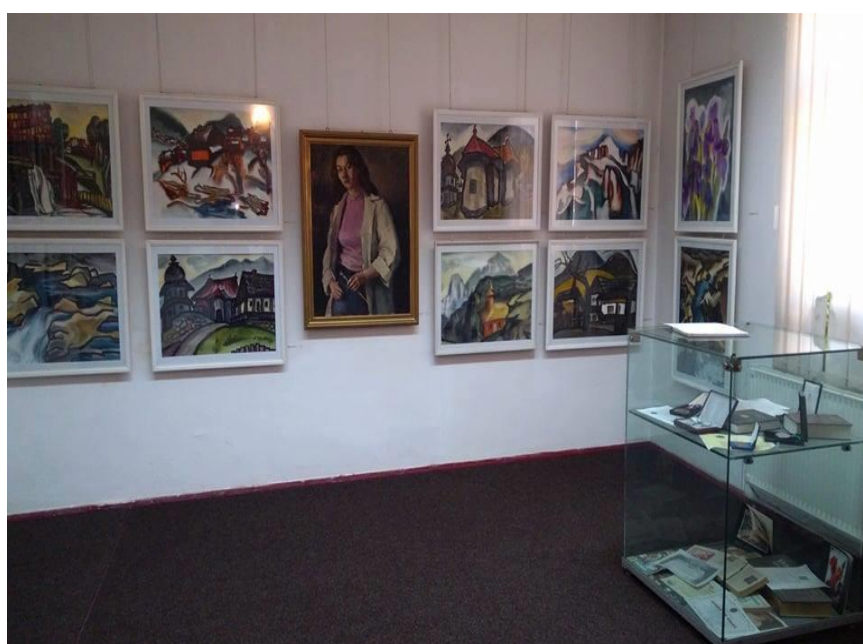
Monumentul “Soldatul necunoscut”

Statuia soldatului necunoscut este parte a patrimoniului cultural din comuna Tarcău. Acest monument are o însemnătate istorică pentru localnici, fiind dedicat eroilor din al doilea război mondial.

Muzeul de artă „Iulia Hălăucescu”

Muzeul prezintă o expoziție asemenea unui tărâm de poveste, cu peisaje și portrete, menite să dezvăluie farmecul Tarcăului de altă dată. Înființat în noiembrie 2003, muzeul găzduiește 120 de tablouri în acuarelă și ulei ale Doamnei acuarelei românești – Iulia Hălăucescu, 25 de piese de mobilier din atelierul de pictură al artistei și o expoziție de ceramică și unelte meșteșugărești din zona comunei Tarcău, formată din 178 exponate.

Autoritățile locale au în curs de desfășurare un proiect menit să reabiliteze, modernizeze și să doteze muzeul.

Educatie

ȘCOALA GIMNAZIALĂ "Iulia Hălăucescu"

Școala Gimnazială „Iulia Hălăucescu”, Comuna Tarcău, Județul Neamț a fost înființată la data de 1 ianuarie 1895, din porunca Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice și s-a deschis la 10 ianuarie 1895 prin sfințirea apei de către preotul V. Mărculescu din Bicaz, în fața primului diriginte al acestei

școli C. R. Teofănescu Gribincea, a primarului comunei Pângărați I. Șova, notar I. Blăgescu și a unui grup mai mare de locuitori.

La început școala avea două clase și 28 de elevi și eleve, împărțiți astfel: 14 băieți și 11 fete în clasa I și 2 băieți și o fată în clasa a II-a.

Școala Gimnazială „Iulia Hălăucescu”, Comuna Tarcău, Județul Neamț funcționează în trei corpuri de clădire:

- corpul A – școala veche, dată în folosință în anul 1942;
- corpul B – școala nouă, dată în folosință în anul 1972 și reabilitată în iulie 2014.
- corpul C – Grădinița cu Program Normal Tarcău, clădire construită în anul 1904, care necesită o reabilitare totală.

În prezent, în această școală învață un număr de 205 de elevi sub îndrumarea a 21 de cadre didactice.

Trebuie menționată și existența Grădiniței cu Program Normal Straja, care este structură a Școlii Gimnaziale unde învață un număr de 16 copii coordonați de un singur cadru didactic

Aceste unități sunt structurate astfel:

Comuna Tarcău	Preșcolari	Ciclul primar	Ciclul gimnazial
Sat Tarcău	46	71	72
Sat Straja	16	-	-

Elevii provin de pe raza localității Tarcău și din satele aparținătoare comunei: Straja, Lunca, Crivaia, Brateș, Cazaci și Ardeluța.

Elevii din satele învecinate se deplasează către școală cu 3 microbuze.

Transportul elevilor este gratuit. Pentru plata microbuzelor închiriate, banii sunt asigurați prin finanțarea complementară, de către Consiliul Local Tarcău.

Cadrele didactice se implică în problemele școlii, în activitățile extracurriculare, manifestând dorința de formare continuă și perfecționare și sunt deschise spre noutățile reformei din domeniul învățământului.

Se are în vedere modernizarea actului de predare-învățare, prin orientarea lui spre capacități și aptitudini, utilizând și metodele moderne activ-participative. Relațiile interpersonale sunt bazate pe colaborare, deschidere, comunicare.

Școala Gimnazială „Iulia Hălăucescu”, Comuna Tarcău, Județul Neamț are un număr mic de preșcolari și elevi comparativ cu alte școli din județ și din acest motiv se propune ca obiectiv primordial menținerea în școală a elevilor.

Prin Proiectul de dezvoltare al școlii se propune dezvoltarea **proceselor de bază** care stau la baza activității școlare: planificarea și realizarea activităților de învățare, obținerea și evaluarea

rezultatelor învățării, asigurarea tuturor categoriilor de resurse, asigurarea comunicării cu factorii educaționali, formarea și dezvoltarea profesională, activitatea financiară și achiziționarea de bunuri și servicii, evaluarea complexă a întregii vieți școlare etc.

Dotarea scolii cu echipamente informatice, care sunt folosite atât pentru activitățile de abilitare digitală a elevilor, a cadrelor didactice, cât și pentru activitățile desfășurate de serviciile administrative ale scolii (secretariat, contabilitate, conducerea școlii) este relativ optimă cantitativ, însă, cu siguranță trebuie îmbunătățită calitatea.

RESURSE MATERIALE

- 1 laborator AEL;
- 1 cabinet CDI;
- 1 sală de festivități/sport;
- internet de mare viteză;
- săli de clasă spațioase și luminoase;
- imprimante și copiatoare;
- 7 laptopuri achiziționate prin sponsorizare, în anul școlar 2015-2016;
- 3 videoproiectoare achiziționate prin sponsorizare, în anul școlar 2015-2016;
- 29 de costume populare lucrate la un meșteșug popular din județ, platite prin sponsorizare, în anul școlar 2015-2016.

Școala colaborează bine cu autoritățile locale în ceea ce privește repartizarea fondurilor necesare pentru întreținerea și repararea clădirilor școlii. Autoritățile locale susțin educația de aceea au demarat mai multe proiecte privind realitarea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ.

În momentul de față este finanțat din fonduri nerambursabile proiectul de reabilitare/modernizare/dotare a clădirilor Școlii Gimnaziale „Iulia Hălăucescu”, Comuna Tarcău (corpul A și corpul B al școlii) care urmărește îmbunătățirea condițiilor de studiu conform standardelor europene și implicit creșterea accesului la educație de calitate a populației școlare din mediul rural.

De asemenea, se află în finalizare proiectul privind construirea unei grădinite cu program normal în localitatea Tarcău și racordarea la utilități.

În curs de realizare se află și proiectul privind reabilitarea , modernizarea școlii din Straja din fonduri naționale.

Cămin cultural

Căminul cultural din satul Tarcău se află în proces de reabilitare și modernizare. Primăria își propune și achiziționarea de mobilier și echipamente IT noi precum și de costume populare.

Religie

În comună exista 10 lăcașe de cult aparținând diferitelor religii distribuite astfel pe întreg teritoriului comunei: Biserica “ Adormirea Maicii Domnului”-Tarcău, cu casa parohială, casa de praznuire, cimitir, Biserica romano-catolică, Biserica « Sf. Treime » Straja, Biserica « Înălțarea Domnului”-Brates, Biserica din Brates Unguresc, Biserica din Ardeluta, Biserica din Tărcuța, Biserica “Sf. Imparați Constantin și Elena”- Cazaci, Biserica “ Sf. Apostoli Petru și Pavel”-Crivaia

Obiceiuri și tradiții

Simpozionul de Acuarelă „Iulia Hălăucescu”

Primăria comunei Tarcău împreună cu Fundația Mircea Titus Romanescu din București susține organizarea Simpozionului internațional de acuarelă „Iulia Hălăucescu”, parte a Festivalului de arte frumoase Iulia Hălăucescu, ajuns la a treia ediție în 2021 la care au participat artiști renumiți cum ar fi Lucia Juncu, Mircea Titus Romanescu, Teodor Buzu, Corneliu Drăgan Târgoviște. Vernisajul expoziției cu lucrările artiștilor participanți se organizează într-o locație stabilită dinainte.

Ansamblul Folcloric Florile Tarcăului

Ansamblul Folcloric „Florile Tarcăului”, al Școlii Gimnaziale „Iulia Hălăucescu” din Comuna Tarcău, Județul Neamț, debutează într-un mod curajos în lumea artistică la sfârșitul iernii anului 2015. De-a lungul timpului au participat la diferite festivaluri, atât în țară cât și peste hotare, unde au luat mai multe trofee.

Situatie economica , sociala si administrativa

Teritoriul administrativ al comunei Tarcău cuprinde o suprafata de 40.070 ha, avand o populatie de 3324 locuitori (la nivelul anului 2020). Din suprafata totala a comunei terenurile agricole reprezinta 1790 ha (4,46%), iar terenurile avand alta categorie de folosinta (neagricole) reprezinta 38.283 ha (95,54%).

Structura fondului funciar	hectare
Arabil	103 ha
Pășuni	885 ha
Fânețe	792 ha
Suprafața totală agricolă	1790 ha
Păduri	37.897 ha
Ape	1 ha
Drumuri	235 ha
Construcții	150 ha

Pe raza comunei se afla cateva unitati economice cu profil de activitate turistic ceea ce denota preocuparea cetatenilor pentru creșterea permanenta a veniturilor, respectiv îmbunatatirea conditiilor de trai.

AGENȚI ECONOMICI		
1.	PENSIUNEA FORTUNA	STRAJA
2.	CASA DE OASPEȚI DOMENIUL TEODORESCU	STRAJA

3.	POPASUL STRAJA	STRAJA
4.	PENSIUNEA CASICRIN	TARCĂU
5.	PENSIUNEA FRASIN	TARCĂU
6.	CASA DE VACANȚĂ CLARA	TARCĂU
7.	VILA CARMEN	CAZACI
8.	CABANA ALPIN	CAZACI
9.	PENSIUNEA FLOAREA SOARELUI	CAZACI
10.	CABANA LUCIA	CAZACI
11.	PENSIUNEA CHEZ MARIE	BRATEȘ
12.	PENSIUNEA POIANA SOARELUI	BRATEȘ
13.	PENSIUNEA MĂIERUȘ	BRATEȘ
14.	PENSIUNEA COROLA	SCHITUL TARCĂU
15.	CABANA GOȘMAN	ARDELUȚA
16.	PENSIUNEA ACASĂ LA MOȘ VASILE	ARDELUȚA

Ca instituții publice, pe raza comunei Tarcău, putem aminti:

- Unitatea Administrativ Teritorială Tarcău
- Școala Gimnazială “Iulia Hălăucescu” Tarcău
- Cabinet Medical Tarcău
- Muzeul de artă „Iulia Halauescu”
- Secția de poliție Tarcău

Pentru îmbunătățirea serviciilor de bază locale, pentru dotarea SVSU al comunei Tarcău s-a achiziționat o autospecială pentru intervenție pe timp de iarnă dotată cu sărăriță și lamă de zăpadă, proiect finanțat prin intermediul SDL a GAL Ceahlău.

Infrastructură

Planul de dezvoltare al administrației locale prevede măsuri menite să îmbunătățească condițiile de viață ale locuitorilor, să ridice standardul calitativ al designului local, serviciilor și imaginii comunei în general, să ofere oportunități pentru intervenția sectorului privat fie sub forma investițiilor directe fie sub forma parteneriatelor. Sunt necesare investiții pentru reabilitarea drumurilor, alimentarea cu apă, canalizare, reabilitare rețea electrică, manipularea deșeurilor, amenajarea unor centre sociale, reabilitarea unor clădiri publice(cum ar fi caminul cultural , biblioteca comunala), lucrări ce țin de cursurile de apă, dotarea administrației publice locale cu mașini și utilaje necesare gospodăririi comunei, amenajarea unei stații de alimentare cu carburanți, dotarea instituțiilor publice cu aparatură și tehnică modernă de lucru, dezvoltarea unor baze sportive.

Transport și accesibilitate

Comuna Tarcău este poziționată în partea de sud-vest a județului Neamț, la 30 de minute de Piatra Neamț și 1h și 30 minute de Bacău.

Comuna Tarcău este traversată de o rețea de cai rutiere care asigură legătura între localitățile componente, legătura cu comunele învecinate precum și cu Piatra Neamț:

- + Drumuri naționale: DN 15 C (face legătura cu DN15 Piatra Neamț-Bicaz);
- + Drumuri comunale: DC 135 (face legătura între satele Tarcău – Ardeluța) ;
- + Și drumurile satești care străbat satele Cazaci, Brateș, Schitu Tarcău și Ardeluța.

Transportul în comun este realizat de SC Compastru, cu care locuitorii comunei se deplasează în localitățile învecinate precum și în Piatra-Neamț.

De asemenea, transportul este realizat și feroviar prin CFR Călători, prin comun trecând calea ferată Bacău-Bicaz.

Pentru dezvoltarea infrastructurii, autoritățile locale își propun pentru perioada 2021-2027 modernizarea drumurilor de interes local cum ar fi drumul sateșc Crivaia și ulițele adiacente de aceea au accesat fonduri nerambursabile prin Programul Anghel Saligny.

Energie electrică

Comuna este racordată la rețeaua de energie electrică aproape în totalitate. Distribuția se realizează printr-un sistem de rețele electrice de medie și joasă tensiune.

UAT Tarcău are în curs de dezvoltare un proiect privind instalarea de sisteme fotovoltaice pentru un număr de 21 de gospodării izolate, neracordate la rețeaua de distribuție a energiei electrice, situate în diverse locații izolate în amonte de satul Brateș.

Alimentare cu apă și canalizare

În momentul de față, comuna Tarcău, nu dispune de o rețea de alimentare cu apă potabilă.

Alimentarea cu apă potabilă a populației se realizează din sisteme de alimentare cu apă din surse proprii, puțuri forate, fântâni. Ca și sisteme de canalizare, locuitorii și-au instalat fose septice proprii.

Printre proiectele importante care sunt în curs în comuna Tarcău se află și înființarea sistemului de alimentare cu apă potabilă și canalizare menajeră cu stație de epurare în satele Tarcău și Straja.

Gaz metan

Comuna nu dispune de alimentare cu gaz metan, locuitorii utilizând pentru încălzirea locuințelor și prepararea hranei butelii cu butan și lemne, pește.

Primăria își propune să acceseze fonduri nerambursabile pentru alimentarea comunei cu gaz metan însă acest lucru este dificil de realizat ,comuna Tarcău fiind situată într-o zonă montană, lucrările de realizare a conductei implică costuri exagerat de mari pentru gospodăriile răsfirate.

Colectarea deșeurilor

Comuna nu dispune de platforme organizate pentru depozitarea deșeurilor menajere însă colectarea lor se face selectiv de către locuitorii comunei și este realizată de Edil Industry.

Relief

Comuna Tarcău este situata in bazinul hidrografic al raului Bistrita, in partea premontana, precum si in zona deluroasa a Depresiunii Cracau-Bistrita. Relieful este unul de tranzitie, fiind reprezentat prin dealuri, terase de lunca si versant in partea de est. Partea de vest si cea de sud-vest a comunei Tarcău se afla in zona subcarpatica, reprezentative fiind Dealurile Tazlăului acoperite cu paduri. In centrul si sudul teritoriului comunei se afla dealurile: Tarcău, Grozesti, Gherasim si Runcii Mici. Aceste dealuri prezinta altitudini cuprinse intre 250 si 350 m. Localitatile din comuna Tarcău sunt pozitionate pe Vaile: Cindesti, Dragova, Tiganca, Valea lui Ion.

Clima

Clima este de munte, cu veri răcoroase și ierni lungi. Nu sunt vânturi puternice și rareori se formează furtuni. Numărul de zile senine este mai mare toamna. Acesta este anotimpul când vizibilitatea este posibilă spre masivele impunătoare din jur. Temperatura aerului este mai ridicată vara când poate ajunge la 25-30° C și mai scăzută iarna, până la -25° C. Se înregistrează inversiuni termice, datorită aspectului de vale îngustă între culmi muntoase. Cad precipitații bogate mai ales în anotimpul rece, când stratul de zăpadă pe vale se menține între 80 - 120 zile și pe munți de 160 zile. Datorită versanților se pot aprecia condițiile " climatului de adăpost" adică fără vânturi puternice ori geruri deosebit de aspre.

Reteaua hidrografica

Râul Tarcău este un afluent a râului Bistrița fiind învecinat cu bazinele hidrografice Târcuța și Asău. Tarcăul are un număr de 19 afluenți, care brăzdează ambele maluri ale pârlului, izvorând din fond forestier și deschizând văi spectaculoase care fac posibile căile de acces atât spre valea Bicazului cât și spre Valea Tazlăului precum și spre județele Bacău și Harghita.

Principalii afluenți ai Tarcăului sunt: Frasinul, Hermanul, Bîtrâna, Radu, Ața, Pascu, Brateș, Murgoci, Măierușul, Cichiva, Bolovăniș, Dumitru, Răchita, Ardeluța, Goșmanu, Tarcuța, Răchișis, Țapu și Obârsia Tarcau.

Multe din izvoarele care alimentează afluenții Tarcăului au în compoziție compuși minerali pe bază de sulf și fier.

Regimul de scurgere al apelor se caracterizează printr-un maxim în lunile aprilie –mai, minima înregistrându-se la sfârșitul verii și începutul toamnei. Primăvara când se suprapune perioada de ploi cu cea a topirii zăpezilor se produc inundații afectând zonele adiacente albiei majore a râului Bicaz. Teritoriul este bogat în surse de apă subterană, mai ales în zona de luncă.

Solurile

Teritoriul comunei cuprinde soluri specifice zonelor de munte, au fost identificate: districambosolurile și podzolurile.

Podzolurile se formează în zonele montane superioare, caracterizate printr-un climat rece cu ierni aspre și lungi și veri ploioase și răcoroase. Podzolurile s-au format sub o vegetație forestieră caracteristică zonelor montane superioare, alcătuite din păduri de molid și mai rar din molid cu brad. Sub aceste păduri se dezvoltă și o vegetație formată din ericacee din genurile Vaccinium, Bruckenthalia sp., Rhododendron sp. și mușchi din genurile Polytrichum sp., Hypnum sp., Sphagnum sp. Dintre plantele ierboase au o răspândire mai mare Luzula silvatica, Deschampsia flexuosa, Soldanella montana.

Litiera formată din resturile organice ale pădurilor de molid, ericaceelor, mușchilor, resturile vegetale bogate în lignină, rășini și ceruri, în condițiile climatului de munte rece și umed se descompun greu, acumulându-se în majoritatea lor, sub formă de humus brut. În paralel, sub acțiunea ciupercilor, din litieră se formează puțin humus propriu-zis, sărac în azot și dominat puternic de acizii fulvici nesaturați. Rezultă astfel un humus acid, nestabil care se levigă în adâncime.

Flora si fauna

Vegetatia spontana de pe teritoriul comunei Tarcău este formata din ierburi, arbusti si paduri de molid, brad și fag specific zonei forestiere. In ceea ce priveste vegetatia ierboasa naturala, reprezentative sunt: omagul, albăstrica, ochiul boului, mirea ursului, gălbenele de munte, brusturul negru.

Fauna este reprezentata in special prin:

✚ Animale: ursul (Ursus arctos), cerbul (Cervus elaphus), rasul (Lynx lynx), jderul (Martes martes), veverita (Sciurus vulgaris), parsul cenușiu (Glis glis), parsul de alun (Muscardinus sylvaticus), precum si lupul (Canis lupus) si vulpea (Canis vulpes).

✚ Pasari: : pescarelul verde (*Alcedo ispido*), pescarelul negru (*Cinclus aquaticus*), arinarul (*Chrysomitris spinus*), gusa rosie sau caramidarul (*Erithacus rubecula*), muscarul sur (*Muscicapa striata*), mugurarul sau roschita (*Pyrrhula pyrrhula*) si botgrosul (*Coccothraustes coccothraustes*), pitigoiul cucuiat (*Parus cristatus*), pitigoiul de munte (*Parus atricapillus*), pitigoiul vargat (*Parus coeruleus*), pitigoiul de sat (*Parus major*), ciocanitoarea verde sau ghionoaie (*Picus viridis*), ghionoaia sura (*Picus canus*), coicanitoarea pestrita (*Dendrocopos major*), ciocanitoarea de gradini (*Dendrocopos syriacus*), ciocanitoarea de munte (*Dendrocopos leucotus*), precum si vrabiile (*Passer domesticus*), porumbelul salbatic (*Columba palumbus*), cocosul de munte (*Tetrao urogallus*), buha (*Bubo bubo*), cucuveaua (*Athene noctua*), gaia (*Milvus milvus*), erete (*Falco vespertillus*), pasarea de jir (*Melanocorypha leucoptera*), corbul (*Covus corax*), mierla neagra sau sura (*Turdus merula*), mierla de padure sau gulerata (*Turdus torquatus*) si sturzul popesc (*Turdus viscivorus*).

✚ Reptile: salamandra (*Salamandra salamandra*), vipera comuna (*Vipera berus*), soparla de munte (*Lacerta vivipara*) si mai rar tritonul carpatic (*Triturus montandoni*). De asemenea, rare sunt broasca raioasa verde (*Bufo viridis*), brotacul (*Hyla arborea*), broasca cafenie (*Rana arvalis*) si broasca rosie (*Rana temporaria*).

✚ Pești:pastrav indigen (*Salmo trutta fario*), zglavoaca (*Cotus gobio*), boistean (*Phoxinus phoxinus*), moioaga (*Barbus meridionalis*), porcusorul (*Gobio uranoscopus frici*), lipanul (*Thymallus thymallus*) precum si fantanel (*Salvelinus fontinalis*).

Demografie

Raportat la anul 2020, populatia comunei Tarcău are un numar de 3324 locuitori structurată astfel:

- ✚ Ardeluța – 8 locuitori;
- ✚ Brateș – 269 locuitori;
- ✚ Cazaci – 451 locuitori;
- ✚ Schitu Tarcău – 18 locuitori;
- ✚ Straja – 458 locuitori;
- ✚ Tarcău – 2120 locuitori.

Majoritatea locuitorilor comunei sunt de naționalitate română, religie ortodoxă.

Sub aspect demografic caracteristicile principale pot fi tipologizate in:

- ✚ Varsta medie ridicata a populatiei (aproximativ 50-55 de ani);

- ✚ Riscul aparitiei fenomenului de depopulare in anumite zone ca urmare a migrarii catre mediul urban, dar si catre o alta tara;
- ✚ Existenta unui potential de regenerare demografica in contextul in care se inregistreaza o crestere a natalitatii.

2.5.2 Viziunea si conceptul Strategiei de Dezvoltare Locala

Viziunea Strategiei de Dezvoltare Locala (SDL) stabileste cu claritate alternativele de dezvoltare ale comunei Tarcău pentru perioada 2021-2027 si constituie modalitatea in care se va realiza diferenta intre ceea ce reprezinta astazi localitatea si ceea ce trebuie sa devina in urmatorii 7 ani. In acceptiunea acestei viziuni, comuna Tarcău trebuie sa devina pana in anul 2027, o localitate mult mai prospera, cu o economie sustenabila si durabila, care va avea perspectiva unei imbunatatiri continue a calitatii vietii, va tine cont in mod profesionist de gestionarea și utilizarea eficienta a resurselor, in vederea valorificarii potentialului de care dispune, astfel incat sa se asigure prosperitatea, protectia mediului si coeziunea sociala, devenind o localitate atractiva din toate punctele de vedere.

Obiectivul general al Strategiei de Dezvoltare Locala este:

Dezvoltarea durabila a comunei Tarcău prin cresterea competitivitatii economiei locale, realizarea de investitii sustenabile in toate tipurile de infrastructuri locale (transport, retele de apa/canal, gaze, electricitate, educatie, cultura, sanatate, asistenta sociala) si cresterea nivelului de trai si a veniturilor pentru toti locuitorii comunei.

Obiectivul general al comunei Tarcău cuprinde urmatoarele obiective specifice:

1. Imbunatatirea conditiilor de viata ale populatiei comunei prin asigurarea accesului la utilitatile de baza, dezvoltarea infrastructurii de transport si crearea de noi locuri de munca;
2. Realizarea cresterii economice prin atragerea de noi investitori in agricultura, productie, servicii, prin atragerea de fonduri nerambursabile, prin cresterea gradului de pregatire a resurselor umane din comuna;
3. Crearea de oportunitati pentru interventia sectorului privat in parteneriat cu administratia publica locala, fie sub forma investitiilor directe in proiecte punctuale, fie sub forma asocierilor pe termen lung pentru obiective strategice locale;
4. Sprijinirea transformarilor din invatamantul local si mentinerea calitatii actului didactic si a conditiilor de derulare a acestuia, prevenirea si combaterea abandonului scolar si promovarea conceptului de invatare continua, astfel incat toate categoriile socio-profesionale si de varsta sa participe si sa se identifice cu comunitatea;

5. Dezvoltarea infrastructurii de sanatate, asigurarea unor conditii adecvate pentru toti locuitorii care au nevoie de asistenta medicala;
6. Reabilitarea si modernizarea infrastructurii de cultura;
7. Cresterea accesului la bunastare al grupurilor dezavantajate;
8. Implicarea activa a comunitatii in protejarea mediului inconjurator, respectarea normelor de dezvoltare durabila si utilizarea eficienta a tuturor resurselor existente.

2.5.3. Principiile fundamentale ale dezvoltarii strategice

Realizarea obiectivului general al comunei Tarcău si a obiectivelor specifice se fundamenteaza pe urmatoarele principii, acestea din urma fiind cele care ghideaza dezvoltarea strategica:

1. Asigurarea conditiilor pentru crearea oportunitatilor de dezvoltare in domeniile turism, agricultura, productie si servicii;
2. Garantarea accesului neingradit al populatiei si al consumatorilor economici la infrastructura (apa, canalizare, transport, gaze, iluminat public, telefonie, internet);
3. Protejarea mediului prin conformarea progresiva cu standardele de mediu din Uniunea Europeana pe care Romania va trebui sa le atinga in totalitate;
4. Sa directioneze comuna spre dezvoltare economica cu scopul de a crea mai multe locuri de munca;
5. Sa dezvolte un proces comun de organizare pentru a pune in aplicare prioritatile comunei, strategia si actiunile sale;
6. Optimizarea sistemului de sanatate si protectie sociala in comuna;
7. Reabilitarea si modernizarea institutiilor publice conform standardelor europene;
8. Luarea de masuri pentru excluderile sociale, inlaturarea dezechilibrelor sociale si cresterea ratei de ocupare prin crearea de noi oportunitati investitionale.

Realizarea obiectivelor strategice globale se intemeiaza pe aplicarea unui management care sa conduca la dezvoltare si/sau regenerare comunitara. Politicile publice, planificarea strategica, precum si realizarea programelor si proiectelor vor avea la baza respectarea urmatoarelor concepte:

- Dezvoltarea durabila, astfel incat pe termen lung sa se produca schimbari pozitive majore in ceea ce priveste utilizarea resurselor de catre populatie, mediul privat si administratie;
- Intarirea capacitatii institutionale: prin management eficient, definirea serviciilor publice in raport cu resursele financiare actuale, cu obiectivele dezvoltarii durabile, precum si cu cerintele populatiei;

- ✚ Implementarea conceptului de parteneriat public-privat;
- ✚ Realizarea de proiecte de investiții cu fonduri nerambursabile în funcție de fezabilitatea și oportunitatea investițiilor comunitare;
- ✚ Integrarea politicilor atât pe orizontală, pentru a se realiza un efect sinergic simultan între sectoare, cât și pe verticală, având în vedere corelarea și integrarea politicilor de dezvoltare ale comunei cu politicile de dezvoltare ale județului Neamț și ale regiunii Nord-Est;
- ✚ Managementul resurselor, ce presupune integrarea fluxurilor de resurse energetice, materiale, financiare și umane, precum și integrarea fluxurilor de resurse energetice și materiale într-un ciclu natural;
- ✚ Utilizarea mecanismelor de piață pentru a atinge ținta durabilității, evaluarea investițiilor după criterii de mediu, luarea în considerare a problemelor de mediu la întocmirea bugetului local;
- ✚ Design-ul durabil arhitectonic în temeiul căruia se stabilesc reguli privitoare la materialele de construcții, design-ul unei clădiri, bioclimatul, densitatea clădirilor într-un areal, orientarea spațială a clădirilor, „structuri verzi” în jurul clădirilor, microclimat, eficiența energetică;
- ✚ Fixarea regulilor de utilizare rațională a terenurilor pentru toate proiectele de dezvoltare în baza planului de urbanism general, ca instrument de planificare spațială;
- ✚ Analiza capacității tehnice de execuție;
- ✚ Evaluarea eficienței utilizării resurselor financiare și umane;
- ✚ Evaluarea viabilității financiare a unui program sau proiect prin prisma oportunităților de dezvoltare pe termen lung;
- ✚ Identificarea permanentă a nevoilor comunității locale și a priorităților acestora și reactualizarea planificării strategice în funcție de evoluția contextului;
- ✚ Corespondența între lansarea unui program sau proiect și nevoile comunității;
- ✚ Evaluarea nevoilor comunităților sărace și a capacității administrației locale de a asigura accesul acestora la locuință, locuri de muncă și serviciile publice de bază;
- ✚ Protecția mediului;
- ✚ Realizarea unui program sau proiect în parteneriat cu sectorul privat, ori realizarea unui program sau proiect de către sectorul privat, pentru a transfera costurile unei investiții, dacă există oportunitatea de a obține profituri viitoare;

- ✚ Asigurarea publicitatii informatiilor cu impact in investitii (informatii topografice, informatii statistice privind economia locala si regionala, regulamentul de urbanism, planul de urbanism general si planurile de urbanism zonal).

2.5.4. Obiectivele specifice ale comunei Tarcău structurate pe domenii

- ✚ Obiectivul specific in domeniul economic este:

Asigurarea celor mai bune conditii pentru atragerea de investitori, respectarea agentilor economici locali si crearea unor perspective de dezvoltare economica prin implicarea directa a administratiei publice locale sau in parteneriat cu administratia judeteana sau mediul privat.

- ✚ Obiectivul specific in domeniul atragerii de finantari nerambursabile este:

Elaborarea si implementarea de proiecte europene cu finantare nerambursabila, proiecte cu finantare de la bugetul de stat prin programe de dezvoltare nationala sau finantate de la bugetul judetean, complementare acestora cu investitii realizate prin intermediul bugetului local si orientarea acestora catre zonele de interventie strategica din localitatea Tarcău.

- ✚ Obiectivul specific in domeniul turismului este:

Dezvoltarea unui turism modern, aliniat principiilor economiei de piată ce va genera cresterea nivelului de trai. Identificarea celor mai bune solutii pentru a sprijini sectorul turistic.

- ✚ Obiectivul specific in domeniul mediului este:

Implementarea si promovarea masurilor de mediu in comunitate astfel incat sa fie respectate toate cerintele legale privind dezvoltarea durabila.

- ✚ Obiectivul specific in domeniul sanatatii si serviciilor sociale este:

Cresterea calitatii vietii si a starii de sanatate a populatiei prin investitii in reabilitarea si modernizarea acestui sector.

- ✚ Obiectivul specific in domeniul amenajarii teritoriului si infrastructura este:

Utilizarea optima a teritoriului comunei si imbunatatirea infrastructurii de transport si extinderea retelelor de utilitati actuale.

- ✚ Obiectivul specific in domeniul situatiilor de urgenta este:

Realizarea de investitii sustenabile in vederea prevenirii, in regim de situatii de urgenta, a potentialelor inundatii.

- ✚ Obiectivul specific in domeniul administratiei publice este:

Îmbunătățirea capacității administrative și a nivelului de transparență și dezbateri publice.

✚ Obiectivul specific în domeniul educației este:

Dezvoltarea resurselor umane și reabilitarea infrastructurii educaționale, dar și asigurarea accesului la diferite forme de educație a populației.

✚ Obiectivul specific pentru domeniul cultură este:

Realizarea unei infrastructuri adecvate și amenajarea unor zone specifice în vederea gazduirii în bune condiții a activităților culturale principale ale localității.

✚ Obiectivul specific în domeniul sport este:

Crearea unui mediu plăcut, sănătos și sustenabil pentru generațiile prezente și viitoare, prin investiții în infrastructura sportivă.

2.5.5. Tematici orizontale

(I) Egalitatea de șanse

Conform Regulamentului 1083/2006 al Consiliului Uniunii Europene, egalitatea de șanse constituie unul dintre principiile de intervenție ale Fondurilor Europene. Problematika promovării egalității de șanse în viața socială pentru ambele sexe constituie o cerință esențială pentru societatea românească, fiind considerată o componentă de bază a preocupării pentru respectarea drepturilor fundamentale ale oamenilor. În implementarea strategiei se va ține cont de coordonarea programelor și politicilor sectoriale (servicii sociale, educație, sănătate etc.) în funcție de problemele teritoriale în vederea eliminării disparităților de dezvoltare prezente în zonele din mediul rural și a incluziunii grupurilor defavorizate sau expuse riscului social. În procesul de definire a problemelor prioritare s-a avut în vedere analiza situațiilor discriminatorii și promovarea șanselor egale între bărbați și femei, tineri și vârstnici, majoritari și minorități etnice, nevoilor persoanelor cu dizabilități și promovarea integrării lor în viața socială și economică.

Comuna Tarcău nu se confruntă cu probleme deosebite de egalitate de șanse – analiza informațională din surse deschise nu evidențiază existența discriminării de gen pe piața muncii, în domeniul educațional sau la nivelul altor indicatori generali de dezvoltare umană.

(II) Dezvoltare durabilă

Conceptul de dezvoltare durabilă desemnează totalitatea formelor și metodelor de dezvoltare socio-economică, al căror fundament îl reprezintă în primul rând asigurarea unui echilibru între aceste sisteme socio-economice și elementele capitalului natural. Cum am mai precizat anterior, cea

mai cunoscuta definiție a dezvoltării durabile este cu siguranță cea dată de Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare (WCED) prin Raportul Brundtland:

„Dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoilor prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi”.

Durabilitatea pleacă de la ideea că activitățile umane sunt dependente de mediul înconjurător și de resurse. Sanătatea, siguranța socială și stabilitatea economică a societății sunt esențiale în definirea calității vieții. Dezvoltarea economică nu poate fi oprită, dar strategiile trebuie schimbate astfel încât să se potrivească cu limitele ecologice oferite de mediul înconjurător și de resursele planetei. Dezvoltarea durabilă a reprezentat punctul de plecare în definirea direcțiilor de dezvoltare ale comunei Tarcău prezentate în SDL, direcții prin care se urmărește transformarea comunității într-o societate modernă și europeană. O astfel de societate îndeplinește nevoile tuturor oamenilor, precum și pe cele ale generațiilor viitoare, promovând bunăstarea personală, coeziunea și incluziunea socială și facilitând oportunități egale pentru toată lumea. Pentru aceasta s-au propus atât măsuri de dezvoltare a infrastructurii, inclusiv cea educațională, cât și măsuri pentru construirea unei comunități bine articulate din punct de vedere administrativ și economic, capabilă să asigure prosperitate și oportunități pentru toți locuitorii din comuna Tarcău, în care efectele negative ale inechității sociale și cele de mediu nu vor constitui niciodată un subiect comunitar.

2.5.6. Prioritățile de dezvoltare locală în funcție de zona de impact comunitar

I. Populația

a) Demografie:

- condiții de viață atractive pentru întreaga populație dar și pentru potențialii turiști/vizitatori ai localității;
- condiții și facilități pentru familiile tinere cu copii, pentru vârstnici și pentru persoanele cu dizabilități sau probleme de natură socială;

b) Servicii medicale și sociale:

- Acces facil la servicii sociale și medicale de calitate, prompte și suficiente;
- Populație educată privind starea generală de sănătate și modalitățile de a duce o viață sănătoasă;
- Eliminarea factorilor de risc privind calitatea vieții.

c) Forța de muncă activă:

- ✚ Locuri de munca suficiente si in domenii variate de activitate, cu venituri indestulatoare pentru satisfacerea nevoilor de trai;
- ✚ Posibilitatea de a urma cursuri de reconversie profesionala in domenii cautate pe piata muncii.

d) Educatia:

- ✚ Posibilitatea neingradita de implinire individuala prin educatie;
- ✚ Acces la un sistem educational performant, flexibil si adaptat conditiilor din mediul rural;
- ✚ Infrastructura si baza materiala suficienta si capabila sa satisfaca nevoile legate de actul educational; posibilitatea de formare continua pentru adulti;
- ✚ Practicarea de sporturi individuale si de masa, cu baze materiale corespunzatoare.

e) Cultura:

- ✚ Practici traditionale revitalizate, usor de transmis generatiilor viitoare;
- ✚ Activitati traditionale puse in valoare;
- ✚ Acces facil la surse de informatie traditionale sau moderne;
- ✚ Infrastructura corespunzatoare cerintelor unei societati moderne.

II Infrastructura

a) Dotari edilitare:

- ✚ Dotari edilitare functionale si capabile sa deserveasca cetatenii localitatii in conditii civilizate;
- ✚ Dotari edilitare extinse pentru diversificarea serviciilor publice arondate spatiului rural.

b) Transporturi:

- ✚ Retea de drumuri functionala care sa deserveasca nevoile curente ale locuitorilor si activitatilor economice fara sa afecteze starea mediului inconjurator;
- ✚ Realizarea unei mobilitati corespunzatoare la nivelul intregii localitati.

c) Infrastructura de apa, apa uzata si epurare:

- ✚ Sistem de furnizare a apei curente si de canalizare, capabile sa deserveasca locuitorii comunei;
- ✚ Populatie informata asupra riscurilor cauzate de deversarea apelor uzate in locuri neamenajate, asupra utilizarii durabile a resurselor de apa si a prevenirii poluarii mediului inconjurator.

III Economia

a) Activitati productive:

- ✚ Activitati productive pliate pe specificul local;
- ✚ Valorificarea resurselor naturale locale;
- ✚ Valorificarea potentialului uman;
- ✚ Imbunatatirea practicilor de mediu in domeniul productiei;
- ✚ Imbunatatirea productivitatii muncii;
- ✚ Promovarea eficienta a produselor locale;
- ✚ Accesarea de fonduri europene.

b) Comertul, turismul si alte servicii:

- ✚ Investitii sustenabile si sustinute in domeniul turismului, acest domeniu avand un potential semnificativ;
- ✚ Utilizarea eficienta a traditiilor si resurselor locale;
- ✚ Diversificarea serviciilor;
- ✚ Politici eficiente de marketing;
- ✚ Diversificarea produselor turistice
- ✚ Utilizarea eficienta a fondurilor de dezvoltare rurala.
- ✚

IV Mediul inconjurator

a) Degradarea solului, a aerului, a apei si gestionarea deseurilor:

- ✚ Promovarea practicilor de agricultura ecologica;
- ✚ Realizarea unor cursuri de educatie ecologica;
- ✚ Curatarea cursurilor de apa si a domeniului public;
- ✚ Montarea de cosuri de gunoi pe domeniul public si a unor platforme de reciclare;
- ✚ Crearea unor mecanisme de colectare selectiva a deseurilor;
- ✚ Realizarea unei statii de transfer a deseurilor;
- ✚ Regularizarea paraielor si a torentilor de pe teritoriul localitatii, prin construirea de microbaraje, consolidarea malurilor, construirea de podete si alte astfel de lucrari hidrotehnice in zonele unde se preteaza astfel de lucrari;
- ✚ Impadurirea suprafetelor degradate daca se constata necesitate in acest sector.

2.5.7. Zone specifice de interventie

Atingerea progresiva a tintelor pe termen mediu si scurt presupune realizarea unui Plan de Actiune Locala. Acest plan este un document elaborat ca o necesitate in vederea implementarii Strategiei de Dezvoltare Locala a comunei Tarcău pentru perioada 2021-2027.

Planul de actiune contine asumarea sarcinilor, calendarul desfasurarii actiunilor, resursele financiare, materiale si umane alocate, monitorizarea si evaluarea actiunilor intreprinse. Planul de actiune este procesul participativ de dezvoltare, care utilizeaza resurse disponibile pentru a atinge obiective limitate, de obicei intr-o zona bine definita. Planul de actiune are in vedere aspecte de natura strategica si corelarea acestora cu masuri concrete si politici publice locale, astfel incat obiectivele fixate sa tina cont de evolutia economica la nivel national, starea economiei la nivel regional, judetean si local, precum si de opiniile comunitatii locale cu privire la implementarea lui. Planul de actiune pentru implementarea Strategiei de Dezvoltare Locala a comunei Tarcău reprezinta un pachet de masuri si proiecte necesare schimbarii comunitatii locale pentru atingerea unor parametrii specifici societatii moderne si este transpus in mod conceptual prin intermediul Portofoliului de Proiecte aferent acestei strategii. Rolul Planului de Actiune, transpus in mod concret prin Portofoliul de Proiecte, il reprezinta prezentarea principalelor masuri si proiecte necesare fazei de planificare si implementare a dezvoltarii economico - sociale, astfel incat procesul sa poata fi evaluat continuu prin indicatorii selectionati ca relevanti pentru comuna Tarcău.

Necesitatea unui astfel de demers este data de amploarea si complexitatea actiunilor administrative care trebuie executate pentru atingerea obiectivului general si a obiectivelor specifice.

In acest context, pentru a realiza un management unitar sunt necesare 3 faze distincte, astfel incat procesele derulate in vederea atingerii obiectivelor sa poata sa fie bine coordonate:

- a. Planul de dezvoltare (planificarea activitatilor)
- b. Planul de executare (implementarea activitatilor)
- c. Planul de monitorizare (evaluarea activitatilor).

Pentru a avea o dezvoltare integrata, suportul necesar trebuie sa fie asigurat de catre:

- Administratia Locala - prin Institutia Primariei si Consiliul Local, care trebuie sa-si organizeze dezvoltarea institutionala pentru acordarea unui suport logistic complex necesar implementarii Portofoliului de Proiecte rezultat din Planul de Actiune;
- Comunitatea Locala - cetatenii si organizatiile, actorii principali ai dezvoltarii locale, prin atitudine si participare active.

- ✚ Mediul privat – firme, investitori si institutii finantatoare, ca suport financiar si de dezvoltare.
- ✚ Planul Local de Actiune transpus in Portofoliul de Proiecte, prezinta principalele masuri si proiecte necesare fazei de planificare si implementare a dezvoltarii durabile, astfel: in procesul de dezvoltare sa poata fi evaluat continuu complexitatea factorilor sociali, economici, de mediu si tehnologici prin indicatorii de dezvoltare durabila selectionati ca relevanti pentru comuna Tarcău. Utilitatea unui Plan de Actiune transpus in Portofoliul de Proiecte este data de amploarea si complexitatea actiunilor ce trebuie executate pentru atingerea obiectivelor specifice definite in Strategia de Dezvoltare Durabila a comunei.

Principalele functii de implementare a strategiei de dezvoltare locala sunt:

1. Functia de previziune - cuprinde activitati care privesc:

- ✚ Realizarea obiectivelor cuprinse in strategia de dezvoltare locala cu alocarea resurselor si mijloacelor de realizare pe anii 2021 – 2027;
- ✚ Intocmirea planurilor anuale prin preluarea obiectivelor din strategia de dezvoltare si realizarea acelor care au un grad ridicat de certitudine;
- ✚ Elaborarea de proiecte de finantare, studii de fezabilitate, planuri de afaceri, studii de marketing, analize cost-beneficiu care sa fundamenteze modalitatile si mijloacele necesare pentru realizarea obiectivelor propuse.

2. Functia de organizare - cuprinde procesele de management, de grupare de atributii si responsabilitati, delegare de competente cuprinse in strategia de dezvoltare ierarhizate astfel: persoane individuale, agenti economici, grupuri si comitete, primarie, comisii de specialitate din consiliul local.

3. Functia de coordonare- cuprinde activitatile prin care se armonizeaza hotararile, deciziile si actiunile persoanelor implicate in structura de implementare a strategiei de dezvoltare in cadrul functiilor de mai sus (previziune si organizare).

4. Functia de antrenare - cuprinde actiunile de implicare si motivare a cetatenilor, a structurilor constituite si a grupurilor de interese pentru implementarea obiectivelor din strategia de dezvoltare locala.

5. Functia de control si evaluare - cuprinde activitatile prin care performantele obtinute sunt masurate si comparate cu obiectivele stabilite initial in vederea gradului de avansare a programului pentru a se elimina ramanerile in urma.

Se vor determina cauzele care determina abateri de la planificare si se stabilesc masuri pentru corectarea abaterilor si pentru continuarea aplicarii strategiei de dezvoltare locala.

In vederea implementarii Strategiei de Dezvoltare Locala, Primaria comunei Tarcău, ca autoritate publica locala, trebuie sa-si intareasca capacitatea institutionala la toate nivelurile de decizie si executie, aceasta presupune atragerea si furnizarea de resurse financiare suficiente si mobilizarea resurselor umane, identificarea celor mai eficiente mecanisme de comunicare, dar si analizarea cadrului administrativ de alocare a responsabilitatilor. Pentru a putea fi rezolvate problemele curente, dar si cele ce pot aparea in viitor, administratia publica locala trebuie sa adopte un management eficient. Materializarea capacitatii institutionale este un proces de durata in care Administratia publica trebuie sa actioneze pentru schimbarea radicala a atitudinii functionarului public fata de accesul cetatenilor la activitatea administratiei. Administratia Publica Locala, fiind o interferenta intre cetatean si institutiile statului, trebuie sa dezvolte un sistem de administrare bazat pe promovarea autonomiei locale si sa realizeze consolidarea cadrului institutional. In acest sens, autoritatea publica locala va realiza o dezvoltare durabila a comunitatii prin unirea eforturilor tuturor cetatenilor, va dezvolta infrastructura comunitara, va ajusta cheltuielile bugetare la posibilitatile reale ale veniturilor la bugetul local. Eficientizarea gestionarii mijloacelor publice se va realiza prin stoparea cresterii volumului de cheltuieli, sporirea responsabilitatilor persoanelor cu functii de raspundere, se va organiza licitatii de cumparare pentru achizitia de bunuri, lucrari si servicii pentru necesitatile urgente ale institutiei publice. Consolidarea bugetului local si a finantelor publice se va realiza prin asigurarea surselor financiare, vor fi intreprinse masuri concrete pentru acumularea veniturilor proprii, vor fi accesate fonduri nationale si europene, se va sustine antreprenoriatul local. Dezvoltarea capacitatii administratiei locale va putea fi realizata si prin stabilirea unor parteneriate cu organizatiile neguvernamentale ce isi desfasoara activitatea in folosul cetateanului, dar si cu sectorul economic in cadrul unor proiecte sociale, culturale, de mediu, de tineret.

Consolidarea managementului administratiei publice locale consta in:

- Dezvoltarea managementul resurselor umane prin pregatirea continua a functionarilor publici;
- Dezvoltarea nivelului de pregatire profesionala prin identificarea unui sistem de training adecvat, identificarea necesitatilor si oportunitatilor de instruire, corelarea necesitatilor cu potentialul uman;
- Utilizarea eficienta a resurselor umane prin identificarea regulamentului de organizare si functionare a personalului si a regulamentului de ordine interioara, unde personalul angajat lucreaza in domenii bine definite;

- ✚ Cresterea responsabilitatii si a independentei profesionale prin responsabilizarea functionarilor publici, constientizarea importantei activitatii fiecarui angajat, transparenta functionarii sistemului, acordarea de stimulente financiare in functie de eficienta si competitivitate;
- ✚ Eficientizarea raportului dintre cetatean si administratia locala prin orientarea in folosul cetateanului a serviciului public, prin eliminarea sau atenuarea blocajelor birocratice, prin participarea cetateanului la luarea deciziilor, prin implementarea unor indicatori de calitate.

Estimarea necesitatii de finantare

Pentru a fi atinse obiectivele propuse prin Strategia de Dezvoltare Locala se urmareste atragerea de fonduri europene si nationale (inclusiv private) intr-un procent cat mai mare si micsorarea fondurilor provenite de la bugetul de stat. Un subiect foarte dezbatut in ultimii ani in legatura cu fondurile europene se refera la capacitatea de absorbtie. S-au facut analize in aceasta directie, incercandu-se sa se masoare capacitatea de absorbtie si sa se compare cu gradul de absorbtie al altor state. Unul dintre studiile realizate arata ca exista trei factori care influenteaza in mod decisiv capacitatea de absorbtie: situatia macroeconomica, situatia cofinantarii, capacitatea administrativa.

Etapele in accesarea fondurilor europene sunt:

- Elaborarea strategiei de dezvoltare a localitatii, identificarea si prioritizarea proiectelor;
- Consultarea comunitatii pe parcursul acestui proces;
- Dezvoltarea proiectului in parteneriat sau cu resurse proprii;
- Gasirea unei surse de finantare;
- Completarea si depunerea dosarului de finantare;
- Evaluarea si selectia proiectului depus;
- Semnarea contractului de finantare;
- Implementarea proiectului;
- Evaluarea si auditarea proiectului. In cazul proiectelor de infrastructura, care implica o documentatie laborioasa, odata identificat un proiect, pentru dezvoltarea acestuia se parcurg urmatoorii pasi:
 - Realizarea unui studiu de fezabilitate ;
 - Elaborarea caietului de sarcini pentru realizarea studiului de fezabilitate;
 - Atribuirea contractului pentru realizarea studiului de fezabilitate;
 - Elaborarea studiului de fezabilitate, inclusiv analiza cost-beneficiu;

- Elaborarea bugetului;
- Elaborarea studiului de impact asupra mediului de catre o firma de specialitate, daca este cazul;
- Aprobarea studiului de fezabilitate;
- Elaborarea cererii de finantare pe baza studiilor efectuate de catre o firma de consultanta sau cu resurse proprii, daca este cazul;
- Elaborarea altor documente, daca este cazul (strategie de marketing, strategie de vizitare, matricea cadrul logic etc.);
- Completarea dosarului proiectului cu celelalte documente solicitate care tin de beneficiar;
- Depunerea proiectului.

Principalele etape in verificarea, evaluarea si selectia proiectelor sunt:

- verificarea conformitatii administrative;
- verificarea eligibilitatii (solicitantului, proiectului);
- evaluarea tehnica si financiara.

Atat cofinantarea proiectelor, cat si realizarea proiectelor tehnice, a studiilor de fezabilitate, intocmirea documentatiei trebuie sustinute din fondurile rezultate de la bugetul local. Se va acorda o atentie deosebita si intocmirii documentelor referitoare la aspectele financiare ale proiectului prezentate prin intermediul studiilor de fezabilitate si proiectelor tehnice. Un aspect foarte important al oricarui proiect il reprezinta modul de satisfacere a nevoilor comunitatii locale. Volumul cheltuielilor trebuie previzionat cu atentie si monitorizat pe tot parcursul derularii proiectului.

Cheltuielile, care urmeaza sa se efectueze in vederea realizarii proiectului, nu vor avea o structura omogena si, din acest motiv, trebuie sa se faca distinctia intre diferitele destinatii ale resurselor de care dispune bugetul local. O prima distinctie important este cea dintre cheltuielile initiale – care vor fi efectuate pentru a pune in miscare noul proiect – si cele aferente realizarii efective a proiectului. Primele trebuie efectuate de regula o singura data, in perioada initiala. Cea de-a doua categorie de cheltuieli va avea un nivel mai stabil in timp, dar este si mai indepartata in timp fata de momentul intocmirii studiului de fezabilitate si/sau proiectului tehnic. Este foarte important sa existe un grafic al celor doua categorii de cheltuieli si sa se determine cu precizie momentul in care proiectul sa se realizeze. Structura veniturilor si a cheltuielilor bugetelor locale evidentiaza gradul de autonomie a administratiei locale fata de bugetul judetului sau bugetul central si legaturile existente intre diferitele administratii teritoriale; fluxurile formarii veniturilor si

efectuării cheltuielilor administrațiilor locale; modalitatea de finanțare a cheltuielilor pe destinații și de acoperire a deficitelor.

Structura veniturilor și a cheltuielilor bugetelor locale este comuna cu cea a bugetului de stat (central) și se prezintă astfel:

VENITURI

1. Veniturile proprii ale bugetelor locale sunt reglementate prin Legea privind finanțele publice și Legea privind finanțele publice locale și cuprind: impozitele, taxele și varsămintele de venituri cuvenite de la agenți economici și instituții publice de importanță locală; impozitele și taxele locale (de la populație sau de la persoanele juridice).
2. Venituri atribuite, în care intra sumele defalcate din anumite venituri cuvenite, potrivit legii, bugetului de stat.
3. Transferuri acordate de la bugetul de stat pentru finanțarea unor obiective de interes național, dar care sunt organizate și controlate eficient de către organele locale.
4. Imprumuturile contractate pe piața financiară internă sau externă, fie direct, în numele organelor administrației publice locale, fie garantate de către Guvern.

CHELTUIELI

1. Autoritățile executive (Serviciile publice generale);
2. Învățământ, sănătate, cultură și religie, asistență socială, ajutoare și indemnizații;
3. Servicii, dezvoltare publică și locuințe;
4. Transporturi, agricultură, alte acțiuni economice ;
5. Alte acțiuni;
6. Fondul pentru garantarea împrumuturilor externe, plata dobânzilor și a comisioanelor aferente;
7. Plăți de dobânzi și comisioane ;
8. Rambursări de împrumuturi ;
9. Fonduri de rezervă;
10. Cheltuieli cu destinație specială .

Planificarea strategică din punct de vedere financiar este greu de realizat din cauza schimbărilor legislației. Din aceeași cauză, bugetul local pe următorii 7 ani nu se poate exprima exact. Estimarea va reprezenta necesitățile financiare ale comunei Tarcău în perioada 2021-2027 și va cuprinde totodată o serie de previziuni cu privire la investițiile care vor fi realizate în această perioadă. De asemenea, estimarea va fi corelată cu volumul fondurilor efectiv utilizate în comuna

in scopul sustinerii unor investitii similare in perioada 2014-2020. In fiecare an, previziunea bugetara se va revizui in functie de bugetul din anul precedent, in functie de alocarile bugetare de la nivelul judetului, in functie de accesarea fondurilor comunitare previzionate si executate si va fi distribuit, de asemenea, pe domenii prioritare si de interes pentru dezvoltarea comunitatii locale, lucru asumat si prin Hotararea Consiliului Local.

2.5.8. Indicatori de realizare a obiectivelor din strategia de dezvoltare locala

Atingerea obiectivelor strategice din Strategia de Dezvoltare Locala a comunei Tarcău pentru perioada 2021-2027 se va face prin:

- Elaborarea unor planuri anuale de actiune locala, ce se vor aproba in cadrul Consiliului Local Tarcău;
- Identificarea, selectarea si implementarea proiectelor strategice de la nivelul comunei, in vederea gasirii celor mai bune solutii de atingere a obiectivelor si prioritatilor propuse;
- Monitorizarea si evaluarea implementarii proiectelor strategice.

Obiectivul General al Strategiei de Dezvoltare Locala este: Dezvoltarea durabila a comunei Tarcău prin cresterea competitivitatii economiei locale, diversificarea activitatilor economice si atractivitatea socio-culturala a localitatii.

Indicatorii de realizare a obiectivului general sunt:

- Aducerea infrastructurii la nivel european;
- Educarea si formarea resurselor umane;
- Sprijinirea mediului de afaceri;
- Incurajarea si promovarea antreprenoriatului;
- Dezvoltarea ecoturismului si agroturismului local;
- Incurajarea dezvoltarii activitatilor non-agricole;
- Consolidarea fermelor de subzistenta si dezvoltarea lor;
- Cresterea numarului de locuri de munca si a veniturilor salariale;
- Diversificarea serviciilor pentru populatie;
- Incurajarea si sprijinirea tinerilor pentru intemeierea unei familii;
- Motivarea tinerilor de a se stabili in localitate.

Indicatorii de realizare a obiectivelor strategice pe domenii sunt:

Domeniul turism

Scopul intervenției este acela de a contribui la dezvoltarea unui turism competitiv, durabil, bazat pe inițiativa privată, pentru a proteja patrimoniul natural al localității. Acest lucru se poate realiza prin:

- Valorificarea obiectivelor turistice existente
- Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-intreprinderi;
- Politici de marketing eficiente în domeniul turismului;
- Activități turistice diversificate și generatoare de venit la bugetul local;
- Încurajarea înființării grupurilor de producători din sectorul turistic și silvic în vederea obținerii de produse de calitate care îndeplinesc standardele comunitare, prin aplicarea unor tehnologii de producție unitare;
- Studiu privind potențialul de dezvoltare turistic, forestier și de agroturism al comunei Tarcău;
- Împadurirea terenurilor neproductive;
- Dezvoltarea pomiculturii și valorificarea florei spontane;
- Promovarea inițiativelor de dezvoltare locală;
- Dezvoltarea activităților de consultanță turistică;
- Dezvoltarea prestatorilor de servicii în turism;
- Dezvoltarea și încurajarea agriculturii ecologice;
- Menținerea și conservarea calității solului;
- Conservarea și ameliorarea biodiversității fondului forestier.

Domeniul infrastructură (de transport și de utilități)

Scopul intervenției este de a dezvolta calitatea infrastructurii de transport sau de utilități prin:

- Înființarea sistemului de alimentare cu apă potabilă;
- Modernizarea și reabilitarea drumurilor și strazilor comunale;
- Crearea trotuarelor și aleilor pietonale;
- Construcția de poduri și podete peste paraie și torenți;
- Înființarea rețelei de canalizare;
- Realizarea de microstații de epurare și tratare a apelor reziduale în toate localitățile aparținătoare;
- Extinderea rețelei de iluminat public din comuna Tarcău;

- Implementarea unor mijloace de supraveghere și sistematizare a traficului, semnalizarea și protejarea trecerilor de pietoni în mod deosebit în proximitatea unitatilor de învățământ;
- Reabilitarea rețelelor de utilități existente;
- Îmbunătățirea infrastructurii de transport astfel încât să fie reduse influențele negative asupra mediului și confortului populației;
- Modernizarea sectorului de transport în scopul asigurării unei protecții sporite a mediului, a sănătății umane și îmbunătățirii siguranței pasagerilor;
- Îmbunătățirea parametrilor curentului electric.

Domeniul mediu

Scopul intervenției este de a îmbunătăți calitatea mediului înconjurător prin creșterea eficienței colectării deșeurilor menajere și industriale, protejarea comunității de riscurile unor hazarduri naturale, creșterea gradului de informare, educație și conștientizare a cetățenilor privind importanța calității mediului.

Aceste aspecturi pot fi atinse prin:

- Organizarea sistemului de colectare selectivă, a spațiului de depozitare temporară și transportul deșeurilor.
- Dotări cu utilaje și echipamente pentru serviciul de gospodărire comunală.
- Limitarea schimbărilor climatice și a costurilor și efectelor sale negative pentru mediu;
- Minimizarea impactului infrastructurii de transport asupra economiei, societății și mediului;
- Promovarea modelelor de producție și consum durabile;
- Evitarea supraexploatarei resurselor naturale;
- Dezvoltarea de măsuri care să încurajeze prevenirea generării de deșuri;
- Creșterea ratei de reciclare și îmbunătățirea calității materialelor reciclate;
- Promovarea valorificării deșeurilor din ambalaje;
- Reducerea impactului produs de carbonul generat de deșuri;
- Încurajarea producerii de energie din deșuri.

Domeniul economie și mediul de afaceri

Scopul intervenției este acela de a contribui la dezvoltarea economică a comunei Tarcău prin crearea condițiilor apariției unui mediu de afaceri prosper, bazat pe competiție, pe dezvoltarea nevoilor de afaceri locale, pe valorificarea resurselor naturale și umane locale.

Acest aspect poate fi atins prin:

- Realizarea targului saptamanal;
- Realizarea condițiilor pentru functionarea zilnică a pietei agroalimentare;
- Informarea cetățenilor cu privire la oportunitățile de finanțare nerambursabile;
- Organizarea de evenimente, în parteneriat cu AJOFM, în vederea promovării oportunităților de formare profesională și angajare;
- Menținerea investițiilor actuale, sprijinirea și atragerea de noi investiții, în principal cele ce utilizează capacități de producție nepoluante;
- Promovarea bunurilor și serviciilor locale;
- Alte activități specifice.

Domeniul educației, cultura și sport

Scopul intervenției este acela de a contribui la creșterea atractivității sociale și culturale a comunei Tarcău, atât pentru locuitorii acestuia, în special pentru tineri, cât și pentru locuitorii comunităților vecine și nu numai. Un aspect esențial este acela de a valorifica baza materială existentă, prin implicarea cadrelor didactice, a părinților și a altor persoane interesate.

Aceste aspecte pot fi atinse prin:

- Modernizarea, reabilitarea și dotarea școlilor și grădinițelor din comună;
- Amenajarea, întreținerea și modernizarea locurilor de joacă pentru copii;
- Reabilitarea bisericilor;
- Sprijinirea proiectelor educative și a tuturor formelor de creativitate școlară;
- Promovarea diversității culturale;
- Modernizarea, reabilitarea și dotarea tuturor asezămintelor culturale;
- Încurajarea utilizării tehnologiei informației de cît mai mulți locuitori;
- Inițierea și dezvoltarea unor programe de formare continuă a cadrelor didactice, a părinților și a adulților;
- Integrarea copiilor și tinerilor cu probleme sociale și economice în viața socială și economică a comunității;

- Incurajarea unei mentalitati antreprenoriale, in special in randul tinerilor;
- Largirea accesului la o serie de forme creative de exprimare, atat prin intermediul invatamantului formal, cat si prin activitatii nonformale si informale pentru tineret;
- Oferirea mijloacelor care sa permita cetatenilor sa-si imbunatateasca oportunitatile de angajare in toate domeniile in care creativitatea si capacitatea de inovare joaca un rol important;
- Promovarea notiunilor de baza in materie de protectie a proprietatii intelectuale;
- Mentinerea in stare optima a expozitiilor si stabilirea unor programe clare, cu ordine de prioritati, pentru lucrarile necesare de intretinere si restaurare;
- Includerea muzeelor si colectiilor in ansambluri culturale care sa constituie poli de atractie pentru vizitatori si dezvoltarea infrastructurii aferente;
- Adoptarea unor masuri suplimentare pentru asigurarea integritatii si securitatii fizice a bunurilor culturale muzeale impotriva furtului, distrugerii sau deteriorarii si a altor factori de risc naturali sau antropici;
- Diversificarea tipurilor de oferta si a formelor de expresie artistica, inclusiv prin sustinerea proiectelor care vizeaza organizarea de festivaluri, gale, concursuri de creatie si de interpretare la nivel national, regional si local;
- Actualizarea si completarea colectiilor de biblioteca; modernizarea incintelor si a serviciilor oferite;
- Sporirea interesului publicului pentru artele vizuale;
- Dezvoltarea infrastructurii pentru practicarea sportului si organizarea de competitii sportive;
- Valorificarea resurselor naturale ale comunei pentru crearea infrastructurii de agrement;
- Protejarea zonelor verzi existente si amenajarea de noi zone verzi.

Domeniul social si resurse umane

Scopul acestei interventii este de a contribui la dezvoltarea resurselor umane ale comunei Tarcău prin incurajarea formarii profesionale in sprijinul cresterii economice si dezvoltarii societatii bazate pe cunoastere, conectarea invatarii pe tot parcursul vietii cu piata muncii; cresterea calitatii vietii persoanelor marginalizate social sau aflate in stare de vulnerabilitate prin implementarea unor proiecte intr-un cadru partenerial eficient administratie publica – societate civila.

Aceste aspecte pot fi atinse prin:

- Dezvoltarea serviciilor sociale pentru persoane dezavantajate;
- Construirea de locuinte sociale pentru tineri si persoane defavorizate;
- Masuri active de ocupare a fortei de munca;
- Program de instruire si formare profesionala continua a personalului din invatamant si asistenta sociala;
- Îmbunătățirea si perfectionarea competentelor profesionale a persoanelor adulte care activeaza in domeniile turismului, silviculturii (inclusiv proprietari de padure) si industriei agro-alimentare;
- Calificarea si recalificarea, instruirea si perfectionarea persoanelor ocupate in agricultura de subzistenta;
- Dezvoltarea capacitatii serviciului de asistenta sociala - Primaria Comunei Tarcău.

Domeniul administratiei publice

Scopul interventiei este acela de a contribui la o mai buna valorificare a resurselor umane angajate in sectorul administratiei, transparenta serviciilor oferite si a deciziilor adoptate, servirea prompta a cetateanului, îmbunătățirea relatiei între functionarul public si cetatean. Aceste aspecte pot fi atinse prin:

- Îmbunătățirea capacitatii administrative;
- Îmbunătățirea relatiei cu cetatenii și mediul de afaceri;
- Introducerea de noi instrumente si tehnologii;
- Reactualizarea Planului Urbanistic General;
- Îmbunătățirea calitatii și furnizarii de servicii;
- Îmbunătățirea sistemelor de raportare a performantei;
- Dezvoltarea unei culturi a evaluarii la nivel local;
- Îmbunătățirea eficacitatii organizationale;
- Îmbunătățirea capacitatii de absorbtie a fondurilor de dezvoltare;
- Sprijinirea procesului de descentralizare sectoriala a serviciilor;
- Instruirea personalului din administratie;
- Stabilirea procedurilor de recrutare, gestiune si formare a functionarilor publici prin norme si reguli care pot fi puse efectiv in aplicare;

- Ameliorarea imaginii administrației publice prin creșterea transparenței actului administrativ și luarea unor măsuri anticorupție ferme, vizibile pentru opinia publică.
- Dotări pentru intervenții în caz de situații de urgență;
- Dotări ale administrației locale;
- Sistem informatic integrat de colectare a taxelor și impozitelor (inclusiv online de la cetățeni).

2.5.9. Sistemul de implementare

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Comunei Tarcău 2021-2027 depinde de capacitatea administrației locale de a atrage fondurile europene și naționale în exercitiul bugetar 2021-2027, pentru a putea fi finanțate acțiunile și proiectele selectate. Absorbția acestor fonduri depinde, pe de o parte, de eligibilitatea acțiunilor, iar pe de altă parte, de capacitatea instituțională a administrației locale de a iniția proiecte, dar și de a lucra în parteneriat cu mediul de afaceri și societatea civilă, pentru atingerea obiectivelor strategice.

Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Tarcău 2021-2027 reprezintă un document legal de lucru al Consiliului Local Tarcău. Documentul are un caracter normativ și prospectiv și este supus la o permanentă reevaluare și optimizare a opțiunilor de dezvoltare a comunității pentru a fi în concordanță cu realitățile economice și sociale. Procesul de implementare va cuprinde următoarele activități:

- ✚ Elaborarea planurilor anuale de acțiune, și aprobarea acestor planuri prin hotărâre de consiliul local;
- ✚ Identificarea, selectarea și dezvoltarea proiectelor strategice de la nivelul localității (fise de proiecte identificate, analiză și corelarea proiectelor identificate în raport cu obiectivele sectoriale și strategice, precum și cu dezvoltarea teritorială, impactul estimat al proiectului local), în vederea identificării celor mai bune soluții pentru atingerea obiectivelor și priorităților locale propuse;
- ✚ Urmarirea calendarului de implementare a proiectelor strategice;
- ✚ Implementarea prin realizarea acțiunilor, activităților, măsurilor și proiectelor concrete de dezvoltare;
- ✚ Monitorizarea progreselor realizate;
- ✚ Evaluarea implementării prin analiza indicatorilor prevăzuți în strategie;

- ✚ Analiza impactului prin care se apreciaza daca proiectul raspunde politicilor formulate si cum influenteaza criteriile de performanta privind dezvoltarea eficienta a comunei.

Planificarea actiunilor si monitorizarea trebuie sa fie realizate anual, prin prezentarea in cadrul consiliului local a progreselor inregistrate si a problemelor intampinate. Aceasta monitorizare anuala va avea in vedere proiectele strategice implementate sau in implementare ori care urmeaza a fi implementate la nivel local si efectele pe care le produc la nivelul comunei Tarcău. Odata aprobata in sedinta de consiliu, strategia exprima optiunea Consiliului Local Tarcău de a aborda integrat fenomenul economic, social si de protectie a mediului si de a se deschide spre parteneriatul constant cu societatea civila si cu comunitatea mediului economic. Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locala este un proces complex, care necesita un management si control adecvat, realizat de o structura organizatorica, un proces unitar de implementare si evaluare a rezultatelor obtinute.

Pentru a implementa Strategia, se va constitui un Grup de Actiune ale carei functii constau in: - Urmărirea si conducerea procesului de implementare; - Analizarea si aprobarea planurilor anuale de implementare; - Propuneri de completare periodica a strategiei; - Analizeaza si aproba bugetul anual de implementare. Etapa de implementare, monitorizare si control reprezinta etapa de realizare a proiectelor, a programelor si politicilor prevazute de strategie, de recoltare si raportare a informatiilor asupra desfasurarii proiectelor si asupra succesului si impactului acestora la dezvoltarea comunei.

2.5.10. Dezvoltarea in regim de parteneriat

Parteneriatul, ca si forma de organizare strategica intre administratiile publice, mediul privat si comunitate reprezinta una dintre formulele foarte des utilizate in societatile europene dezvoltate deoarece permite o flexibilitate mai larga in ceea ce priveste implementarea proiectelor de investitii si, in acelasi timp, poate pune in comun resurse provenite atat din mediul public, cat si din mediul privat. Cea mai cunoscuta formula parteneriala este cea a parteneriatului public-privat, aceasta fiind si un obiectiv pe care autoritatile publice din Romania doresc sa il implementeze la nivelul comunitatilor.

De altfel, conceptul de parteneriat public-privat nu este deloc unul nou. Comisia Europeana a adoptat inca din anul 2004 Cartea Verde cu privire la parteneriatul public-privat si dreptul comunitar referitor la contractele publice si concesiuni („Green Paper on public-private partnerships and Community law on public contracts and concessions”), abordand pe aceasta cale subiecte sensibile precum dezvoltarea conceptului de parteneriat public-privat, dificultatile intampinate in practica de tarile membre in vederea implementarii sale, precum si elementele comune care trebuie

sa caracterizeze un astfel de parteneriat. Legislatia din Romania a cunoscut mai multe modificari in procesul de clarificare a manierei de implementare a parteneriatul public-privat, existand o serie de acte normative adoptate incepand cu anul 2010 prin care s-a incercat adaptarea acestui mecanism de colaborare public-privat la realitatile economico-politice. Astfel, dupa Legea parteneriatului public-privat nr. 178/2010 (care nu si-a dovedit functionalitatea si care a fost abrogata de art. 117, litera A. din capitolul VII Legea nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrari si concesiunile de servicii), precum si dupa abrogarea mai recente Legi nr. 233/2016 privind parteneriatul public-privat, in luna mai 2018 a intrat in vigoare O.U.G. nr. 39/2018, actul normativ care reglementeaza in prezent institutia parteneriatului public-privat. In ciuda cadrului legal in vigoare, care se dovedeste a fi mai actual si mai adaptat cerintelor economice decat actele normative anterioare, in continuare in Romania nu se initiaza astfel de proiecte, existand dubii cu privire la posibilitatea efectiva, reala a autoritatilor publice de a implementa parteneriate public-private si observandu-se o dorinta relativ redusa a entitatilor din mediul privat de a se implica in astfel de proiecte cu caracter de noutate pentru tara noastra. Conform Ghidului pentru implementarea proiectelor de concesiune de lucrari publice si servicii in Romania, Editia I din anul 2009, parteneriatul public-privat reprezinta orice tranzactie care transfera responsabilitatea generala pentru furnizarea unui serviciu public sau pentru realizarea unei investitii cu scop comercial catre o companie privata, in timp ce autoritatea publica competenta isi pastreaza responsabilitatea politica, devenind partener la profit si pierderi.

O.U.G. nr. 39/2018 circumstantiaza aceasta definitie generica si prevede ca parteneriatul public-privat are ca obiect realizarea, respectiv reabilitarea si/sau extinderea unui bun sau a unor bunuri care vor apartine patrimoniului partenerului public, precum si/sau operarea unui serviciu public.

Prevederile acestui act normativ se aplica de catre partenerul public pentru implementarea unui proiect, in cazul in care studiul de fundamentare a proiectului (etapa prealabila obligatorie pentru demararea unui proiect de parteneriat public-privat, avand ca scop stabilirea eficientei economice a proiectului) demonstreaza inclusiv faptul ca mai mult de jumatate din veniturile care urmeaza sa fie obtinute de catre societatea de proiect din utilizarea bunului/bunurilor sau operarea serviciului public ce formeaza obiectul proiectului provin din plati efectuate de catre partenerul public sau de catre alte entitati publice in beneficiul partenerului public. Pentru a se aplica mecanismul parteneriatului public-privat, proiectul avut in vedere trebuie in mod obligatoriu analizat prin raportare la urmatoarele caracteristici: – cooperarea dintre partenerul public si partenerul privat, in vederea implementarii unui proiect public, trebuie sa aiba o durata relativ indelungata de derulare a raporturilor contractuale, de peste 5 ani, care sa permita partenerului privat

recuperarea investitiei si realizarea unui profit rezonabil; – finantarea proiectului trebuie sa se realizeze in principal din fonduri private si, dupa caz, prin punerea in comun a fondurilor private cu fonduri publice; – trebuie sa fie distribuite riscurile intre partenerul public si partenerul privat, in functie de capacitatea fiecarei parti contractante de a evalua, gestiona si controla un anumit risc. Partenerul public, initiatorul unui astfel de proiect, nu poate fi decat o entitate care intruneste totodata calitatile necesare pentru a fi autoritate contractanta sau entitate contractanta, in sensul dat acestor notiuni de art. 4 din Legea nr. 98/2016 privind achizitiile publice, din Legea nr. 99/2016 privind achizitiile sectoriale, precum si de art. 9 si 10 din Legea nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrari si concesiunile de servicii. In ceea ce priveste investitorul privat, acesta poate fi doar o persoana juridica sau o asociere de persoane juridice, romana sau straina, care si-a manifestat interesul de a participa in cadrul procedurii de atribuire a contractului de parteneriat public-privat si care nu apartine categoriilor de parteneri publici definiti de acelasi act normativ. In eventualitatea semnarii contractului de parteneriat public-privat, investitorul privat va deveni partenerul privat. In ceea ce priveste categoriile de parteneriat public-privat, legiuitorul reglementeaza ca se poate adopta fie varianta parteneriatului public-privat contractual (realizat in temeiul unui contract incheiat intre partenerul public, partenerul privat si o societate noua al carei capital social este detinut integral de partenerul privat care va actiona ca societate de proiect), fie varianta parteneriatul public-privat institutional (initiat in temeiul unui contract incheiat intre partenerul public si partenerul privat, prin care se constituie de catre partenerul public si partenerul privat o societate noua, care va actiona ca societate de proiect si care, ulterior inregistrarii in registrul societatilor, dobandeste calitatea de parte la contractul de parteneriat public-privat respectiv). Conform cadrului legal in vigoare, finantarea investitiei se poate asigura fie integral, din resurse financiare asigurate de partenerul privat, fie din resursele financiare asigurate de partenerul privat, impreuna cu partenerul public. In cazul celei de-a doua varianta, partenerul public poate contribui la finantarea realizarii investitiilor cu resurse financiare publice provenind inclusiv din fonduri externe nerambursabile post-aderare si din contributia nationala aferenta acestora, in conditiile prevazute de legislatia nationala si cea a Uniunii Europene. In cazul in care cota de contributie a partenerului public la finantarea realizarii investitiilor dintr-un contract de parteneriat public-privat este reprezentata de resurse financiare de alta natura decat fonduri externe nerambursabile si contributia nationala aferenta unor astfel de fonduri, aceasta nu poate depasi 25% din valoarea totala a investitiei. De buna seama, potentialii investitori privati se vor interesa de soarta investitiei dupa incetarea contractului de parteneriat public-privat. Astfel, art. 38 din O.U.G. nr. 39/2018 prevede ca, la incetarea, din orice motiv, a contractului de parteneriat public-privat, drepturile constituite de partenerul public in favoarea

partenerului privat sau a societății de proiect vor înceta. Bunurile realizate sau dobândite de societatea de proiect și reprezentând obiectul contractului de parteneriat public-privat, precum și cele necesare derulării serviciului public ce urmează a fi transferate partenerului public, trebuie să fie libere de sarcini, în bună stare de funcționare și exploatabile conform standardelor aplicabile serviciului public și/sau bunurilor similare, în condiții stabilite prin contractul de parteneriat public-privat. Totodată, la încetarea contractului de parteneriat public-privat pentru orice motive, altele decât expirarea duratei contractului, partenerul public va putea prelua acțiunile sau părțile sociale ale partenerului privat în societatea de proiect, în schimbul unui pret stabilit în conformitate cu prevederile documentației de atribuire și ale contractului de parteneriat public-privat.

De altfel, din însăși definiția dată de art. 1 alin. 2) din O.U.G. nr. 39/2018 parteneriatului public privat rezultă faptul că parteneriatul public-privat are ca obiect realizarea sau, după caz, reabilitarea și/sau extinderea unui bun sau a unor bunuri care vor aparține patrimoniului partenerului public (și/sau operarea unui serviciu public, în condițiile O.U.G. nr. 39/2018).

Parteneriatul public-privat reprezintă o formă organizatorică investițională pe care localitatea Tarcău trebuie să îl aibă în vedere deoarece există investiții care pot fi demarate prin intermediul acestui mecanism, investiții ce nu pot fi finanțate din alte surse și de aceea introducerea noțiunii de PPP în Strategia de Dezvoltare Locală constituie un aspect oportun.

2.5.11. Dezvoltarea Unităților Administrativ Teritoriale în cadrul structurilor asociative

A) Grupuri de Acțiune Locală (GAL)

GAL-urile sunt constituite pe baza unui parteneriat privat – public, în Asociație, cu membri fondatori, Administratii Publice Locale, reprezentanți ai Sectorului Economic și ai Societății Civile. Comisia Europeană alocă statelor membre fonduri distribuite pe priorități de investiții pentru proiecte derulate la nivel de GAL-uri, organisme alcătuite asemenea unor ONG-uri cu personalitate juridică.

Prin intermediul acestui instrument asociativ, UAT-urile dar și celelalte entități membre, pot derula proiecte cu impact economic, în special pentru mediul rural. Grupurile de Acțiune Locală oferă posibilitatea pentru cooperarea în regim partenerial în cadrul căreia companiile, împreună cu autoritățile locale, pot identifica problemele comunităților și pot obține fonduri europene care să contribuie la rezolvarea acestora. Pe baza întocmirii unei Strategii de Dezvoltare fiecare GAL poate să atragă fonduri europene prin programul LEADER din cadrul Programului Național de Dezvoltare

Rurala (PNDR). Aceasta strategie este elaborata tinand cont de dorintele, asteptarile si nevoile populatiei, mediului de afaceri, societatii civile si administratiei publice locale, imbinand astfel toate tipurile de obiective pe care le au componentele sociale ale comunitatii. Obiectivul principal al unui GAL consta in cresterea capacitatii de colaborare la nivel teritorial, ceea ce ofera posibilitatea actorilor locali sa lucreze impreuna pentru dezvoltarea durabila a zonei.

GAL-urile vor putea asigura finantari nerambursabile atat pentru sectorul economic, agricol si nonagricol, cat si pentru administratia locala, cu scopul de a contribui la dezvoltarea zonelor incluse in grup.

Activitatea de implementare a Strategiei de Dezvoltare se bazeaza pe urmatoarele functii administrative desfasurate de GAL:

- Consolidarea capacitatii actorilor locali relevanti de a dezvolta si implementa operatiunile, inclusiv promovarea capacitatii lor de management al proiectelor;
- Animarea teritoriului;
- Pregatirea si publicarea apelurilor de selectie, in conformitate cu strategia de dezvoltare;
- Conceperea unei proceduri de selectie nediscriminatorii si transparente si a unor criterii obiective in ceea ce priveste selectarea operatiunilor, care sa evite conflictele de interese, care garanteaza ca cel putin 51% din voturile privind deciziile de selectie sunt exprimate de parteneri care nu au statutul de autoritati publice si permite selectia prin procedura scrisa; primirea si evaluarea cererilor de finantare (cu exceptia situatiilor in care gal este beneficiar);
- Primirea si verificarea conformitatii cererilor de plata depuse (cu exceptia situatiilor in care gal este beneficiar);
- Selectarea operatiunilor, stabilirea cuantumului contributiei si prezentarea propunerilor catre afir;
- Monitorizarea implementarii strategiei de dezvoltare plasate sub responsabilitatea comunitatii si a operatiunilor sprijinite si efectuarea de activitati specifice de evaluare ale strategiei respective;
- Monitorizarea proiectelor contractate; intocmirea raportarilor, cererilor de plata, dosarelor de achizitii aferente costurilor de functionare si animare;

- Îndeplinirea atribuțiilor specifice domeniilor: financiar, contabilitate, juridic, resurse umane etc.

B) FLAG

Din punct de vedere administrativ, FLAG-ul este un Grup de Acțiune Locală pentru pescuit și poate reuni mai multe UAT-uri, Organizații Neguvernamentale, Regii Autonome, companii și firme, Asociații de Pescuit, aceste entități constituindu-se într-o formă juridică (FLAG) cu scopul de a derula proiecte și inițiative finanțate din Programul Operațional Pescuit. Totodată, FLAG-ul este are un management propriu (UIP) și personal suport necesar elaborării și implementării proiectelor. La nivelul fiecărei astfel de entități se elaborează o strategie de dezvoltare care cuprinde proiecte integrate la nivelul tuturor membrilor FLAG-ului în funcție de scopurile și obiectivele fiecăruia. Obiectivele de investiții propuse prin intermediul acestui mecanism vor avea în vedere dezvoltarea unor activități legate direct de domeniul pescuitului dar și domenii conexe precum turismul, investiții în amenajarea cursurilor de apă și achiziția de diverse echipamente specifice.

C) Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC/CLLD)

DLRC este o noțiune utilizată de Comisia Europeană pentru a descrie o abordare care inversează politica de dezvoltare tradițională de sus în jos. În cadrul dezvoltării locale, populația locală preia controlul și formează un parteneriat local care elaborează și pune în aplicare o strategie de dezvoltare integrată. Strategia este concepută astfel încât să valorifice punctele forte sau atuurile sociale, de mediu și economice ale comunității, mai degrabă decât să compenseze problemele cu care se confruntă aceasta. În acest scop, parteneriatul beneficiază de finanțare pe termen lung și detine puterea de decizie cu privire la modul în care sunt cheltuite fondurile. Principiile DLRC nu doar s-au consolidat, ci s-au și multiplicat de peste zece ori pe parcursul a trei perioade de finanțare consecutive. Această experiență a arătat când și în ce situații abordările privind DLRC funcționează cu succes, cât și modul în care acestea pot aduce valoare adăugată programelor naționale și regionale. De asemenea, au fost expuse limitele DLRC și domeniile de activitate în care este mai greu să se obțină rezultate. În acest context, există o oportunitate majoră de a extinde abordarea DLRC și în cazul orașelor și de a o utiliza pentru a dezvolta soluții locale la unele dintre cele mai presante probleme sociale și de mediu cu care se confruntă cetățenii europeni în prezent. De asemenea, există un potențial considerabil de a crește impactul DLRC asupra vieții oamenilor prin coordonarea a patru fluxuri majore de fonduri UE.

Referitor la oportunitățile și punctele tari pe care le poate oferi DLRC trebuie precizate următoarele aspecte:

1. DLRC permite persoanelor care se confruntă cu nevoi sau provocări să preia controlul. Strategiile sunt concepute și proiectele sunt selectate de entitățile locale. Aceasta este trăsătura cea mai distinctivă a DLRC și avantajul sau cel mai important. În comparație cu alte abordări locale clasice, cei care, în trecut, erau beneficiarii pasivi ai unei politici devin parteneri activi și promotori ai dezvoltării acestora. Implicarea cetățenilor în elaborarea politicii de dezvoltare aduce o serie de avantaje importante:

- Experiența lor directă – în combinație cu punctele de vedere ale altor părți interesate – poate contribui la o adaptare mult mai bună a politicilor la nevoile și oportunitățile reale.
- Implicarea lor în proces le crește capacitatea de a acționa și de a propune inițiative constructive.
- Participarea la discuții de la egal la egal creează legături și încredere între oameni, întreprinderi private, instituții publice și grupuri de interese sectoriale. Aceste realizări umane și sociale imateriale reprezintă punctul de plecare pentru obținerea unor rezultate materiale mai concrete. În prezent, toate instituțiile publice din Europa se confruntă cu nevoia imperioasă de a identifica astfel de modalități de consolidare a încrederii și implicării populației locale.

2. Strategiile de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității pot oferi soluții într-un context tot mai divers și mai complex. Diversitatea este adesea descrisă ca o bază a modelului social european, dar provocarea constă în a identifica modalități de a o conserva și de a o transforma într-un avantaj. În anumite zone, diferențele între țări și regiuni sunt în creștere și sunt din ce în ce mai dificil de soluționate prin politici standard, chiar dacă acestea sunt puse în aplicare prin intermediul unui factor de decizie local. Diferențele între cartierele, orașele și regiunile din aceeași țară pot fi, de asemenea, mari, astfel încât strategiile pentru combaterea somajului în rândul tinerilor trebuie să ia în considerare diferențele cu privire la modul în care economia și piața muncii funcționează în fiecare zonă.

3. Strategiile DLRC pot fi mai flexibile decât alte abordări. Unele autorități publice sunt preocupate de faptul că delegarea anumitor decizii parteneriatelor locale poate spori complexitatea punerii în aplicare a DLRC.

Cu toate acestea, DLRC a devenit mai simplă și mai versatilă datorită posibilității de a fi programată sub un singur obiectiv tematic și de a fi utilizată în același timp pentru a îndeplini unul

sau mai multe dintre obiectivele economice, sociale si de mediu propuse de Comisia Europeana. De asemenea, activitatile sprijinite in cadrul DLRC nu trebuie sa fie legate de masurile standard descrise in programe, atat timp cat sunt corelate cu obiectivele generale. Nu este necesar sa se stabileasca linii de delimitare stricte intre fonduri, atat timp cat exista legislatia pentru a se asigura ca beneficiarii nu solicita rambursarea pentru aceleasi cheltuieli din diferite surse ale UE.

4. Domeniul de aplicare a DLRC a fost extins pentru a permite strategiilor locale sa se concentreze pe provocari precum incluziunea sociala, schimbarile climatice, segregarea romilor si a altor grupuri defavorizate, somajul in randul tinerilor, saracia in mediul urban, legaturile dintre zonele urbane si cele rurale etc. Desi abordarea DLRC a fost dezvoltata initial in zonele rurale cu sprijinul FEADR (Fondul european agricol pentru dezvoltare rurala) si a fost aplicata ulterior in domeniul pescuitului si in zonele de coasta cu finantare din partea FEP (Fondul european pentru pescuit), in prezent exista posibilitatea de a o extinde catre domeniile abordate in mod obisnuit de FSE (Fondul social european) si FEDR (Fondul european pentru dezvoltare regionala). In acest sens, vor fi realizate adaptari ale modului in care sunt concepute strategiile, parteneriatele si zonele.

5. DLRC se bazeaza pe legaturile dintre sectoare si actori in moduri care au efecte multiplicatoare asupra dezvoltarii locale si asupra programelor generale. Strategiile DLRC constituie, de asemenea, instrumente pentru imbunatatirea rezultatelor din cadrul programelor de dezvoltare rurala nationale si regionale si a strategiilor de dezvoltare urbana durabila finantate in temeiul articolului 7 din Regulamentul privind FEDR. Prin urmare, ele pot face parte din alte instrumente, inclusiv din investitiile teritoriale integrate (ITI), sau pot functiona alaturi de acestea. Cu toate acestea, strategiile DLRC rezulta adesea din probleme specifice sau aspecte de interes pentru o comunitate locala – cum ar fi declinul sectoarelor traditionale precum pescuitul si agricultura, tinerii nemultumiti, schimbarile climatice, conditiile precare de locuit si serviciile deficitare. Avantajul DLRC este ca permite luarea in considerare si abordarea unuia sau a mai multor aspecte in context local si mobilizarea tuturor politicilor relevante si a tuturor actorilor.

Astfel se depasesc numeroase tipuri de limitari sau bariere pentru dezvoltarea locala, inclusiv:

- intre diferite departamente locale, municipalitati si administratii publice;
- intre organizatiile locale publice, private si ale societatii civile;
- intre institutiile locale si cele de nivel mai inalt precum administratiile regionale si nationale si universitati;

- între zonele cu probleme și zonele cu posibilități. Cu toate că DLRC permite persoanelor care se confruntă cu provocări să preia controlul, nu se așteaptă ca acestea să își rezolve toate problemele pe cont propriu. DLRC le permite să stabilească legături și să negocieze cu cei care sunt mai în măsură să acționeze.

6. DLRC vizează inovarea și obținerea de rezultate care aduc schimbări de durată. Primul pas implică de regulă consolidarea capacităților și a resurselor comunităților locale pentru ca aceasta să preia inițiativa. DLRC poate fi utilizată, de asemenea, pentru a acoperi unele investiții la scară mică, care sunt o condiție prealabilă pentru inovarea și dezvoltarea ulterioară. Cu toate acestea, astfel de investiții sunt, în general, un mijloc pentru atingerea unui obiectiv. Abordarea participativă, implicând mai multe părți interesate, a DLRC conduce la un alt mod de a privi provocările, bazat pe cerere sau pe necesități, care creează legături între experiența utilizatorilor și cunoștințele mai specializate ale diferitelor tipuri de furnizori.

7. Participarea la DLRC oferă acces la o rețea și o experiență europeană de anvergură și în continuă creștere. În ultimii 20 de ani, parteneriatele existente LEADER și FARNET și multe rețele naționale și regionale din UE au elaborat un număr semnificativ de metode, ghiduri, seturi de instrumente și studii de caz, care pot fi de mare ajutor pentru noile parteneriate. După cum s-a menționat, organizații internaționale precum Banca Mondială au, de asemenea, o experiență îndelungată și au elaborat numeroase manuale metodologice utile. Noi parteneriate în domenii și zone noi vor aduce, de asemenea, noi informații și idei. Din acest motiv, Comisia recomandă consolidarea și rationalizarea măsurilor importante pentru a sprijini cooperarea și comunicarea în rețea în rândul actorilor implicați în DLRC.

8. DLRC este un instrument atractiv din punct de vedere financiar pentru dezvoltarea locală. Comisia recunoaște că dezvoltarea locală este un proces pe termen lung, care, în mod normal, implică mai multe perioade de finanțare, și recomandă un angajament financiar pe termen lung la fel de lung pentru consolidarea capacităților și a atuurilor comunității.

Prin urmare, parteneriatele locale nu sunt văzute ca proiecte unice, care încetează pur și simplu la sfârșitul perioadei de finanțare, ci ca o parte a unui proces de direcționare a comunităților pe o cale mai durabilă. De asemenea, Comisia Europeană consideră că bugetele locale pentru DLRC au nevoie de o anumită masă critică pentru a fi eficiente, cu bugete în general de cel puțin 3 milioane EUR pe șapte ani în ceea ce privește angajamentul de finanțare publică pentru o perioadă de finanțare. Cu toate acestea, finanțarea poate și trebuie să fie mai mare în zonele urbane și în alte

zone cu o densitate a populației mai mare. De asemenea, trebuie menționat că, în ceea ce privește FEDR, FSE și FEPAM, dacă statele membre dedică o întreagă axă prioritară sau prioritate a Uniunii Europene pentru DLRC în cadrul programelor pe care le pun în aplicare, rata de cofinanțare a UE poate fi marită. Aceasta înseamnă că statele membre trebuie să contribuie mai puțin din fondurile naționale în comparație cu sprijinul standard.

2.5.12. Direcțiile Strategice de Dezvoltare

Direcțiile Strategice de Dezvoltare reprezintă prioritățile pe care UAT Tarcău le are în vederea acoperirii nevoilor identificate la nivelul localității, în strânsă legătură cu necesitățile identificate în Strategiile de Dezvoltare județeană și regională. Tipologia acestora este realizată în funcție de natura investiției și de sursa de finanțare necesară realizării acesteia. Realizarea direcțiilor strategice de dezvoltare necesită un proces administrativ complex care cuprinde investiții directe realizate de către UAT, investiții realizate din fonduri europene sau de la bugetul de stat, realizarea de parteneriate pentru dezvoltare sau pentru crearea de noi oportunități investitoriale.

Direcțiile Strategice de Dezvoltare identificate la nivelul comunei Tarcău sunt:

DSD1. Reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi interioare și drumuri comunale. Infrastructura de transport din interiorul localității, precum și cea care cuprinde drumurile comunale aflate în domeniul public al UAT Tarcău necesită finanțări pentru reabilitare și modernizare deoarece la nivelul localității există un volum de trafic suficient de ridicat pentru a justifica acest tip de investiție. De asemenea, investițiile în străzile interioare și drumurile comunale trebuie să fie complementate sau să cuprindă investiții în infrastructura conexă (trotuare, podete, canale de scurgerea a apei etc.).

DSD 2. Investiții în sectorul educație și sport.

UAT Tarcău are responsabilitatea de a efectua investiții în toate funcțiunile de natură comunitară, iar din acest punct de vedere este important ca toți locuitorii să beneficieze de posibilitatea de a fructifica oportunitățile oferite de administrația publică locală. Astfel, investițiile în infrastructura de educație sunt absolut necesare pentru pregătirea tinerei generații și pentru asigurarea unui potențial de resurse umane pregătite în viitor. Aspecte benefice ale investițiilor efectuate în zona de educație pot fi cuantificate și în menținerea unei rate de abandon reduse sau inexistența acesteia, petrecerea timpului liber prin desfășurarea de activități constructive (culturale și artistice), asigurarea unui nivel de cultură și civilizație ridicat pentru localitate. Pentru tânăra generație sunt foarte importante și investițiile în infrastructura sportivă, dotarea corespunzătoare a

acesteia și organizarea unor activități de profil care să contribuie atât la creșterea gradului de sănătate al populației, cât și la diversificarea activităților sociale.

DSD 3. Înființarea rețelelor de utilități: apă/canal și stații de epurare.

La nivelul UAT Tarcău sunt necesare o serie de investiții care să asigure înființarea rețelei de apă/canal și construirea de stații/ stație de epurare (acestea fiind complementare investițiilor realizate la nivelul ADI care gestionează Masterplan apă/canal în județul Neamț).

DSD 4. Creșterea confortului urban și a calității vieții, investiții în amenajare urbanistică modernă.

Pe lângă investițiile în infrastructură și rețele de utilități, UAT Tarcău își propune să realizeze investiții care să contribuie la îmbunătățirea și modernizarea urbanistică a localității, crescând astfel calitatea vieții și confortul edilitar. Obiectivele de amenajare urbanistică pot fi realizate fie prin investiții directe (parcuri, spații de agrement urban etc.), fie prin investiții realizate în cadrul unui proiect mai larg cum ar fi amenajarea centrului civic al localității.

DSD 5. Îmbunătățirea serviciilor publice oferite comunității.

Îmbunătățirea serviciilor publice și modernizarea acestora reprezintă un indicator care se realizează pe baza creșterii capacității administrative prin digitalizarea și tehnologizarea procedurilor și a serviciilor pe care le oferă administrația (autorizații și avize în sistem electronic, portal de informații publice, arhivă și registratură electronică etc.).

3. CAPITOLUL 3. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT este o metodologie de analiza a unui proiect. Numele este descriptiv: Strengths (puncte tari), Weaknesses (puncte slabe), Opportunities (oportunitati), Threats (riscuri). Pentru a avea certitudine ca politicile si programele existente corespund necesitatilor de dezvoltare a comunei, in cadrul limitarilor impuse de resursele locale disponibile si pentru accesarea fondurilor prin care Uniunea Europeana sustine politica de dezvoltare regionala s-a impus elaborarea strategiei de dezvoltare locala pentru perioada 2021-2027. Punctele forte si cele slabe sunt legate de comuna si de strategiile acesteia, si de modul cum se compara cu concurenta. Oportunitatile si amenintarile vin dinspre mediul de piata si din directia concurentei; de regula, sunt factori asupra carora zona, in general, nu are niciun control. Analiza SWOT ia in considerare organizarea asezarii, performantele acesteia, produsele cheie si pietele strategice. Analiza SWOT permite concentrarea atentiei asupra zonelor cheie si realizarea de prezumtii (presupuneri) in zonele asupra carora exista cunostinte mai putin detaliate. In urma acestei analize se poate decide daca zona isi poate indeplini planul, si in ce conditii. Unele „oportunitati” si „amenintari” vor aparea din „punctele tari” si „punctele slabe” ale comunei.

TURISMUL ȘI DEZVOLTARE RURALĂ

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
1.Potential turistic ridicat datorită resurselor naturale; 2.Conditii naturale propice dezvoltarii turistice: peisaje,calitatea aerului și a apei; 3.Potential pentru dezvoltarea durabila a turismului. 4.Arii naturale protejate Rezervația Brateș, Pădurea Goșman 5.Oferta de cazare variată	1.Slaba modernizare a infrastructurii; 2.Slaba promovare a resurselor naturale și a avantajelor oferite investitorilor români și străini; 3.Resurse financiare scăzute la dispoziția primăriei; 4.Promovarea insuficienta a agenților economici locali; 5.Fonduri reduse pentru investiții în turism/agroturism; 6.Serviciile de consultanță in turism se confruntă cu numărul scăzut de specialiști.
Oportunitati	Amenințari
1.Existența Planului Național Strategic pentru Dezvoltare Rurală; 2.Investițiile din turism și practicarea unui turism modern, de mare productivitate; 3.Sprijinul oferit de AFIR cu privire la accesarea fondurilor europene; 4. Existența posibilităților de finanțare pentru înființare pensiunilor turistice; 5.Existența cadrului legislativ pentru întemeierea și dezvoltarea pensiunilor turistice; 6, Modernizarea centrului de informare turistica la standarde europene	1. Fenomene naturale: inundații, eroziune și alunecări de teren; 2. Migrația forței de muncă și părăsirea activităților turistice; 3. Orientarea tinerilor spre alte domenii de activitate; 4. Degradarea albiilor pâraielor, alunecări de teren; 5. Despăduriri, utilizarea nejudicioasă a fondului forestier și a pășunilor

	6.Degradarea mediului natural datorită iresponsabilității populației și al gradului redus de colectare / valorificare al deșeurilor; 7. Cadrul legislativ instabil; 8.Slaba informare a cetățenilor cu privire la normele europene; 9.Resurse financiare reduse pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor finanțate prin Fonduri Europene Nerambursabile (Fonduri de Coeziune, FEADR și FEP); 10.Cunoștințe sumare legate de elaborarea și implementarea proiectelor finanțate din Fonduri Europene.
--	--

INFRASTRUCTURA SI MEDIU

Puncte tari	Puncte slabe
1. Gospodăriile racordate la rețeaua electrică; 2. Străzi asfaltate pe arterele de circulație principale, dar și pe unele conex; 3. Existența rețelelor de cablu TV; 4. Existența infrastructurii de telefonie mobilă și fixă; 5. Eforturi ale autorităților locale de aplicare riguroasă a legislației privind protecția mediului; 6.Existența rețelei de energie electrica;	1. Drumuri și străzi cu o infrastructură precară într-un procent considerabil; 2. Insuficiența spațiilor verzi amenajate și a părculețelor; 3. Dezinteresul agenților economici pentru protejarea mediului și creșterea calității acestuia; 4. Rețea de alimentare cu apă potabilă și canalizare inexistente; 5. Inexistența unei stații de epurare și tratare a apelor uzate;

7. Poluare redusă a aerului, apei și solului; 8. Zonă montană bogată în vegetație, ceea ce crește în mod semnificativ calitatea aerului.	6. Iluminat public nemodernizat și slab dezvoltat din punct de vedere al extinderii; 7. Absența unei stații de sortare pentru gunoierul menajer, precum și a mijloacelor de colectare; 8. Inexistența unei rețele WiFi care să acopere întreaga arie administrativ-teritorială a localității; 9. Inexistența unei infrastructuri de producere a energiei verde (parc fotovoltaic).
Oportunitati	Amenintari
1. Existența posibilităților de finanțare din Fonduri Europene (2021-2027), dar și de la Administrația Fondului de Mediu, Compania Națională de Investiții, Programul Național de Dezvoltare Locală; 2. Existența oportunităților de finanțare pentru construcția rețelei pentru alimentarea cu gaze a localității; 3. Existența oportunităților de finanțare pentru modernizarea drumurilor comunale și a străzilor interioare ; 4. Oportunitatea realizării rețelei de apă/canal și a stației de epurare prin Masterplan apă/canal județul Neamț implementat la nivelul ADI dar și prin finanțări obținute de UAT; 6. Modernizarea și reabilitarea infrastructurii rutiere județene de către Consiliul Județean Neamț din bugetul județului;	1. Resurse financiare scăzute pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor finanțate din Fonduri Europene; 2. Capacitate administrativă redusă în vederea elaborării și implementării proiectelor cu finanțare nerambursabilă; 3. Decalarea graficului de lansare a proiectelor cu finanțare europeană de către autoritățile de management care gestionează și coordonează instrumentele structurale în România; 4. Lipsa de finanțare sau subfinanțarea pentru programele naționale care finanțează proiecte de infrastructură ale UAT-urilor din zona rurală.

7. Dezvoltarea infrastructurii localității prin fonduri alocate prin Programul Național de Dezvoltare Rurală 2021-2027.	
---	--

ECONOMIE

Puncte tari	Puncte slabe
1.Prezența unor activități economice turistice; 2.Prezența resurselor naturale ce ajută la dezvoltarea economică; 3.Spații și terenuri disponibile pentru dezvoltări antreprenoriale; 5.Preocuparea pentru introducerea tehnologiilor noi; 6.Existența în localitate a agenților economici, care ajută la dezvoltarea localității și la crearea de noi locuri de muncă; 7.Potențial ridicat pentru dezvoltarea activităților economice din sectoarele turism și silvicultură.	1. Resurse financiare la nivel local insuficiente pentru susținerea și promovarea unor investiții; 2. Lipsa unui management calitativ la nivelul afacerilor mici; 4.Inexistența unor forme de promovare a comunei pentru creșterea numărului de turiști pe teritoriul acesteia; 5. Infrastructura deficitară de asistență pentru afaceri; 6. Lipsa investițiilor străine; 7. Venituri mici ale populației; 8. Scăderea nivelului de pregătire al resurselor umane; 9. Lipsa unor investiții economice de tip parteneriat public – privat; 10. Lipsa unei strategii de marketing local și insuficienta promovare a produselor și serviciilor locale.
Oportunitati	Amenințari

1. Dezvoltarea și diversificare serviciilor productive; 2. Punerea la dispoziție de terenuri și spații din comună care pot fi folosite pentru dezvoltări antreprenoriale; 3. Fonduri europene pentru încurajarea inițiativelor locale, în special în domeniul dezvoltării turismului și a infrastructurii aferente; 4. Existența resurselor locale, care pot fi valorificate la potențialul maxim al lor; 5. Programe naționale de sprijinire a IMM prin acordarea de granturi; 6. Posibilitatea accesării creditelor cu dobândă subvenționată pentru crearea de noi locuri de muncă în mediul rural; 7. Valorificarea tradițiilor locale în diverse activități economice; 8. Încheierea de parteneriate a autorităților locale, cu investitori locali sau străini; 9. Nivelul scăzut al taxelor și impozitelor locale.	1. Legislația în continuă schimbare și lipsa de predictibilitate pentru activități economice; 2. Oferte de creditare greu accesibile (garanții mari); 3. Numărul în scădere a populației active; 4. Din cauza infrastructurii sociale neadecvate, raportate la potențialul comunei, investitorii au un interes scăzut pentru demararea unor investiții în comună; 5. Criza economică la nivel global dar și național și efectele negative ale pandemiei Covid-19; 6. Receptivitate și flexibilitate scăzută a populației locale la cerințele noi ale pieței, care determină în timp decalaje economice mari.
--	--

EDUCAȚIE, CULTURĂ ȘI SPORT

Puncte tari	Puncte slabe
1. Unități școlare și preșcolare care pot acoperi numărul de elevi și preșcolari existent în localitate;	1. Scăderea calității învățământului la nivel național cu repercursiuni la nivel local;

2. Existența unei infrastructuri culturale: cămin cultural în curs de modernizare și lăcașe de cult; 4. Rezultate relativ bune obținute de elevii din comună; 5. Programe de investiții pentru reabilitarea infrastructurii educaționale; 6. Management școlar adecvat în unitățile de învățământ public; 7. Spiritualitatea creștin-ortodoxă din comună are un nivel ridicat; 8. Autorități locale deschise, interesate de procesul educativ; 9. Existența mai multor evenimente culturale relevante desfășurate la nivelul localității;	2. Scăderea demografică a populației va conduce la micșorarea populației școlarizate în învățământul primar și gimnazial; 3. Lipsa unor politici educaționale care să fie corelate cu cererea de pe piața muncii; 4. Costul ridicat al programelor de educație profesională a adulților; 5. Lipsa psihologilor școlari; 6. Lipsa spațiilor de joacă pentru copii; 7. Sistem educațional incomplet – nu există programe de pregătire pe tot parcursul vieții; 8. Scăderea nivelului de pregătire al resurselor umane; 9. Dotări limitate care să sprijine performanța școlară; 10. Necesitatea unor investiții în infrastructura educațională, deoarece aceasta trebuie modernizată și adusă la standarde europene; 11. Capacitate responsivă redusă pentru organizarea învățământului online din cauza absenței mijloacelor tehnice și a echipamentelor necesare; 12. Inexistența unor programe de tipul a doua șansă; 13. Lipsa măsurilor privind prevenirea abandonului școlar.
Oportunitati	Amenințari

1. Corelarea sistemului național de educație cu cerințele europene în domeniu; 2. Investiții private în domeniul educației; 3. Construirea de noi spații de joacă pentru copii; 4. Modernizarea bazei sportive; 5. Oportunitati de finanțare pentru reabilitarea, modernizarea și dotarea infrastructurii educaționale; 6. Existența unor programe comunitare și naționale de asigurare a accesului la educație pentru populațiile dezavantajate; 7. Politici de stimulare a ocupării posturilor vacante pentru cadrele didactice și a menținerii cadrelor calificate; 8. Posibilități de finanțare din fonduri europene a infrastructurii de educație și a celei culturale; 9. Posibilitatea de a finanta proiecte pentru investii in infrastructura sportiva.	1. Scăderea gradului de instruire școlară a populației tinere; 2. Lipsa de coerență a politicilor sociale; 3. Pericol de părăsire timpurie a sistemelor de educație; 4. Necorelarea între politica de reorganizare a sistemului de educație și investițiile realizate; 5. Buget încă insuficient alocat învățământului public generând fenomene de dotare materială la limita necesarului unităților sau recurgerea la finanțare paralelă prin aportul familiilor; 6. Plecarea cadrelor didactice din sistemul de învățământ; 7. Pierderea tradițiilor locale din cauza posibilităților slabe de finanțare a manifestărilor și activităților culturale.
--	--

4. CAPITOLUL 4. PORTOFOLIUL DE PROIECTE STRATEGICE - UAT TARCĂU

Nr. Crt.	Obiective de investitii/proiecte pe care si le propune localitatea Tarcău pentru perioada 2021-2022. Titlul obiectivului de investitii propus.
1	Reabilitare, modernizare și dotare Școala Gimnazială Iulia Hălăucescu Tarcău
2	Grădiniță cu program normal, localitatea Tarcău
3	Reabilitare și modernizare școală Straja, comuna Tarcău
4	Reabilitare și modernizare cămin cultural, sat Tarcău
5	Reabilitare, modernizare și dotare Muzeu "Iulia Hălăucescu"
6	Instalarea de sisteme fotovoltaice pentru un număr de 21 de gospodării izolate, neracordate la rețeaua de distribuție a energiei electrice, situate în diverse localități
7	Refacerea drumurilor satești Crivaia și a ulițelor adiacente
8	Modernizarea drumurilor de interes local în comuna Tarcău prin Programul Anghel Saligny
9	Înființarea sistemului de alimentare cu apă potabilă și canalizare menajeră cu stații de epurare în comuna Tarcău
10	Sistem de supraveghere video, în toată Comuna TARCĂU
11	Modernizare și construire trotuare în zonele pietonale
12	Inițiere/modernizare locuri de parcare în apropierea instituțiilor publice
13	Evaluarea patrimoniului

14	Elaborarea Registrului Spațiilor Verzi
15	Crearea punctelor de reîncărcare pentru vehicule electrice
16	Asigurarea de piste pentru biciclete și alte vehicule electrice ușoare la nivel local
17	Înnoirea parcului de vehicule destinate transportului public prin achiziționarea de microbuze nepoluante

DOMENIU: Infrastructura de transport	
Denumire proiect: Reabilitare si modernizare drumuri de interes local – Comuna Tarcău Relevanta pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	
Relevanța pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	Direcție strategică - DSD 1. Reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi interioare și drumuri comunale. Investiții în infrastructura de transport aflată în responsabilitatea administrativă a UAT TARCĂU. Planificarea impactului de trafic rutier astfel încât să asigure o fluidizare corespunzătoare volumului de tranzit rutier.
Încadrarea în strategii regionale / naționale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricolă Comună 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeană și România, Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030, Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT TARCĂU
Teritoriu vizat	Străzile/drumurile comunale sau tronsoanele de străzi/ drumuri comunale care nu au beneficiat de investiții în ultimii 5 ani pentru evitarea cazurilor de dublă finanțare

Justificarea necesității proiectului: Acest proiect răspunde unor necesități comunitare deosebit de importante și anume: îmbunătățirea traficului rutier în interiorul localității, asigurarea unor conexiuni eficiente cu rețeaua de drumuri județene și naționale și creșterea siguranței în trafic. Proiectul va contribui la creșterea gradului infrastructural al localității și la asigurarea condițiilor necesare pentru tranzitul persoanelor și tranzitul comercial. Străzile/drumurile comunale vizate de investiție vor fi împărțite pe tronsoane, în funcție de lungimea lor, sursa de finanțare și modul în care sunt conexe.

Obiectiv general: Dezvoltarea infrastructurii de transport a localității

Obiective specifice: Reabilitarea și modernizarea străzilor/drumurilor comunale

Obiective vizate de implementarea proiectului: Lucrări de asfaltare a străzilor/drumurilor comunale, demarcarea și semnalizarea acestora, refacerea structurii sau fundației drumului acolo unde este necesar, amenajarea și modernizarea infrastructurii conexe (trotuare, podețe, rigole).

Etape necesare:

1. Elaborarea studiului de fezabilitate;
2. Stabilirea sursei de finanțare;
3. Elaborarea și depunerea cererii de finanțare în vederea obținerii finanțării;
4. Elaborarea Proiectului Tehnic și Detalii de Execuție (efectuare măsurători, elaborare proiect, obținere avize și acorduri);
5. Implementarea proiectului, care presupune:
 - Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului;
 - Pregătirea documentației și lansarea procedurii de atribuire a lucrărilor și a serviciilor necesare implementării proiectului (supervizare lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, publicitate, management proiect);
 - Realizarea/execuția lucrărilor;
 - Recepția și punerea în funcțiune a lucrărilor;
 - Publicitatea și promovarea proiectului;
 - Monitorizarea/controlul proiectului;
 - Auditul proiectului;

Rezultate anticipate: Creșterea semnificativă a gradului de modernitate și utilitate pentru întreaga rețea de străzi/drumuri comunale din aria administrativă a UAT TARCĂU

Surse potențiale de finanțare:

- Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurală – Investiții pentru îmbunătățirea infrastructurii de transport în mediul rural;
- Compania Națională de Investiții – Subprogramul “Drumuri de interes local și drumuri de interes județean”;
- PNDL -Programul privind reabilitarea, modernizarea și/sau asfaltarea drumurilor de interes județean și de interes local, alimentarea cu apă, canalizarea și epurarea apelor uzate la sate, precum și în unitățile administrativ-teritoriale cu resurse turistice.
- PNRR - PLANUL NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ

Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de priorizare:	Proiect strategic de interes local
---------------------------	-------------	---------------------	------------------------------------

DOMENIU: Infrastructură

Denumire proiect: Inițiere rețea de alimentare cu apă și canalizare

Relevanța pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	Direcție strategică: DSD 3. Inițierea, extinderea și modernizarea rețelelor de utilități: apă/canal și stații de epurare.
Încadrarea în strategii regionale / naționale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricolă Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeană și România, Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030, Planul de dezvoltare regională – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT TARCĂU

Teritoriu vizat	Comuna Tarcău
Justificarea necesității proiectului: lipsa rețelei de alimentare cu apă, a canalizării și a stațiilor de epurare	
Etape necesare: 1. Elaborarea studiului de fezabilitate; 2. Stabilirea sursei de finantare; 3. Elaborarea si depunerea cererii de finantare in vederea obtinerii finantarii; 4. Elaborarea Proiectului Tehnic si Detalii de Executie (efectuare măsurători, elaborare proiect, obtinere avize si acorduri); 5. Implementarea proiectului, care presupune: 6. Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului; 7. Pregatirea documentatiei si lansarea procedurii de atribuire a lucrarilor si a serviciilor necesare implementarii proiectului (supervizare lucrari, asistenta tehnica din partea proiectantului, publicitate, management proiect); 8. Realizarea/executia lucrarilor; 9. Receptia si punerea in functiune a lucrarilor; 10. Publicitatea si promovarea proiectului; 11. Monitorizarea/controlul proiectului; ▪ Auditul proiectului;	
Rezultate anticipate: Înființarea rețelei de alimentare cu apă, a canalizării și a stațiilor de epurare	
Surse potențiale de finanțare: - Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurala - Compania Nationala de Investitii - PNDL - PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA - AFM	

Perioada de implementare:	2022 – 2027	Grad de prioritzare:	Proiect strategic de interes local
---------------------------	-------------	----------------------	------------------------------------

DOMENIU Mediu de afaceri	
Denumire proiect: Consilierea și facilitarea obținerii de fonduri nerambursabile pentru dezvoltarea unor afaceri locale, prin asigurarea gratuită a serviciilor de consultanță specializată	
Relevanța pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	
Încadrarea în strategii regionale / naționale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricolă Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeană și România, Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030, Planul de dezvoltare regională – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT TARCĂU
Teritoriu vizat	Comuna TARCĂU
Etape necesare: Etape necesare: ▪ Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului; ▪ Pregătirea documentatiei ▪ Publicitatea și promovarea proiectului; ▪ Monitorizarea/controlul proiectului;	
Surse potențiale de finanțare: - Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurală	

– Compania Nationala de Investitii – POR – POC – PNDL - PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA			
Perioada de implementare:	2022 – 2024	Grad de prioritzare:	Proiect strategic de interes local
Rezultate anticipate : Realizarea unui teren de fotbal cu nocturnă și vestiare în vederea organizării și desfășurării unor activități specifice, dar și pentru stimularea locuitorilor, în special tineri, care își doresc să practice diverse sporturi			
Surse potențiale de finanțare: - Compania Națională de Investiții, Programele: “Săli de sport”, “Bazine de înot”, “Complexuri sportive”; - Programul Național de Dezvoltare Locală - Programul de dezvoltare a infrastructurii și a unor baze sportive din spațiul rural - Ordonanța Guvernului nr. 7/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2007, cu modificările ulterioare.			
Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritzare:	Proiect strategic de interes local

DOMENIU: Amenajare urbanistică și edilitară	
Denumire proiect: Reabilitare și modernizare cămin cultural , sat Tarcău	
Relevanța pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	Direcție strategică: DSD 2. Investiții în sectorul educație și sport.
Încadrarea în strategii regionale / naționale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricolă Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeana si

	Romania, Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030, Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT TARCĂU
Teritoriu vizat	Cladirea existentă
Justificarea necesitatii proiectului: in vederea complementării cu investițiile propuse, UAT Tarcău își propune să implementeze un proiect de investiție prin intermediul căruia să reabiliteze și să modernizeze căminul cultural al comunei Tarcău	
Etape necesare: 1. Elaborarea studiului de fezabilitate; 2. Stabilirea sursei de finantare; 3. Elaborarea si depunerea cererii de finantare in vederea obtinerii finantarii; 4. Elaborarea Proiectului Tehnic si Detalii de Executie (efectuare măsurători, elaborare proiect, obtinere avize si acorduri); 5. Implementarea proiectului, care presupune: ▪ Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului; ▪ Pregatirea documentatiei si lansarea procedurii de atribuire a lucrarilor si a serviciilor necesare implementarii proiectului (supervizare lucrari, asistenta tehnica din partea proiectantului, publicitate, management proiect); ▪ Realizarea/executia lucrarilor; ▪ Receptia si punerea in functiune a lucrarilor; ▪ Publicitatea si promovarea proiectului; ▪ Monitorizarea/controlul proiectului; Auditul proiectului;	
Rezultate anticipate: reabilitarea și modernizarea căminului cultural	
Surse potientiale de finantare: - Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurala - Compania Nationala de Investitii - PNDL	

- PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA - POR - Programul operational regional - AFM			
Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritizare:	Proiect strategic de interes local

DOMENIU: Îmbunătățirea serviciilor publice locale	
Denumire proiect: Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde-puncte de reîncărcare pentru vehicule electrice, piste pentru biciclete și alte vehicule electrice ușoare la nivel local	
Relevanța pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	Direcție strategică: DSD 5. Îmbunătățirea serviciilor publice oferite comunitatii.
Încadrarea în strategii regionale / naționale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricolă Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeană și România, Strategia Natională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030, Planul de dezvoltare regională – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT TARCĂU
Teritoriu vizat	Comuna Tarcău
Justificarea necesității proiectului: în vederea complementării cu investițiile propuse, UAT Tarcău își propune să implementeze un proiect de investiție prin P.N.R.R. prin intermediul căruia să asigure infrastructura pentru transportul verde	
Etape necesare: 6. Elaborarea studiului de fezabilitate; 7. Stabilirea sursei de finanțare;	

8. Elaborarea si depunerea cererii de finantare in vederea obtinerii finantarii; 9. Elaborarea Proiectului Tehnic si Detalii de Executie (efectuare măsurători, elaborare proiect, obtinere avize si acorduri); 10. Implementarea proiectului, care presupune: ▪ Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului; ▪ Pregatirea documentatiei si lansarea procedurii de atribuire a lucrarilor si a serviciilor necesare implementarii proiectului (supervizare lucrari, asistenta tehnica din partea proiectantului, publicitate, management proiect); ▪ Realizarea/executia lucrarilor; ▪ Receptia si punerea in functiune a lucrarilor; ▪ Publicitatea si promovarea proiectului; ▪ Monitorizarea/controlul proiectului; Auditul proiectului;			
Rezultate anticipate: reabilitarea și modernizarea căminului cultural			
Surse potentiale de finantare: - Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurala - Compania Nationala de Investitii - PNDL - PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA - POR - Programul operational regional - AFM			
Perioada de implementare:	2021 – 2024	Grad de prioritzare:	Proiect strategic de interes local

DOMENIU: educație	
Denumire proiect: Construire grădiniță cu program normal, localitatea Tarcău	
Relevanța pentru Strategia de Dezvoltare a UAT	Direcție strategică: DSD 2. Investiții in sectorul educație și sport.

Încadrarea în strategii regionale / naționale/ europene:	Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027, Politica Agricolă Comuna 2021-2027, Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeană și România, Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030, Planul de dezvoltare regională – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027).
Beneficiar	UAT TARCĂU
Teritoriu vizat	Localitatea Tarcău
Justificarea necesității proiectului: În vederea complementării cu investițiile propuse, UAT Tarcău își propune să implementeze un proiect de investiție prin intermediul căruia să realizeze o grădiniță cu program normal modernă prin care să se îmbunătățească semnificativ procesul educațional și să crească siguranța în instituțiile de învățământ	
Obiectiv general: Investițiile în educație, și formare, inclusiv în formare profesională, pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare Obiective specifice: Creșterea gradului de participare la nivelul educației timpurii și învățământului obligatoriu, în special pentru copii cu risc crescut de părăsire timpurie a sistemului Obiective vizate de implementarea proiectului: Lucrări de construcție grădiniță cu program normal	
Etape necesare: 1. Elaborarea studiului de fezabilitate; 2. Stabilirea sursei de finanțare; 3. Elaborarea și depunerea cererii de finanțare în vederea obținerii finanțării; 4. Elaborarea Proiectului Tehnic și Detalii de Execuție (efectuare măsurători, elaborare proiect, obținere avize și acorduri); 5. Implementarea proiectului, care presupune: ▪ Începerea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului;	

- Pregătirea documentatiei si lansarea procedurii de atribuire a lucrarilor si a serviciilor necesare implementarii proiectului (supervizare lucrari, asistenta tehnica din partea proiectantului, publicitate, management proiect);
- Realizarea/executia lucrarilor;
- Receptia si punerea in functiune a lucrarilor;
- Publicitatea si promovarea proiectului;
- Monitorizarea/controlul proiectului;

Auditul proiectului;

Rezultate anticipate:

- Cresterea calitatii actului didactic;
- Cresterea performantelor scolare;
- Stabilizarea echipei de profesori/educatori;
- Scaderea abandonului scolar;
- Cresterea numarului de prescolari

Surse potentiale de finantare:

- Fonduri Europene pentru Dezvoltare Rurala
- Compania Nationala de Investitii
- PNDL
- PNRR - PLANUL NATIONAL DE REDRESARE SI REZILIENTA
- POR - Programul operational regional

Perioada de
implementare:

2021 – 2024

Grad de prioritizare:

Proiect strategic de
interes local

Indicatori de realizare și de rezultat urmăriți în cadrul proiectelor strategice

I) Drumuri comunale/străzi interioare

Indicatori:

- Nivelul de trafic rutier de persoane și comercial și modul în care investiția contribuie la îmbunătățirea acestuia;
- Creșterea nivelului de siguranță în trafic;
- Investiții în infrastructura conexă (trotuare, podețe, rigole);

- ✚ Creșterea accesibilității în localitate;
- ✚ Creșterea accesibilității către căi de comunicație principală (drumuri județene, naționale, europene);
- ✚ Îmbunătățirea și modernizarea infrastructurii localității.

II) Iluminat public

Indicatori:

- ✚ Îmbunătățirea și modernizarea condițiilor de viață în localitate;
- ✚ Număr de gospodării existente pe străzile și în zonele unde se efectuează investiții în rețeaua de iluminat public;
- ✚ Creșterea siguranței cetățenilor și a bunurilor acestora;
- ✚ Modernizarea iluminatului public prin soluții smart technology;
- ✚ Eficientizarea consumului iluminatului public stradal și nivelul de economii înregistrate ca urmare a investiției;
- ✚ Numărul de spații de promenadă și clădiri instituționale care beneficiază de iluminat.

III. Investiții în infrastructura sportivă

Indicatori:

- ✚ Număr de beneficiari ai infrastructurii sportive (sală de sport);
- ✚ Număr de persoane care participă la evenimente sportive;
- ✚ Contribuția adusă la nivelul de sănătate al locuitorilor;
- ✚ Număr de evenimente și competiții organizate.

IV. Investiții în combaterea fenomenelor atipice – situații de urgență

Indicatori:

- ✚ Nivelul de risc al zonei unde se realizează investițiile;
- ✚ Capacitatea de management și prevenție a autorităților publice locale;
- ✚ Numărul de locuitori, gospodării, infrastructuri pentru care se preîntâmpină producerea evenimentelor și situațiilor de criză.

V. Investiții în infrastructura de educație

Indicatori:

- ✚ Nivelul de modernizare adus de investițiile realizate în infrastructura de educație;
- ✚ Numărul de elevi beneficiari ai condițiilor moderne obținute prin investiție;

- ✚ Îmbunătățirea semnificativă a procesului educațional;
- ✚ Creșterea siguranței în instituțiile de învățământ;
- ✚ Reducerea fenomenului de abandon școlar;
- ✚ Implementarea noilor metode, online și digitale, în procesul educational.

VI. Investiții în infrastructura edilitară

Indicatori:

- ✚ Îmbunătățirea condițiilor edilitare la nivelul comunității;
- ✚ Creșterea nivelului urbanistic și al confortului locuitorilor;
- ✚ Crearea unei zone reprezentative pentru localitate;
- ✚ Numărul și tipul de beneficiari ai investiției.

5. CAPITOLUL 5 IMPLEMENTAREA

IMPLEMENTAREA SI MONITORIZAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE SI MONITORIZAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALA

In vederea atingerii rezultatelor asteptate prin implementarea Strategiei, se face o estimare a resurselor financiare care urmeaza a fi alocate.

Implementarea unei Strategii de Dezvoltare Locala se poate finanta din urmatoarele surse:

- + Bugetul de stat;
- + Bugetul local;
- + Fonduri europene – prin programele operationale, programul national de dezvoltare rurala si programul operational de pescuit;
- + Alte surse de finantare si fonduri externe – programe bilaterale, fonduri rambursabile si fonduri nerambursabile, in conditiile legii;
- + Asocieri intre autoritati publice, asocieri si parteneriate intre autoritati publice si mediul privat si parteneriate publice private;
- + Donatii, sponsorizari sau alte contributii din partea persoanelor fizice ori juridice din tara si din strainatate;
- + Alte surse de finantare, in conformitate cu legislatia in vigoare.

Implementarea masurilor si actiunilor stabilite in cadrul Strategiei presupune un proces de planificare judicioasa bazata pe obiectivele si nevoile locale dar, mai ales, pe resursele materiale, financiare si umane disponibile. Programele si masurile concrete ce se inscriu in cadrul larg al strategiei, vizeaza elaborarea de planuri de actiune, care pot fi revizuite anual.

In aceste conditii, monitorizarea si evaluarea masurilor asumate reprezinta o activitate de maxima importanta care permite analiza impactului politicilor adoptate si redefinirea prioritatilor, in functie de realitatile decelate si evolutia nevoilor sociale.

Monitorizarea se va realiza pe trei niveluri:

- Monitorizarea generala – se va realiza de catre institutia care genereaza procesul de planificare (de obicei Consiliul Local);

- Monitorizarea sectoriala – se va realiza de catre persoanele desemnate ca lideri de grup tematic sau de un serviciu specializat (cu competente in respectivul domeniu) din cadrul primariei;
- Monitorizarea la nivel de proiecte de dezvoltare – se va realiza de catre coordonatorii echipelor de implementare a proiectelor desemnati la nivelul comunitatii.

Monitorizarea va avea un caracter periodic si obligatoriu si va presupune intocmirea de rapoarte periodice privind gradul de indeplinire a obiectivelor generale si specifice. Procesul de monitorizare trebuie sa furnizeze informatii credibile si utile, permitand incorporarea de lectii invatate si bune-practici in viitorul proces de planificare.

Rezultatele monitorizarii se aduc la cunostinta initiatorului procesului de planificare, in vederea definirii altor directii de actiune, masuri sau actiuni ce vor face obiectul unei noi strategii.

6. CHESTIONAR

Urmatorul chestionar a fost distribuit cetatenilor comunei Tarcau spre completare

1. Sexul:

- ☐ Masculin
- ☐ Feminin

2. Vârsta:

- ☐ < 25 ani
- ☐ 25-34 Ani
- ☐ 35-44 ani
- ☐ 45-54 ani
- ☐ 55-64 ani
- ☐ > 64 ani

3. Ultima formă de învățământ absolvită:

- ☐ Școală primară
- ☐ Școală generală
- ☐ Școală profesională
- ☐ Liceu
- ☐ Studii universitare
- ☐ Studii postuniversitare

4. Completați chestionarul în calitate de:

- ☐ Locuitor al comunei
- ☐ Angajat al U.A.T. (primărie)

- ☐ Consilier local
☐ Angajat în alte instituții
☐ Reprezentant societate comercială
☐ Elev/ student
☐ Reprezentant ONG/Fundație
☐ Reprezentant alte forme asociative (GAL)
☐ Altă calitate (vă rugăm precizați care) _____

5. Satul în care aveți domiciliul:

- ☐ Ardeluța
☐ Brates
☐ Cazaci
☐ Schitu Tarcau
☐ Straja
☐ Tarcau
☐ Nu am domiciliul în comuna Tarcau

6. În prezent, aveți reședința/ locuiți în comuna Tarcau?

- ☐ Da
☐ Nu

7. În general, cât de mulțumit (ă) sunteți de ...?

Foarte mulțumit(ă) Mulțumit(ă) Nici mulțumit(ă), nici nemulțumit(ă) Nemulțumit(ă)
 Foarte nemulțumit(a) Nu știu/Nu raspund

Judetul Neamt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Comuna Tarcau	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Satul în care locuiți	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zona/ strada în care locuiți	☐	☐	☐	☐	☐	☐

8. În ce măsură considerați că nivelul de trai al populației din comuna Tarcau (asigurat de venituri, utilități, servicii) este satisfăcător?

- ☐ În foarte mare măsură
- ☐ În mare măsură
- ☐ Neutru
- ☐ În mică măsură
- ☐ În foarte mică măsură
- ☐ Nu știu/ nu răspund

9. În localitate este ușor a găsi un loc de muncă?

- ☐ Da, poți găsi ușor un loc de muncă
- ☐ Nu, e greu a găsi un loc de muncă
- ☐ Nu știu

10. Aveți un loc de munca stabil în comuna?

- ☐ Da
- ☐ Nu

11. Cât de mulțumit(ă) sunteți de următoarele servicii publice la nivelul comunei Tarcau?

Foarte mulțumit(ă) Mulțumit(ă) Nici mulțumit(ă), nici nemulțumit(ă) Nemulțumit(ă)
Foarte nemulțumit(a) Nu știu/Nu răspund

Siguranța și ordinea publică	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Educație	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Asistență socială	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Transportul în comun	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Curățenie și gestiunea deșeurilor	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Iluminat public	☐	☐	☐	☐	☐	☐				
Relația cu publicul a primăriei			☐	☐	☐	☐	☐	☐		
Sănătate	☐	☐	☐	☐	☐	☐				
Oportunități pentru activități culturale				☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Oportunități pentru petrecerea timpului liber (parcuri, zone amenajate pentru picnic ș.a)	☐	☐	☐	☐					☐	☐

12. Care considerați că sunt cele mai importante probleme ale comunei Tarcau (maxim 5 variante, mai multe răspunsuri posibile)?

- ☐ Infrastructura de transport (starea drumurilor)
- ☐ Lipsa rețelelor de utilități (apă, canalizare, gaz)
- ☐ Lipsa/ insuficiența locurilor de muncă
- ☐ Multe terenuri/clădiri lăsate în paragină și neutilizate
- ☐ Starea/insuficiența sistemelor de apă/canalizare/epurarea apelor/gaze naturale/gestionarea deșeurilor
- ☐ Lipsa curățeniei
- ☐ Lipsa/ insuficiența oportunităților pentru activități culturale și de petrecere a timpului liber
- ☐ Starea precară/ insuficiența cabinetelor medicale
- ☐ Starea precară/ insuficiența grădinițelor/ școlilor
- ☐ Câinii comunitari
- ☐ Delincvență/Infraționalitate
- ☐ Animalele sălbatice
- ☐ Transportul la/ de la Neamț
- ☐ Iluminatul public
- ☐ Altele (vă rugăm precizați) _____

13. Care considerați că sunt cele mai importante puncte tari ale comunei Tarcau (alegeți maxim 5 variante)?

- ☐ Agricultură
- ☐ Calitatea serviciilor de educație/învățământ
- ☐ Infrastructura (străzi, liceu, școli, grădinițe etc)
- ☐ Ordinea publică și siguranța

- ☐ Interesul autorităților publice locale pentru atragerea de fonduri europene
- ☐ Prezența companiilor private din comuna
- ☐ Calitatea serviciilor de educație/ învățământ
- ☐ Calitatea serviciilor de asistență socială
- ☐ Oportunități pentru activități culturale și de petrecere a timpului liber
- ☐ Calitatea serviciilor de sănătate
- ☐ Accesibilitatea cu transportul în comun
- ☐ Altele (vă rugăm precizați care) _____

14. Cunoașteți unul sau mai multe proiecte de investiții realizate în comuna Tarcau în ultimii trei ani?

- ☐ Da
- ☐ Nu

15. Dacă da, care sunt aceste proiecte?

16. Cum apreciați zona în care locuiți, în ceea ce privește următoarele aspecte:

	Foarte buna	Buna	Neutru	Nu prea buna	Deloc buna	Nu stiu/Nu raspund
Curățenie	☐	☐	☐	☐	☐	
Liniște și siguranță	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Acces la apă	☐	☐	☐	☐	☐	
Acces la energie electrică		☐	☐	☐	☐	☐
Spații verzi și parcuri	☐	☐	☐	☐	☐	
Locuri de joacă pentru copii		☐	☐	☐	☐	☐
Acces la grădiniță	☐	☐	☐	☐	☐	
Acces la școală și liceu		☐	☐	☐	☐	☐

Acces la medic de familie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Acces la magazine	☐	☐	☐	☐	☐	
Acces la transport public	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Starea drumului	☐	☐	☐	☐	☐	

17. La care dintre următoarele categorii de dotări aveți acces la maxim 15 minute de mers pe jos față de locuința dumneavoastră?

- ☐ Grădiniță
- ☐ Școală
- ☐ Cabinet medical
- ☐ Farmacie
- ☐ Magazin
- ☐ Poștă
- ☐ Stație de autobuz
- ☐ Nu am acces la niciuna dintre cele de mai sus

18. Cât de mulțumit(ă) sunteți de serviciile sistemului de învățământ din comuna Tarcau în ceea ce privește următoarele aspecte:

	Foarte mulțumit(ă)	Mulțumit(ă)	Nici mulțumit(ă), nici nemulțumit(ă)	Nemulțumit(ă)
	Foarte nemulțumit(a)	Nu stiu/Nu raspund		
Calitatea actului didactic	☐	☐	☐	☐
Numărul de școli/ locuri în școli	☐	☐	☐	☐
Condițiile fizice din cadrul școlilor	☐	☐	☐	☐
Numărul de grădinițe/ locuri în grădinițe	☐	☐	☐	☐
Condițiile materiale din cadrul grădinițelor	☐	☐	☐	☐
Dotarea școlilor	☐	☐	☐	☐

19. Cât de mulțumit(ă) sunteți de serviciile de sănătate din comuna Tarcau în ceea ce privește următoarele aspecte:

	Foarte mulțumit(ă)	Mulțumit(ă)	Nici mulțumit(ă), nici nemulțumit(ă)	Nemulțumit(ă)
Calitatea serviciilor medicale	☐	☐	☐	☐
Numărul de spitale	☐	☐	☐	☐
Numărul de cabinete medicale	☐	☐	☐	☐
Numărul de farmacii	☐	☐	☐	☐
Accesul la medicul de familie	☐	☐	☐	☐

20. Din câte știți, care dintre următoarele servicii de asistență socială sunt disponibile în comuna Tarcău?

- ☐ Asistență pentru persoane vârstnice
- ☐ Asistență pentru persoane cu dizabilități
- ☐ Asistență pentru minori proveniți din familii în dificultate
- ☐ Servicii destinate integrării persoanelor cu nevoi speciale
- ☐ Ajutoare pentru încălzirea locuinței
- ☐ Altele (vă rugăm precizați care) _____
- ☐ Nu știu/ nu răspund

21. Ce investiții ar trebui realizate în zona/cartierul/satul în care locuiți? (mai multe răspunsuri posibile)

- ☐ Alimentare cu apă
- ☐ Lucrări de canalizare
- ☐ Lucrări de racordare la gaze naturale
- ☐ Modernizarea drumurilor de acces
- ☐ Crearea/renovarea trotuarelor
- ☐ Crearea de spații de joacă pentru copii
- ☐ Crearea de spații de petrecere a timpului liber pentru adulți
- ☐ Amenajarea de terenuri de sport
- ☐ Dezvoltarea infrastructurii din școli și grădinițe
- ☐ Cabinet medical

- ☐ Stații de autobuz
- ☐ Piețe
- ☐ Magazin
- ☐ Farmacie
- ☐ Acțiuni de colectare a deșeurilor
- ☐ Altele (vă rugăm precizați care) _____

22. Care dintre domeniile de mai jos ar trebui dezvoltate în următorii 5 ani în comuna Tarcau (maxim 5 domenii)?

- ☐ Infrastructura turistică
- ☐ Infrastructura de transport (modernizare /extindere drumuri, trotuare s.a)
- ☐ Infrastructura de utilități publice (alimentare cu apă/canalizare, gaze naturale, iluminat)
- ☐ Mediu înconjurător (calitatea aerului/appei/solului, gestionarea deșeurilor)
- ☐ Industria
- ☐ Cultura (organizare evenimente culturale de mare amploare, diversificarea ofertei culturale, modernizare instituții culturale ș.a)
- ☐ Infrastructura educațională (modernizare unități de învățământ, achiziție dotări moderne pentru predare, creare spații pentru activități sportive ș.a)
- ☐ Infrastructura de petrecere a timpului liber
- ☐ Conceptul de smart-village (digitalizarea administrației locale și a serviciilor publice)
- ☐ Altele (vă rugăm precizați care) _____

23. Cât de necesare considerați că sunt de adoptat, în regim de urgență, următoarele acțiuni în comuna Tarcau?

	Foarte necesare	Necesare	Neutru	Nu foarte necesare	Deloc necesare	Nu
stiu/Nu raspund						
Întreținerea și modernizarea drumurilor	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Renovarea și dotarea instituțiilor de învățământ	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Renovarea și dotarea instituțiilor medicale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Atragerea investitorilor în comună	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Atragerea turiștilor	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Crearea locurilor de muncă	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Conectarea la utilități a tuturor cetățenilor	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Dezvoltarea turismului prin crearea infrastructurii specifice	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
	☐						
Înființarea de spații de recreere/divertisment/turistice	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Reducerea gradului de excluziune socială	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Dezvoltarea de servicii sociale pentru persoanele vulnerabile expuse riscului de marginalizare	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

24. Ce activități economice credeți ca ar trebui încurajate în zona? Vă rugăm să bifați două opțiuni

- ☐ Infrastructura socială
- ☐ Investiții în infrastructura de bandă largă (internet, wifi etc)
- ☐ Forme asociative (cooperative, asociații etc)
- ☐ Industrie
- ☐ Comerț
- ☐ Servicii
- ☐ Mediu și climă
- ☐ Altele (vă rugăm specificați mai jos)
- ☐ Altele: _____

25. Ce așteptați, în mod special, de la Primaria Tarcau?

- ☐ Să discute mai des cu cetățenii problemele locale
- ☐ Să-și comunice planurile și intențiile de a face ceva în localitate
- ☐ Să mobilizeze comunitatea în soluționarea problemelor locale
- ☐ Să nu-și rezolve doar problemele personale
- ☐ Să fie corecte și responsabile
- ☐ Altele: _____

26. Sunteți implicat în activitățile desfășurate de școală, biserică, primărie, alte instituții și organizații?

- ☐ În mare măsură
- ☐ În mica măsură
- ☐ Nu
- ☐ V-ati dori sa fiti implicat? Detaliati _____

27. Apreciați că în comunitatea dvs. există persoane (copii, familii, vârstnici, persoane cu handicap) marginalizate sau în risc de marginalizare/excluziune socială?

- ☐ Da, Detaliati _____
- ☐ Nu

28. Cât de în siguranță vă simțiți atunci când mergeți singur/ă noaptea prin zona în care locuiți?

- ☐ deloc în siguranță
- ☐ nu prea în siguranță
- ☐ relativ în siguranță
- ☐ destul de în siguranță
- ☐ complet în siguranță

29. Realizați colectarea selectivă a deșeurilor (hârtie/ plastic/ sticlă / deșeuri vegetale)?

- ☐ Da, pentru toate deșeurilor
- ☐ Da, pentru câteva categorii de deșeuri
- ☐ Nu, dar imi dolesc _____
- ☐ Nu

30. V-ați pus problema mutării domiciliului în altă localitate în următorii 5 ani?

- ☐ DA
- ☐ NU
- ☐ Nu știu

31. Dumneavoastra sau un membru al familiei dvs locuieste in afara tarii

- ☐ Da, in _____
- ☐ Nu

32. Dumneavoastra sau un membru al familiei dvs lucreaza in afara tarii

- ☐ Da, in _____
- ☐ Nu

33. Dacă dvs sau membrii ai familiei dvs locuiesc/lucrează în afara țării ce v-ar /i-ar determina să revină și să se stabilească în comuna Tarcau?

34. Dacă primăria s-ar implica în organizarea unor sesiuni de informare legate de accesarea fondurilor europene ați fi interesați?

- ☐ DA, M-ar interesa informații legate de _____
- ☐ NU
- ☐ Nu știu

35. În comuna se păstrează datinile și obiceiurile?

- ☐ Da
- ☐ Într-o măsură limitată
- ☐ În mică măsură
- ☐ Nu, deloc

36. Ce părere aveți despre înființarea/continuarea festivalului datinilor și obiceiurilor la nivelul comunei Tarcau?

- ☐ Sunt de acord
- ☐ Nu sunt de acord
- ☐ Îmi este indiferent

Sugestii legate de activitățile ce se desfășoară _____

37. Ce părere aveți despre organizarea Zilelor Comunei Tarcau?

- ☐ Sunt de acord
- ☐ Nu sunt de acord
- ☐ Îmi este indiferent

Sugestii legate de activitățile ce se desfășoară _____

38. Ce părere aveți despre organizarea zilei de 1 iunie la nivelul întregii comunități?

- ☐ Sunt de acord
- ☐ Nu sunt de acord
- ☐ Îmi este indiferent

Sugestii legate de activitățile ce se desfășoară _____

39. Ce părere aveți despre organizarea/participarea la târguri de promovare a identității locale specifice zonei și comunei Tarcău?

- ☐ Sunt de acord
- ☐ Nu sunt de acord
- ☐ Îmi este indiferent

Sugestii legate de activitățile ce se desfășoară _____

40. Vă rugăm să menționați un proiect pe care doriți ca autoritățile să îl pună în practică la nivelul comunei Tarcău în următorii 5 ani

41. Vă rugăm să menționați orice alte aspecte pe care le considerați relevante pentru Strategia de dezvoltare locală a comunei Tarcău?

RASPUNSUL la CHESTIONARE este prezentat in sinteza dupa cum urmeaza:

com. TARCAU-STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2021-2027

Întrebări **Răspunsuri** 31 Setări

31 de răspunsuri

Se acceptă răspunsuri ☒

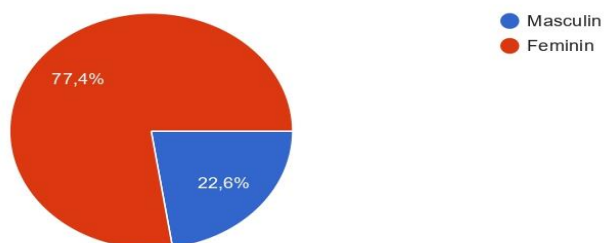
Rezumat

Întrebare

Individual

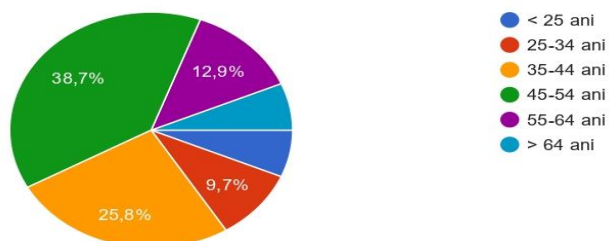
1. Sexul:

31 de răspunsuri

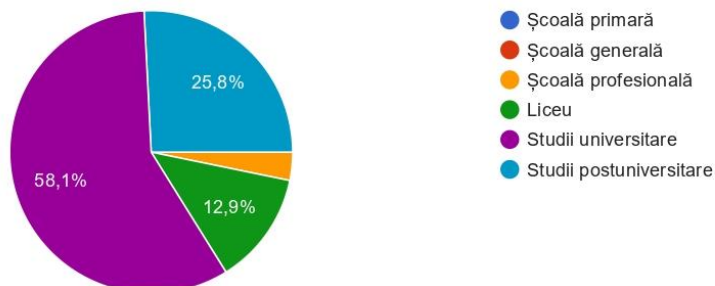
2. Vârsta:

31 de răspunsuri

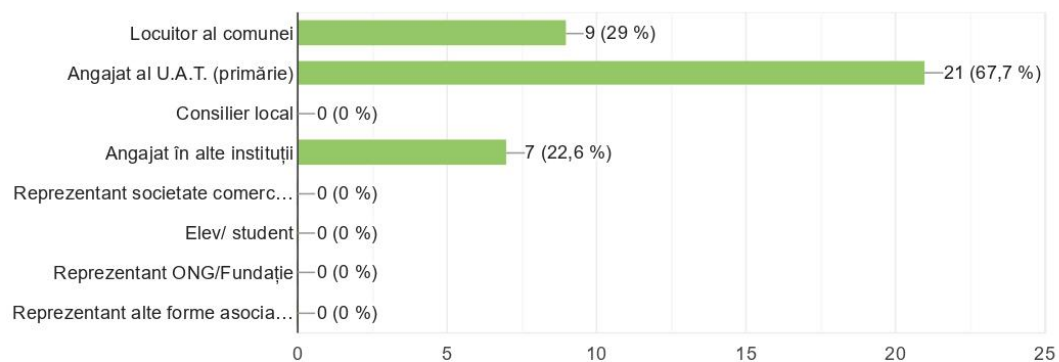
3. Ultima formă de învățământ absolvită:

31 de răspunsuri

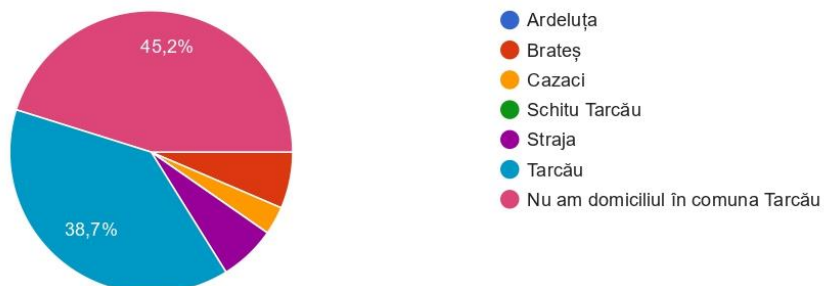
4. Completați chestionarul în calitate de:

31 de răspunsuri

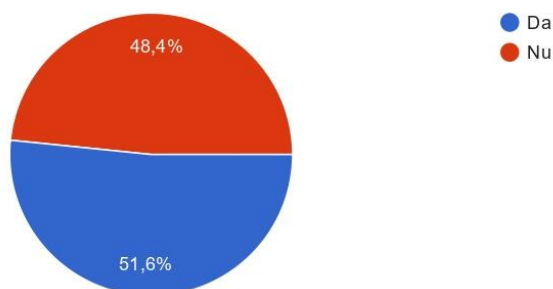
5. Satul în care aveți domiciliul:

31 de răspunsuri

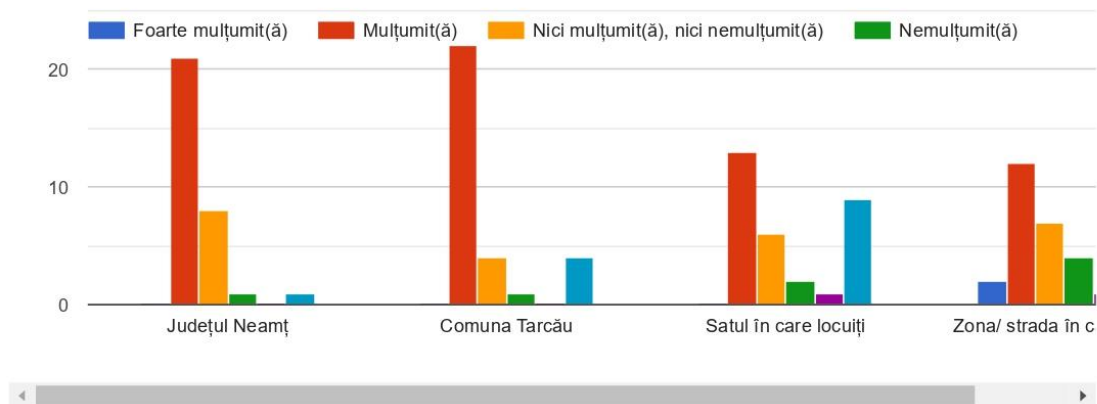

6. În prezent, aveți reședința/ locuiți în comuna Tarcău?

31 de răspunsuri

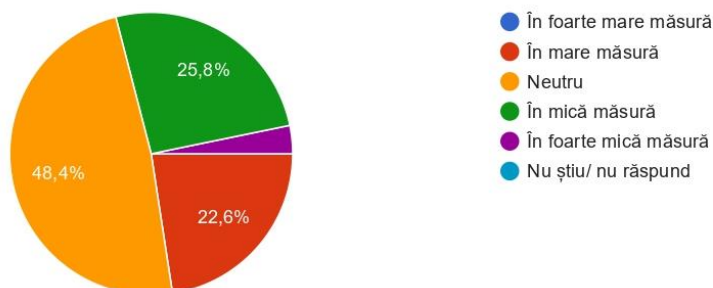

7. În general, cât de mulțumit (ă) sunteți de ...?

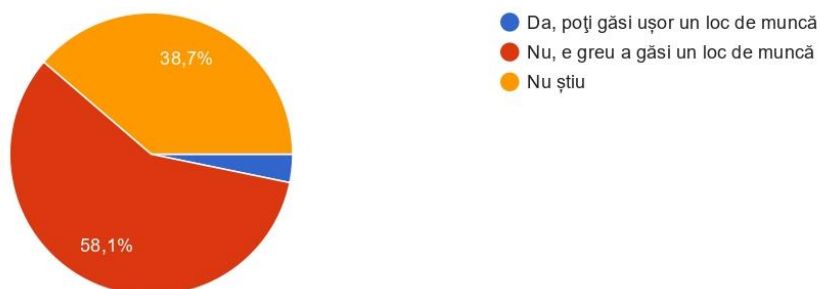
8. În ce măsură considerați că nivelul de trai al populației din comuna Tarcău (asigurat de venituri, utilități, servicii) este satisfăcător?

31 de răspunsuri

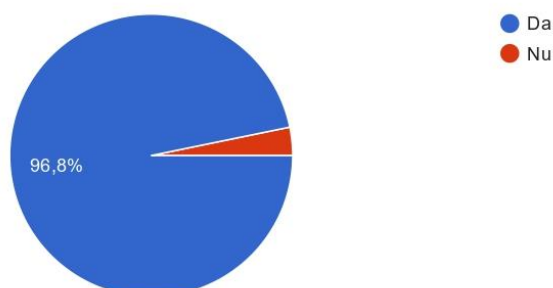
9. În localitate este ușor a găsi un loc de muncă?

31 de răspunsuri

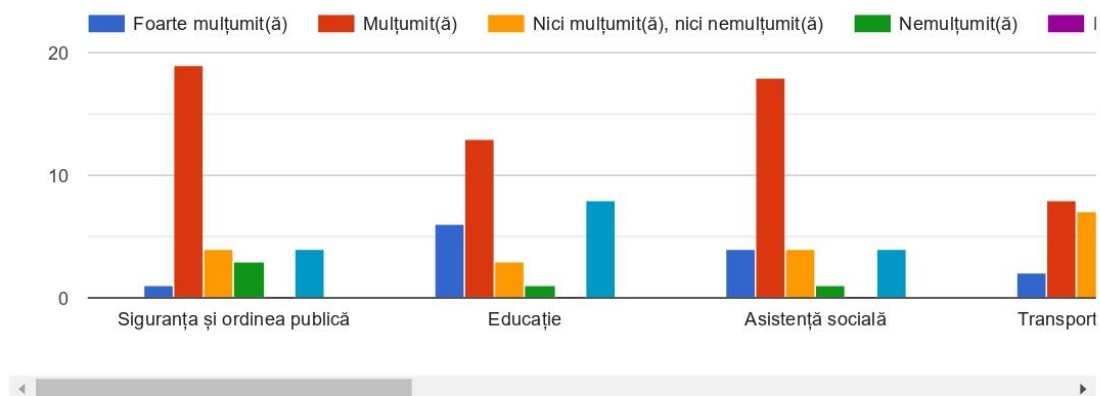

10. Aveți un loc de munca stabil în comună?

31 de răspunsuri

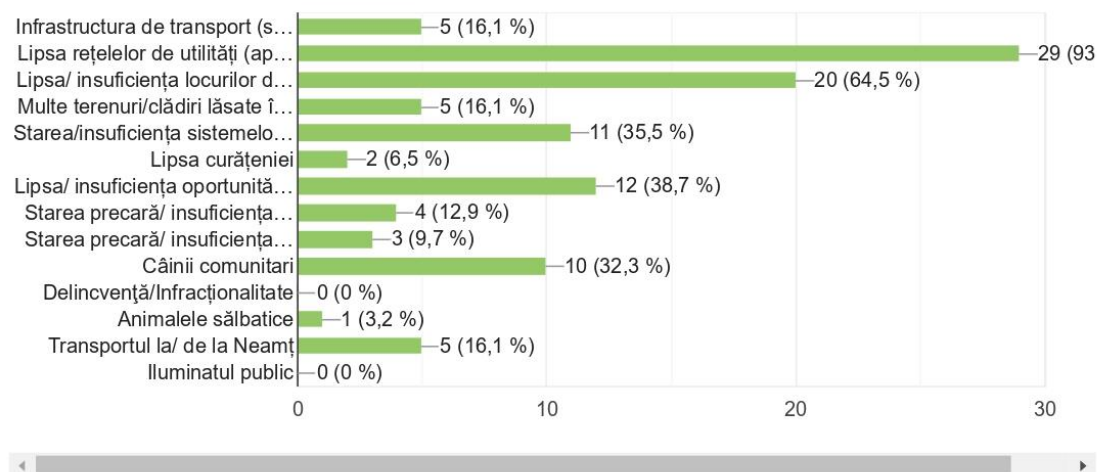

11. Cât de mulțumit(ă) sunteți de următoarele servicii publice la nivelul comunei Tarcău?

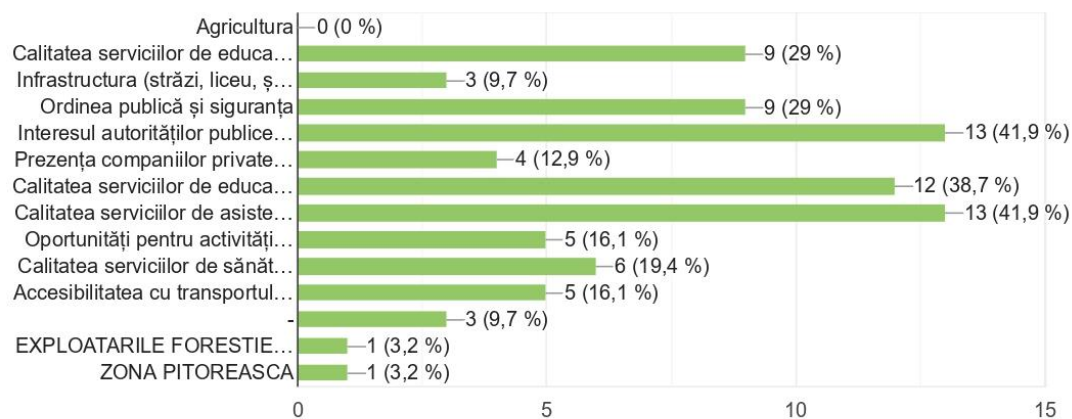
12. Care considerați că sunt cele mai importante probleme ale comunei Tarcău (maxim 5 variante, mai multe răspunsuri posibile)

31 de răspunsuri

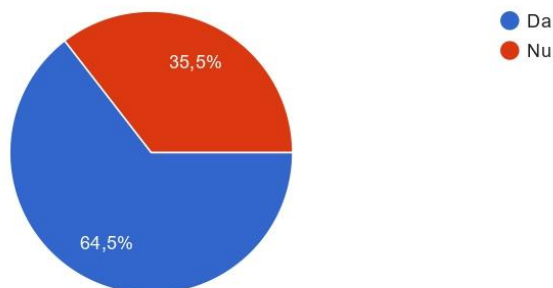
13. Care considerați că sunt cele mai importante puncte tari ale comunei Tarcău (alegeți maxim 5 variante)

31 de răspunsuri

14. Cunoașteți unul sau mai multe proiecte de investiții realizate în comuna Tarcău în ultimii trei ani?

31 de răspunsuri

15. Dacă da, care sunt aceste proiecte?

30 de răspunsuri

-

PNDL EDUCATIE

1. Proiect REABILITARE, DOTARE, MODERNIZARE SCOALA GIMNAZIALA "IULIA HALAUCESCU" TARCAU

2. GRADINITA TARCAU

DOTARE, MODERNIZARE SCOALA

PROIECTELE CARE VIZEAZA SCOALA, DE REABILITARE, DOTARE, MODERNIZARE

GRADINITA TARCAU

SCOALA STRAJA

GRADINITA TARCAU

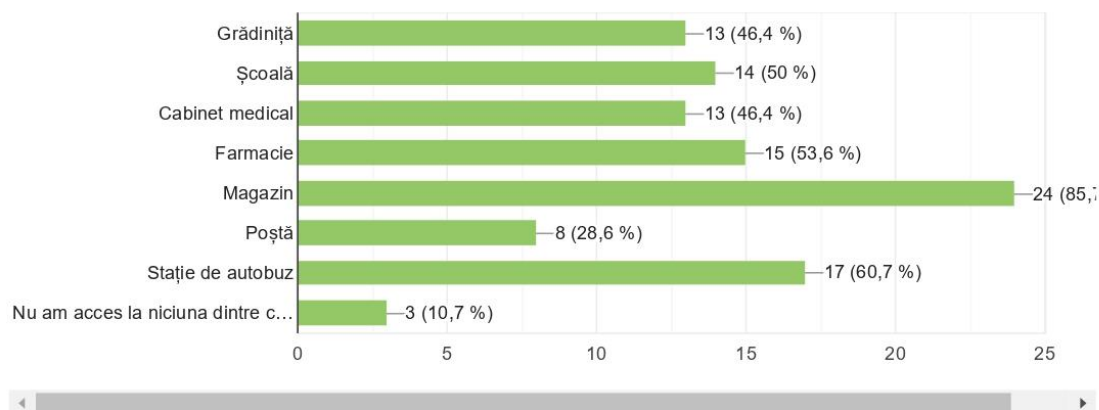
GRADINITA CU PROGRAM NORMAL TARCAU (spre finalizare)

16. Cum apreciați zona în care locuiți, în ceea ce privește următoarele aspecte:

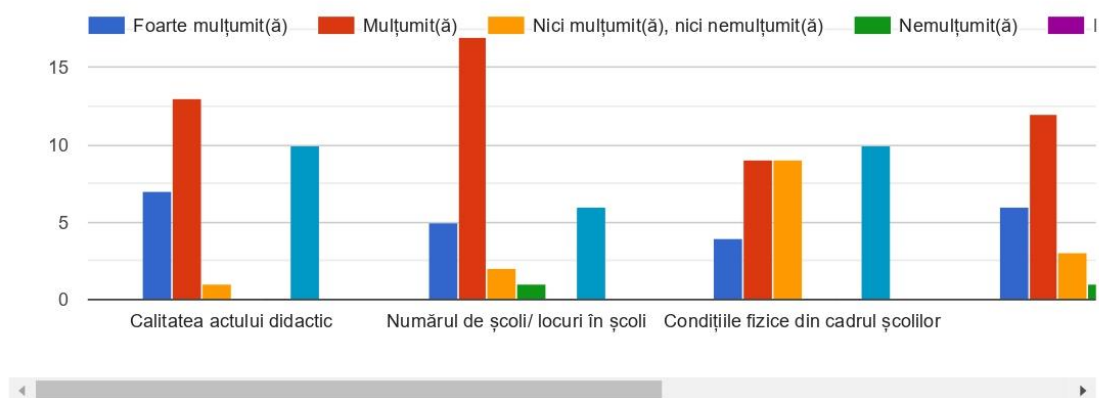

17. La care dintre următoarele categorii de dotări aveți acces la maxim 15 minute de mers pe jos față de locuința dumneavoastră?

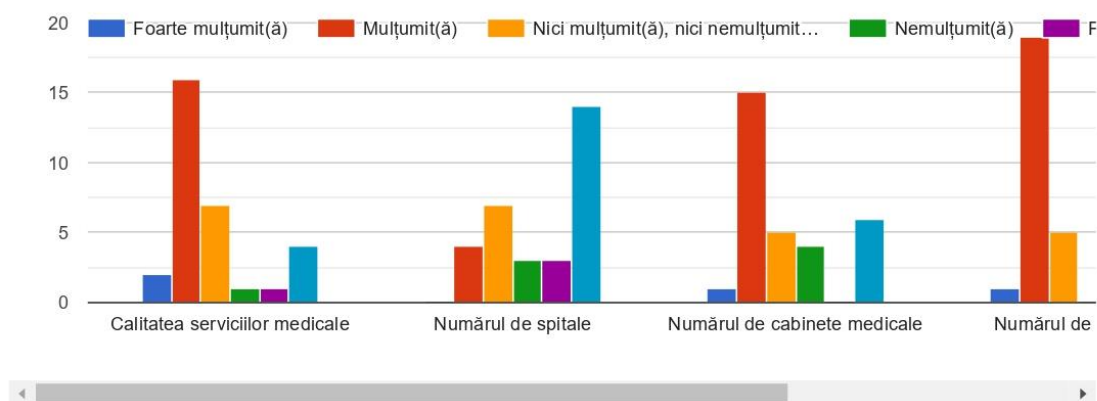
28 de răspunsuri

18. Cât de mulțumit(ă) sunteți de serviciile sistemului de învățământ din comuna Tarcău în ceea ce privește următoarele aspecte:

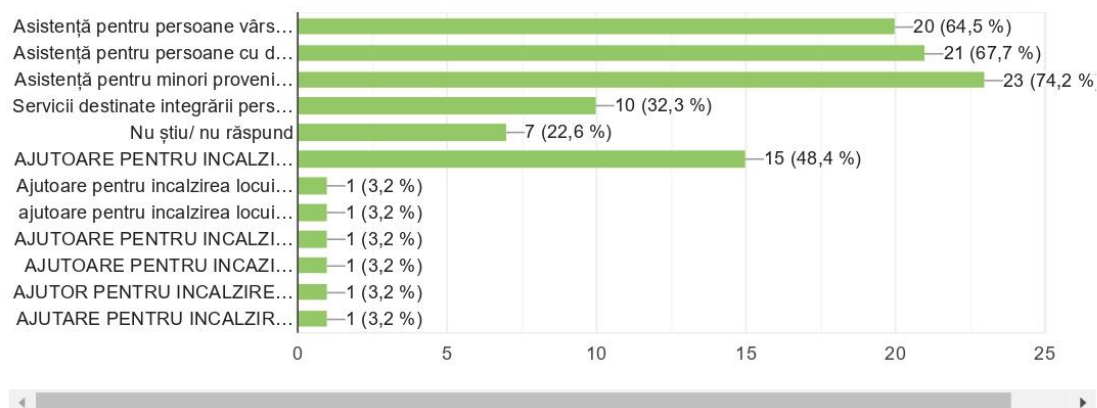

19. Cât de mulțumit(ă) sunteți de serviciile de sănătate din comuna Tarcău în ceea ce privește următoarele aspecte:

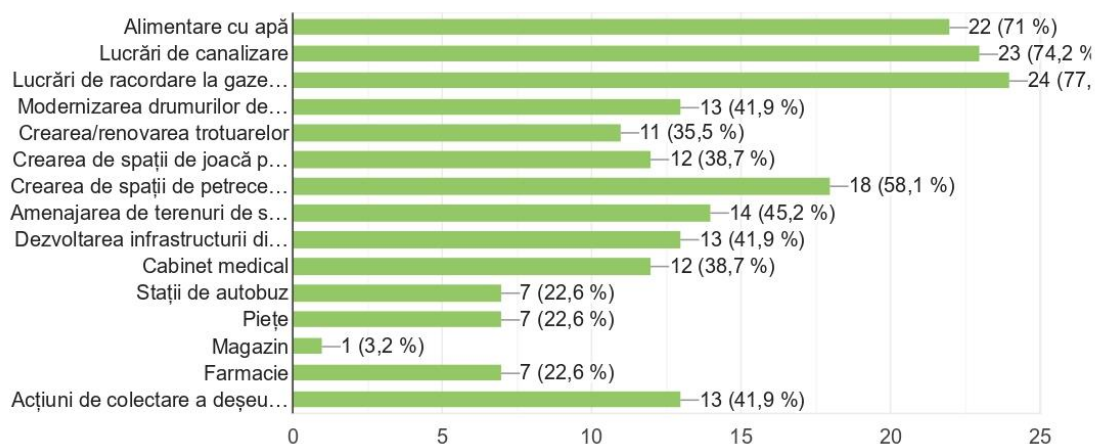
20. Din câte știți, care dintre următoarele servicii de asistență socială sunt disponibile în comuna Tarcău?

31 de răspunsuri

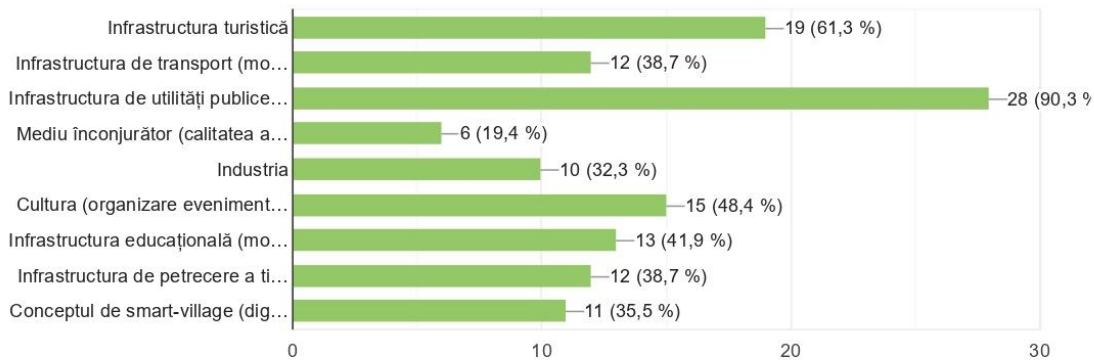
21. Ce investiții ar trebui realizate în zona/cartierul/satul în care locuiți? (mai multe răspunsuri posibile)

31 de răspunsuri

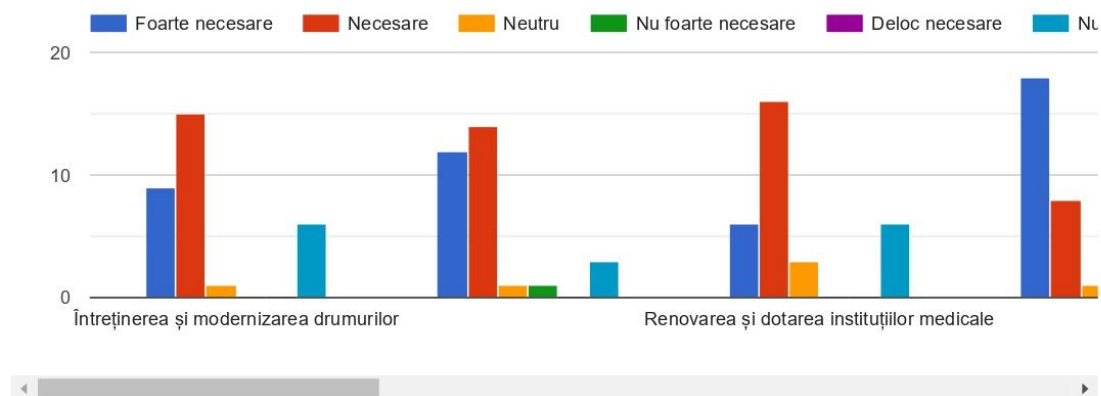

22. Care dintre domeniile de mai jos ar trebui dezvoltate în următorii 5 ani în comuna Tarcău (maxim 5 domenii)

31 de răspunsuri

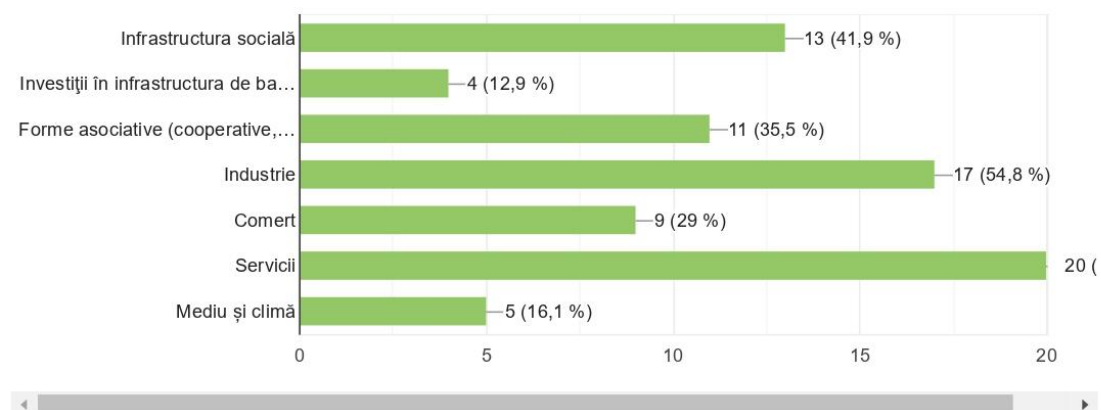

23. Cât de necesare considerați că sunt de adoptat, în regim de urgență, următoarele acțiuni în comuna Tarcău?

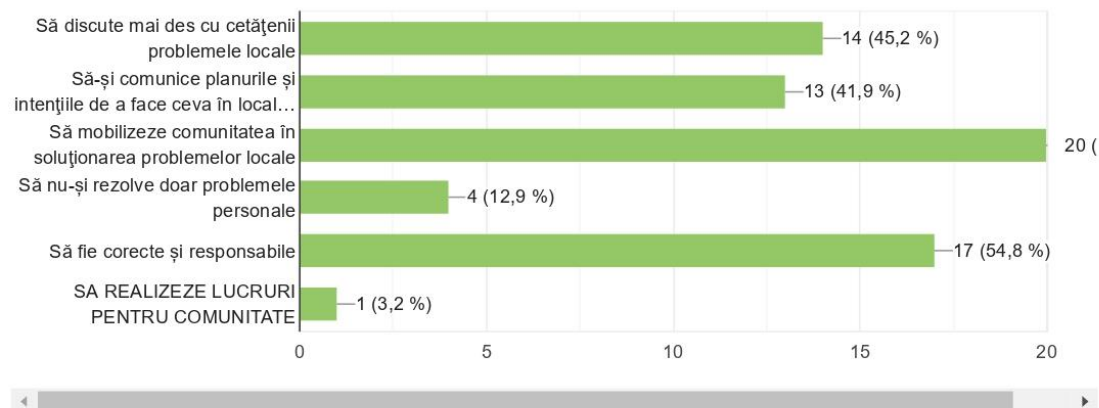
24. Ce activități economice credeți că ar trebui încurajate în zona? Vă rugăm să bifați două opțiuni

31 de răspunsuri

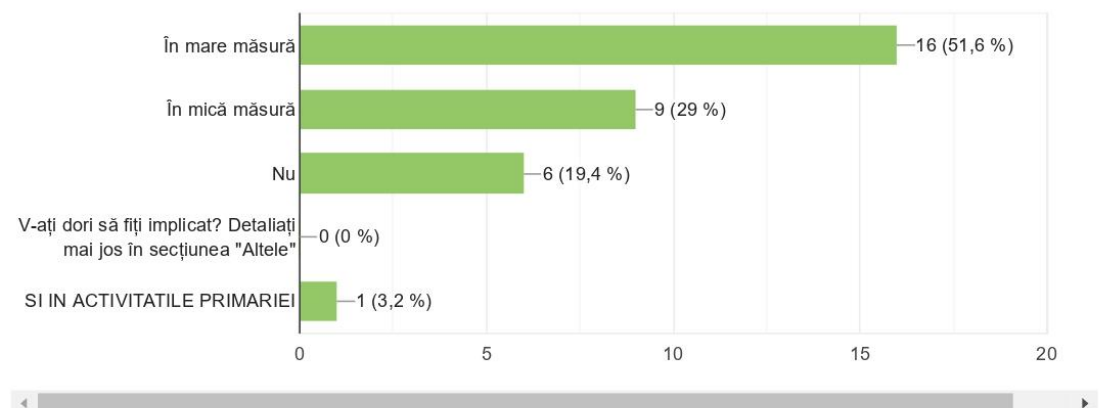
25. Ce așteptați, în mod special, de la Primăria Tarcău?

31 de răspunsuri

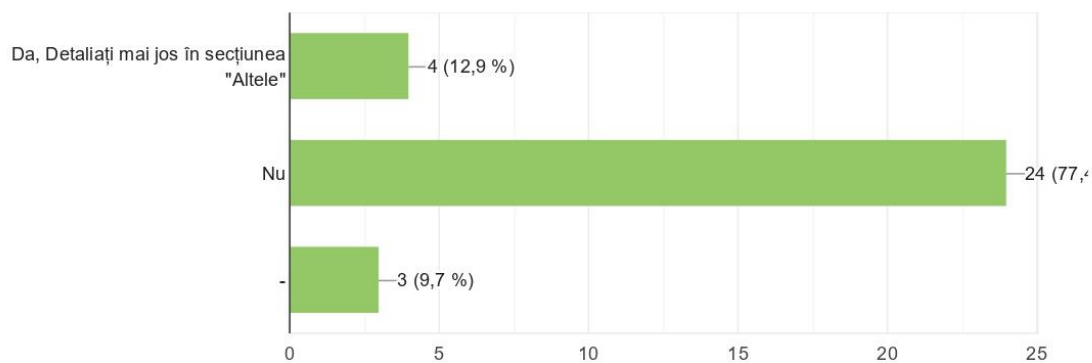
26. Sunteți implicat în activitățile desfășurate de școală, biserică, primărie, alte instituții și organizații?

31 de răspunsuri

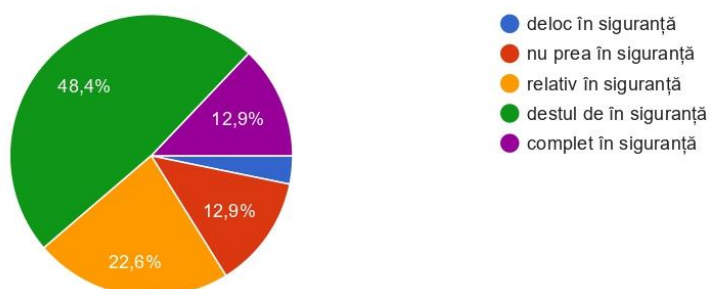
27. Apreciați că în comunitatea dvs. există persoane (copii, familii, vârstnici, persoane cu handicap) marginalizate sau în risc de marginalizare/excluziune socială?

31 de răspunsuri

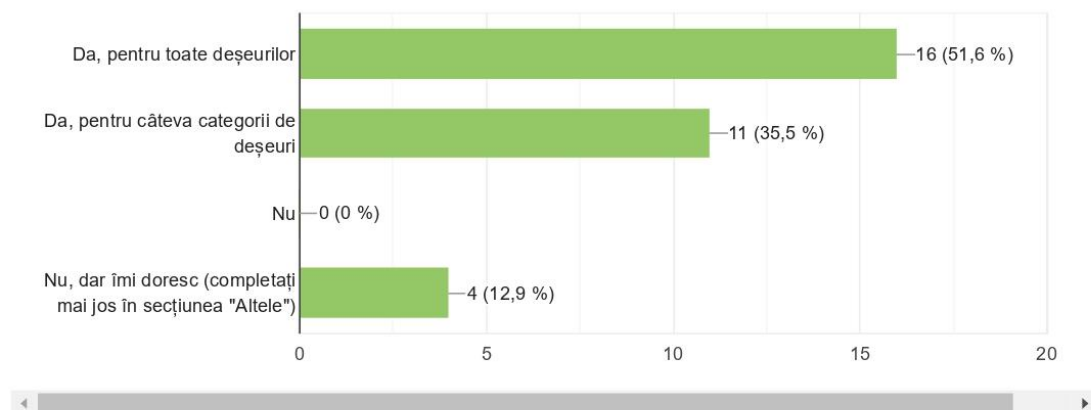
28. Cât de în siguranță vă simțiți atunci când mergeți singur/ă noaptea prin zona în care locuiți?

31 de răspunsuri

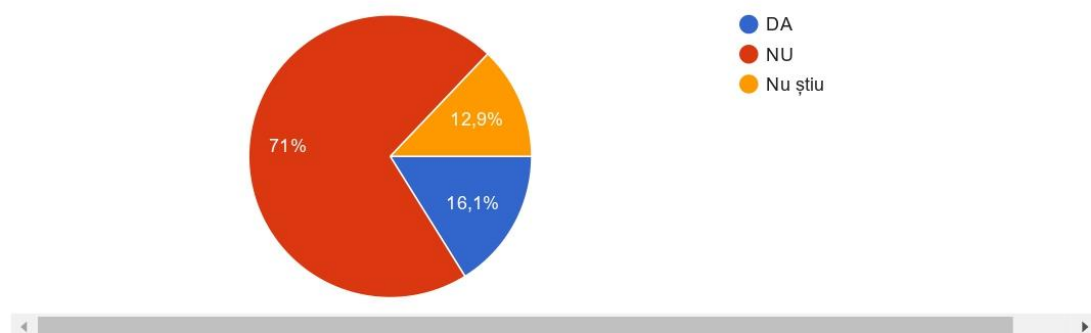
29. Realizați colectarea selectivă a deșeurilor (hârtie/ plastic/ sticlă / deșeuri vegetale)?

31 de răspunsuri

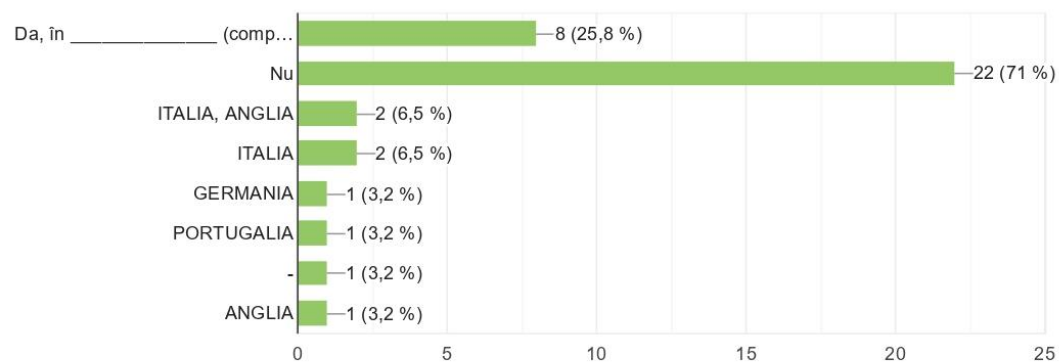
30. V-ați pus problema mutării domiciliului în altă localitate în următorii 5 ani?

31 de răspunsuri

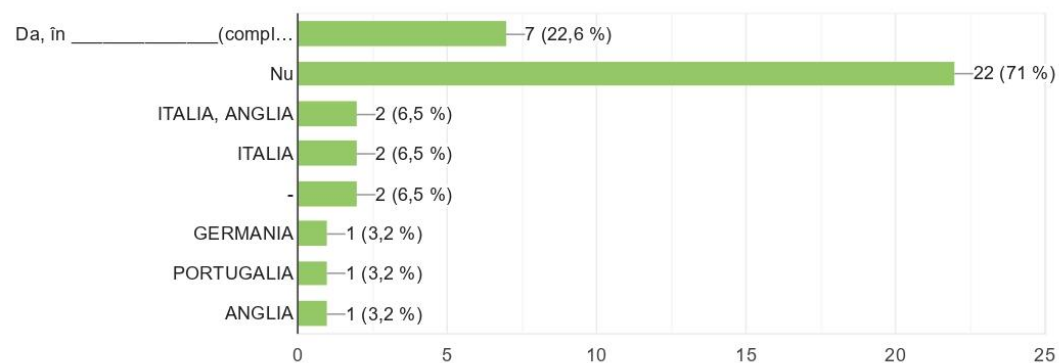
31. Dumneavoastră sau un membru al familiei dvs locuiește în afara țării?

31 de răspunsuri

32. Dumneavoastră sau un membru al familiei dvs lucrează în afara țării?

31 de răspunsuri

33. Dacă dvs sau membrii ai familiei dvs locuiesc/lucrează în afara țării ce v-ar /î-ar determina să revină și să se stabilească în comuna Tarcău?

31 de răspunsuri

-

CREAREA DE LOCURI DE MUNCA

NU AU MOTIV DE A SE INTOARCE

RACORDAREA LA GAZE NATURALE, ALIMENTARE CU APA ETC

DA

SIGURANTA LOCULUI DE MUNCA

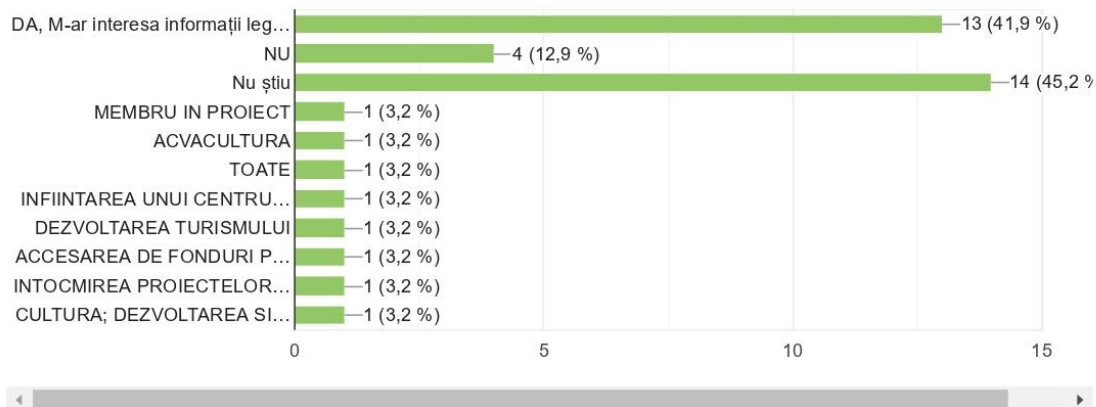
LOCURI DE MUNCA

FRUMUSETEA LOCULUI

NIMIC

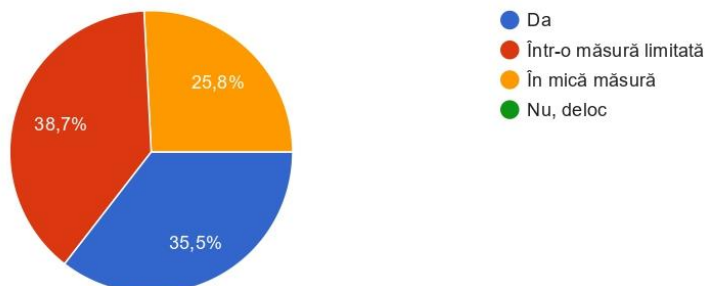
34. Dacă primăria s-ar implica în organizarea unor sesiuni de informare legate de accesarea fondurilor europene ați fi interesat?

31 de răspunsuri

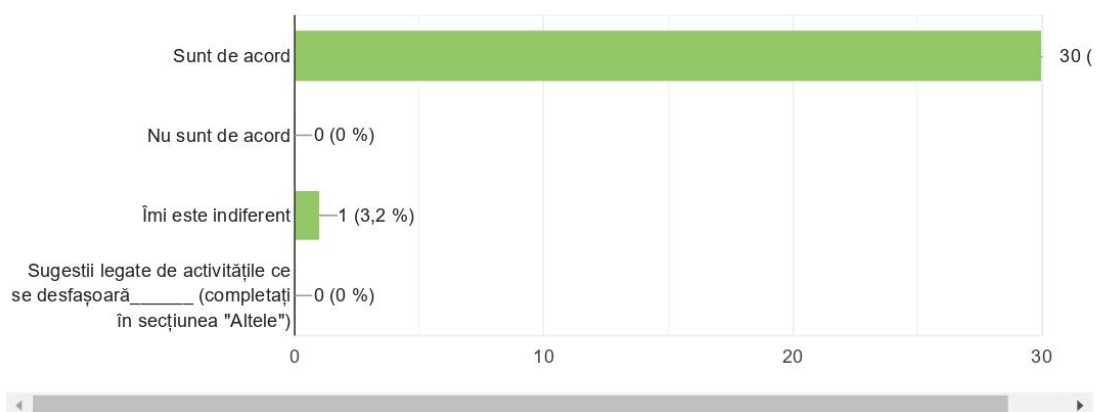
35.În comună se păstrează datinile și obiceiurile?

31 de răspunsuri

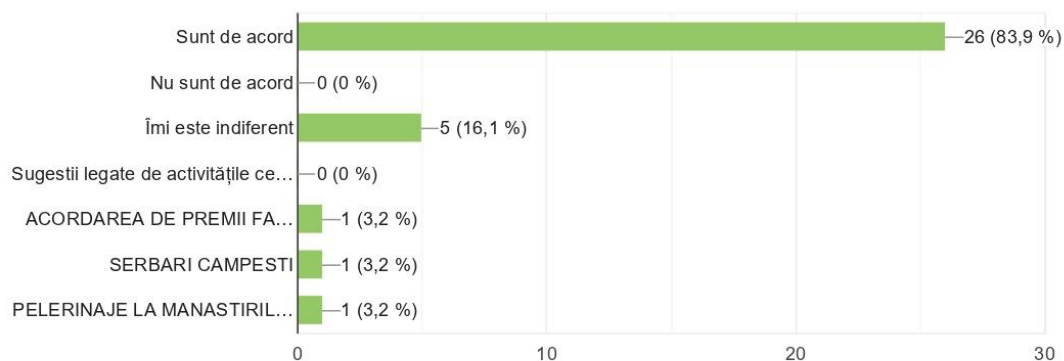
36.Ce părere aveți despre înființarea/continuarea festivalului datinilor și obiceiurilor la nivelul comunei Tarcău?

31 de răspunsuri

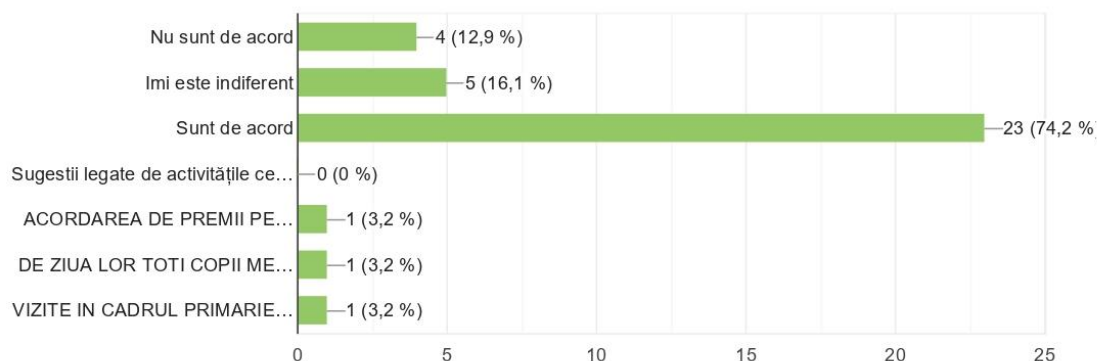
37.Ce părere aveți despre organizarea Zilelor Comunei Tarcău?

31 de răspunsuri

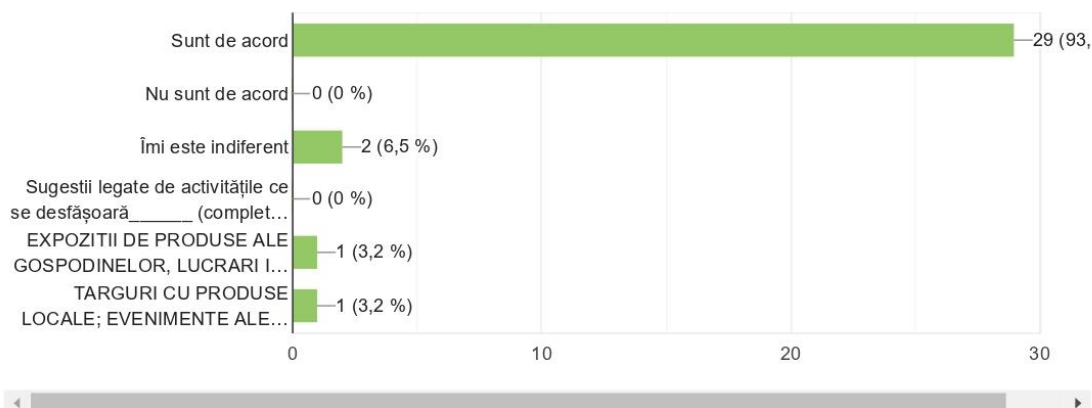
38.Ce părere aveți despre organizarea zilei de 1 iunie la nivelul întregii comunități?

31 de răspunsuri

39.Ce părere aveți despre organizarea/participarea la târguri de promovare a identității locale specifice zonei și comunei Tarcău?

31 de răspunsuri

40.Vă rugăm să menționați un proiect pe care doriți ca autoritățile să îl pună în practică la nivelul comunei Tarcău în următorii 5 ani

31 de răspunsuri

-

ZILELE COMUNEI TARCAU

CANALIZARE

ORGANIZAREA ZILEI DE 1 Iunie
FINALIZAREA GRADINITEI TARCAU

MODERNIZARE SCOALA, INFRASTRUCTURA- SCOALA GIMNAZIALA TARCAU

ACTIVITATI EXTRASCOLARE

Un eveniment anual in cadrul caruia oamenii sa se intalneasca, sa comunice, sa faca schimb de idei, sa socializeze

APA SI CANAL

41.Vă rugăm să menționați orice alte aspecte pe care le considerați relevante pentru Strategia de dezvoltare locală a comunei Tarcău?

31 de răspunsuri

-

TURISMUL

IMPLICARE IN PROIECTELE SCOLII

O prioritate trebuie sa fie sustinerea activitatilor scolii, infiintarea unei gradinite cu program prelungit, precum si un program after-school pentru toti elevii./

INCURAJAREA MICILOR INTREPRINZATORI
INFIINTAREA UNUI/UNOR CENTRE PENTRU BATRANI

INCURAJAREA MICILOR INTREPRINZATORI IN TOATE DOMENIILE

INFIINTAREA UNUI CENTRU DE ZI PENTRU PERSOANE CRIZA (VIOLENTA DOMESTICA ETC...)

AMENAJAREA UNUI TEREN DE FOTBAL SI SPATII DE JOACA SI PETRECERE A TIMPULUI LIBER

7. BIBLIOGRAFIE

1. Planul de dezvoltare regionala – Regiunea Nord-Est (PDR 2021-2027)
2. Planul National De Redresare si Rezilienta (PNRR) 2021-2027
3. Programul Operational Regional (POR) - Regiunea Nord-Est 2021 – 2027
4. Programul Operational Crestere Inteligenta, Digitalizare Si Instrumente Financiare 2021-2027 (POCIDIF)
5. Programul Operational Dezvoltare Durabila (PODD)
6. Programul Operational Transport (POT) 2021-2027
7. Programul Operational Educatie Si Ocupare (POEO) 2021-2027
8. Programul Operational Incluziune Si Demnitate Sociala (POIDS) 2021-2027
9. Programul Operational Sanatate (POS) 2021-2027
10. Programul Operational Asistenta Tehnica (POAT) 2021-2027
11. Programul Operational Tranzitie Justa (POTJ) 2021-2027
12. Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030
13. Strategia de Dezvoltare a Judetului Neamt